UNIVERSITETET I AGDER

Møteinnkalling

Utvalg:	**Studieutvalget**
Møtested:	A7002, Gimlemoen
Dato:	07.02.2013
Tidspunkt:	09:15

Innkallingen er sendt til:

Marit Aamodt Nielsen	Medlem
Svein Rune Olsen	Medlem
Anne Løvland	Medlem
Kristin Dale	Medlem
Geir Øivind Kløkstad	Medlem
Isabelle-Louise Aabel	Medlem
Andrea Myhrbraaten	Medlem
Bjørn Jan Monstad	Observatør

Forfall meldes til utvalgssekretær som sørger for innkalling av varamedlem.
Varamedlem møter kun ved spesiell innkalling.

SAKSLISTE

Saksnr.	Innhold	Arkivref.	U.off.
ST 13/1	Innkalling og saksliste		
ST 13/2	Referat fra forrige møte		
ST 13/3	Referatsaker		
	Styreprotokoll 21.11.2012	2012/537	
	Utdanningsutvalget UHR, protokoll 271112	2013/448	
	Oppnevningsbrev til medlemmer og varamedlemmer	2012/2967	
	Ny studentundersøkelse og nettportal	2013/340	
ST 13/4	Godkjenning av studieplan for Bygg, masterprogram	2013/415	
ST 13/5	Godkjenning av utfyllende regler for opptak til Bygg, masterprogram	2013/415	
ST 13/6	Endringer i kvalitetssikringssystemet ¿ høring	2012/31	
ST 13/7	Endring i mal for fakultetsrapport	2012/31	
ST 13/8	Programevaluering av studieprogram 2012	2012/31	
ST 13/9	Realkompetansekrav - bachelorprogram i rettsvitenskap	2009/1865	
ST 13/10	Endring i utfyllende regler for opptak til Velferdsstudier, masterprogram	2008/3556	
ST 13/11	Endring i utfyllende regler for opptak til Offentlig politikk og ledelse, masterprogram	2010/1342	
ST 13/12	Søknad om etablering av felles masterprogram i akvatisk økologi - orienteringssak	2013/419	

ST 13/1 Innkalling og saksliste

ST 13/2 Referat fra forrige møte

ST 13/3 Referatsaker

Utvalg: **Universitetsstyret**
Møtested: A7 001, Campus Kristiansand
Dato: 21.11.2012
Tidspunkt: 09:15 – 15:30

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon
Torunn Lauvdal	Leder
Frøydis Nordgård Vik	Medlem
Morgan Konnestad	Medlem
Pål Preede Revheim	Medlem
Kathrine Skretting	Medlem
Bjørn Stordrange	Medlem
Helge Ødegård Hovland	Medlem
Marie Aaslie Reiråskag	Medlem

Forfall:

Navn	Funksjon
Heidi Kristensen	Medlem
Dag Nordbø	Medlem

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for
Eli Margareth Andås	Heidi Kristensen
Anders Wahlstedt	Dag Nordbø

Merknader

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Tor A. Aagedal	Universitetsdirektør
Marit Aamodt Nielsen	Viserektor
Dag Gjerløw Aasland	Viserektor
Kjetil Hellang	Økonomidirektør (sak 137-143)
Kristian Jørgensen	Fungerende øk.sjef (sak 137-143)
Tor Martin Lien	Informasjonstjenesten
Elin Gauslaa	Sekretariat

SAKSLISTE

Saksnr.	Innhold	Arkivref.	U.off.
S 137/12	Godkjenning av innkalling		
S 138/12	Godkjenning av saksliste		
S 139/12	Protokoll fra forrige møte		
S 140/12	Dialogmøte med Agderforskning	2012/537	
S 141/12	Tiltaksplan 2013. Oppfølging av UiAs strategi	2012/2731	
S 142/12	Handlingsplan 2012 - 2015 for Universitetsbyen Kristiansand	2012/2309	
S 143/12	Budsjett 2013 - Internfordelingen	2012/2067	
S 144/12	Fastsetting av styringsparametere	2012/31	
S 145/12	Etablering av 1-årig videreutdanning i utøvende klassisk musikk	2012/1274	
S 146/12	Mandat og sammensetning for Det sentrale forskningsutvalget (SFU) ved nedleggelse av Sentralt utvalg for forskerutdanning (SUF)	2012/27	
S 147/12	Instruks for Læringsmiljøutvalget ved Universitetet i Agder	2012/1782	
S 148/12	Tildeling av graden philosophiae doctor (ph.d.) - Suela Kacerja	2010/998	
S 149/12	Tildeling av graden doctor philosophiae (dr. philos) - Allan Folkestad	2012/2307	
S 150/12	Tildeling av graden philosophiae doctor - Kjetil K. Grødum	2011/2308	
S 151/12	Referat- og rapportsaker 21.11.12	2012/537	
	SAKER SOM BLE BEHANDLA I LUKKA MØTE:		
S 152/12	Tilsetting i åremålsstilling som dekan ved Fakultet for kunstfag	2012/1336	X
S 153/12	Informasjonsutveksling og oppfølging		

S 137/12 Godkjenning av innkalling

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Enstemmig vedtak:

Innkallingen ble godkjent

S 138/12 Godkjenning av saksliste

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Delt ut på møtet:

- Tillegg til s-sak 141/12
- Tillegg til s-sak 144/12
- Referat fra drøftingsmøte 16.11.12
- Notat fra likestillingskontakt vedr. s-sak 152/12

Enstemmig vedtak:

Sakslista ble godkjent.

S 139/12 Protokoll fra forrige møte

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Enstemmig vedtak:

Protokollen ble godkjent

S 140/12 Dialogmøte med Agderforskning

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Fra Agderforskning møtte styreleder Solveig Løhaugen og adm. dir. Kristin Wallevik.

Styret takker for orienteringen.

S 141/12 Tiltaksplan 2013. Oppfølging av UiAs strategi

Forslag til vedtak:

Styret vedtar Tiltaksplan for 2013.

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Enstemmig vedtak:

Styret vedtar Tiltaksplan for 2013 med de tillegg som kom frem i styremøtet.

S 142/12 Handlingsplan 2012 - 2015 for Universitetsbyen Kristiansand

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Enstemmig vedtak:

Universitetsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

S 143/12 Budsjett 2013 - Internfordelingen

Forslag til vedtak:

1. *Styret vedtar å fordele 3 strategiske stipendiatstillinger til satsingen på profesjonsrettet forskning. Stillingene utlyses samlet. Stillingene knyttes til fakultet for helse- og idrettsvitenskap, fakultet for humaniora og fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap med en stilling hver. Med mindre annet godkjennes av rektor skal stillingene tas opp på UiAs egne programmer.*

2. *Styret vedtar følgende foreløpige netto driftsrammer for 2013 for budsjettansvarsområdene og den budsjettekniske enheten "UiAs fullbudsjetterte særkostnader":*

Budsjettansvarsområde	2013 Foreløpig budsjett
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap	86 346 959
Fakultet for humaniora og pedagogikk	114 180 419
Fakultet for kunstfag	48 104 114
Fakultet for teknologi og realfag	137 054 435
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	111 912 848
Sum fakultetene	**497 598 775**
Universitetsbiblioteket	25 122 439
Avdeling for lærerutdanning	36 166 856
Fellesadministrasjonen	158 328 823
Sum fellestjenester	**219 618 118**
Styret inkl. strategiske avsetninger	40 192 350
Ledelsen, rektor, direktør	35 089 583
Sum styret/ledelsen	**75 281 933**
UiAs fullbudsjetterte særkostnader	**194 705 760**
Ufordelt	**495 414**
Sum budsjettansvarsområdene	**987 700 000**

Inkludert i rammene er strategiske tildelinger, investeringer og særkostnadstildelinger. Spesifikasjon framkommer av tabellvedlegget.

Styret gir de enkelte budsjettansvarsområdene fullmakt til å disponere de tildelte rammene i hht disposisjonsreglementet og tildelingsbrevet som vil bli sendt budsjettansvarsområdene i god til før budsjettårets start. Styret ber budsjettansvarsområdene ved disponeringen ta spesielt hensyn til framtidige budsjettmessige forhold, forventet regnskapsresultat for 2012 og estimerte undervisnings- og forskningsresultater i 2012.

4. *Styret vedtar følgende aktivitetskrav for fakultetene i 2013:*

2013 Fakultet	Aktivitetskrav 2013
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap	1 330
Fakultet for humaniora og pedagogikk	1 878
Fakultet for kunstfag	389
Fakultet for teknologi og realfag	1 760
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	2 238
Ufordelte, til senere disp	1
Sum	**7 596**

5. *Styret vedtar avsetninger/disposisjoner i samsvar med pkt 4.3.2 i saksunderlaget.*

6. *Styret fastsetter UiAs internpriser for 2013 vedr kopi/print i samsvar med pkt 1.1 i saksunderlaget*

7. *Styret vedtar å innføre en ny minstesats vedr indirekte kostnader for stipendiater på UiAs egne programmer som ikke benytter UiAs fasiliteter i samsvar med pkt 6.2 i saksunderlaget.*

8. *Styret fastsetter UiAs satser for 2013 vedr indirekte kostnader ved eksternt finansiert aktivitet, samt UiAs timesatser for 2013 i samsvar med pkt 6.2 og 6.3 i saksunderlaget.*

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Enstemmig vedtak:

Universitetsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

S 144/12 Fastsetting av styringsparametere

Forslag til vedtak:
Styret fastsetter styringsparametere i samsvar med framlagt forslag.

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Det ble lagt fram uttalelse fra Referansegruppa for kvalitetssikringssystemet.
Det var enighet om at sykefravær legges til som en tilleggsstyringsparameter. De øvrige forslagene foreslås utredet og vurdert ved neste revisjon.

Enstemmig vedtak:

Styret fastsetter styringsparametere i samsvar med fremlagt forslag med tillegg av en parameter knyttet til sykefravær.

S 145/12 Etablering av 1-årig videreutdanning i utøvende klassisk musikk

Forslag til vedtak:
1. *Med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler § 3-3 vedtar styret ved Universitetet i Agder etablering av 1-årig videreutdanning i utøvende klassisk musikk, 60 studiepoeng.*
2. *Fakultet for kunstfag er faglig ansvarlig for studiet.*

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Enstemmig vedtak:

Universitetsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

S 146/12 Instruks og sammensetning for Det sentrale forskningsutvalget (SFU) ved nedleggelse av Sentralt utvalg for forskerutdanning (SUF)

Forslag til vedtak:

Styret vedtar at instruks og sammensetning for Det sentrale forskningsutvalget (SFU) endres i tråd med universitetsdirektørens forslag.

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Universitetsdirektøren endret ordet mandat til instruks.

Enstemmig vedtak:

Universitetsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

S 147/12 Instruks for Læringsmiljøutvalget ved Universitetet i Agder

Forslag til vedtak:
Styret vedtar instruks for Læringsmiljøutvalget ved Universitetet i Agder i tråd med det framlagte forslaget.

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Enstemmig vedtak:

Universitetsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

S 148/12 Tildeling av graden philosophiae doctor (ph.d.) - Suela Kacerja

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Forslag til vedtak:

Med henvisning til bedømmelseskomitèens rapport og rapport fra Fakultet for teknologi og realfag, Suela Kacerja kreeres til philosophiae doctor.

Enstemmig vedtak:

Universitetsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

S 149/12 Tildeling av graden doctor philosophiae (dr. philos) - Allan Folkestad

Forslag til vedtak:

Med henvisning til bedømmelseskomitèens enstemmige godkjenning av avhandlingen, prøveforelesningene og disputasen og notat fra Fakultet for humaniora og pedagogikk, kreeres Allan Folkestad til doctor philosophiae.

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Enstemmig vedtak:

Universitetsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

S 150/12 Tildeling av graden philosophiae doctor - Kjetil K. Grødum

Forslag til vedtak:

Med henvisning til bedømmelseskomitèens rapport og rapport fra Fakultet for teknologi og realfag, Kjetil K. Grødum kreeres til philosophiae doctor.

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Enstemmig vedtak:

Universitetsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

S 151/12 Referat- og rapportsaker 21.11.12

Forslag til vedtak:

Styret tar referat- og rapportsakene til orientering.

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Enstemmig vedtak:

Universitetsdirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

S 152/12 Tilsetting i åremålsstilling som dekan ved Fakultet for kunstfag

S 153/12 Informasjonsutveksling og oppfølging

Saksprotokoll i Universitetsstyret - 21.11.2012

Universitetsdirektøren informerte:

- Oppsigelsessak (midlertidig forføyning) hvor staten/UiA fikk medhold har blitt omtalt i pressen. Hovedrettsaken er blitt varslet.
- Årets lokale lønnsforhandlinger er gjennomført med dnighetsprotokoll
- Lokaler:
    - utvidelse av laboratorium i Grimstad er under byggestart. Fra sommeren 2013 leies det litt mer lokaler i FoU-bygg.

    - Planene for nybygg i Kristiansand bearbeides i samarbeid med Statsbygg. Dialog om leie i Sørlandets kunnskapspark. Dialogen kompliseres av eventuelt eierskifte, som forhåpentligvis avklares før jul.

Rektor informerte:

- Rektor informerte om dekanenes utspill i pressen og kronikk fra UiAs medlemmer av prosjektstyret. Det er planlagt allmøter ved alle fakultet/fellesadministrasjon før jul/januar.
- Rektor reiser til Indonesia 26.11.12 for å signere MoU-avtale med UiO, Gadja Mada og UiA samtidig som kronprinsparet er tilstede. På returen besøkes i New Dehli Den norske ambassaden og forskningsrådet.
- UiA, UiS og UiN skal fram mot stortingsvalget fokusere på politiske partier.

Dag G. Aasland refererte kort fra Science Week og oppholdet i Houston. Tema for konferansen var teknologi/offshore.

Hovland orienterte om planlagt opplæring av studenttillitsvalgte.

UNIVERSITETS- OG HØGSKOLERÅDET
The Norwegian Association of Higher Education Institutions

Utdanningsutvalget

Medlemmer:
prorektor Berit Kjeldstad, NTNU (nestleder)
studiedirektør Monica Bakken, UiO
studie- og forskningsdirektør Jan Atle Toska, UiN
studiedekan Øystein Lund, MF
studiesjef Kjetil Solvik, NMH
prorektor Inger-Åshild By, NIH
rektor Steinar Nebb, HiNT
prorektor Olgunn Ransedokken, HiAO (leder)
studiedirektør Gunnar Bendheim møtte for studiesjef Marina Trogen Hansen, HiH
Trine Oftedal, NSO
Nils Magne Killingberg, NSO

Forfall:
studiesjef Marina Trogen Hansen, HiH

Fra UHRs sekretariat:
Rachel Glasser

Styreleder i FS, Christen Soleim, møtte under sak 34/12 fra kl. 1030-1130.
Seniorrådgiver Mette Mo Jacobsen, UHR, møtte under eventuelt sak 39/12 om innovasjonspolicy for UH-sektoren fra kl. 1400-1430

UNIVERSITETS- OG HØGSKOLERÅDET
The Norwegian Association of Higher Education Institutions

Referat

Møtedato: 27. november 2012 **Møtetid:** kl. 1000 - 1500

Møtested: UHR, Pilestredet 46 b, 6. etg.

Forslag til saksliste

Sak 32/12	Godkjenning av innkalling og sakliste
Sak 33/12	Frafall
Sak 34/12	FS – strategi, dialog med styreleder i FS
Sak 35/12	UH-pedagogisk basiskompetanse
Sak 36/12	Studietur høsten 2013
Sak 37/12	Februarseminar for utvalget
Sak 38/12	Orienteringssaker
Sak 39/12	Eventuelt – Innovasjonspolicy for UH-sektoren (ettersendt)

Sak 32/12 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Utdanningsutvalget godkjente innkalling og sakliste

Sak 33/12 Frafall

Saksdokumenter:

- Notat fra NOKUTs av Pål Bakken: «Kvalitetsreformen: gjennomstrømning og frafall blant studenter». Se: http://www.nokut.no/no/NOKUTs-Kunnskapsbase/NOKUTs-publikasjoner/Aktuelle-analyser-og-synteser/Kvalitetsreformen-gjennomstromning-og-frafall/
- Tilstandsrapporten: http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/rapporter/2012/tilstandsrapport-for-universitets--og-ho.html?id=681130
- Artikkel 7. november i Universitas «UiO studentene faller fra – en av tre slutter»: http://universitas.no/nyhet/57735/1-av-3-slutter
- Intervju 2. november med Elisabeth Hovdhaugen i NIFU som har skrevet doktorgradsavhandling[1] om frafall i høyere utdanning: http://www.nifu.no/Norway/SitePages/Fullstory.aspx?ID=3050

Utdanningsutvalget diskuterte fremlagt notat, og de mange nyanser og aspekter som problemstillingen reiser.

[1] Hovdhaugen, Elisabeth (2012) Leaving early: Individual, institutional and system perspectives on why Norwegian students leave their higher education institution before degree completion. Ph.d.-avhandling, Universitetet i Oslo

Monica Bakken presenterte det interne systemet Bokkula (kun tilgjengelig for ansatte på UiO), der det er mulig å gå inn å se hvor studieprogrammene taper studiepoeng. Dataprogrammet viser registrerte studenter og studiepoeng per student. Er det registrert under 20 stp per student så kommer det opp et rødt trafikklys. Det er videre mulig å gå inn på ulike studieprogram og få opp kakediagram som viser hvor manglende studiepoeng forsvinner. Eksempel på «kakebiter»: Hvor mange studenter møter ikke til eksamen, hvor mange er på utveksling, hvor mange er syke, hvor mange har trukket seg osv. Denne oversikten gjør det mulig å identifisere problemet, og å sette inn tiltak deretter. UiO har arbeidet mye med bl.a. mottak av studenten, undervisningskvalitet, relevans, utdanningsledelse. UiO registrerer også emnestudenter som 1/3 studenter, noe som gjør statistikken tydeligere.

Selve begrepet «frafall» ble diskutert: Det blir ikke riktig å samle alt under dette begrepet, og vi må differensiere og presisere hva vi snakker om. Mens begrepet «frafall» er normativt og oppfattes negativt, så kan frafall være positivt både for studenten og for samfunnet. Det skjuler seg også honnørord under termen som mobilitet og livslang læring. Selv om det er negativt at lærestedet mister studenter, kan det være positivt for studenten for eksempel å bli hentet til attraktive jobber. I et livslangt læring perspektiv kan studenten få verdifull erfaring fra yrkeslivet for kanskje senere å vende tilbake til lærestedet for å ta en mastergrad. Det er også et samfunnsøkonomisk gode at mange studenter jobber deltid, for eksempel i helsevesenet. Verv, som kan forsinke studentene, er også viktig for dannelse.

Men dårlig oppfølging av studentene er også noe som bør følges opp, og det er på tide med en ny evaluering av kvalitetsreformen nå som den har fått virke i ti år.

Hva som er normert tid, og hva som er en deltidsstudent er uavklart. Det kan også se ut som om sektor og departement har ulike oppfatninger av hva som er realistisk når det gjelder gjennomstrømning på normert tid. Det er i dag uklart hvordan ulike typer studenter skal registreres, og det gjøres på forskjellig vis.

I saksnotatet ble konkurranse nevnt som noe som kan gjøre at studenter møter en annen virkelighet enn de ble forespeilet i «reklamen», og slutter av den grunn. Kanskje kan også store rekrutteringskampanjer ha den effekten at det rekrutteres studenter som ellers ikke ville valgt utdanningen – og som dermed faller lettere fra?

Det er viktig med et overordnet blikk for å se på hva som skaper gode studiemiljø, og hva som er suksesskriterier for det å være student. Å bruke mer tid på studier, være mer på campus, ha mer kontakt med studenter og vitenskapelig tilsatte kan være noen slike kriterier. God variasjon i læreformer og tilhørende vurderingsformer kan være andre.

Det ble stilt spørsmål ved om man heller enn å diskutere definisjoner bør sette inn direkte tiltak der man vet det fungerer, nemlig på programnivå. Ved å foreta analyser på dette nivået vil en kunne sette inn gode tiltak som virker.

Når frafall er alvorlig vil være ulikt fra fag til fag. Man bør på ulike fagområder gjøre politiske valg og prioriteringer for hvor man vil ligge når det gjelder frafall.

UU bør differensiere problemstillingene å se på hva som er perspektivene nasjonalt, for lærestedet, for programnivået og for studenten.

UU ønsker å ta temaet opp med Kunnskapsdepartementet og NOKUT på februarseminaret.

Vedtak:

UU inviterer Kunnskapsdepartementet til februarseminaret for å diskutere de mange ulike aspektene som i den offentlige debatten ofte havner under overskriften «frafall».

Sak 34/12 FS – strategi, dialog med styreleder i FS

Styreleder i FS, Christen Soleim innledet til saken. FS jobber nå med en strategi fra 2013 - 2018, og ønsker å få innspill til denne. FS har de senere årene fått mange flere brukere – alle offentlige læresteder innen høyere utdanning bruker FS – noe som bør få betydning for hvordan det tenkes fremover.

FS er i dag et veletablert samarbeid, og systemet fungerer godt. Det er fleksibelt i forhold til styring og utvikling. Noen utfordringer ble nevnt: FS-institusjonene er etter hvert svært forskjellige når det gjelder størrelse og behov, institusjonene har ulike rutiner for bruk av FS, FS er relativt avhengig av noen få nøkkelpersoner og er sårbar ved ev. svikt i systemet.

Per i dag er FS et rimelig studieadministrativt system sett i nordisk sammenheng: Vi slipper dyre lisenser. Det er imidlertid ressurskrevende å drive FS i tråd med brukerbehovene.

Det kan være ønskelig med mer tydelighet på hva FS forventer av brukerne, og omvendt: Hva brukerne forventer av FS.

FS er i dag et selvstendig samarbeidstiltak som er avhengig av USIT som leverandør. Samarbeidstiltaket FS er systemeier. Systemet skal driftes med lavest mulig risiko, og det skal kommunisere med andre store system. Brukerne eier FS, og brukerbehovet skal være styrende. Leder, nestleder og sekretær er leid inn fra USIT til samarbeidstiltaket. Styret skal forvalte systemet på vegne av brukerne, og har ansvar for samarbeidstiltaket og systemet.

Det er ønskelig med en profesjonalisering av organisasjonen, noe som kan skje for eksempel ved å gå over til å bli en enhet etter § 1-4, punkt 4 i UH-loven. Det vil ev. innebære at det faglige og strategiske ansvaret ligger hos departementet som vil lede organisasjonen via et eget styre. Cristin, BIBSYS og Norgesuniversitetet er eksempler på en slik organisering.

Utvalget stilte spørsmål ved hvilke faglige utfordringer og studieadministrative behov sektoren står overfor i dag og fremover. Rent teknisk vil det være av stor betydning at sektorens ulike system «snakker sammen».

Det er viktig med rolleavklaringer når det gjelder standardisering, og at både FS og UHR vurderer om det i enkelte saker er nødvendig med et overordnet blikk.

Vi trenger felles rutiner i sektoren for bruk av FS, ikke minst er dette av betydning i forhold til rapportering.

Vurderinger av antall applikasjoner i FS og tredjepartsleverandører blir også sentralt fremover.

FS blir stadig viktigere som et verktøy for lærestedenes ledelse: Tall og rapporter fra FS har betydning for strategiske beslutninger og planer. Dette krever robusthet i systemet og en profesjonell organisering.

Grensesnittet mellom FS og brukere, også indirekte brukere som vitenskapelig tilsatte, bør avspeiles i strategien.

UU stilte spørsmål ved om institusjonsledelsen kan involveres og utfordres mer, for eksempel når det gjelder bestillinger til årsmøtet.

UU vil gjerne informeres i de videre arbeidet i forhold til organisering, og kanskje er dette også en sak for UHRs administrasjonsutvalg og UHRs styre.

Vedtak:

Utvalget tok saken til orientering.

Sak 35 /12 UH-pedagogisk basiskompetanse

Saksdokumenter:

- Universitets- og høgskolepedagogisk basiskompetanse, utredning fra Norsk nettverk for universitets- og høgskolepedagogikk (10. mars 2012)
- Utklipp fra referat fra UUs arbeidsgruppe for UH-pedagogikk
- Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger: http://www.lovdata.no/for/sf/kd/kd-20060209-0129.html

Sekretær informerte fra møte i arbeidsgruppen for UH-pedagogikk fredag 23. november.

Gruppen ønsker å fremme forslag til forskriftsendring av Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger. Formålet er at forskriften skal bli mer tydelig på hva som er «dokumentert relevant kompetanse». Gruppen vil komme med et konkret forslag til tekst.

I tillegg ønsker arbeidsgruppen, med utgangspunkt i utredningen fra Norsk nettverk for UH-pedagogikk, å lage veiledende retningslinjer eller lignende, som beskriver hva UH-pedagogisk basiskompetanse er, og foreslår hvordan slik kompetanse kan dokumenteres. Arbeidsgruppen vil arbeide med dette dokumentet på sitt møte i mars 2013, før det oversendes til Utdanningsutvalget for videre behandling.

Vedtak:

Utdanningsutvalget avventer tekst til forskriftsendring samt forslag til dokument om UH-pedagogisk basiskompetanse før videre behandling av saken.

Sak 36 /12 Studietur høsten 2013

Utdanningsutvalget ønsker å arrangere en studietur fra 23.-24. september, inkludert ordinært utvalgsmøte 24. september.

Utvalget ønsker å besøke Aarhus universitet, for blant annet å lære mer om digitalisering innen høyere utdanning.

Vedtak:

Utdanningsutvalget arrangerer studietur til Aarhus universitet fra 23.-24. september, og setter ned en planleggingskomité for turen bestående av Jan Atle Toska, Nils Magne Killingberg, leder og sekretær.

Sak 37/12 Februarseminar for utvalget

Utvalget ønsker for tredje år på rad å arrangere et februarseminar for utvalget med inviterte gjester. Nytt av året er at også varamedlemmer inviteres til å delta. Dato blir 12. februar.

Det kom opp flere forslag til tema:

- NOKUT – nye tanker rundt tilsyn
- SFU-er, inkludert FoU-basert utdanning
- Nyansering av begrepet «frafall» - nasjonale og institusjonelle tiltak innen ulike områder som ofte faller inn under frafallsbegrepet. 5. mars skal lærestedene rapporteres på gjennomstrømming uten at det er gitt en nærmere definisjon – kommer den?
- E-campus: Hva er fremtidens campus.

Vedtak:

Leder og sekretær diskuterer aktuelle tema med UHRs generalsekretær og får fullmakt til å velge tema for seminardagen.

Sak 38/12 Orienteringssaker

1. Fra UHR og UU

a) Analysegruppen – prolongert ett år
b) Felles klagenemnd – oppnevning
Vedlegg
c) Status for innstilling fra arbeidsgruppe som var oppnevnt av UHRs styre i samarbeid med Forskningsutvalget: *Én ph.d.-grad for fremtidens behov. Kunnskap, ferdigheter, generell kompetanse*
Vedlegg
d) Notat: «Den pågående diskusjonen om generell studiekompetanse» utarbeidet av Unio, Akademikerne, Elevorganisasjonen og NSO.
Vedlegg
e) Oppsummering av UHRs representantskapsmøte på Hamar 20.-21. november

2. Fra KD

a) Fleksibel læring – Leder informerte fra møte med KD

3. Fra andre

a) NOKUT: Studentundersøkelse og ny nettportal – Berit Kjeldstad orienterte om at NOKUT på initiativ fra KD, vil utføre årlige studentundersøkelser fra neste høst. Denne vil publiseres i 2014.
b) Norgesuniversitetet i samarbeid med UHR: Ekspertgruppe for digital vurdering.

c) NSO: Prioriterte saker fram mot valget. Trine og Nils orienterte. Noen større saker er eksempelvis: gratisprinsippet, kvalitetsbegrepet, lik rett til utdanning, heltidsstudenten, arbeidsdeling og konsentrasjon. Eksempel på enkelttiltak: 11 måneders studiestøtte, flere studentboliger (3000 nye boliger i 2014), redusering av den resultatbaserte komponenten, styrking av praksis, vedlikehold og nye bygg, nasjonalt studentombud, styrking av SFU-ordningen. Innen internasjonalisering er noen kjernesaker: økt mobilitet, bedre ordninger med språkstipend, støtte til Freshman år i USA, større fokus på utviklings/bistandspolitikk, student's at risk, opptak for internasjonale studenter gjennom Samordna Opptak. Se mer her: http://student.no/om-nso/dokumenter/innspillsnotater/

4. Konferanser og seminarer

Avholdte konferanser:

a) NTNU og UHR arrangerte konferanse om utdanningsledelse i Trondheim 24. og 25. september.
b) Jusseminar i Kunnskapsdepartementet 26. september
c) UHRs karaktersamling 25. oktober. For innlegg og oppsummering av konferansen se: http://www.uhr.no/aktuelt_fra_uhr/uhrs_karaktersamling_2

Kommende konferanser:

a) Kvalitetsreformen 10 år – Lansering av tilstandsrapporten – 7. mai
b) UHRs konferanse om dannelse i utdanning, planlagt 19. og 20. mars
c) Norgesuniversitetet arrangerer i samarbeid med HiL konferansen «kvalitet i IKT-støttet utdanning» 22.-23. april
d) Karaktersamling 2013 er satt til 24. oktober

5. Internasjonalt

a) Delrapporten om karaktersystema i andre land fikk god mottakelse på karakterkonferansen 25. oktober: http://www.uhr.no/aktuelt_fra_uhr/uhrs_karaktersamling_2
b) Forsker ved NIFU Nicoline Frølich har sammen med Jeroen Huisman, Stig Slipersæter, Bjørn Stensaker og Paulo Charles Pimentel Bótas skrevet artikkelen «A reinterpretation of institutional transformations in European higher education», som er publisert online i Higher Education: http://www.nifu.no/Norway/SitePages/Fullstory.aspx?ItemId=25&ID=3054

Vedtak:

Utdanningsutvalget tar sakene til orientering.

Sak 39/12 Eventuelt sak: Innovasjonspolicy for UH-sektoren

Saksdokumenter:

- Utkast til policynotat (ettersendt)

Arbeidsgruppen som er nedsatt Forskningsutvalget og Utdanningsutvalget for å utarbeide et policynotat om innovasjon i UH-sektoren la fram et utkast til diskusjon.

Policynotatet er tenkt utformet som interaktiv inspirasjonskilde på nett. Planen er å legge ut gode eksempler og tiltak, litteraturoversikt, innlegg og kommentarer (ev. en diskusjonsside).

Notatet består av en innledning med definisjoner og prinsipielle rammer, presentasjon av en grunnleggende modell (Kunnskapspyramiden), og hvordan innovasjon kan håndteres når det gjelder hhv utdanning, forskning og formidling. Knyttet til disse tre områdene er det lagt inn

en rekke konkrete tiltak med tilknyttede eksempler fra innovasjonsaktiviteter ved en rekke institusjoner.

Utvalget fant dokumentet interessant og mener det har en god tilnærming til definisjon av innovasjon som mange kan føle seg hjemme i. Det bør vurderes om definisjonen bedre kan fange opp innovasjon basert på kunstnerisk FoU-arbeid.

Deling og tilgang på kunnskap – Open Access – kunne gjerne drøftes. Med mer tilgang på kunnskap vil samfunnet bli mer innovativt, og tilgang til andre forskningsmiljø vil gi nye impulser.

Dokumentet tydeliggjør på en god måte at innovasjon gjelder alle utdanninger. Det er bra med eksempelsamling men den kan tydeliggjøres og spisses. Tiltak i ordinære studieprogram kan samles i en bolk. Det kan være nyttig å tenke institusjons- og ansvarsnivå når dette kommer på nett.

Pyramiden fungerer godt, men det savnes en kobling til samfunnet.

Vedtak:

Utdanningsutvalget tok utkastet til orientering.

UNIVERSITETET I AGDER

Medlem Marit Aamodt Nielsen (viserektor for utdanning)
Vara Dag G. Aasland (viserektor for forskning)
Medlem Tom Viggo Nilsen (førstelektor)
Vara Ellen Benestad Moi (universitetslektor)
Medlem Nina Skjeseth (ekstern)
Vara Kenneth Andresen (ekstern)
Medlem Ann Iren Torgersen (student)
Medlem Ruben Haugland (student)
Vara Tommy Johannessen (student)

Dato: 11. desember 2012

Vår ref.: 12/2967

Saksbehandler:
Anne Marie Sundberg
anne.m.sundberg@uia.no

Besøksadresse: Gimlemoen 25 A
Direkte: 38 14 10 18
Faks: 38 14 12 01

OPPNEVNING AV MEDLEMMER OG VARAMEDLEMMER TIL PRISUTVALGET VED UNIVERSITETET I AGDER

Styret ved Universitetet i Agder fastsatte i møte 17. oktober d.å. statutter for universitetets utdanningspris. Utdanningsprisen erstatter pris for godt læringsmiljø.

Utdanningsprisen har som formål å gi anerkjennelse til en enhet, et miljø eller en enkeltperson ved universitetet som har gjort en markert og dokumenterbar innsats for å utvikle læringsmiljø og/eller studiekvalitet. Læringsmiljø omhandler fysiske og psykososiale forhold. Studiekvalitet omhandler faglig og pedagogisk aktivitet. Prisen skal oppfattes som en tydelig påskjønnelse til arbeid som bidrar til nyskaping og utvikling.

I henhold til punkt 6 i statuttene oppnevner rektor et prisutvalg. Prisutvalgets funksjonstid er tre år. Prisutvalget skal ha fem medlemmer med personlige vararepresentanter. Studentorganisasjonen (STA) foreslår to representanter med funksjonstid på ett år. Rektoratet skal være representert i utvalget. Ett medlem skal være eksternt. Alle medlemmene i prisutvalget har lik stemmerett. Prisutvalget konstituerer seg selv. Det skal føres referat fra møtene. Universitetsdirektøren er sekretær for prisutvalget.

Vedlagt følger statutter for utdanningsprisen, skjema for nominasjon av kandidater til prisen og veiledning til kandidater.

Fristen for å nominere kandidater til utdanningsprisen 2013 er 20. januar 2013.

I henhold til punkt 7 i statuttene skal prisutvalget vurdere de nominerte kandidatene, og invitere inntil fem av kandidatene til videre konkurranse. I konkurransen må kandidatene legge frem dokumentasjon som demonstrerer nyskapende utviklingsarbeid knyttet til læringsmiljø og/eller studiekvalitet og resultatene av dette arbeidet. Det er utarbeidet en veiledning for kandidater som prisutvalget har invitert til konkurransen om prisen. På bakgrunn av fremlagt dokumentasjon innstiller utvalget én kandidat som vinner av prisen. Prisen kan bare utdeles når det foreligger en innstilling fra prisutvalget.

UNIVERSITETET I AGDER
SERVICEBOKS 422 4604 KRISTIANSAND
TELEFON 38 14 10 00 FAKS 38 14 10 01
ORG.NR. 970 546 200 MVA postmottak@uia.no www.uia.no

Etter forslag fra fakultetene og Studentorganisasjoneni Agder, har rektor oppnevnt følgende personer til prisutvalget ved UiA:

Medlemmer	Varamedlemmer	Periode
Viserektor for utdanning Marit Aamodt Nielsen	Viserektor for forskning Dag G. Aasland	01.01.13-31.12.15
Førstelektor Tom Viggo Nilsen, Fakultet for teknologi og realfag	Universitetslektor Ellen Benestad Moi, Fakultet for helse- og idrettsvitenskap	01.01.13-31.12.15
Nina Skjeseth, leder av Pedagogisk senter (ekstern)	Kenneth Andresen, leder av Strategi- og utviklingsenheten i Fylkesrådmannen i Vest-Agders stab (ekstern)	01.01.13-31.12.15
Student Ann Iren Torgersen	Student Tommy Johannessen	01.01.13-31.12.13
Student Ruben Haugland		01.01.13-31.12.13

Universitetet i Agder takker for at dere har sagt dere villige til å gå inn i prisutvalget.

Dere vil bli innkalt til møte når det foreligger nominasjoner til prisen, det vil si mot slutten av januar 2013.

Anne Marie Sundberg, Studiesekretariatet, vil fungere som sekretær for utvalget.
e-post: anne.m.sundberg@uia.no
telefon: 38141018

Med hilsen

Greta Hilding
Underdirektør

Anne Marie Sundberg
Seniorrådgiver

Vedlegg:
- Statutter for utdanningsprisen ved Universitetet i Agder
- Nominasjonsskjema
- Veiledning til kandidatene

UNIVERSITETET I AGDER
SERVICEBOKS 422 4604 KRISTIANSAND
TELEFON 38 14 10 00 FAKS 38 14 10 01
ORG.NR. 970 546 200 MVA postmottak@uia.no www.uia.no

NOKUT Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

Alle institusjoner som tilbyr høyere utdanning

Kronprinsens gate 9
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo
Tlf: 21 02 18 00
Faks: 21 02 18 01
postmottak@nokut.no
www.nokut.no

Saksbehandler: Pål Bakken Vår ref: 12/234-4 Vår dato: 17.01.2013

Dir. tlf: 21 02 18 81

Ny studentundersøkelse og nettportal

NOKUT skal på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet utføre en nasjonal spørreundersøkelse blant norske studenter, og data fra undersøkelsen skal publiseres i en ny nettportal.

Formål og målgrupper
Formålet med undersøkelsen og nettportalen er å samle inn og gi informasjon om studentenes syn på ulike sider av studiekvalitet – på studieprogramnivå. Den primære målgruppen er studiesøkere. Andre målgrupper er studieveiledere, institusjonene, arbeidslivet, myndighetene og media.

Gjennomføring og omfang
Undersøkelsen skal gjennomføres årlig, via en elektronisk spørreundersøkelse som distribueres i oktober og går ut til om lag 67 000 andre-års studenter på 1 900 bachelor- og mastergradsstudier. NOKUT vil be institusjonene om å få tilsendt studentenes e-postadresser, mobiltelefonnummer (og andre relevante data), for så å sende ut lenke til undersøkelsen til studentene.

Ny internettportal
Resultatene fra Studentundersøkelsen gjøres tilgjengelig i en ny nettportal. Portalen skal være et naturlig sted å søke informasjon om studiekvalitet i Norge. Studentenes synspunkter på ulike sider av studiekvalitet skal presenteres i nettportalen for hvert enkelt bachelor- og mastergradsprogram – eller samlet for flere studieprogrammer i tilfeller der det er nødvendig. Portalen vil også inneholde data fra Database for statistikk om høgre utdanning.

Undersøkelsens tema
Studentundersøkelsens fokus er på studiekvalitet på studieprogramnivå.

Institusjonenes rolle
- NOKUT vil be institusjonene bidra med data om studentene (kontaktinformasjon) og data om studieprogrammene studentene tilhører.
- NOKUT vil også be institusjonene om å bidra til å gjøre undersøkelsen kjent blant studentene og dermed bidra til en høyest mulig svarprosent.
- NOKUT ønsker å formidle ikke-identifiserbare rådata fra undersøkelsen til institusjonene, slik at institusjonene kan få tilgang til detaljert informasjon om egen institusjon.

Mer informasjon
Mer informasjon om ny studentundersøkelse og nettportal finnes på følgende nettside:
www.nokut.no/studentundersøkelsen

Kontaktpersoner i NOKUT er:

- Avdelingsdirektør Ole-Jacob Skodvin: Ole-Jacob.Skodvin@nokut.no, 97 52 50 62 / 21 02 18 29
- Seniorrådgiver Pål Bakken: Pal.Bakken@nokut.no, 21 02 18 81
- Seniorrådgiver Hilde Karlsen: Hilde.Karlsen@nokut.no, 21 02 18 11

Ole-Jacob Skodvin
avdelingsdirektør

Pål Bakken
seniorrådgiver

UNIVERSITETET I AGDER
Studiesekretariatet

Arkivsak: 2013/415
Saksbeh: Anne Marie Sundberg
Dato: 30.01.2013

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
13/4	Studieutvalget	07.02.2013

Godkjenning av studieplan for Bygg, masterprogram

Bakgrunn
Styret fattet i møte 17. oktober 2012 vedtak om etablering av masterprogram i bygg:
1. *Med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler § 3-3 vedtar styret ved Universitetet i Agder etablering av Bygg, masterprogram, 120 studiepoeng.*
2. *Fakultet for teknologi og realfag er faglig ansvarlig for studiet.*
3. *Studieplanen legges fram for Studieutvalget til godkjenning.*
4. *Styret vil ta stilling til spørsmålet om finansiering av studiet i forbindelse med budsjettet for 2013.*

Forslag til masterprogram var i forkant av styrets vedtak vurdert av ekstern sakkyndig komité. Komiteen konkluderte som følger:
- De grundlæggende forudsætninger for akkrediteringen vurderes at være opfyldt.
- Studiets faglige beskrivelse og niveau vurderes at være tilfredsstillende for et masterprogram med speciale i «Sustainable construktion».
- Det faglige miljø har forskningskompetencer og -aktiviteter på internationalt niveau, som vurderes tilfredsstillende i forhold til at kunne give forskningsbaseret undervisning i det foreslåede masterprogram.

Komiteens innstilling og fakultetets tilsvar til denne er vedlagt.

Det foreligger nå forslag til studieplan for masterprogrammet i bygg. Fakultetet har tatt hensyn til innspill fra sakkyndig komité i arbeidet med å ferdigstille planen.

Fakultetsstyret for Fakultet for teknologi og realfag behandlet forslag til studieplan i møte 28. januar. Det ble fattet følgende vedtak:
1. *Forslag til utfyllende opptaksregler for masterprogrammet i bygg godkjennes.*
2. *Forslag til studieplan for masterprogrammet i bygg godkjennes.*
3. *Fakultetsstyret ber om at opptaksregler og studieplan sendes til Studieutvalget for endelig godkjenning.*
4. *Det vil være mulighet til å gi et betinget opptak til studiet for studenter som mangler inntil 15 SP.*
5. *Dekanus får fullmakt til å innpasse vedtaket i tråd med innspill på møtet.*

Sekretariatets merknader
Det er sekretariatets vurdering at Fakultet for teknologi og realfag har lagt fram en oversiktlig og ryddig plan for masterprogrammet i bygg. Læringsutbyttet i planen er gjennomgående godt formulert. Fakultetet legger fram utfylt skjema for kvantifisering av arbeidsomfang for de nye emnene.

Sekretariatet har følgende konkrete merknader:

I emnet IND506 er et gruppearbeid både vilkår for å gå opp til eksamen og del av eksamen. Forskrift om studier og eksamen definerer vilkår for å gå opp til eksamen som følger: «Prøve eller annen aktivitet som må være godkjent eller bestått før studenten kan gå opp til eksamen i et emne, men der resultatet ikke inngå i grunnlaget for endelig karakter». På denne bakgrunn foreslår sekretariatet at teksten som nå står under overskriften Vilkår for å gå opp til eksamen flyttes til punktet Eksamen.

I emnebeskrivelsen for masteroppgaven bør det komme entydig fram at det kun er studenter som skal på utveksling som kan velge oppgave på 30 studiepoeng.

Sekretariatet har overfor fakultetet problematisert følgende formulering under Forkunnskapskrav i emnebeskrivelsen for masteroppgaven: «Emner som masteroppgaven bygger videre på, må være bestått.» Er dette entydig nok for studentene? Fakultetets svar er at manglende emner må vurderes i forhold til tema og problemstilling for oppgaven, for eksempel slik at dersom man vil ha spesielt fokus på høyytelsesmaterialer i masteroppgaven, kan man ikke mangle BYG400 High Performance Materials. Fakultetet har opprettholdt opprinnelig formulering, og sekretariatet forholder seg til dette. Det bør imidlertid framgå hvem som skal godkjenne hvilke emner som danner grunnlag for den enkelte students masteroppgave.

Når det gjelder kravet om muntlig presentasjon av masteroppgaven, finner sekretariatet det problematisk slik dette er formulert. Presentasjonen skal ikke telle med i karakterfastsettelsen, men må være gjennomført. For hvem skal oppgaven presenteres og når? Dersom en student for eksempel er syk i forbindelse med presentasjonen, når skal denne da kunne gjennomføres? Fakultetet bes vurdere formuleringene her på nytt.

Det framgår ikke angivelse av antall sider pensum i de nye emnene. Dette må fakultetet justere.

Forslag til vedtak:
Studieutvalget godkjenner studieplan for Bygg, masterprogram, med de merknader som framgår av saksframlegget.

Vedlegg
1 Forslag til studieplan for Bygg, masterprogram
2 TR-sak 06/13 Godkjenning av studieplan og utfyllende opptaksreger for Master bygg
3 Rapport fra sakkyndig komité: "Faglig vurdering av masterprogram i bygg"
4 Notat fra Fakultet for teknologi og realfag 240912: "Tilsvar til Faglig vurdering av masterprogram i bygg"

Forslag til studieplan for Bygg, masterprogram

Innhold

Bygg, masterprogram 2
IND506-G Risikostyring og kvalitetsledelse (tidligere godkjent emne) 5
IND412-G Avtalerett (tidligere godkjent emne) 6
IND510-G Prosjektledelse og -styring (tidligere godkjent emne) 7
BYG400-G High performance materials 9
BYG401-G Life-cycle assessment of constructions 11
BYG501-G Design og utmatting 13
BYG502-G FEM in soil mechanics and foundation 15
BYG500-G Masteroppgave 17

Bygg, masterprogram

Påbyggingsstudium - 120 studiepoeng – 2 år - Grimstad

Opptakskrav

Opptakskravet er fullført bachelorgrad i ingeniørfag innen bygg og anlegg, maskin eller marin konstruksjon eller tilsvarende utdanning. Det kreves bestått eksamen i Matematikk 3. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter på C eller bedre. Se nærmere detaljer i forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder og utfyllende regler for opptak til masterstudiet i bygg.

Generell beskrivelse av studiet

Studiet skal utdanne kandidater med høy kompetanse innen byggteknikk. Det legges vekt på kunnskap om nye materialer og løsninger, og undervisningen reflekterer det brede spekter av fagmiljø som kandidatene kan arbeide i; alt fra tradisjonelle bygge- og anleggsvirksomheter til utstyrsindustri for offshore virksomhet. Programmet fokuserer på bærekraftig utvikling. Kandidatene skal forstå miljøkonsekvenser både ved valg av konstruktive systemer og materialer og gjennom bevisst planlegging av systemer for forvaltning, drift og vedlikehold.

Studiet tilrettelegges både for fulltidsstudenter, og for studenter i arbeid som tar studiet på deltid. Gjennom en masteroppgave på 60 studiepoeng i siste studieår, åpnes mulighet for gjensidig tilpasning mellom regionens næringsliv og studenter med ønske om spesialisering mot en bestemt del av bransjen.

Studieplan

<table>
<tr><td>1. semester</td><td>BYG400
High performance materials
(10 sp)</td><td>BYG401
Life-cycle assessment of constructions
(10 sp)</td><td colspan="2">IND506
Risikostyring og kvalitetsledelse
(10 sp)</td></tr>
<tr><td>2. semester</td><td>BYG501
Design og utmatting
(10 sp)</td><td>BYG502
FEM in Soil Mechanics
(10 sp)</td><td>IND412
Avtalerett
(5 sp)</td><td>IND510
Prosjektledelse og -styring
(5 sp)</td></tr>
<tr><td>3. semester</td><td colspan="4" rowspan="2">BYG500
Masteroppgave
(60 sp)*</td></tr>
<tr><td>4. semester</td></tr>
</table>

***** Studenter som ønsker å ta deler av studiet i utlandet, anbefales å reise ut i masterstudiets 3. semester. Studentene velger da relevante fag i et omfang tilsvarende 30 studiepoeng, og masteroppgaven reduseres til 30 studiepoeng og tas i masterstudiets 4. semester.

Læringsutbytte

Etter fullført studium skal studenten

- Kunnskap:
  - ha avansert kunnskap innen konstruksjon av byggverk og særlig forståelse for konsekvenser i forhold til bærekraftig utvikling
  - ha inngående kunnskap om vitenskapelig teori og metode innen konstruksjon, materialkunnskap og bærekraftsvurderinger
  - kunne anvende kunnskapen på nye områder innen konstruksjonsfagene
  - kunne analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

- Ferdigheter:
    - kunne analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning
    - kunne bruke relevante metoder for forskning og faglig utviklingsarbeid på en selvstendig måte
    - kunne analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer
    - kunne gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning, i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

- Generell kompetanse:
    - kunne analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger
    - kunne anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter
    - beherske fagområdets uttrykksformer og kunne formidle omfattende selvstendig arbeid
    - kunne kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten
    - kunne bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser

Arbeidsformer

Studentens arbeidsformer veksler mellom tradisjonell klasseromsundervisning med forelesning og oppgavearbeid under veiledning og prosjektarbeid individuelt eller i gruppe. Laboratoriearbeid er sentralt i studiet og inngår i de fleste emner.

Det legges opp til at emner som kun inngår i dette studiet, gjennomføres som blokkundervisning der man jobber konsentrert med ett emne på 10 studiepoeng over ca. 6 uker. Undervisningen i emnet består da av to samlinger på campus, samt mellomliggende selvstendig arbeid med prosjektoppgave. Prosjektoppgaven utføres normalt i gruppe og under veiledning. Tre slike etterfølgende emner vil utgjøre et fulltids semester på 30 studiepoeng. Denne arbeidsformen imøtekommer både fulltidsstudenter som kan fokusere på ett emne av gangen, og studenter i arbeid som lettere kan følge studiet på EVU-basis, ved at det tilrettelegges over lenger tid enn to år.

Vurderingsformer

Vurderingsformene er nært knyttet til læringsutbyttet og arbeidsformen i hvert enkelt emne. Det er lagt opp til individuell vurdering i de fleste emner, men gruppeeksamen benyttes også.

Det legges opp til ulike former for vurdering, som skriftlig individuell eksamen, prosjektarbeid eller en kombinasjon av disse. Der vurderingen er skriftlig individuell eksamen, er det en forutsetning for å gå opp til eksamen at et større prosjektarbeid er gjennomført. Dette skal normalt utføres i gruppe og under veiledning.

Masteroppgaven utføres primært i gruppe. Besvarelsen skal presenteres muntlig før karakterfastsettelse.

Alle eksamener blir vurdert med gradert karakter.

Studentutveksling

Universitetet i Agder legger til rette for studentutveksling gjennom etablerte mobilitetsprogrammer som Erasmus og Nordplus.

Studenter som ønsker å ta deler av studiet i utlandet, anbefales å reise ut i masterstudiets 3. semester. Studentene velger da relevante fag i et omfang tilsvarende 30 studiepoeng, og masteroppgaven reduseres til 30 studiepoeng og tas i masterstudiets 4. semester.

For innreisende studenter kan 115 av studiets 120 studiepoeng tilbys på engelsk. Unntaket er emnet IND412 Avtalerett som ligger i 2. semester.

Oversikt over universiteter som UiA har utvekslingsavtaler med, og som er aktuelle for masterstudenter på bygg, finnes under studentutveksling på www.uia.no/student.

Vilkår for å gå videre i studiet

For å få starte på masteroppgave, må minst 40 studiepoeng i utdanningsplanen være bestått før starten på det semesteret masteroppgaven skal skrives. For studenter som skal ha en masteroppgave på 30 studiepoeng, må 70 studiepoeng være bestått. Emner som masteroppgaven bygger videre på, må være bestått.

Yrkesmuligheter og videre utdanning

Med avsluttet masterprogram i bygg skal kandidaten kunne gå direkte inn i profesjonelt arbeid som sivilingeniør på ulike områder. De viktigste arbeidsgiverne er rådgivende ingeniørfirma, entreprenører, offshore-industrien og offentlig sektor som kommuner og Statens Vegvesen.

Masterprogrammet kvalifiserer for videre studier på doktorgradsnivå. Foreløpig er det ingen planer om en doktorgradsutdanning innenfor dette felt ved UiA, men det finnes muligheter for doktorgradsutdanning ved blant annet Aalborg Universitet og NTNU.

Fører til grad

Fullført studium gir graden Master i teknologi (sivilingeniør).

Kontaktperson

Instituttleder Rein Terje Thorstensen eller studiekonsulent Geir Kløkstad

IND506-G Risikostyring og kvalitetsledelse (tidligere godkjent emne)

10 sp - Starter høst - Varighet 1 semester - Grimstad

Inngår i studieprogram

Industriell økonomi og teknologiledelse, samt Bygg, masterprogram

Læringsutbytte

Etter å ha tatt dette emnet, skal studenten

- ha tilegnet seg metoder for å kunne ta beslutninger under usikkerhet
- kunne utføre pålitelighetsanalyser og risikovurderinger i tilknytning til teknologisk virksomhet

Innhold

Kvalitative vurderinger og kvantitative metoder med eksempler fra ulike industriområder med vekt på mekanisk industri. Tema er: Avklaring av begreper som sikkerhet, risiko, pålitelighet og sviktintensitet. Stokastisk analyse, beslutninger under usikkerhet. Simulering (Monte Carlo teknikk) og bruk av Markovkjeder. Risikobasert planlegging av store tekniske prosjekter. Teknisk sikkerhet. Logiske verktøy og teknisk granskning, FMECA, RAM, Feiltre. Levetidsmodeller og planlegging av vedlikehold i service. Risikobasert inspeksjonsplanlegging av tekniske anlegg. Analyse av totale levetidskostnader. Kost-nytte prinsippet. Finansiell risiko ved store investeringer. Bruk av profesjonell programvare; Crystal Ball. Planlegging og gjennomføring av kvalitetsmål. Metoder og teknikker for kontroll og forbedring av kvalitet. Organisasjon og ledelse for styring av risiko og oppnåelse av kvalitet.

Arbeidsformer

Forelesning 3 t/u og øving 2 t/u. Øvingene vil omfatte både metodeøving og prosjektoppgaver som utføres og presenteres som gruppearbeid.

Vilkår for å gå opp til eksamen

Gruppearbeid må være bestått for å kunne gå opp til skriftlig eksamen. Krav til gruppearbeid gis ved semesterstart i Fronter.

Eksamen

Individuell skriftlig eksamen, 4 timer, teller 60 % og gruppearbeid teller 40 %. Gradert karakter.

Tilbys som enkeltemne

Nei.

Fakultet

Fakultet for teknologi og realfag

Pensumlitteratur

Kvalitetsdrevet Ledelse

Forfatter(e): A Aune
Forlag: Gyldendal akademisk (2000)
Språk: Norsk Bokmål
ISBN: 9788241711237
Samt egenutarbeidede kompendier

IND412-G Avtalerett (tidligere godkjent emne)

5 sp - Starter vår - Varighet 1 semester - Grimstad

Inngår i studieprogram
Industriell økonomi og teknologiledelse, samt Bygg, masterprogram

Læringsutbytte
KUNNSKAP

Etter gjennomført emne skal studenten

- ha kunnskap om rettskildelære og juridisk metode
- ha kunnskap om regler om avtaleinngåelse, tolking og ugyldighet, sentrale entrepriserettslige problemstillinger

FERDIGHETER

Etter gjennomført emne skal studenten

- kunne gjennomføre praktiske drøftelser og redegjøre for innholdet i regler innenfor sentrale deler av entrepriseretten

Innhold
Innføring i juridisk metode. Den sentrale del er avtalerett - grunnleggende regler om avtaleinngåelse (om dispositive utsagn, avtaleinngåelse etter reglene i avtaleloven, forhandlingsavtaler, avtaleinngåelse ved bruk av mellommann), avtaletolking og sentrale regler om ugyldighet. Etiske spørsmål i avtalerett dekkes i oppgaver. I tillegg gjennomgås sentrale problemstillinger innen entrepriserett.

Arbeidsformer
Forelesninger og oppgavegjennomgåelse. 3-5 timer annenhver uke. Obligatorisk innleveringsoppgave i gruppe.

Vilkår for å gå opp til eksamen
Bestått obligatorisk innleveringsoppgave (gruppeoppgave). Nærmere informasjon om innleveringsoppgaven gis ved semesterstart i Fronter.

Eksamen
3 timer individuell skriftlig eksamen. Gradert karakter.

Tilbys som enkeltemne
Ja, med forbehold om ledig plass/kapasitet.

Fakultet
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

Pensumlitteratur
Rettslige problemstillinger med løsningsforslag

Forfatter(e): Trygve Bjerkås, Kim Robert Danielsen og Ole Dag Rike
Forlag: Høgskoleforlaget (2005)
Språk: Norsk Bokmål
ISBN: 9788276346664

IND510-G Prosjektledelse og -styring (tidligere godkjent emne)

5 sp - Starter vår, høst - Varighet 1 semester - Grimstad

Inngår i studieprogram
Industriell økonomi og teknologiledelse, samt Bygg, masterprogram

Anbefalte forkunnskaper
IND400 Bedriftsøkonomisk analyse 1 og IND500 Bedriftsøkonomisk analyse 2, hvor finansmatematikk er spesielt viktig

Læringsutbytte
Etter å ha tatt dette emnet, skal studentene

- forstå de strategiske hovedvalg en prosjekteier står overfor når det gjelder valg av entrepriseform, vederlagsprinsipper, overordnet organisering, kontrahering, kontraktsoppdeling og valg av kontraktsform
- ha inngående kjennskap til de viktigste hovedvalg når det gjelder gjennomføringsmodeller for kontraktsbaserte prosjektarbeider og kjenne de enkelte modellenes sterke og svake sider og hvilke faktorer som leder til valg i en definert prosjektsituasjon
- kunne velge hensiktsmessige metoder for å vurdere ulike konseptideers sterke og svake sider og sammenligne ulike konsepter
- forstå viktigheten av prosjektledelse og -styring og hva prosjektledelse og -styring i ulike faser av prosjektet omfatter
- ha en helhetsforståelse av prosjektprosesser (prosjekters livssyklus)
- forstå viktigheten av god planlegging og gode analyser
- kunne diskutere, analysere og foreslå velbegrunnede, prosjekttilpassede valg av gjennomføringsstrategi og -modell og kontraktsform
- ha en teoretisk verktøykoffert med hjelpemidler for styring av prosjekter
- kunne etablere et styringsopplegg for å holde prosjektets økonomi og framdrift under kontroll

Innhold
Emnet skal gi studentene det faglige fundamentet som kreves for å påta seg prosjektleder- og styringsoppdrag i mindre og mellomstore prosjekter, hvor temaer som behandles er

- Prosjekters faser, prosesser, sentrale prosjektbegreper og -roller
- Styringssløyfa
- Prosjekters mål
- Prosjektnedbrytningsprinsipper
- Styring av framdrift, kostnad, ressurser (budsjettering, framdriftsplanlegging, oppfølgingsprinsipper og -teknikker, økonomisk og framdriftsmessig rapportering/økonomisk oversikt)
- Gjennomføringsmodeller generelt
- Entreprise- og kontraktsformer
- Anskaffelsesstrategier og -prosess
- Vederlagsprinsipper og endringshåndtering
- Prosjekters interne organisering: Prinsipper og løsninger
- Bruk av anbudsinformasjon for forbedring av egen konkurranseevne
- Rollenes innhold og omfang
- Suksessfaktorer og -kriterier
- Prinsipper for god prosjektledelse

Arbeidsformer
Forelesning, gruppearbeid, prosjektarbeid, selvstudium. Undervisning vil foregå på engelsk etter behov

Eksamen
Obligatorisk innleveringsoppgave teller 40 % og individuell skriftlig eksamen (4 timer) teller 60 %. Gradert karakter. Nærmere informasjon om innleveringsoppgaven gis ved semesterstart i Fronter.

Tilbys som enkeltemne
Ja, med forbehold om ledig plass/kapasitet.

Fakultet
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

Pensumlitteratur

Prosjektledelse - fra initiering til gevinstrealisering

Forfatter(e): Jan Terje Karlsen, Petter Gattschalk
Forlag: Universitetsforlaget (2008)
Språk: Norsk Bokmål
ISBN: 9788215013633

BYG400-G High performance materials

10 sp - Starter høst - Varighet 1 semester - Grimstad

Inngår i studieprogram
Bygg, masterprogram

Anbefalte forkunnskaper
BYG215 Prosjektering 2 og BYG303 Konstruksjonsanalyse 3

Læringsutbytte
Etter å ha fullført emnet skal studenten kunne

- drøfte hvordan høyytelsesmaterialer kan bidra til å løse utfordringer bedre enn tradisjonelle konstruksjonsmaterialer
- drøfte egenskaper og miljøkonsekvenser til høyytelsesvarianter av konstruktive materialer, med særlig fokus på betong, stål og kompositt
- analysere og begrunne når høyytelsesmaterialer er formålstjenlig fremfor tradisjonelle materialer
- analysere implikasjoner på konstruksjoners «service life» ved bruk av høyytelsesmaterialer

Innhold

- High og ultra high performance concrete
- Fiberarmerte sementkompositter
- Høyytelses stålmaterialer med anvendelser innen bølgeutsatte konstruksjoner
- Fiberarmerte polymerkompositter
- Smarte materialer og strukturer

Arbeidsformer
Forelesninger, laboratorieoppgaver og selvstendig arbeid med prosjektoppgave

Vilkår for å gå opp til eksamen
Prosjektoppgave i gruppe må være bestått for å kunne gå opp til skriftlig eksamen. Utfyllende opplysninger om krav til prosjektoppgaven gis i Fronter.

Eksamen
Skriftlig individuell eksamen, 4 timer. Gradert karakter.

Tilbys som enkeltemne: Nei

Fakultet: Fakultet for teknologi og realfag

Forslag til pensumlitteratur
HIGH-PERFORMANCE CONSTRUCTION MATERIALS: Science and Applications (Engineering Materials for Technological Needs)
Publisher: World Scientific Publishing Company (2008)
Language: English
Editor(s): Caijun Shi, YL Mo
ISBN-10: 9812797351
ISBN-13: 978-9812797353

Kvantifisering av studentens arbeidsomfang

Emnekode/emnenavn	**BYG400-G High performance materials**		
Antall studiepoeng	10		
Læringsutbytte	Læringsaktiviteter	Beregnet arbeidsomfang	Studentens evaluering av arbeidsomfang
• kunne beskrive hvordan høyytelsesmaterialer kan bidra til å løse utfordringer bedre enn tradisjonelle konstruksjonsmaterialer • kunne beskrive egenskaper og miljøkonsekvenser til høyytelsesvarianter av konstruktive materialer, med særlig fokus på betong, stål og kompositt • kunne analysere og begrunne når høyytelsesmaterialer er formålstjenlig fremfor tradisjonelle materialer • kunne analysere implikasjoner på konstruksjoners «service life», ved bruk av høyytelsesmaterialer	Forelesninger	40	
	Seminardeltakelse	20	
	Laboratoriearbeid med eller uten veiledning	20	
	En-til-en undervisning		
	Lesing av pensum/selvstudium	50	
	Timeplanlagt gruppearbeid med eller uten veiledning		
	Uformelt gruppearbeid/kollokvier/samspill studentene imellom	20	
	Feltarbeid		
	Praksis i skole/sykehus/kulturskole osv.		
	Forarbeid og etterarbeid til de forrige aktiviteter		
	Innleveringsarbeid		
	Prosjektarbeid	104	
	Faglig veiledning	10	
	Bearbeiding av faglærers tilbakemeldinger		
	Hospitering i bedrift, orkester osv.		
	Eksamensforberedelse/lesetid		
	Eksamen	4	
	Annet (må spesifiseres)		
Sum		**268**	

BYG401-G Life-cycle assessment of constructions

10 sp - Starter høst - Varighet 1 semester - Grimstad

Inngår i studieprogram
Bygg, masterprogram

Læringsutbytte
Etter å ha fullført emnet skal studenten kunne

- drøfte hvordan bygge- og anleggsvirksomhet påvirker det ytre miljø
- drøfte prinsipper for gjennomføring av livsløpsanalyse (LCA)
- kvantifisere miljøpåvirkning fra byggeprosjekter ved å gjennomføre LCA
- foreslå og drøfte tiltak for å minimalisere negative miljøpåvirkninger fra byggeaktivitet
- identifisere og drøfte svakheter ved en gjennomført LCA

Innhold

- Miljøkonsekvenser av bygge- og anleggsaktiviteter
- Utvikling mot en bærekraftig bygge- og anleggsindustri
- Livssyklusanalysen (LCA)
- Kvantifisering av miljøeffekt
- Anvendelser av LCA
- Begrensninger i standardiserte LCA-metoder

Arbeidsformer
Forelesninger, laboratorieoppgaver og selvstendig arbeid med prosjektoppgave

Vilkår for å gå opp til eksamen
Prosjektoppgave må være bestått for å kunne gå opp til skriftlig eksamen. Utfyllende opplysninger om krav til prosjektoppgaven gis i Fronter.

Eksamen
Skriftlig individuell eksamen, 4 timer. Gradert karakter.

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for teknologi og realfag

Forslag til pensumlitteratur

Life Cycle Assessment in the Built Environment
Publisher: Taylor & Francis/Spon press (2011)
Author(s): Robert Crawford
Language: English
ISBN-13: 978-0-415-55795-5

Kvantifisering av studentens arbeidsomfang

Emnekode/emnenavn	**BYG401-G** Life-cycle assessment of constructions		
Antall studiepoeng	10		
Læringsutbytte	Læringsaktiviteter	Beregnet arbeidsomfang	Studentens evaluering av arbeidsomfang
• Kunne beskrive hvordan bygge- og anleggsvirksomhet påvirker det ytre miljø • Kunne beskrive prinsipper for gjennomføring av livsløpsanalyse (LCA) • Kunne kvantifisere miljøpåvirkning fra byggeprosjekter, ved å gjennomføre LCA • Kunne foreslå og beskrive tiltak for å minimalisere negative miljøpåvirkninger fra byggeaktivitet • Kunne identifisere og beskrive svakheter ved en gjennomført LCA	Forelesninger	40	
	Seminardeltakelse	20	
	Laboratoriearbeid med eller uten veiledning	10	
	En-til-en undervisning		
	Lesing av pensum/selvstudium	50	
	Timeplanlagt gruppearbeid med eller uten veiledning		
	Uformelt gruppearbeid/kollokvier/samspill studentene imellom	20	
	Feltarbeid	10	
	Praksis i skole/sykehus/kulturskole osv.		
	Forarbeid og etterarbeid til de forrige aktiviteter		
	Innleveringsarbeid		
	Prosjektarbeid	104	
	Faglig veiledning	10	
	Bearbeiding av faglærers tilbakemeldinger		
	Hospitering i bedrift, orkester osv.		
	Eksamensforberedelse/lesetid		
	Eksamen	4	
	Annet (må spesifiseres)		
Sum		**268**	

BYG501-G Design og utmatting

10 sp - Starter vår - Varighet 1 semester - Grimstad

Inngår i studieprogram

Bygg, masterprogram

Anbefalte forkunnskaper

BYG303 Konstruksjonsanalyse 3, BYG400 High performance materials, IND506 Risikostyring og kvalitetsledelse

Læringsutbytte

Etter å ha fullført emnet skal studenten kunne

- beregne levetid og kritiske detaljer i en bærende konstruksjon
- drøfte prinsippene for lineær bruddmekanikk
- anvende bruddmekanikk til å beregne sprekkvekst i utmatting
- drøfte sprøbrudd i materialer
- bruke standarder og veiledninger for utmattingsdesign

Innhold

- Karakteristika ved utmatting
- Eksperimentelle metoder og dataanalyse
- Utmattingslaster
- Levetider SN-diagram
- Anvendt bruddmekanikk
- Stokastisk modellering
- Modellering av utmattingsprosessen
- Design for minimering av utmattingsrisiko
- Dimensjoneringskriterier
- Inspeksjonsplanlegging

Arbeidsformer

Forelesninger, laboratorieoppgaver og selvstendig arbeid med prosjektoppgave

Vilkår for å gå opp til eksamen

Bestått prosjektoppgave. Nærmere informasjon om prosjektoppgaven gis ved semesterstart i Fronter.

Eksamen

Skriftlig individuell eksamen, 4 timer. Gradert karakter.

Tilbys som enkeltemne: Nei

Fakultet: Fakultet for teknologi og realfag

Forslag til pensumlitteratur

FATIGUE LIFE ANALYSES OF WELDED STRUCTUR
Publisher: BBS (2009)
Language: English
Author(s): Tom Lassen, Naman Recho
ASIN: B002SLPD4W

Kvantifisering av studentens arbeidsomfang

Emnekode/emnenavn	**BYG501-G Design og utmatting**		
Antall studiepoeng	10		
Læringsutbytte	Læringsaktiviteter	Beregnet arbeidsomfang	Studentens evaluering av arbeidsomfang
• Kunne beregne levetid beregne kritiske detaljer i en bærende konstruksjon • Beskrive prinsippene for lineær bruddmekanikk • Kunne anvende bruddmekanikk til å beregne sprekkvekst i utmatting • Forstå og kunne forklare sprøbrudd i materialer • Kunne bruke standarder og veiledninger for utmattingsdesign	Forelesninger	40	
	Seminardeltakelse	20	
	Laboratoriearbeid med eller uten veiledning	20	
	En-til-en undervisning		
	Lesing av pensum/selvstudium	50	
	Timeplanlagt gruppearbeid med eller uten veiledning		
	Uformelt gruppearbeid/kollokvier/samspill studentene imellom	20	
	Feltarbeid		
	Praksis i skole/sykehus/kulturskole osv.		
	Forarbeid og etterarbeid til de forrige aktiviteter		
	Innleveringsarbeid		
	Prosjektarbeid	104	
	Faglig veiledning	10	
	Bearbeiding av faglærers tilbakemeldinger		
	Hospitering i bedrift, orkester osv.		
	Eksamensforberedelse/lesetid		
	Eksamen	4	
	Annet (må spesifiseres)		
Sum		**268**	

BYG502-G FEM in soil mechanics and foundation

10 ECTS credits - Starts spring – Durability 1 semester - Grimstad

Study program
Civil Engineering – Master program

Language of instruction
English

Recommended previous knowledge
BYG303 Konstruksjonsanalyse 3 and BYG400 High performance materials

Learning outcomes
On successful completion of the course, the student:

- is expected to have a thorough knowledge of soil mechanics and foundation issues
- is able to predict soil behavior by constitutive equations that are based on experimental findings
- is able to solve geotechnical engineering problems using traditional engineering solutions
- is able to solve geotechnical engineering problems that resist traditional analysis, by using finite element solutions

Content

- Peak states
- Behaviour before failure
- Cam clay
- Steady state seepage
- Consolidation
- Piled foundations
- Earth pressure and stability of retaining walls
- Ultimate stability of soil structures using bound methods and Limit equilibrium method
- Slope stability
- Bearing capacity and settlement of shallow foundations
- Applications of FEM on the above listed issues

Teaching methods
Lectures and laboratory exercises.

Examination requirement
Portfolio must be passed. Details of the portfolio will be presented in Fronter at semester start.

Assessment methods and criteria
Individual written examination, 4 hours. Graded assessment.

Level of course: Master level

Offered as a free-standing course: No

Faculty: Faculty of Engineering and Science

Reading List: A compendium for the course will be available for the students in Fronter.

Kvantifisering av studentens arbeidsomfang

Emnekode/emnenavn	**BYG502-G FEM in soil mechanics and foundation**		
Antall studiepoeng	10		
Læringsutbytte	Læringsaktiviteter	Beregnet arbeidsomfang	Studentens evaluering av arbeidsomfang
• Forstå og kunne beskrive sammenheng mellom god FDV og redusert ressurs- og miljøbelastning • Forstå og kunne beskrive nedbrytningsmekanismer på konstruksjoner og veganlegg • Kunne sette opp inspeksjonsplan og foreta tilstandsvurdering av konstruksjoner og veganlegg • Kjenne og kunne benytte modeller for prediksjon av nedbrytning og vedlikeholdsbehov	Forelesninger	40	
	Seminardeltakelse	20	
	Laboratoriearbeid med eller uten veiledning	10	
	En-til-en undervisning		
	Lesing av pensum/selvstudium	50	
	Timeplanlagt gruppearbeid med eller uten veiledning		
	Uformelt gruppearbeid/kollokvier/samspill studentene imellom	20	
	Feltarbeid	10	
	Praksis i skole/sykehus/kulturskole osv.		
	Forarbeid og etterarbeid til de forrige aktiviteter		
	Innleveringsarbeid		
	Prosjektarbeid	104	
	Faglig veiledning	10	
	Bearbeiding av faglærers tilbakemeldinger		
	Hospitering i bedrift, orkester osv.		
	Eksamensforberedelse/lesetid		
	Eksamen	4	
	Annet (må spesifiseres)		
Sum		**268**	

BYG500-G Masteroppgave

60 sp - Starter høst - Varighet 2 semester - Grimstad

Inngår i studieprogram
Bygg, masterprogram

Forkunnskapskrav
For å få starte på masteroppgave, må minst 40 studiepoeng i utdanningsplanen være bestått før starten på det semesteret masteroppgaven skal skrives. For studenter som skal ha en masteroppgave på 30 studiepoeng, må 70 studiepoeng være bestått. Emner som masteroppgaven bygger videre på, må være bestått. Tema og problemstilling for oppgaven skal godkjennes av studiekoordinator for masterprogrammet.

Læringsutbytte
Studentene skal etter fullført masteroppgave være i stand til å planlegge og gjennomføre større prosjekter logisk og effektivt, samt rapportere og presentere resultatene på en profesjonell måte. Gjennom arbeidet med masteroppgaven og metodeseminaret som inngår i arbeidet, vil dessuten studenten ha lært å vurdere forskning og vitenskapelige publikasjoner samt ha tilegnet seg nødvendig grunnlag for å dokumentere fremtidige utviklings- og forskningsarbeider.

Innhold
Masteroppgaven skal være et selvstendig arbeid innenfor et sentralt fagområde i studiet. Arbeidet skal være forskningspreget og øke forståelsen for utførelse og ledelse av større utviklingsprosjekter. Det gjennomføres en forstudie som kan være litteratursøk, innledende undersøkelser eller opplæring innen aktuelle områder og teknikker. Det leveres en rapport som beskriver problemet, løsningene, resultatene og arbeidet. Oppgaven presenteres muntlig offentlig. Masteroppgaven vurderes etter Universitets- og høgskolerådets anbefalte felles retningslinjer for sensur av masteroppgaver innenfor MNT-fagene.

Metodeseminaret blir gjennomført som dagskurs for hvert av de tre hovedtemaene: oversikt over forskningsprosessen inkl. vitenskapsteori, kvalitative og kvantitative metoder og praktiske tips for gjennomføring av forskning inkl. rapportskriving og kildebruk. Metodeseminaret vil i tillegg omfatte arbeid med prosjektskisse og plan for egen masteroppgave.

Arbeidsformer
Selvstendig arbeid under veiledning, som hovedregel utført i gruppe. Masteroppgaven gjennomføres normalt innenfor en tidsbegrenset periode på to semestre, tilsvarende 1600 arbeidstimer for studenten. Det er obligatorisk frammøte til minst 10 veiledningstimer. Forøvrig vises det til en egen avtale om veiledning og krav til masteroppgaven m.m.

Metodeseminaret starter mot slutten av 2. semester og avsluttes tidlig i 3. semester.

Vilkår for å gå opp til eksamen
Det er obligatorisk frammøte til minst 10 veiledningstimer.

Eksamen
Skriftlig rapport. Masteroppgaven skal presenteres muntlig før karakterfastsettelse. Gradert karakter.

Masteroppgaven vurderes etter Universitets- og høgskolerådets anbefalte felles retningslinjer for sensur av masteroppgaver innen MNT-fagene. Det er ikke anledning til å levere forbedret versjon av tidligere oppgaver i forbindelse med ny eller utsatt eksamen.

Tilbys som enkeltemne: Nei

Fakultet: Fakultet for teknologi og realfag

Kvantifisering av studentens arbeidsomfang

Emnekode/emnenavn	**BYG500-G Masteroppgave**		
Antall studiepoeng	60		
Læringsutbytte	Læringsaktiviteter	Beregnet arbeidsomfang	Studentens evaluering av arbeidsomfang
	Forelesninger	9	
	Seminardeltakelse	9	
	Laboratoriearbeid med eller uten veiledning	400	
	En-til-en undervisning		
	Lesing av pensum/selvstudium		
	Timeplanlagt gruppearbeid med eller uten veiledning		
	Uformelt gruppearbeid/kollokvier/samspill studentene imellom		
	Feltarbeid	100	
	Praksis i skole/sykehus/kulturskole osv.		
	Forarbeid og etterarbeid til de forrige aktiviteter		
	Innleveringsarbeid		
	Prosjektarbeid	1050	
	Faglig veiledning	30	
	Bearbeiding av faglærers tilbakemeldinger		
	Hospitering i bedrift, orkester osv.		
	Eksamensforberedelse/lesetid		
	Eksamen	2	
	Annet (må spesifiseres)		
Sum		**1600**	

UNIVERSITETET I AGDER

Fakultet for teknologi og realfag

TR-sak : xx/13
Møtedato : 28.01.2013
Saksbehandler: Geir Kløkstad
Vedlegg: 4

Godkjenning av studieplan og utfyllende opptaksregler for Master bygg

Universitetsstyret vedtok 17.10.2012 etablering av masterstudiet i bygg. Etableringssøknad og forslag til studieplan hadde i forkant av dette møtet vært evaluert av et sakkyndig utvalg som konkluderte med en anbefaling om etablering av masterstudiet.

Det som gjenstår av etableringsprosessen er godkjenning av utfyllende opptaksregler for masterprogrammet, samt godkjenning av endelig studieplan i fakultetsstyre og studieutvalg.

Opptaksgrunnlag for studiet foreslås å være bachelorgrad i ingeniørfag innen bygg og anlegg. Kandidater med bakgrunn fra maskin eller marin konstruksjon vil også være kvalifisert for opptak. I tillegg kreves bestått eksamen i Matematikk 3 og vektet gjennomsnittskarakter på C eller bedre. Det vil være mulig å gi betinget opptak til studiet for studenter som mangler inntil 15 studiepoeng av opptakskravet i henhold til Forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 6. Forslaget om utfyllende regler for opptak tilsvarer gjeldende opptakskrav for fakultetets masterprogram i IKT og Industriell økonomi og teknologiledelse.

Forslaget til studieplan som ble vurdert av sakkyndig utvalg fikk svært gode tilbakemeldinger. Et område som utvalget mente kunne styrke konstruksjonsprofilen i masterprogrammet var Finite Element Method (FEM). I studieplanen som legges fram for endelig godkjenning har man derfor valgt å erstatte emnet Operation and Management of Constructions med et nytt emne BYG502 FEM in Soil Mechanics and Foundation. Studieplanen er altså nå i samsvar med denne merknaden fra sakkyndig utvalg. Dette emnet er også etterlyst av Referansegruppen for byggstudiet - en næringslivsring rundt byggstudiet ved UiA, som består av de viktigste bransjene som er arbeidsgivere for byggingeniører. Etter en nyansettelse i januar 2013, er fakultetet nå i stand til å tilby dette emnet.

Forslag til vedtak:

1. Forslag til utfyllende opptaksregler for masterprogrammet i bygg godkjennes
2. Forslag til studieplan for masterprogrammet i bygg godkjennes
3. fakultetsstyret ber om at opptaksregler og studieplan sendes til Studieutvalget for endelig godkjenning.

TR-sak 06/13 **Master bygg – godkjenning av studieplan og utfyllende opptaksregler**
Enstemmig vedtatt

1. Forslag til utfyllende opptaksregler for masterprogrammet i bygg godkjennes
2. Forslag til studieplan for masterprogrammet i bygg godkjennes
3. fakultetsstyret ber om at opptaksregler og studieplan sendes til Studieutvalget for endelig godkjenning.
4. Det vil være mulighet til å gi et betinget opptak til studiet for studenter som mangler inntil 15 SP.
5. Dekanus får fullmakt til å innpasse vedtaket i tråd med innspill fra møtet.

FAGLIG VURDERING AV MASTERPROGRAM I BYGG

Sakkyndig komité:
Professor II Ida Hedvig Bryn, Høgskolen i Oslo og Akershus
Professor John Dalsgaard Sørensen, Institut for Byggeri og Anlæg, Aalborg Universitet

I det følgende sammenfattes vurderingen af hvert enkelt punkt i NOKUTs forskrift (§ 4-1 – 4-4), samt en samlet oppsummerende konklusjon.

§ 4-1. *Grunnleggende forutsetninger for akkreditering*

1. Følgende krav i lov om universiteter og høyskoler skal vurderes for akkreditering:
   a) Reglement og styringsordning
   b) Klagenemnd
   c) Læringsmiljøutvalg
   d) Utdanningsplan
   e) Vitnemål og Diploma Supplement
   f) Kvalitetssikringssystem.
1. Krav i rammeplaner og aktuelle forskrifter fra Kunnskapsdepartementet skal være fylt.
2. Det skal redegjøres for forventet studentrekruttering i forhold til å etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og i forhold til stabilitet i studiet.
3. Det skal redegjøres for forventet arbeidsomfang for studentene.
4. Der deler av studiet foregår utenfor den institusjonen som utsteder vitnemål, skal det foreligge tilfredsstillende avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Vurdering:

- De grundlæggende forudsætninger for akkrediteringen vurderes at være opfyldt. Det er gitt en redegjørelse for hvordan hvert av punktene over er oppfylt. Det er dog ikke ud fra det foreliggende materiale muligt at vurdere i detalj i hvilken grad alle underpunkter ovenfor løses.

§ 4-2. *Plan for studiet*

1. Studiet skal ha et dekkende navn
2. Studiet skal beskrives med utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelse:
   a. Læringsutbyttet skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.
   b. Studiets relevans for arbeidsliv og/eller videre studier skal være tydelig.
   c. Studiets innhold og oppbygging skal tilfredsstillende relateres til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.
   d. Studiets arbeids- og undervisningsformer skal være egnet til å oppnå læringsutbytte slik det er beskrevet i planen.
   e. Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal være egnet til å vurdere i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet.
3. Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.
4. Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Vurdering:
Pkt. 1: studiets navn er meget generelt og på den måde også dækkende, selvom der er flere traditionelle byggetekniske områder, der ikke er indeholdt (eller kun i meget lille omfang). Dette gælder f.eks. bærende konstruktioner, last- og sikkerhed, statisk og dynamisk analyse (f.eks. finite element metoder). Utdannelsen inneholder mye ledelsesmetoder for å ivareta miljø, sikkerhet, jus of økonomi i et livslangt perspektiv. Specialebetegnelsen 'Sustainable construction' er meget dækkende.

Pkt. 2: Studiet er beskrevet meget tilfredsstillende i form af læringsudbytte, relevans, indhold, opbygning, undervisningsformer og eksamensordninger.

Pkt. 3: Studiet har en god kobling til de forskningskompetencer og -aktiviteter, som de tilknyttede undervisere har. Studiets faglige niveau vurderes ligeledes tilfredsstillende i formhold til forskningsområderne.

Pkt. 4: Relevante muligheder for studenterudveksling og internationalisering ar beskrevet og vurderes at være tilfredsstillende.

§ 4-3. *Fagmiljø tilknyttet studiet*

1. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.
2. Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet. For de ulike sykler gjelder i tillegg:
    a. For første syklus skal minst 20 prosent av det samlede fagmiljøet være ansatte med førstestillingskompetanse.
    b. For andre syklus skal minst 10 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer eller dosenter og ytterligere 40 prosent være ansatte med førstestillingskompetanse.
    c. For tredje syklus, ph.d., skal minst 50 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer, de øvrige skal ha førsteamanuensiskompetanse.
    d. For tredje syklus, kunstnerisk stipendprogram, skal minst 50 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer/dosenter, de øvrige skal ha førstestillingskompetanse.
3. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid. For de ulike sykler gjelder i tillegg:
    a. For første syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på et nivå som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå.
    b. For andre syklus skal fagmiljøet ha dokumentere resultater på høyt nivå.
    c. For tredje syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på høyt internasjonalt nivå og med tilstrekkelig faglig bredde.
4. Fagmiljøet skal delta aktivt i nasjonalt og internasjonalt samarbeid og nettverk relevant for studiet.
5. For studier med praksis skal fagmiljøet og eksterne praksisveiledere ha hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet.

Vurdering:
Pkt. 1: Sammensætning, størrelse og kompetencer i det beskrevne faglige miljø er tilfredsstillende i forhold til det foreslåede masterprogram i Bygg med speciale i 'Sustainable construction'.

Pkt. 2: Kravene til årsværk synes oppfylte, men regnestykket er ikke dokumentert.

Pkt. 3: Fagmiljøet driver forskning på højt internationalt niveau, deltager nationale og internationale forskningsprojekter ligesom der publiceres i internationale tidsskrifter i et omfang der vurderes tilfredsstillende i forhold til det foreslåede masterprograms fokusområde 'Sustainable construction'.

Pkt. 4: Fagmiljøet deltager i en række nationale og internationale forskningsprojekter og har således et nationalt såvel som internationalt netværk indenfor relevante fagområder.

Pkt. 5: Ikke relevant.

§ 4-4. *Støttefunksjoner og infrastruktur*

1. Institusjonen skal ha lokaler, bibliotektjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold for studentene som er tilpasset antall studenter og studiet slik det er beskrevet i plan for studiet.

Vurdering:
Støttefunktioner og infrastruktur vurderes at være fuldt ud tilfredsstillende i forhold til det foreslåede masterprogram.

Oppsummerende konklusjon

Ovennævnte vurderinger ifm. § 4-1 til 4-4 sammenfattes i følgende konklusioner:

- De grundlæggende forudsætninger for akkrediteringen vurderes at være opfyldt.
- Studiets faglige beskrivelse og niveau vurderes at være tilfredsstillende for et masterprogram med speciale i 'Sustainable construction'.
- Det faglige miljø har forskningskompetencer og –aktiviteter på internationalt niveau, som vurderes tilfredsstillende i forhold til at kunne give forskningsbaseret undervisning i det foreslåede masterprogram.

Seoul 20. september 2012

Ida Hedvig Bryn

Aalborg 21. september 2012

John Dalsgaard Sørensen

UNIVERSITETET I AGDER

INTERNT NOTAT

Til: Universitetsstyret
Fra: Fakultet for Teknologi og realfag
Dato: 24.09.2012

Sak: **FAKULTETETS TILSVAR TIL «FAGLIG VURDERING AV MASTERPROGRAM I BYGG» MOTTATT FRA DET SÆRLIG OPPRETTEDE SAKKYNDIGE UTVALG.**

Sakkyndig utvalg (SU) oversendte sin vurdering fredag 21.09. **Konklusjonen er klinkende klar: SU finner at våre planer oppfyller forskriftens krav på alle punkter.**

Likevel er der to små punkter i utredningen som vi finner grunn til å kommentere, for å imøtekomme evt uklarheter:

§4.2 Pkt 1 «Studiet skal ha et dekkende navn»
SU kommenterer at «Bygg» er et meget bredt fagområde, og at vårt planlagte studium kun dekker en liten del av dette. Enkelte ikke-inkluderte emner fra byggfagene er nevnt av SU som eksempler.

Vi erkjenner selvfølgelig at vårt studium ikke dekker hele fagfeltet. Tilsvarende gjelder for øvrig alle UiAs bachelor- og masterprogram i teknologi. Imidlertid har vi valgt å starte med en spesialisering som gir god imøtekommelse av to forhold: etterspørsel fra næringslivet i regionen, samt god utnyttelse av vår egen kompetanse. Dessuten har vi lagt inn et bærekraftperspektiv i studiet, fordi vi mener det er universitetets oppgave å utdanne ingeniører med slik kompetanse. Til sammen gir dette spesialiseringen vi har angitt som «bærekraftig konstruksjon/sustainable construction». SU kommenterer særskilt at dette er en meget dekkende angivelse av spesialiseringen.

Masterprosjektet er utvidet til et fullt år nettopp for å gi rom for ulike typer fordypning, og dermed øke bredden i studiet på tross av begrensede ressurser. Fordypningen velges i tråd med studentens og næringslivets ønsker. Eksempelvis vil det være mulig å inkludere et allerede eksisterende FEM-kurs i masterprosjektet (som er et av eksemplene SU nevner).

Vi velger å benytte hovednavnet Masterprogram i Bygg (angitt i vitnemål som «Master i teknologi - sivilingeniør, linje for bygg» - tilsvarende våre andre masterprogram i ingeniørfag), fordi dette er den klassiske betegnelse. Bruk av slik klassisk betegnelse gir en rekke fordeler:

- Gjenkjennbart av studenter (og deres rådgivere) som ønsker påbygning på en bachelorgrad i bygg
- Intuitivt søkeord ved internettsøk etter slike mastergradsstudier
- Gjenkjennbart av arbeidsgivere som mottar søknad om ansettelse fra våre kandidater
- Samsvarer med råd fra NOKUT, om i størst mulig grad å bruke brede og innarbeidede studiebetegnelser
- Gir mulighet for at vi senere kan justere spesialiseringen, i tråd med utvikling i næringslivets etterspørsel og vår egen kompetanseutvikling.

UNIVERSITETET I AGDER

§4.3 Pkt 2 «Krav til fagmiljø tilknyttet studiet»
SU kommenterer at : «Krav til årsverk synes oppfylte, men er ikke dokumentert». SU finner alle øvrige krav til fagmiljøet vel imøtekommet, herunder størrelse, kompetanse, faglig nivå, forskningsaktivitet, og internasjonal virksomhet.

I vår fremlagte dokumentasjon for det planlagte studiet, er det angitt hvem som skal undervise hvert enkelt emne, samt hvor stor andel av årsverket dette utgjør for hver ansatt. Alle emner er dekket med fagansvarlig på denne måte, både nye emner og de som er «gjenbrukt» fra annet studieprogram. (Gjenbruk er for øvrig avklart med den annen part.) Vi kan vanskelig se hvordan lærerdekningen skal kunne dokumenteres mer detaljert enn dette.

Avsluttende merknad:

Opprettelsen av masterprogram i Bygg er sterkt ønsket fra fakultetets side, da det vil dekke stor etterspørsel fra potensielle studenter og fra regionens næringsliv - representert både ved tradisjonell bygge- og anleggsbransje, og ved NODE-industrien. Alle disse grupper har medvirket i planleggingen, bl a gjennom arbeidet i «Referansegruppen for byggstudiet ved UiA». For å imøtekomme utviklingen er lærerstaben bygget opp gjennom siste år, slik at vi er fullbemannet for å gjennomføre masterprogrammet i bygg når de pågående ansettelsessaker er sluttført rundt årsskiftet 2012/13. (Det er kvalifiserte søkere på alle stillinger.) Studiet er altså allerede innarbeidet i fakultetets budsjett. Likevel håper vi å få tildelt 30 stp ekstra fra Universitetsstyret, slik praksis synes å være når mastergradsstudier opprettes på andre fagområder ved UiA.

Det er foreløpig ikke allokert studieplasser i fakultetets forslag til planlagte opptakstall for studieåret 2013/14, fordi vi håper UiA kan søke departementet om nye studieplasser til dette prioriterte området. Imidlertid har vi ubenyttede studieplasser på øvrige masterprogrammer, som kan omfordeles dersom UiA ikke lykkes i en søknad til departementet.

Fakultetet er altså av den oppfatning, at alt ligger vel til rette for opprettelse av masterprogram i Bygg.

Med vennlig hilsen

Frank Reichert
Dekan

Rein Terje Thorstensen
Instituttleder

UNIVERSITETET I AGDER
Studiesekretariatet

Arkivsak: 2013/415
Saksbeh: Anne Marie Sundberg
Dato: 30.01.2013

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
13/5	Studieutvalget	07.02.2013

Godkjenning av utfyllende regler for opptak til Bygg, masterprogram

Bakgrunn
Det vises til sak om godkjenning av studieplan for Bygg, masterprogram. Fakultet for teknologi og realfag søker også om godkjenning av utfyllende regler for opptak til masterprogrammet. Følgende forslag legges fram:

1. Opptaksgrunnlag er fullført og bestått treårig bachelorstudium i ingeniørfag innen bygg og anlegg eller tilsvarende utdanning. Kandidater med bakgrunn fra maskin eller marin konstruksjon vil også være kvalifisert for opptak.
2. Det kreves bestått eksamen tilsvarende "matematikk 3". Matematikk 3 inkluderer minimum 5 studiepoeng matematikkpensum utover matematikk og statistikk som inngår i grunnlagsfagene.
3. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter på C eller bedre. Gjennomsnittskarakteren beregnes ut fra alle emner som inngår i bachelorgraden. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til mastergradsstudier og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre. For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.

Forslaget ble behandlet i fakultetsstyret 28. januar. Fakultetsstyret fattet følgende vedtak:

1. *Forslag til utfyllende opptaksregler for masterprogrammet i bygg godkjennes.*
2. *Forslag til studieplan for masterprogrammet i bygg godkjennes.*
3. *Fakultetsstyret ber om at opptaksregler og studieplan sendes til Studieutvalget for endelig godkjenning.*
4. *Det vil være mulighet til å gi et betinget opptak til studiet for studenter som mangler inntil 15 SP.*
5. *Dekanus får fullmakt til å innpasse vedtaket i tråd med innspill fra møtet.*

Sekretariatets merknader
Forskriften det vises til i punkt 3 har tittelen «forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder».

Punkt 6 i forskriften omhandler betinget opptak. Punkt 4 i fakultetsstyrets vedtak er derfor ivaretatt.

Sekretariatet har vært i kontakt med fakultetet angående formuleringen av punkt 1. På denne bakgrunn er punktet noe justert i forslaget til vedtak nedenfor. Utover dette har sekretariatet

ingen innvendinger til de foreslåtte utfyllende reglene for opptak. Reglene trer i kraft fra og med opptaket våren 2013.

Forslag til vedtak:
Studieutvalget godkjenner utfyllende regler for opptak til Bygg, masterprogram. Reglene trer i kraft fra og med opptaket våren 2013.

Utfyllende regler for opptak til Bygg, masterprogram, lyder:
1. *Opptaksgrunnlag er fullført og bestått treårig bachelorstudium i ingeniørfag innen bygg og anlegg, maskin eller marin konstruksjon eller tilsvarende utdanning.*
2. *Det kreves bestått eksamen tilsvarende "matematikk 3". Matematikk 3 inkluderer minimum 5 studiepoeng matematikkpensum utover matematikk og statistikk som inngår i grunnlagsfagene.*
3. *Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter på C eller bedre. Gjennomsnittskarakteren beregnes ut fra alle emner som inngår i bachelorgraden. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre. For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.*

Vedlegg
1 TR-sak 06/13 Godkjenning av studieplan og utfyllende opptaksregler for Master bygg

UNIVERSITETET I AGDER

Fakultet for teknologi og realfag

TR-sak : xx/13
Møtedato : 28.01.2013
Saksbehandler: Geir Kløkstad
Vedlegg: 4

Godkjenning av studieplan og utfyllende opptaksregler for Master bygg

Universitetsstyret vedtok 17.10.2012 etablering av masterstudiet i bygg. Etableringssøknad og forslag til studieplan hadde i forkant av dette møtet vært evaluert av et sakkyndig utvalg som konkluderte med en anbefaling om etablering av masterstudiet.

Det som gjenstår av etableringsprosessen er godkjenning av utfyllende opptaksregler for masterprogrammet, samt godkjenning av endelig studieplan i fakultetsstyre og studieutvalg.

Opptaksgrunnlag for studiet foreslås å være bachelorgrad i ingeniørfag innen bygg og anlegg. Kandidater med bakgrunn fra maskin eller marin konstruksjon vil også være kvalifisert for opptak. I tillegg kreves bestått eksamen i Matematikk 3 og vektet gjennomsnittskarakter på C eller bedre. Det vil være mulig å gi betinget opptak til studiet for studenter som mangler inntil 15 studiepoeng av opptakskravet i henhold til Forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 6. Forslaget om utfyllende regler for opptak tilsvarer gjeldende opptakskrav for fakultetets masterprogram i IKT og Industriell økonomi og teknologiledelse.

Forslaget til studieplan som ble vurdert av sakkyndig utvalg fikk svært gode tilbakemeldinger. Et område som utvalget mente kunne styrke konstruksjonsprofilen i masterprogrammet var Finite Element Method (FEM). I studieplanen som legges fram for endelig godkjenning har man derfor valgt å erstatte emnet Operation and Management of Constructions med et nytt emne BYG502 FEM in Soil Mechanics and Foundation. Studieplanen er altså nå i samsvar med denne merknaden fra sakkyndig utvalg. Dette emnet er også etterlyst av Referansegruppen for byggstudiet - en næringslivsring rundt byggstudiet ved UiA, som består av de viktigste bransjene som er arbeidsgivere for byggingeniører. Etter en nyansettelse i januar 2013, er fakultetet nå i stand til å tilby dette emnet.

Forslag til vedtak:

1. Forslag til utfyllende opptaksregler for masterprogrammet i bygg godkjennes
2. Forslag til studieplan for masterprogrammet i bygg godkjennes
3. fakultetsstyret ber om at opptaksregler og studieplan sendes til Studieutvalget for endelig godkjenning.

TR-sak 06/13 **Master bygg – godkjenning av studieplan og utfyllende opptaksregler**
Enstemmig vedtatt

1. Forslag til utfyllende opptaksregler for masterprogrammet i bygg godkjennes
2. Forslag til studieplan for masterprogrammet i bygg godkjennes
3. fakultetsstyret ber om at opptaksregler og studieplan sendes til Studieutvalget for endelig godkjenning.
4. Det vil være mulighet til å gi et betinget opptak til studiet for studenter som mangler inntil 15 SP.
5. Dekanus får fullmakt til å innpasse vedtaket i tråd med innspill fra møtet.

UNIVERSITETET I AGDER
Studiesekretariatet

Arkivsak: **2012/31**
Saksbeh: **Turid Høgetveit**
Dato: **25.01.2013**

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
13/6	Studieutvalget	07.02.2013

Endringer i kvalitetssikringssystemet - høring

Bakgrunn
Styret vedtok siste endringer i kvalitetssikringssystemet for utdanningen ved Universitetet i Agder i møte 18. april 2012 (S-sak 36/12). Følgende vedtak ble truffet:

1. *Styret vedtar revidert kvalitetssikringssystem i samsvar med universitetsdirektørens forslag.*
2. *Styret ber referansegruppa for kvalitetssikringssystemet utrede behovet for obligatorisk emnerapport i tillegg til å sluttføre problemstillingene angitt i S-sak 90/11.*
3. *Universitetsdirektøren gis fullmakt til å foreta redaksjonelle justeringer i kvalitetssikringssystemet.*

Referansegruppa for kvalitetssikringssystemet har høsten 2012 utredet behovet for obligatorisk emnerapport. I tillegg har referansegruppa drøftet *kvalitetssikring av forskerutdanning, inkludert rapportering, med tanke på forenkling*, jfr. styresak 90/11 (punkt 2b i vedtaket).

Referansegruppa leverte sin rapport i november 2012. I rapporten konkluderes det med en anbefaling om opprettholdelse av årlig emnerapport fra faglærer. Det foreslås i tillegg en deling av emnerapporten ved at faglærer følger opp studentevalueringen med kommentarer/tilbakemelding (spørsmål 1-4 i vedtatt emnerapport) og etter gjennomført sensur skriver selve emnerapporten (spørsmål 5-7 i vedtatt emnerapport) med forslag til eventuelle endringer i emnet. Når det gjelder kapittel 3 i kvalitetssikringssystemet om kvalitetssikring av forskerutdanningen, legger referansegruppa fram et konkret forslag til innhold med følgende innholdselementer:

- Kvalitetssikring av etablerte ph.d.-program med spesialiseringer
- Kvalitetssikring av nye ph.d.-spesialiseringer
- Kvalitetssikring av veilederkompetanse
- Oppfølging og rapportering

I samarbeid med Forskningssekretariatet har Studiesekretariatet utarbeidet et forslag til revidert kvalitetssikringssystem. Forslaget er basert på anbefalinger fra referansegruppa. I tillegg til disse anbefalingene er det også foreslått endringer når det gjelder programevaluering av studier på bachelor- og masternivå. Bakgrunnen for dette er blant annet forslag til tekst om programevaluering av ph.d.-program. I tillegg har erfaringsutveksling i forbindelse med programevaluering avdekket en opplevelse av usikkerhet rundt gjennomføringsprosessen. Det foreslås derfor at det fastsettes en tydeligere prosess for programevaluering i kvalitetssikringssystemet og at innholdet i evalueringen fastsettes av Studieutvalget.

Det foreslås også at kapittel 4 om kvalitetssikring av studentens læringsmiljø utgår og at innholdet integreres i kapittel 2 om kvalitetssikring av emner og studieprogram. Læringsmiljø er en del av kvalitetsområdet rammekvalitet. Det anses ikke naturlig å skille ut en del av rammekvaliteten i et eget kapittel.

I referansegruppas rapport anbefales det også utvikling av en digital løsning for skriving, lagring og gjenfinning av emnerapporter. Sekretariatet er i dialog med ansvarlige for Fronter og Innaskjærs med tanke på ulike muligheter for å digitalisere emnerapport.

Forslag til revidert kvalitetssikringssystem ble sendt på høring til fakultetene, Avdeling for lærerutdanning, Studentorganisasjonen og Stipendiatorganisasjonen 26.11.12. Høringsfristen var 18.01.13.

Høringsuttalelser
Det er mottatt høringsuttalelser fra Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Fakultet for teknologi og realfag, Fakultet for humaniora og pedagogikk og Avdeling fra lærerutdanning. I tillegg har Studiesekretariatet fått muntlig tilbakemelding fra Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Alle støtter forslag til endringer i kvalitetssikringssystemet og har ingen merknader til saken.

Sekretariatets kommentarer
Saken legges fram for Studieutvalget som en høringssak. Sekretariatet viser til høringsuttalelsene fra fakultetene og Avdeling for lærerutdanning og har ingen øvrige kommentarer til saken. Det foreslås at Studieutvalgets slutter seg til de foreslåtte endringer.

Forslag til vedtak:
Studieutvalgets slutter seg til forslag til endringer i kvalitetssikringssystemet.

Vedlegg
1 Høring - forslag til endringer i kvalitetssikringssystemet
2 Høringsforslag
3 Rapport fra referansegruppa
4 Høringsuttalelser
5 Mal for emnerapport

UNIVERSITETET I AGDER

Fakultetene
Avdeling for lærerutdanning
Studentorganisasjonen
Stipendiatorganisasjonen

Dato: 26. november 2012

Vår ref: 2012/31

Saksbehandler:
TUH
turid.hogetveit@uia.no

Besøksadresse: Gimlemoen 25 A
Direkte: 38 14 12 02
Faks: 38 14 12 01

HØRING:
REVISJON AV SYSTEM FOR KVALITETSSIKRING AV UTDANNINGEN VED UNIVERSITETET I AGDER

Det vises til brev til fakultetene og Avdeling for lærerutdanning datert 06.08.12 om endringer i kvalitetssikringssystemet fra høsten 2012. I brevet ble det også varslet ny høring angående kvalitetssikring av forskerutdanning og obligatorisk emnerapport.

Studiesekretariatet i samarbeid med Forskningssekretariatet sender med dette på høring forslag til endringer i system for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder.

Som utgangspunkt for endringene som nå foreslås ligger først og fremst rapport fra referansegruppa for kvalitetssikringssystemet fra november 2012 (vedlagt) med forslag til endringer i forhold til studentevaluering og emnerapport og kvalitetssikring av forskerutdanning. Referansegruppas rapport er basert på følgende to styrevedtak:

S-sak 90/11, styremøte 22.06.11 (punkt 2b i vedtaket):
Referansegruppa for kvalitetssikringssystemet bes i kommende periode arbeide med følgende problemstillinger:
b) Kvalitetssikring av forskerutdanning, inkludert rapportering, med tanke på forenkling

S-sak 36/12, styremøte 18.04.12 (punkt 2 i vedtaket):
2. Styret ber referansegruppa for kvalitetssikringssystemet utrede behovet for obligatorisk emnerapport i tillegg til å sluttføre problemstillingene angitt i S-sak 90/11.

I tillegg foreslår Studiesekretariatet endringer når det gjelder programevaluering av studier på bachelor- og masternivå. Det foreslås også at kapittel 4 om kvalitetssikring av studentens læringsmiljø utgår og at innholdet integreres i kapittel 2.

De viktigste endringer omtales kort som følger:

1. Studentevaluering og obligarorisk emnerapport (kvalitetssikringssystemet kapittel 2.1.1 og 2.1.2)
Bakgrunnen for styrets vedtak om en utredning av obligatorisk emnerapport var høringsuttalelser fra tre fakultet i forbindelse med revisjon av kvalitetssikringssystemet våren 2012. Tre fakultet uttrykte der et ønske om at emnerapporten går ut som obligatorisk element i kvalitetssikringssystemet.
Referansegruppa foreslår i sin rapport opprettholdelse av obligatorisk emnerapport. Gruppas konklusjon innebærer et forslag om deling av faglærers emnerapport, hvor del 1 ugjør en umiddelbar tilbakemelding fra faglærer på studentevalueringen (punkt 1-4 i vedtatt emnerapport), mens del 2 utgjør selve emnerapporten (punkt 5-7 i vedtatt emnerapport). Referansegruppas forslag danner grunnlag for

foreslåtte endringer i kapittel 2.1.1 og 2.1.2 i kvalitetssikringssystemet. Konkrete forslag til endringer er marker ved hjelp av «spor endring».

2. Programevaluering av studier på bachelor- og masternivå (kvalitetssikringssystemet kapittel 2.3.3)

Erfaringsutveksling i forbindelse med programevaluering av bachelor-/masterprogram har avdekket en opplevelse av usikkerhet rundt prosessen for programevaluering og arbeidsfordelingen mellom evalueringspanel og egenevaluering. Det foreslås derfor at det fastsettes en tydeligere prosess for programevaluering. I tillegg foreslås det at Studieutvalget fastsetter innholdet i programevalueringen. Forslag til kapittel 2.3.3 er helt nytt og derfor markert med rød tekst.

3. Kvalitetssikring av forskerutdanning (kvalitetssikringssystemet kapittel 3)

Styret har tidligere vedtatt at forskningsdelen skal ut av kvalitetssikringssystemet for utdanningen ved universitetet. I revidert forslag til kapittel 3 er det som omhandler forskning derfor tatt ut. Forslag til kapittel 3 inneholder nå kun omtale av forskerutdanning ved UiA. Kvalitetssikring av forskerutdanning foreslås med følgende innholdselementer:

- Kvalitetssikring av etablerte ph.d.-program med spesialiseringer
- Kvalitetssikring av nye ph.d.-spesialiseringer
- Kvalitetssikring av veilederkompetanse
- Oppfølging og rapportering

Konkret forslag fra referansegruppa for kvalitetssikringssystemet er lagt inn som originaltekst, mens foreslåtte endinger fra Studiesekretariatet og Forskningssekretariatet er marker ved hjelp av «spor endring».

4. Kvalitetssikring av læringsmiljø (kvalitetssikringssystemet kapittel 4)

Gjeldende kapittel 4 i kvalitetssikringssystemet foreslås tatt ut. Innholdet foreslås integrert i kapittel 2 om kvalitetssikring av emner og studieprogram. Læringsmiljø er en del av kvalitetsområdet rammekvalitet. Det anses ikke naturlig å skille ut en del av rammekvaliteten i et eget kapittel. En helhetlig gjennomgang av rapporteringen i kvalitetssikringssystemet med henblikk på kvalitetsområder og styringsparametere, vil mest sannsynlig også medføre at rapport om læringsmiljø integreres i rapport om kvalitetssikring av studier og emner.

Høringen inneholder også forslag til noen mindre endringer som er markert ved hjelp av ”spor endring”.

I referansegruppas rapport anbefales det også utvikling av en digital løsning for skriving, lagring og gjenfinning av emnerapporter. Sekretariatet har i den forbindelse vært i dialog med ansvarlig for Fronter og Innaskjærs med tanke på ulike muligheter for å digitalisere emnerapport.

Vi ber om høringsuttalelser innen **18. januar 2013** med tanke på behandling i styremøte i februar. Studieutvalget, Forskningsutvalget og Læringsmiljøutvalget vil få saken til høring i januar/februar sammen med høringsuttalelser fra fakultetene/Avdeling for lærerutdanning, studentorganisasjonen og stipendiatorganisasjonen.

Med hilsen

Greta Hilding
Underdirektør

Turid Høgetveit
Seniorrådgiver

Studiesekretariatet

Vedlegg:
- Høringsforslag
- Rapport fra referansegruppa – november 2012
- Gjeldende kvalitetssikringssystem
  http://www.uia.no/no/content/download/304261/5796403/file/Hoveddokument-kvalsikr-vedtatt%2018.04.12.pdf

Kopi m/vedlegg til:
- Studieadministrative kontaktpersoner
- Studieadministrative FoU ansatte
- Forskningssekretariatet
- Fagforeningene

HØRINGSFORSLAG HØSTEN 2012

SYSTEM FOR KVALITETSSIKRING AV UTDANNINGEN VED UNIVERSITETET I AGDER

Vedtatt av styret 19. november 2003. Siste endringer vedtatt av styret 18. april 2012

1 KVALITETSSIKRINGSSYSTEMET 3

1.1 INNLEDNING 3
1.2 MÅL FOR KVALITETSSIKRINGSSYSTEMET 3
1.3 KVALITET I EMNER OG STUDIEPROGRAM 3
1.4 OVERORDNET ANSVAR FOR KVALITETSSIKRINGSARBEIDET 4
1.5 STUDENTENES MEDVIRKNING I KVALITETSSIKRINGSARBEIDET 4
1.6 REFERANSEGRUPPE 4
1.7 BUDSJETTMESSIG OPPFØLGING AV KVALITETSSIKRINGSARBEIDET 5
1.8 UTDANNINGS- OG FORSKNINGSMELDING 5

2 RUTINER FOR KVALITETSSIKRING AV EMNER OG STUDIEPROGRAM 6

2.1 KVALITETSSIKRING AV TEORIEMNER 6
2.1.1 Studentevaluering av emne *6*
2.1.2 Faglærers egenevaluering. Emnerapport *6*
2.1.3 Oppfølging *7*
2.2 KVALITETSSIKRING AV PRAKSIS 7
2.2.1 Studentevaluering av praksis *7*
2.2.2 Praksisstedets selvevaluering *7*
2.2.3 Faglærers evaluering av praksis og praksissteder *8*
2.2.4 Oppfølging *8*
2.3 KVALITETSSIKRING AV EKSISTERENDE STUDIEPROGRAM 8
2.3.1 Studentevaluering av studieprogram *8*
2.3.2 Studentevaluering av utvekslingsopphold *9*
2.3.3 Programevaluering *9*
2.3.4 Oppfølging av studiumevalueringer. Studiumrapport *10*
2.4 KVALITETSSIKRING AV NYE STUDIER OG EMNER 10
2.4.1 Kvalitetssikring av nye studier *10*
2.4.2 Kvalitetssikring av nye emner *11*
2.5 FAKULTETSRAPPORT OM STUDIEKVALITET OG KVALITETSSIKRING - EMNER OG STUDIEPROGRAM 11

3 RUTINER FOR KVALITETSSIKRING AV FORSKERUTDANNING . 12

3.1 KVALITETSSIKRING AV ETABLERTE PH.D.-PROGRAM MED SPESIALISERINGER 12
3.1.1. Emneevaluering *12*
3.1.2 Årlig kandidat- og veilederevaluering *12*
3.1.3 Programevaluering hvert 5. år *13*
3.2 KVALITETSSIKRING AV NYE PH.D.-SPESIALISERINGER 13
3.3 KVALITETSSIKRING AV VEILEDERKOMPETANSE 13
3.4 OPPFØLGING OG RAPPORTERING 14

4 RUTINER FOR KVALITETSSIKRING AV ADMINISTRATIVE TJENESTER 15

4.1 RUTINEBESKRIVELSER 15
4.2 EVALUERING AV ADMINISTRATIVE TJENESTER 15
4.3 OPPFØLGING 15
4.4 RAPPORT OM KVALITETSSIKRING AV ADMINISTRATIVE TJENESTER 15

5 OPPLÆRING OG OPPFØLGING AV TILSATTE 16

5.1 INTRODUKSJONSPROGRAM FOR NYE MEDARBEIDERE 16
5.2 OPPLÆRING AV FAGLIGE LEDERE 16
5.3 OPPFØLGING AV TILSATTE I VITENSKAPELIGE STILLINGER 16
5.4 OPPFØLGING AV TILSATTE I TEKNISK-ADMINISTRATIVE STILLINGER 16

1 Kvalitetssikringssystemet

1.1 Innledning

Lov om universiteter og høyskoler pålegger institusjonene å ha et kvalitetssikringssystem. Lovens § 1.6 lyder: "Universiteter og høyskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring. Studentevalueringer skal inngå i systemet for kvalitetssikring."

Med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler har Kunnskapsdepartementet fastsatt forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning:
http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20100201-0096.html
Denne forskriften fastsetter krav til institusjonenes kvalitetssikringssystem. Kravene er ytterligere presisert i forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning:
http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20110127-0297.html

Det foreliggende dokumentet gir en beskrivelse av systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder. Kvalitetssikringssystemet ble vedtatt av styret for Høgskolen i Agder 19. november 2003, og godkjent i NOKUTs styre 24. februar 2005. Senere endringer er gjort på bakgrunn av anbefalinger fra den sakkyndige komiteen og universitetets egne erfaringer med systemet. Kvalitetssikringssystemet ble reakkreditert av NOKUT i 2011, og godkjent i NOKUTs styre 9. juni 2011.

Som supplement til kvalitetssikringssystemet skal det foreligge skjemaer, rapportmaler m.m. Studieutvalget og Det sentrale forskningsutvalget vurderer behovet for, og fastsetter eventuelle veiledende rapportmaler.

Referansegruppa for kvalitetssikringssystemet (jfr. kap. 1.6) vurderer behov for endringer i kvalitetssikringssystemet.

1.2 Mål for kvalitetssikringssystemet

- Systemet skal synliggjøre god kvalitet og avdekke sviktende kvalitet.
- Kvalitetssikringssystemet skal gi kontinuerlig kvalitetsforbedring, og være utviklende og dynamisk.
- Systemet skal ha virkemidler som overfører erfaringer med kvalitetsforbedrende tiltak i og mellom fagmiljø.
- Utvikling og bruk av kvalitetssikringsrutinene skal styrke bevisstheten om kvalitet ved universitetet.
- Kvalitetssikringssystemet skal omfatte alle studier og emner som universitetet har faglig ansvar for.
- Systemet skal bidra til å skape klarhet m.h.t. ansvar for ulike oppgaver og til god prioritering og styring av ressurser (menneskelige ressurser, infrastruktur, service).

1.3 Kvalitet i emner og studieprogram

Universitetet legger til grunn et kvalitetsbegrep bestående av følgende syv kvalitetsområder:

1. **Inntakskvalitet** er knyttet til de forkunnskaper og forutsetninger studentene bringer med seg når de begynner på et studium.
2. **Rammekvalitet** omfatter det ressursgrunnlaget en utdanning rår over, så som lokaler, strukturer, regler, utstyr og hjelpemidler, samt det psykososiale og faglige miljøet utdanningen gjennomføres i.
3. **Programkvalitet** er knyttet til selve studietilbudet, fag-/studieplaner, arbeids- og undervisningsformer og eksamensopplegget.
4. **Undervisningskvalitet** omhandler kvaliteten på selve læringsarbeidet og omfatter både formidlingskvaliteten og kvaliteten på studentenes egen innsats for tilegnelse av kunnskap.
5. **Resultatkvalitet** er studentenes læringsutbytte, personlige utvikling og gjennomføring.

6. **Styringskvalitet** betegner institusjonens evne til å styre kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av egen virksomhet.
7. **Relevans** omhandler hvorvidt en utdanning har de "rette" kvaliteter i forhold til den virksomhet den utdanner til og de behov som samfunnet har.

Kvalitetsområdene evalueres gjennom de ulike aktivitetene som inngår i kvalitetssikringssystemet.

1.4 Overordnet ansvar for kvalitetssikringsarbeidet

Styret, og rektor i egenskap av styrets leder, har det overordnede ansvaret for universitetets arbeid med kvalitetssikring. Styret vedtar endringer i kvalitetssikringssystemet.
Fakultetsstyret, og dekanen i egenskap av fakultetsstyrets leder, har overordnet ansvar for kvalitetssikringsarbeidet på fakultetene.
Styret for lærerutdanningene og dekan for lærerutdanning har overordnet ansvar for kvalitetssikring av lærerutdanningene.
Instituttleder skal lede instituttets kvalitetssikringsarbeid og påse at dette gjennomføres i tråd med universitetets kvalitetssikringssystem og at resultatene av kvalitetsarbeidet følges opp.
Studieleder for lærerutdanning har i samarbeid med fakultetene ansvar for at kvalitetsarbeidet gjennomføres i samsvar med universitetets kvalitetssikringssystem, og skal bidra til at resultatene av kvalitetsarbeidet følges opp.
Fakultetsdirektør/dekan for lærerutdanning har i samarbeid med Studentorganisasjonen ved Universitetet i Agder (STA) ansvar for at det blir valgt studenttillitsvalgte på alle hensiktsmessige nivåer (klasser, studier eller lignende) samt ansvar for opplæring av de studenttillitsvalgte i deres rolle innenfor kvalitetssikringssystemet. Som utgangspunkt for opplæringen skal det foreligge sentralt utviklet opplæringsmateriell med fokus på evalueringskompetanse.
Universitetsdirektøren har overordnet ansvar for kvalitetssikringsarbeidet innenfor alle administrative enheter, herunder ansvar for felles opplæringsmateriell for opplæring av studenttillitsvalgte.
Administrativ leder for enheter i fellesadministrasjonen og på fakultetene/Avdeling for lærerutdanning har ansvar for kvalitetssikring av de administrative tjenestene innenfor sine enheter.
Hvordan ansvaret for øvrig er fordelt, framgår av kap. 2-5.
Hvis ansvarlig på ett nivå ikke følger opp påpekte forhold på en tilfredsstillende måte, kan saken tas opp med vedkommendes overordnede.

1.5 Studentenes medvirkning i kvalitetssikringsarbeidet

Kvalitetssikringssystemet forutsetter deltakelse av studentene i en rekke sammenhenger. Uten medvirkning fra studentene vil systemet ikke fungere etter sin hensikt. I forbindelse med bekreftelse av utdanningsplanen vil studentene forplikte seg til å delta i evalueringer av sin utdanning.
De studenttillitsvalgte har et særlig ansvar for studentmedvirkning. Studentenes deltakelse i kollegiale organ, blant annet studieråd og fakultetsstyrer/Styret for lærerutdanningene, er også viktig for kvalitetssikringsarbeidet.

1.6 Referansegruppe

Referansegruppa for kvalitetssikringssystemet vurderer behov for endringer i kvalitetssikringssystemet. Referansegruppa oppnevnes av rektor for to år av gangen. Referansegruppa skal fungere som en møteplass for konstruktiv kritikk og innspill til kvalitetssikringssystemet fra fakultetene, Avdeling for lærerutdanning og fra studenter. Det skal utarbeides en rapport med vurderinger av behov for endringer på grunnlag av generelle anbefalinger samt i forhold til spesielle problemstillinger på oppdrag fra styret. Referansegruppa skal ha følgende sammensetning: én vitenskapelig ansatt fra hvert fakultet, én representant fra Avdeling for lærerutdanning, to studentrepresentanter og én ph.d.-student. Referansegruppa ledes av studiedirektøren. Forskningssekretariatet og Studiesekretariatet er sekretariat for referansegruppa.

1.7 Budsjettmessig oppfølging av kvalitetssikringsarbeidet

Analyser i rapporter kan medføre at det iverksettes tiltak som får budsjettmessige konsekvenser. Innen de budsjettrammer som blir fastsatt for fakultetene og Avdeling for lærerutdanning forutsettes det at det avsettes midler til studiekvalitetsforbedrende tiltak. Det skal framgå av virksomhetsplanene hvordan disse midlene disponeres, og det skal rapporteres om effekten av tiltakene i fakultetsrapporten om studiekvalitet og kvalitetssikring (jfr. kap. 2.5).

1.8 Utdannings- og forskningsmelding

På bakgrunn av rapporter fra fakultetene/Avdeling for lærerutdanning og fra administrative enheter (jfr. kap. 2.5, 3.4og 4.4) skal Styret vedta en utdannings- og forskningsmelding. Meldingen er ledd i universitetets strategiske arbeid, og skal innenfor utdanningsområdet gi en overordnet vurdering av kvaliteten på studier og emner (inkl. forskerutdanning), administrative rutiner og læringsmiljø, herunder en vurdering av måloppnåelsen for sentrale styringsparametere og analyser knyttet til utviklingen av disse. Meldingen skal gi en analyse av gjennomført kvalitetsarbeid og grunnlag for å vurdere behov for nye tiltak innen de ulike kvalitetsområdene.

2 Rutiner for kvalitetssikring av emner og studieprogram

2.1 Kvalitetssikring av teoriemner

Kvalitetssikring av teoriemner omfatter:
- Studentevaluering av emne
- Faglærers egenevaluering. Emnerapport
- Oppfølging

2.1.1 Studentevaluering av emne

Hensikten med studentevalueringen er å få fram ulike forhold ved emnet, sett fra studentens perspektiv, med henblikk på utvikling og forbedring. Kvalitetsområdet som blir evaluert er først og fremst undervisningskvalitet, men kan også være rammekvalitet og programkvalitet.

Det skal gjennomføres minimum én studentevaluering per emne. Studentevaluering gjennomføres for alle emner og hver gang emnet tilbys.
Fakultetsstyret, etter forslag fra institutt-/studieleder og etter drøfting i aktuelt studieråd, fastsetter form på og tidspunkt for studentevalueringen.
Instituttleder skal påse at studentevaluering av emne gjennomføres. Emneansvarlig, i samarbeid med tillitsvalgte, har ansvar for at evalueringen gjennomføres.
Studentevalueringen gjennomføres normalt som et møte mellom faglærer og 2-3 studentrepresentanter. Studenttillitsvalgte er en av studentrepresentantene. På forhånd skal det avsettes 15-20 minutter av en forelesningstime til å drøfte tema studentene ønsker å ta opp. Ved denne drøftingen skal faglærer ikke være til stede. Alternative former for studentevaluering kan være anonymt, webbasert spørreskjema eller samtale mellom studenter og studiekoordinator eller instituttleder (f. eks. ved én-til-én undervisning).
I emner med studentgrupper fra flere utdanninger, kan det gjennomføres én studentevaluering per studentgruppe.
Uavhengig av evalueringsform, skal studentevaluering av emne ta utgangspunkt i en sjekkliste som er anbefalt av Studieutvalget.
Det skal skrives et referat fra studentevalueringen, normalt av studenttillitsvalgte. Referatet disponeres med utgangspunkt i sjekklista Faglærer kommenterer studentevalueringen som en integrert del av referatet eller i egen rapport. Forslag fra studentene som ikke anbefales fulgt opp, kommenteres kort.
Referat fra studentevaluering og faglærers kommentarer gjøres tilgjengelig for studentene i Fronter snarest mulig etter at evalueringen er gjennomført (bortsett fra eventuell omtale av personlige forhold).
Dersom elektronisk evaluering benyttes, genereres en rapport automatisk. Denne behandles på samme måte som referatet.
Referat/rapport fra studentevaluering sammen med faglærers kommentarer, behandles eventuelt i studieråd.

2.1.2 Faglærers egenevaluering. Emnerapport

Hensikten med faglærers egenevaluering er å få fram ulike forhold ved emnet, sett fra faglærers perspektiv, med henblikk på utvikling og forbedring. Kvalitetsområdene som blir evaluert er først og fremst undervisningskvalitet og resultatkvalitet, men kan også være rammekvalitet og programkvalitet, eventuelt også inntakskvalitet. Rapporten og oppfølgingen av denne er et ledd i universitetets styringskvalitet.

Etter gjennomført sensur i emnet, skriver faglærer emnerapport. Faglærer skal gjennom sin emnerapport gi kommentarer blant annet til karakterfordeling og studentenes oppnådde læringsutbytte i emnet, samt komme med eventuelle forslag til endringer i emnet. Forslag fra studentene som ikke anbefales fulgt opp, kommenteres kort. I emnerapporten bør også eventuelle positive eller negative erfaringer som kan være til nytte for andre, tas med.
I emner med flere faglærere involvert, skrives emnerapport av emneansvarlig.
Emnerapporten går til instituttleder, og gjøres tilgjengelig for studentene i Fronter (bortsett fra eventuell omtale av personlige forhold). Rapporten behandles eventuelt i studieråd.

Faglærers emnerapport inngår også i grunnlaget for årlig studiumrapport og fakultetsrapport.

2.1.3 Oppfølging

Faglærer har ansvar for oppfølging av studentevalueringen gjennom eventuelle justeringer i løpet av semesteret og gjennom emnerapporten.
Instituttleder har ansvar for videre oppfølging av emnerapporten i forhold til fag-/studieplan.
Instituttleder i samarbeid med dekan, administrativ leder og faglærer selv har ansvar for eventuell oppfølging vedr. personlige forhold (jfr. kap. 5.3).
Fakultetsdirektøren har ansvar for å etablere rutiner som legger til rette for at resultater av tidligere års evalueringer vedr. faglige/pedagogiske forhold er tilgjengelige ved planlegging av nytt semester. Rutinene skal bidra til utveksling av erfaringer mellom fagmiljøer.

2.2 Kvalitetssikring av praksis

Kvalitetssikring av praksis omfatter:
- Studentevaluering av praksis
- Praksisstedets selvevaluering
- Faglærers[1] evaluering av praksis og praksissteder
- Oppfølging

Hensikten med evaluering av praksis er å få fram ulike forhold, sett fra studentens, praksisstedets og faglærers perspektiv, samt vurdere behov for endringer. Kvalitetsområdet som blir evaluert er først og fremst undervisningskvalitet, men kan også være rammekvalitet, programkvalitet og relevans.

I forkant av all praksis skal det foreligge god informasjon til både student, praksissted og faglærer om praksis. Det skal foreligge informasjon om standarder (f. eks. læringsutbytte for praksis, vilkår for bestått praksis), beskrivelse av studentens, praksisstedets og faglærers oppgaver og nødvendige retningslinjer for gjennomføring av praksis. Denne informasjonen vil være en del av grunnlaget for evalueringen.
Institutt-/studieleder har ansvar for at rutiner for studentevaluering av praksis, praksisstedets selvevaluering og faglærers evaluering av praksisstedet tas inn i universitetets avtale med praksisstedene.

2.2.1 Studentevaluering av praksis

Det skal gjennomføres minimum én studentevaluering per praksis. Studentevaluering gjennomføres for all praksis og hver gang praksis gjennomføres.
Fakultetsstyret/Styret for lærerutdanningene, etter forslag fra institutt-/studieleder og etter drøfting i aktuelt studieråd, fastsetter form på og tidspunkt for studentevaluering av praksis.
Institutt-/studieleder har ansvar for at studentevaluering av praksis gjennomføres.
Studentevaluering av praksis tar utgangspunkt i en sjekkliste som er anbefalt av Studieutvalget. Det skal skrives et referat fra studentevalueringen av praksis. Referatet disponeres med utgangspunkt i sjekklista. Der flere studenter på samme nivå har praksis på samme sted, kan evalueringen gjennomføres individuelt eller samlet.

2.2.2 Praksisstedets selvevaluering

Praksisstedets leder, eller en person utpekt av denne, bes gjennomføre en selvevaluering minimum hvert tredje år. Evalueringen skal omfatte universitetets tilrettelegging, praksisstedets rutiner for mottak av studenter, egen oppfølging av studentene i praksisperioden, faglærernes oppfølging og kontakten med universitetet i løpet av praksisperioden, samt sammenhengen mellom teoriundervisningen ved universitetet og praksisopplæringen. For større praksissteder (f. eks.

[1] Med faglærer menes her den person fra universitetet som møter/følger opp studentene ute i praksis. Vedkommende betegnes ulikt ved forskjellige fakultet og utdanninger.

sykehusene) har institutt-/studieleder i samarbeid med faglærer(e) og praksisstedet, ansvar for å finne fram til en hensiktsmessig måte å gjennomføre evalueringen på, herunder hvilket nivå (f. eks. sykehus/avdeling/post) evalueringen skal ta utgangspunkt i. Det skal skrives en rapport fra selvevalueringen.

2.2.3 Faglærers evaluering av praksis og praksissteder

Faglærere som har medansvar for praksisundervisning, foretar årlige evalueringer av praksis og praksissteder de har vært i kontakt med i evalueringsperioden. Evalueringen bør omfatte praksisstedenes rutiner for mottak av studenter, praksisstedenes oppfølging av studentene i praksisperioden, egen oppfølging og kontakten med praksisstedene i løpet av praksisperioden, samt sammenhengen mellom teoriundervisningen ved universitetet og praksisopplæringen.
Institutt-/studieleder, i samråd med aktuelt studieråd, utarbeider rutiner for, og bestemmer i hvilken form det er hensiktsmessig å foreta evalueringene. Det skal skrives rapport(er) fra evalueringen. Rapporten(e) og oppfølging av denne/disse er et ledd i universitetets styringskvalitet.

2.2.4 Oppfølging

Institutt-/studieleder er ansvarlig for oppfølging av studentevalueringer av praksis, praksisstedets selvevaluering og faglærers evaluering av praksisstedet og for iverksetting av tiltak.
Disse evalueringene skal danne grunnlag for omtale av praksis i den årlige studiumrapporten (jfr. kap. 2.3.4).
Fakultetsstyret/Styret for lærerutdanningene avgjør om det også skal utarbeides en årlig samlet praksisrapport og/eller emnerapport for hvert enkelt praksisemne.
Fakultetsdirektøren har ansvar for å etablere rutiner som legger til rette for at resultater av tidligere års evalueringer av praksis er tilgjengelige ved planlegging av nytt semester. Rutinene skal bidra til utveksling av erfaringer mellom fagmiljøer.

2.3 Kvalitetssikring av eksisterende studieprogram

Kvalitetssikring av eksisterende studieprogram omfatter:
- Studentevaluering av studieprogram
- Studentevaluering av utvekslingsopphold
- Programevaluering
- Oppfølging av studentevaluering av studieprogram. Studiumrapport

Kvalitetssikring av eksisterende studieprogram gjelder for bachelorprogram, masterprogram, 4-årig lærerutdanning og praktisk-pedagogisk utdanning. I tillegg inngår kvalitetssikring av teoriemner (jfr. kap. 2.1) og kvalitetssikring av praksis (jfr. kap. 2.2) som del av grunnlaget for kvalitetssikring av studieprogram.

2.3.1 Studentevaluering av studieprogram

Hensikten med studentevaluering av studieprogram er å få fram ulike forhold ved studieprogrammet, sett fra studentens perspektiv, med henblikk på utvikling og forbedring. Kvalitetsområdene som blir evaluert er først og fremst rammekvalitet og programkvalitet, men kan også være undervisningskvalitet, resultatkvalitet og relevans.

Fakultetsstyret/Styret for lærerutdanningene, etter forslag fra institutt-/studieleder og etter drøfting i aktuelt studieråd, fastsetter form på og tidspunkt for studentevaluering av studieprogram.
Institutt-/studieleder har ansvar for at det gjennomføres studentevaluering av studieprogram.
Studentevaluering av studieprogram gjennomføres normalt på én av følgende måter:

1. Årlig evaluering på tvers av studentkull:

   A) Evalueringen gjennomføres i studieråd hvor det deltar studentrepresentanter fra alle aktive kull i det aktuelle studieprogrammet. Studierådet suppleres med ytterligere studentrepresentanter dersom det er nødvendig.

B) Evalueringen gjennomføres ved at man i et eget forum samler tillitsvalgte fra alle aktive kull i det aktuelle studieprogrammet sammen med alle emneansvarlige, institutt-/studieleder og studiekoordinator.

2. Midtveis- og sluttevaluering innenfor ett studentkull:

   Evalueringen gjennomføres som en samtale mellom institutt-/studieleder, faglærere og 2-3 studentrepresentanter (studenttillitsvalgte) eller ved hjelp av elektronisk spørreskjema.

Når studentevaluering av studieprogram gjennomføres av tillitsvalgte studenter, skal det i forkant av evalueringen innhentes informasjon blant studentene om hva som kan være aktuelt å ta opp i evalueringen.
Uavhengig av evalueringsmåte, skal studentevaluering av studieprogram ta utgangspunkt i en sjekkliste som er anbefalt av Studieutvalget.
Når studentevaluering av studieprogram gjennomføres av tillitsvalgte studenter, skal institutt-/studieleder og studentrepresentantene skrive et kort, stikkordsmessig referat fra evalueringen. Referatet disponeres med utgangspunkt i sjekklista, og gjøres tilgjengelig for studentene i Fronter. I de tilfeller studentevaluering av studieprogram ikke foregår i studieråd, skal referat fra evalueringen legges fram for studieråd.
Dersom elektronisk evaluering benyttes, genereres en rapport automatisk. Denne behandles på samme måte som referatet.

Det skal med jevne mellomrom gjøres egne evalueringer av læringsmiljøet i regi av Læringsmiljøutvalget.

2.3.2 Studentevaluering av utvekslingsopphold

Hensikten med studentevaluering av utvekslingsopphold er å vurdere faglig innhold i og tilrettelegging av oppholdet. Kvalitetsområdene som blir evaluert er undervisningskvalitet, rammekvalitet og programkvalitet.
Alle studenter som har vært på et utvekslingsopphold ved en utenlandsk institusjon, skal bes om å evaluere utvekslingsoppholdet. Studieutvalget vedtar spørreskjema.
Internasjonal avdeling har ansvar for at det gjennomføres studentevaluering av utvekslingsopphold. Evalueringene oversendes de respektive institutt-/studieledere innen fastsatt frist.

2.3.3 Programevaluering

Hensikten med programevaluering er å foreta en grundigere og mer helhetlig gjennomgang av studieprogrammet enn den som gjøres ved årlig evaluering og revisjon av fag-/studieplan.
Det skal gjennomføres programevaluering minimum hvert 5. år. Evalueringen skal omfatte både en evaluering av et evalueringspanel og en egenevaluering og omfatte alle kvalitetsområdene (jfr. kap. 1.3). Evalueringspanelet skal bestå av følgende representanter:

- 2 vitenskapelige ansatte (ikke institutt-/studieleder eller den som har ansvar for egenevalueringen)
- 1 studenttillitsvalgt fra det aktuelle studieprogrammet
- minst 2 eksterne evaluatorer, hvorav minst 1 vitenskapelig ansatt fra universitet/høyskole og 1 representant fra aktuelt arbeids-/næringsliv der dette er relevant

Evalueringspanelet oppnevnes av fakultetsstyret/Styret for lærerutdanningene. Fakultetet/Avdeling for lærerutdanning har ansvar for å legge til rette for at panelet møtes og får tilgang til nødvendig informasjon og dokumentasjon. Fakultetet/Avdeling for lærerutdanning stiller også sekretær til disposisjon for evalueringspanelet. Institutt-/studieleder har ansvar for gjennomføringen av egenevalueringen.
Departementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling og NOKUTs tilsynsforskrift legges til grunn for programevalueringen. Sjekkliste for innhold i programevalueringen fastsettes av Studieutvalget. Fakultetet/avdelingen kan eventuelt supplere sjekklisten med tilleggsspørsmål.

Programevalueringen gjennomføres som følger:

1. Evalueringspanelet gjør en vurdering av hvert enkelt punkt i sjekklisten så langt det er relevant og mulig. Panelet skriver en rapport på bakgrunn av disse vurderingene.
2. Egenevalueringen gjennomføres ved å kommentere evalueringspanelets rapport for hvert av kvalitetsområdene. Rapporten avsluttes med forslag til tiltak, herunder eventuelle forslag til endringer i fag-/studieplan.
3. Rapporten behandles i studieråd og fakultetsstyret/Styret for lærerutdanningene og legges fram for Studieutvalget til orientering.
4. Revisjon av fag-/studieplan etter programevaluering gjøres i henhold til forskrift om studier og eksamen § 12a.

Rapport og oppfølging av programevaluering er et ledd i universitetets styringskvalitet.

2.3.4 Oppfølging av studiumevalueringer. Studiumrapport

Institutt-/studieleder har ansvar for oppfølging både i forhold til fag-/studieplan, infrastruktur (lokaler, utstyr m.m.), læringsmiljø, administrative rutiner og eventuelle andre forhold som avdekkes i forbindelse med evalueringene. I saker som gjelder infrastruktur, må oppfølging skje i samarbeid med administrative enheter, evt. Statsbygg. Dersom de forhold som avdekkes ikke kan løses i samarbeid med aktuell administrativ enhet, bringes saken inn for Læringsmiljøutvalget.
Noen forhold vil berøre både universitetet og studentsamskipnaden. Dette kan tas opp i de faste møtene mellom universitetets ledelse, studentsamskipnadens ledelse og ledelsen for studentorganisasjonen.

Institutt-/studieleder utarbeider årlig studiumrapport for bachelor- og masterprogram, 4-årig lærerutdanning og Praktisk-pedagogisk utdanning. Rapporten utarbeides pr. studieår, behandles i studierådet og oversendes fakultetsledelsen/dekan for lærerutdanning innen fastsatt frist.
Rapport fra egenevaluering som del av programevaluering erstatter ordinær studiumrapport det året programevalueringen gjennomføres. Kvalitetsområdene som blir evaluert i forbindelse med studiumrapporten er inntakskvalitet, rammekvalitet, programkvalitet og resultatkvalitet, men kan også være undervisningskvalitet og relevans. Rapporten og oppfølgingen av denne er et ledd i universitetets styringskvalitet.

2.4 Kvalitetssikring av nye studier og emner

2.4.1 Kvalitetssikring av nye studier

Kvalitetssikring av nye studier på lavere grads nivå gjøres ved godkjenning av studieplanen i fakultetsstyret og Studieutvalget samt kontroll av at fagmiljøet har nødvendig kompetanse.
Kvalitetssikring av nye studier på masternivå gjøres normalt av en sakkyndig komité. Styret, eller rektor på fullmakt fra Styret, oppnevner komiteens medlemmer etter forslag fra fakultetet.
Sentralt fastsatte kriterier for akkreditering av studier på det aktuelle nivå legges til grunn.
Krav til sakkyndig komité ved etablering av masterprogram:

- Sakkyndige kan ikke ha oppgaver ved institusjonen eller studietilbudet de skal vurdere eller andre tilknytninger til institusjonen som fører til inhabilitet.
- Bestemmelsene i likestillingsloven med forskrifter om komitésammensetting skal følges.
- Sakkyndige komiteer for vurdering av masterprogram skal normalt ha 2 medlemmer.
- Ved vurdering av masterprogram kreves faglig kompetanse minst på førstestillingsnivå for alle sakkyndige.

Det er først og fremst kvalitetsområdene rammekvalitet og programkvalitet som er viktige ved kvalitetssikring av nye studier og emner, men prosessen er også et ledd i universitetets styringskvalitet.

2.4.2 Kvalitetssikring av nye emner

Fakultetsstyret vedtar etablering av nye emner. Fakultetet har ansvar for kvalitetssikring forut for etableringsvedtak/behandling av emnebeskrivelse.

2.5 Fakultetsrapport om studiekvalitet og kvalitetssikring - emner og studieprogram

Fakultetene og Avdeling for lærerutdanning utarbeider årlig rapport om studiekvalitet og kvalitetssikring som omfatter alle de syv kvalitetsområdene. Rapporten skal også omfatte studentenes læringsmiljø. Rapporten skal behandles av fakultetsstyret/Styret for lærerutdanningene. Den er et ledd i fakultetets/avdelingens strategiske arbeid, og skal gi en overordnet vurdering av studiekvaliteten og kvalitetssikringsarbeidet, herunder en vurdering av måloppnåelsen for styringsparametere og i forhold til strategiske planer. Rapporten skal gi grunnlag for å vurdere behov for nye tiltak innen fakultetet/avdelingen, eventuelt også på institusjonsnivå, og inngår som del av grunnlaget for utdannings- og forskningsmeldingen. Fakultetsrapporten og oppfølgingen av denne er et ledd i universitetets styringskvalitet.

3 Rutiner for kvalitetssikring av forskerutdanning

Forskerutdanningen ved universitetet er organisert i fakultetsvise ph.d.-program med ulike spesialiseringer under det enkelte program.

Hver spesialisering skal ha et utvalg bestående av 3 – 5 personer hvorav minst en ph.d.-kandidat. Dersom det er hensiktsmessig, kan flere spesialiseringer ha ett felles utvalg. Hver spesialisering ledes av en ph.d.-leder.

I tillegg skal hvert fakultet ha et ph.d.-utvalg bestående av en representant fra hvert spesialiseringsutvalg, normalt ph.d.-leder, samt en ph.d.-kandidat. Utvalget skal ivareta og følge opp alle ph.d.-utdanningene på fakultetet. Dersom det er hensiktsmessig, kan ph.d.-utvalget være en integrert del av et større forskningsutvalg.
De fakultet som kun har én spesialisering, skal kun ha ett ph.d.-utvalg.

Kvalitetssikring av forskerutdanning omfatter:

- Kvalitetssikring av etablerte ph.d.-program med spesialiseringer
- Kvalitetssikring av nye ph.d.-spesialiseringer
- Kvalitetssikring av veilederkompetanse
- Oppfølging og rapportering

Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Agder gir regler om opptak til, gjennomføring av og avslutning av ph.d.-utdanningen. Utfyllende regler gir mer detaljerte regler for det enkelte ph.d.-program.

Forskningssekretariatet arrangerer minimum en gang per år et ph.d.-lederforum hvor aktuelle tema i forhold til forskerutdanningen belyses.

Rutiner for administrativ støtte til ph.d.-utdanningene inngår i håndbok for forskerutdanning. Håndboken revideres årlig av forskningssekretariatet.

3.1 Kvalitetssikring av etablerte ph.d.-program med spesialiseringer

Hensikten med evalueringene er å få fram ulike forhold ved etablerte ph.d.-utdanninger sett fra ulike perspektiv og med henblikk på utvikling og forbedring.

3.1.1. Emneevaluering

Fakultetet vurderer behovet for å gjennomføre en formell evaluering av emner/godkjent aktivitet i opplæringsdelen utover den årlige framdriftsrapporteringen fra ph.d.-kandidater (jfr. kap. 3.1.2). Resultater fra eventuelle emneevalueringer følges opp i årlig rapport fra ph.d.-leder på den enkelte spesialisering (jfr. kap. 3.4).

3.1.2 Årlig kandidat- og veilederevaluering

Ph.d.-kandidatene skal minimum en gang i året levere framdriftsrapport i forhold til ph.d.-studiet, hvor også en evaluering av opplæringsdelen, avhandlingsdelen, veiledningssituasjonen og læringsmiljøet inngår.

Hovedveiledere skal minimum en gang i året levere en veilederrapport.

Rapportmal for framdriftsrapport og veilederrapport vedtas av Sentralt forskningsutvalg. Fakultetet kan eventuelt supplere med tilleggsspørsmål. Rapportene følges opp i årlig rapport fra ph.d.-leder på den enkelte spesialisering (jfr. kap. 3.4).

3.1.3 Programevaluering hvert 5. år

Det skal gjennomføres programevaluering av hver spesialisering minimum hvert 5. år. Evalueringen skal omfatte både evaluering av et evalueringspanel og en egenevaluering, og omfatte alle kvalitetsområdene (jfr. kap. 1.3).
Evalueringspanelet skal normalt bestå av følgende representanter:

- 2 interne vitenskapelige ansatte (ikke den som har ansvar for egenevaluering)
- 1 ph.d.-kandidat fra den aktuelle spesialiseringen
- minst 2 eksterne evaluatorer, hvorav minst 1 vitenskapelig ansatt fra universitet/høyskole og 1 representant fra aktuelt arbeids-/næringsliv der dette er relevant
- eventuelle andre representanter
-

Evalueringspanelet oppnevnes av fakultetsstyret. Fakultetet stiller sekretær til disposisjon for evalueringspanelet.

Departementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling og NOKUTs tilsynsforskrift legges til grunn for programevalueringen. Sjekkliste for innhold til programevalueringen fastsettes avSentralt forskningsutvalg. Fakultetet kan eventuelt supplere sjekklisten med tilleggsspørsmål.

Programevalueringen gjennomføres som følger:

1. Evalueringspanelet gjør en vurdering av hvert enkelt punkt i sjekklisten så langt det er relevant og mulig. Panelet skriver en rapport på bakgrunn av disse vurderingene.
2. Egenevalueringen gjennomføres ved å kommentere hvert punkt i evalueringspanelets rapport. Rapporten avsluttes med forslag til tiltak, herunder eventuelle forslag til endringer i studieplan.

Rapport fra programevalueringen skal behandles i spesialiseringsutvalget, ph.d.-utvalget ved fakultetet og i fakultetsstyret. Rapport med fakultetets oppfølging av evalueringen, legges fram for Studieutvalget og Sentralt forskningsutvalg til orientering.

3.2 Kvalitetssikring av nye ph.d.-spesialiseringer

Kvalitetssikring av nye ph.d.-spesialiseringer gjøres normalt av en sakkyndig komité. Styret, eller rektor på fullmakt fra styret, oppnevner komitéens medlemmer etter forslag fra fakultetet.
Sentralt fastsatte kriterier for akkreditering av studier på ph.d.-nivå legges til grunn.
Krav til sakkyndig komité ved etablering av ph.d.-spesialisering:

- Sakkyndige kan ikke ha oppgaver ved institusjonen eller studietilbudet de skal vurdere eller andre tilknytninger til institusjonen som fører til inhabilitet.
- Bestemmelsene i likestillingsloven med forskrifter om komitésammensetting skal følges.
- Sakkyndige komiteer for vurdering av ph.d.-spesialisering skal normalt ha 3 medlemmer.Alle sakkyndige skal ha faglig kompetanse på professornivå.
- Ett av komitémedlemmene skal komme fra utlandet.

3.3 Kvalitetssikring av veilederkompetanse

Krav til veilederkompetanse framgår av forskrift for graden philosophia doctor (ph.d.) ved Universitetet i Agder § 7.

Forskningssekretariatet og Pedagogisk utviklingssenter (PULS) er ansvarlig for å tilby veilederopplæring etter behov.

Instituttleder i samarbeid med dekan og fakultetsdirektør har ansvar for medarbeidersamtaler med stipendiater, jfr. instruks for instituttleder. Instituttleder i samarbeid med dekan og fakultetsdirektør har også ansvar for at ph.d.-kandidater som ikke er tilsatt ved universitetet, får tilfredsstillende oppfølging.

Dersom det avdekkes kvalitetssvikt i forbindelse med veiledning, har instituttleder og dekan ansvar for nødvendig oppfølging i forhold til den/de involverte veiledere. (Se også kap. 6.3).

3.4 Oppfølging og rapportering

Årlig rapport fra ph.d.-leder for hver spesialisering, behandles i spesialiseringsutvalget(ene). Rapporten skrives per studieår og skal inngå som del av grunnlaget for fakultetsrapporten. Rapport fra programevaluering erstatter årlig rapport fra ph.d.-leder det året programevaluering gjennomføres.

Fakultetene utarbeider årlig rapport om forskerutdanningen. Rapporten behandles av ph.d.-utvalget ved fakultetet og av fakultetsstyret. Rapporten er et ledd i fakultetets strategiske arbeid og skal gi en overordnet vurdering av utdanningskvaliteten og kvalitetssikringsarbeidet, herunder en vurdering av måloppnåelse for styringsparametere og i forhold til strategiske planer. Rapporten skal også gi grunnlag for å vurdere behov for nye tiltak ved fakultetet, eventuelt også på institusjonsnivå. Rapport utarbeides per kalenderår og inngår som del av grunnlaget for utdannings- og forskningsmeldingen.

4 Rutiner for kvalitetssikring av administrative tjenester

Mange administrative tjenester er vesentlige for studiekvalitet og læringsmiljø. Det gjelder bl.a. informasjon og veiledning til søkere og studenter, opptak og studentmottak, eksamen, sensur, klagebehandling, karakterutskrifter, vitnemål og Diploma Supplement, innpassing/fritak, utdanningsplaner og timeplanlegging.

4.1 Rutinebeskrivelser

Gode rutinebeskrivelser, tydelig plassering av ansvar (overordnet og operativt) og tilstrekkelig kompetanse er viktige forutsetninger for at de administrative tjenester skal ha høy kvalitet.
Administrativ leder for fakultet/Avdeling for lærerutdanning eller det enkelte tjenesteområde har ansvar for at det blir utarbeidet beskrivelser av sentrale rutiner som er viktige for studiekvalitet og læringsmiljø. Rutinebeskrivelsene skal vise saksgang, overordnet og operativt ansvar, samt ha henvisning til aktuelt regelverk. For rutiner som er felles for alle fakultetene, har leder for det aktuelle tjenesteområdet i fellesadministrasjonen ansvar for å utarbeide rutinebeskrivelsen i samarbeid med fakultetene.
Klagebehandling innebærer en viktig form for kvalitetssikring. Universitetet skal ha rutiner som sikrer at utfallet av en klagesak gjøres kjent for de som har fattet det påklagede vedtaket.

4.2 Evaluering av administrative tjenester

Kvaliteten på administrative tjenester skal tas opp i forbindelse med evaluering av studieprogram. De ansvarlige for evalueringene skal sørge for at resultatet av evaluering på disse punktene blir gjort kjent for de aktuelle administrative enheter.
Det skal i tillegg gjennomføres brukerundersøkelser blant studenter og ansatte. Universitetsdirektøren har ansvar for gjennomføring av disse undersøkelsene.
Internasjonal avdeling har ansvar for at det gjennomføres evaluering av administrative tjenester for innreisende utvekslingsstudenter.

4.3 Oppfølging

Administrativ leder har ansvar for oppfølging dersom det på bakgrunn av evalueringer eller på annen måte avdekkes kvalitetssvikt. Administrativ leder har også ansvar for at rutinebeskrivelsene gjennomgås med jevne mellomrom for å unngå at de virker konserverende i organisasjonen og for å vurdere bruk av nye teknologiske hjelpemidler.
Administrativ leder skal hvert år ha minst ett møte med hver av sine mellomledere for å utpeke forbedringsområder og gjennomgå status for tidligere utpekte forbedringsområder. Møtet skal bl.a. ta utgangspunkt i rapporter om administrative tjenester fra egen enhet og samarbeidende enheter og i administrativ leders og mellomlederens egne vurderinger av kvaliteten på de administrative tjenestene.

4.4 Rapport om kvalitetssikring av administrative tjenester

Administrative ledere for enheter i fellesadministrasjonen utarbeider rapport om kvalitetsarbeidet for de administrative tjenestene som har betydning for studiekvalitet (rammekvalitet og styringskvalitet). Dette gjelder flg. enheter:

- Avdeling for studentrekruttering
- Servicetorget
- Studentservice
- Internasjonal avdeling
- Biblioteket
- IT-avdelingen
- Karrieresenteret

Administrative ledere for fakultetene og Avdeling for lærerutdanning utarbeider tilsvarende rapport for sine enheter. Denne inngår som del av årlig rapport om studiekvalitet og kvalitetssikring.
I tillegg skal det utarbeides rapport om virksomheten ved Pedagogisk utviklingssenter.

Rapportene utarbeides pr. kalenderår og inngår som del av grunnlaget for utdannings- og forskningsmeldingen (jfr. kap. 1.8). Rapportene og oppfølgingen av disse er et ledd i universitetets styringskvalitet.

5 Opplæring og oppfølging av tilsatte

Hensikten med opplæring og oppfølging av tilsatte er å sikre en systematisk kompetanseutvikling samt bidra til å sikre rammekvalitet, undervisningskvalitet og styringskvalitet ved universitetet.

5.1 Introduksjonsprogram for nye medarbeidere

Fakultetsledelsen i samarbeid med administrative enheter, særlig Personal- og organisasjonsavdelingen, har ansvar for at nytilsatte i vitenskapelige stillinger gjennomgår et introduksjonsprogram.
Leder for administrative enheter har, i samarbeid med Personal- og organisasjonsavdelingen, ansvar for at nytilsatte i teknisk-administrative stillinger gjennomgår et introduksjonsprogram.

5.2 Opplæring av faglige ledere

Faglige ledere har en sentral rolle i forhold til studiekvalitet og læringsmiljø, og skal få opplæring som setter dem i stand til å utføre oppgaver i henhold til sin instruks. Universitetsdirektøren har ansvar for at opplæringsprogram utarbeides og gjennomføres.

5.3 Oppfølging av tilsatte i vitenskapelige stillinger

Emneevalueringer vil over tid kunne gi grunnlag for å iverksette tiltak i forhold til enkeltpersoner eller grupper. Enkeltpersoner eller grupper kan også selv be om opplæring.

Pedagogisk utviklingssenter skal gi tilbud om basiskompetanse i universitetspedagogikk, opplæring innenfor IKT-støttet undervisning og kurs innenfor ulike universitetspedagogiske temaer.

Dersom det avdekkes personlige forhold som påvirker undervisningen eller veiledning negativt, er det fakultetsledelsens ansvar (dekan, administrativ leder og instituttleder) i samarbeid med Personal- og organisasjonsavdelingen å legge til rette for at vedkommende kan få nødvendig hjelp.

5.4 Oppfølging av tilsatte i teknisk-administrative stillinger

Administrativ leder for de ulike enhetene er ansvarlig for at de ansatte har tilstrekkelig kompetanse, og for å legge til rette for kompetanseutvikling.

Dersom det avdekkes personlige problemer som påvirker arbeidsinnsatsen, har administrativ leder ansvar for, i samarbeid med Personal- og organisasjonsavdelingen, å legge til rette for at vedkommende kan få nødvendig hjelp.

UNIVERSITETET I AGDER

DELRAPPORT FRA REFERANSEGRUPPA FOR KVALITETSSIKRINGSSYSTEMET NOVEMBER 2012

1. Referansegruppas sammensetning og mandat 3
2. Kvalitetssikring av forskerutdanning 4
2.1 Drøftinger i referansegruppa 4
2.2 Referansegruppas anbefalinger 5
3. Obligatorisk emnerapport 6
3.1 Emneevaluering og emnerapport ved andre universitet 6
3.2 Drøftinger i referansegruppa 7
3.3 Referansegruppas anbefaling 8
4. Administrative støttetjenester 9
Vedlegg 9

1. Referansegruppas sammensetning og mandat

Rektor har oppnevnt følgende referansegruppe for perioden 01.08.11 – 31.07.13.:

Studiedirektør Bjørn J. Monstad	Leder
Førsteamanuensis Gøril Hannås (tom våren 2012)	Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap
Professor Joyce Eileen S. Falkenberg (fom høsten 2012)	Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap
Universitetslektor Marthe M. Fosse Fensli	Fakultet for helse- og idrettsvitenskap
Instituttleder Andreas Prinz	Fakultet for teknologi og realfag
Universitetslektor Harald Fjelde (våren 2012)	Fakultet for kunstfag
Professor Erik Gunvaldsen (fom høsten 2012)	Fakultet for kunstfag
Førstelektor Jon Grythe	Fakultet for humaniora og pedagogikk
Studieleder Kristian Andersen	Avdeling for lærerutdanning
Student Marius Wormnæs	
Student Susanne Oprann (tom våren 2012)	
Student Eva-Lill Bjørklund (fom høsten 2012)	

Seniorrådgiver Turid Høgetveit (Studiesekretariatet) har vært sekretær for referansegruppa.

Som det framkommer ovenfor, ble det oppnevnt tre nye representanter i referansegruppa høsten 2012.

Referansegruppa har behandlet problemstillinger i denne delrapporten i tre møter[1] våren/høsten 2012. Styret har gitt referansegruppa for perioden 2011/2013 følgende mandat for sitt arbeid i oppnevningsperioden, jfr. punkt 2 i vedtak i S-sak 90/11, styremøte 22.06.11:

Referansegruppa for kvalitetssikringssystemet bes i kommende periode arbeide med følgende problemstillinger:

a) Evaluering av studier, inkludert rapportering på programnivå, med tanke på forenkling
b) Kvalitetssikring av forskerutdanning, inkludert rapportering, med tanke på forenkling
c) Studierådenes rolle i kvalitetssikringssystemet
d) Studentenes rolle i kvalitetssikringssystemet
e) Ta stilling til revidert indikatorsett og bruken av dette, etter at en egen arbeidsgruppe har kommet med sitt forslag

Når det gjelder punkt a, c og d i vedtaket, viser referansegruppa til delrapport av januar 2012 som omhandler disse tema og som blant annet dannet grunnlag for styrets vedtak i S-sak 36/12, styremøte 18.04.12. Vedtaket lyder som følger:

1. Styret vedtar revidert kvalitetssikringssystem i samsvar med universitetsdirektørens forslag.
2. Styret ber referansegruppa for kvalitetssikringssystemet utrede behovet for obligatorisk emnerapport i tillegg til å sluttføre problemstillingene angitt i S-sak 90/11.
3. Universitetsdirektøren gis fullmakt til å foreta redaksjonelle justeringer i kvalitetssikringssystemet.

I denne delrapporten kommer referansegruppa med anbefaling i forhold til punkt 2b i S-sak 90/11 og punkt 2 i S-sak 36/12.

Rapporten er godkjent på sirkulasjon.

Kristiansand, 5. november 2012

[1] Møtene har vært avholdt på følgende datoer: 05.06.12, 04.10.12 og 18.10. 12.

2. Kvalitetssikring av forskerutdanning

I styremøte 22.06.11, S-sak 90/11, vedtok styret blant annet følgende (punkt 1 i vedtaket): *Kvalitetssikringssystemet skal hete "Kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder".*

Bakgrunnen for vedtaket var at det er institusjonenes utdanning, inklusiv forskerutdanning, som skal evalueres av NOKUT, og ikke forskningen. Kvalitetssikring av forskning skal derfor formelt tas ut av kvalitetssikringssystemet for utdanningen.

Referansegruppa er i den sammenheng gitt mandat fra styret i forhold til følgende problemstilling: *Kvalitetssikring av forskerutdanning, inkludert rapportering, med tanke på forenkling*

I realiteten oppfatter referansegruppa det slik at gruppa skal komme med forslag til endringer i kapittel 3 i kvalitetssikringssystemet som i dag omhandler *Rutiner for kvalitetssikring av forskning og forskerutdanning*.

I møte i referansegruppa 05.06.12 gav noen i gruppa uttrykk for at de var kritiske til at forskning ble tatt ut av kvalitetssikringssystemet. I den forbindelse var det enighet om å henstille til Sentralt forskningsutvalg (SFU) om å gjennomføre følgende:

1) *Utrede behovet for et eget kvalitetssikringssystem for forskningen ved UiA.*
2) *Vurdere hvor ansvaret for utvikling og drift av et eventuelt kvalitetssikringssystem for forskning skal plasseres.*

Vedtaket ble oversendt Forskningssekretariatet v/forskningsdirektør Simone Katharina Heinz. Heinz har bekreftet at dette skal tas opp i Sentralt forskningsutvalg (SFU) i løpet av høsten 2012.

I styremøte 18.-19.09.12, S-sak 101/12, vedtok styret etablering av fem fakultetsvise ph.d.-program med underliggende spesialiseringer. Samtidig la styret ned de 10 tidligere ph.d.-programmene ved UiA.

2.1 Drøftinger i referansegruppa

I møte i referansegruppa 05.06.12 drøftet blant annet referansegruppa forslag fra Sentralt utvalg for forskerutdanning (SUF) om rutiner for kvalitetssikring av forskerutdanningen ved UiA (SUF-sak 10/12). Referansegruppa hadde da følgende kommentarer til kvalitetssikring av forskerutdanningen:

- Er det nødvendig å skille mellom evaluering av ph.d.-program og evaluering av spesialisering?
- Hvordan kan en kvalitetssikre fakultetsvise ph.d.-program hvert 5. år? De er jo bare «paraplyer». All aktivitet vil jo foregå i spesialiseringene.
- Nok med programevaluering av spesialiseringene hvert 5. år.
- Det som trengs er en aktivitet som fanger opp problemene i ph.d.-programmene.
- Forslag om årlig evaluering i form av et allmøte uten leder tilstede.
- Bør evalueringen ende opp i en rapport eller en tiltaksplan?
- Bør medarbeidersamtaler inngå i kvalitetssikringssystemet? Hvem har eventuelt ansvar for de ph.d.-kandidater som ikke er ansatt?
- Må ha med noe om administrative støttefunksjoner, jfr. rammekvalitet. Støttefunksjonene må være målrettet mot kvalitet.
- Rutiner må være vedlegg til kvalitetssikringssystemet slik at de er lettere å endre ved behov.
- Overordnede/felles rutiner eller fakultetsvise rutiner?

- Hvem skal definere behov for veilederopplæring?
- Kandidatene må kunne evaluere veilederkompetansen.

På bakgrunn av rapport fra sakkyndig NOKUT-komite som evaluerte universitetets system for kvalitetssikring i 2010, drøftinger i Sentralt utvalg for forskerutdanning (SUF) og referansegruppa for kvalitetssikringssystemet, ble et forslag til kvalitetssikring av forskerutdanning utarbeidet av Studiesekretariatet og Forskningssekretariat. Dette forslaget var også basert på råd fra en dekan, en instituttleder og en administrativ ansatt på et fakultet.

Forslaget ble drøftet i referansegruppas møte 04.10.12. Referansegruppa hadde følgende kommentarer i møtet:

- Det ble stilt spørsmål til hvorvidt det finnes en parallell til ph.d.-lederforum på bachelor-/masternivå. Flere hadde sett behov for dette, blant annet lærerutdanningen som nå prøver ut en ordning med et forum for instituttledere som er involvert i lærerutdanningene.
- I tillegg til å henvise til ph.d.-forskriften innledningsvis, bør det også henvises til utfyllende regler for ph.d.-programmene.
- Viktig å ha god kvalitet på administrativ støtte. Ph.d.-kandidater trenger slik støtte i større grad enn bachelor- og masterstudenter. Kvalitetssikring av administrative tjenester/støtte bør ses nærmere på av referansegruppa. (Se også rapportens kapittel 5).
- Avsnittet om emneevaluering (avsnitt 3.1.1) bør gjøres mer forståelig. Enighet om behovet for fleksibilitet i forhold til evaluering av ph.d.-emner. Samtidig er det viktig å ha en metode for å avdekke kvalitetssvikt. Kvalitetssvikt vil imidlertid kunne fanges opp i forbindelse med årlig framdriftsrapport fra ph.d.-kandidatene.
- Sammensetning av evalueringspanelet i forbindelse med programevaluering bør fremgå av kvalitetssikringssystemet (avsnitt 3.1.3). Alle interessenter (interne og eksterne) bør være representert i panelet.
- Under programevaluering (avsnitt 3.1.3) må det framgå hvilke kriterier som skal ligge til grunn for evalueringen. Blant annet anses det som nødvendig å vise til departementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling og NOKUTs tilsynsforskrift.
- Krav til veilederkompetanse i kvalitetssikringssystemet bør samsvare med universitetets ph.d.-forskrift § 7 (avsnitt 3.3).
- Det bør vises til instruks for instituttleder når det gjelder medarbeidersamtaler med stipendiater.
- Rapport fra programevaluering bør erstatte rapport fra ph.d.-leder det året programevaluering gjennomføres (avsnitt 3.4).

2.2 Referansegruppas anbefalinger

Referansegruppa vil spesielt løfte fram følgende anbefalinger i forhold til kvalitetssikring av forskerutdanningen:

- Viktig å ha med henvisninger til regelverk og bakgrunnsdokumentasjon i kapittel 3 om forskerutdanning
- Evalueringen må foregå på spesialiseringsnivå og ikke på programnivå
- Programevaluering av hver spesialisering minimum hvert 5. år
- Muligheter for fleksibilitet i forhold til sammensetning av evalueringspanel
- Redusere fokus på negative forhold ved ph.d.-utdanningene – «positive og negative forhold» i avsnitt 3.1 bør endres til «ulike forhold»

For øvrig viser referansegruppa til gruppas konkrete forslag til kapittel 3 i kvalitetssikringssystemet, Rutiner for kvalitetssikring av forskerutdanning, som følger vedlagt (vedlegg 1).

3. Obligatorisk emnerapport

Obligatorisk emnerapport ble innført i forbindelse med at form på studentevaluering av teoriemner ble endret fra elektronisk spørreskjema i Fronter til en samtale mellom faglærer og studenttillitsvalgte. Obligatorisk emnerapport ble anbefalt av referansegruppa for kvalitetssikringssystemet i rapport datert 28. februar 2008 og ble vedtatt av styret i juni 2008.

I forbindelse med revisjon av kvalitetssikringssystemet våren 2012 ble det i tre av fakultetenes høringsuttalelser (Fakultet for kunstfag, Fakultet for teknologi og realfag og Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap), anbefalt at emnerapporten tas ut som obligatorisk del av kvalitetssikringssystemet. I høringsuttalelsen fra Studieutvalget, ble det anmodet om at et fortsatt krav om emnerapport ble utredet.

På bakgrunn av dette vedtok styret 18.04.12, S-sak 36/12, blant annet følgende (punkt 2 i vedtaket): *Styret ber referansegruppa for kvalitetssikringssystemet utrede behovet for obligatorisk emnerapport i tillegg til å sluttføre problemstillingene angitt i S-sak 90/11.*

3.1 Emneevaluering og emnerapport ved andre universitet

I forbindelse med referansegruppas arbeid, har gruppa sett på hvilke elementer som inngår i kvalitetssikring av emner ved andre universitet. Følgende informasjon er hentet fra institusjonenes nettsider:

Universitetet i Bergen

- Minst 1/3 av dei emna som det til ei kvar tid vert undervist i, skal evaluerast.
- Det einskilde fakultet avgjer kva for emne som skal evaluerast for eitt studieår om gongen
- Emneansvarleg, i samarbeid med studieadministrasjonen, står for planlegging og gjennomføring av evalueringa.
- Større endringar i studieplanen for eit emne bør følgjast opp med ei evaluering ved første høve.
- Så langt det er praktisk gjennomførleg, skal alle emne evaluerast minst ein gong kvart 3. år.
- Den emneansvarlege skal sørgje for at det vert utarbeidd ein rapport etter
- at eit emne er evaluert.

http://www.uib.no/ua/dokumenter/studiekvalitet/kval-sikring_2010_NOR.pdf

Universitetet i Oslo

- Det skal foretas en evaluering av helheten i hvert emne første og andre gang emnet tilbys, deretter jevnlig etter en frekvens fastsatt av fakultetet.
- Den emneansvarlige skal utarbeide en rapport med vurderinger knyttet til behovet for endringer i emnet eller nedleggelse av emnet. Rapporten skal være tilgjengelig for studieprogrammer hvor emnet inngår.
- Underveisevaluering av et emne skal skje hver gang emnet gjennomføres.

http://www.uio.no/studier/om/kvalitet/kvalitetssystem/emner/

Universitetet i Tromsø

- Fakultetene har det overordnede ansvaret for at det utarbeides årlige evalueringsplaner som gjøres kjent blant studenter og ansatte senest innen oppstarten av hvert studieår.
- Emneevaluering består av student- og faglærerevaluering som gjennomføres hver for seg på utvalgte emner i henhold til en evalueringsplan fastsatt av fakultetsstyret.
- Alle emner evalueres minimum én gang hvert tredje år og alltid ved første gangs gjennomføring.
- Som hovedregel anbefales det å gjennomføre underveisevaluering.

- Faglærer(e) gir skriftlig evaluering av emne. Faglærerevaluering gjennomføres etter at studentene har evaluert emnet, og etter at vurdering av arbeidskrav og eksamen er gjennomført.

http://uit.no/Content/143848/Kvalitetssystem%20generell%20del%20med%20forside%20250909.pdf#page=18 (kapittel 3)

NTNU

- Ved hver gjennomføring skal alle emner gjennomgå en kvalitetsoppfølging.
- Selvstendige studentevalueringer skal være en del av datagrunnlaget.

Faglærers ansvar:

- Ta ansvar for evaluering og utvikling av emner og tilhørende læringsmål.
- Sørge for medvirkning fra studentene, hovedsakelig gjennom referansegrupper.
- Samarbeide med ledelsen og faglærere om tiltak som bidrar til utvikling
- Dokumentere kvalitetsarbeidet.

http://www.ntnu.no/utdanningskvalitet/emneansvarlig

3.2 Drøftinger i referansegruppa

Referansegruppa har drøftet spørsmålet om obligatorisk emnerapport i møte 04.10.12 og 18.10.12. Det har vært fremmet mange synspunkt i forhold til dette spørsmålet. Kommentarene til saken fra møtet i referansegruppa 04.10.12 kan oppsummeres som følger:

- Flere mener det ikke er nødvendig med obligatorisk emnerapport.
- Tilbakemelding på studentevalueringen bør gis umiddelbart og ikke vente til emnerapport.
- De fleste mener det er behov for en egenevaluering fra faglærers side.
- Flere mener egenevaluering kan gjøres på forskjellige måter.
- Viktigere å diskutere faglige spørsmål med kolleger i stedet for å skrive emnerapport
- De fleste mener en eventuell emnerapport først og fremst bør være en tilbakemelding til faglærer selv.
- Emnerapportene er ikke så viktige for institutt-/studieleder eller studiekoordinator – blir for omfattende å lese opp mot 50-60 emnebeskrivelser (vil variere fra studieprogram til studieprogram).
- Drøfting av studieprogram og emner i studieprogram egner seg best i studieråd.
- De som mener det er nødvendig med emnerapport, mener den burde forenkles i forhold til forslaget til Studieutvalget 08.10.12 (f.eks. slå sammen pkt. 1-4).
- Vanskelig for emneansvarlig å skrive emnerapport i emner hvor mange ulike lærere er involvert.
- Vil ikke være dramatiske endringer i et emne fra et år til et annet – normalt små justeringer.
- For omfattende krav skaper trøtthet/frustrasjon.
- Det vil ikke ta veldig lang tid å skrive en emnerapport.
- Faglærer tenker kun på emneevaluering etter fullført undervisning og ikke etter avsluttet vurdering. Når sensur er avsluttet går tankene framover mot nye emner og oppgaver.
- Behov for mer dynamiske måter å evaluere.
- Forslag om å ta opp emnevaluering i medarbeidersamtaler.

Referansegruppa mener det bør settes et klarere skille mellom studentenes evaluering og faglærers evaluering og tilhørende dokumentasjon. I den forbindelse har referansegruppa vurdert anbefalt sjekkliste for studentevaluering (vedlegg 2) og emnerapport fra faglærer (vedlegg 3) som begge er vedtatt av Studieutvalget 08.10.12.

Studentevaluering

Referansegruppa har ingen kommentarer til sjekkpunktene i anbefalt sjekkliste for studentevaluering av emner (vedlegg 2). I den grad emneevaluering gjennomføres etter normalordningen (et møte mellom faglærer og 2-3 studentrepresentanter) mener referansegruppa det i møtet bør legges opp til dialog,

samarbeid og konsensus. Referansegruppa mener det er viktig at studentene får rask tilbakemelding fra faglærer på evalueringen. Spørsmål 1-4 i vedtatt emnerapport bør utgjøre den umiddelbare tilbakemeldingen fra faglærer på gjennomført studentevaluering. Dette kan for eksempel gjøres på følgende måter:

- Integrert i referat fra studentevaluering (basert på konsensus)
- Tilleggskommentarer i referatet fra studentevalueringen
- Eget notat/skriv som legges ut i Fronter sammen med referat/rapport fra studentevalueringen

I emner med studentgrupper fra flere utdanninger, bør det gis mulighet til å gjennomføre én studentevaluering per studentgruppe.

Referansegruppa mener videre at det i anbefalt sjekkliste bør tas inn et punkt om hvor mange studenter som går på emnet og hvor mange studenter som deltok i drøfting i forkant av møtet mellom faglærer og studentrepresentanter. I tillegg bør sjekklisten inneholde informasjon om normalordningen for studentevaluering (et møte mellom faglærer og 2-3 studentrepresentanter).

Faglærers egenevaluering/emnerapport

Referansegruppa mener kun spørsmål 5-7 i vedtatt emnerapport (vedlegg 3) bør utgjøre faglærers egenevaluering/emnerapport.

Referansegruppa mener emnerapport først og fremst er nyttig for faglærer selv og instituttleder med tanke på emnets videreutvikling og eventuelle endringer i emnet. Gruppa ser også at emnerapporten kan gi grunnlag for erfaringsoverføring mellom faglærere og danne grunnlag for studieprogramevaluering og programevaluering hvert 5. år.

I en diskusjon om frekvens hvor en også har vurdert praksis ved andre universitet, konkluderer referansegruppa med å anbefale opprettholdelse av årlig emnerapport. Referansegruppa ser det blant annet som vanskelig å håndtere sekvensiell emnerapportering og viser også til at årlig studiumrapport skal bygge på emnerapportene.

Referansegruppa vil også peke på at det i noen emner er mange faglærere involvert, men mener det kun skal skrives én emnerapport. Emneansvarlig må være ansvarlig for emnerapporten.

Referansegruppa har også hatt en diskusjon om hvorvidt emnerapporter bør behandles i studieråd. Flere mener studieråd ikke er et egnet forum for behandling av emnerapporter. Referansegruppa foreslår ingen endring på dette punktet nå, men ønsker å følge opp dette i det videre arbeidet.

3.3 Referansegruppas anbefaling

På bakgrunn av drøftinger i referansegruppa foreslås følgende:

Studentevaluering av emne (kvalitetssikringssystemet avsnitt 2.1.1)

- Anbefalt sjekkliste vedtatt av Studieutvalget må inneholde informasjon om normalordningen for studentevaluering (et møte mellom faglærer og 2-3 studentrepresentanter)
- Anbefalt sjekkliste må inneholde et punkt om hvor mange studenter som går på emnet og hvor mange studenter som deltok i drøfting i forkant av møtet mellom faglærer og studentrepresentanter
- Studentevalueringen må følges opp med kommentarer fra faglærer, jfr. punktene i sjekklisten. I tillegg må faglærer gi kommentarer til forslag fra studenter i forhold til oppfølging, eventuelt kommentere hvorfor forslagene ikke vil bli fulgt opp.
- I emner med studentgrupper fra flere utdanninger bør det åpnes for å kunne gjennomføres én studentevaluering per studentgruppe med ett referat fra hver av disse studentevalueringene

Obligatorisk emnerapport (kvalitetssikringssystemet avsnitt 2.1.2)

- Krav om årlig emnerapport fra faglærer anbefales opprettholdt
- I emner med mange faglærere involvert, skriver emneansvarlig emnerapport
- Mal for emnerapport må forenkles og kun inneholde punkt 5-7 i gjeldende emnerapport
- Spørsmålet om hvorvidt emnerapporter bør behandles i studieråd, tas opp i det videre arbeidet i referansegruppa

Referansegruppa foreslår i tillegg at det utvikles en digital løsning for skriving, lagring og gjenfinning av emnerapport, blant annet for å gjøre emnerapportering enklere for faglærer/emneansvarlig.

4. Administrative støttetjenester

I flere møter i referansegruppa har medlemmer vist til behovet for å ha god kvalitet på administrative støttetjenester, ikke minst i forhold til ph.d.-kandidater som trenger slik støtte i enda større grad enn bachelor- og masterstudenter.

Referansegruppa anbefaler at dette spørsmålet blir tatt opp på bred basis i det videre arbeidet i referansegruppa.

Vedlegg

1. Forslag til revidert kapittel 3 i kvalitetssikringssystemet, Rutiner for kvalitetssikring av forskerutdanning
2. Anbefalt sjekkliste for studentevaluering av teoriemner vedtatt av Studieutvalget 08.10.12
3. Mal for emnerapport fra faglærer vedtatt av Studieutvalget 08.10.12

Vedlegg 1

Forslag fra referansegruppa til revidert kapittel 3 i kvalitetssikringssystemet

3 Rutiner for kvalitetssikring av forskerutdanning

Forskerutdanningen ved universitetet er organisert i fakultetsvise ph.d.-program med ulike spesialiseringer under det enkelte program.

Hver spesialisering skal ha et utvalg bestående av 3 – 5 personer hvorav minst en ph.d.-kandidat. Dersom det er hensiktsmessig, kan flere spesialiseringer ha ett felles utvalg. Hver spesialisering ledes av en ph.d.-leder.

I tillegg skal hvert fakultet ha et ph.d.-utvalg bestående av en representant fra hvert spesialiseringsutvalg, normalt ph.d.-leder, samt en ph.d.-kandidat. Utvalget skal ivareta og følge opp alle ph.d.-utdanningene på fakultetet. Dersom det er hensiktsmessig, kan ph.d.-utvalget være en integrert del av et større forskningsutvalg.
De fakultet som kun har én spesialisering, skal kun ha ett ph.d.-utvalg.

Forskningssekretariatet arrangerer minimum en gang per år et ph.d.-lederforum hvor aktuelle tema i forhold til forskerutdanningen belyses.

Kvalitetssikring av forskerutdanning omfatter:

- Kvalitetssikring av etablerte ph.d.-program med spesialiseringer
- Kvalitetssikring av nye ph.d.-spesialiseringer
- Kvalitetssikring av veilederkompetanse
- Oppfølging og rapportering

Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Agder gir regler om opptak til, gjennomføring av og avslutning av ph.d.-utdanningen. Utfyllende regler gir mer detaljerte regler for det enkelte ph.d.-program.

Rutiner for administrativ støtte til ph.d.-utdanningene inngår i håndbok for forskerutdanning. Håndboken revideres årlig av forskningssekretariatet.

3.1 Kvalitetssikring av etablerte ph.d.-program med spesialiseringer

Hensikten med evalueringene er å få fram ulike forhold ved etablerte ph.d.-utdanninger sett fra ulike perspektiv og med henblikk på videreføring, utvikling og forbedring.

3.1.1. Emneevaluering

Fakultetet vurderer behovet for å gjennomføre en formell evaluering av emner/godkjent aktivitet i opplæringsdelen utover den årlige framdriftsrapporteringen fra ph.d.-kandidater (jfr. kap. 3.1.2). Resultater fra eventuelle emneevalueringer følges opp i årlig rapport fra ph.d.-leder på den enkelte spesialisering.

3.1.2 Årlig kandidat- og veilederevaluering

Ph.d.-kandidatene skal minimum en gang i året levere framdriftsrapport i forhold til ph.d.-studiet, hvor også en evaluering av opplæringsdelen, avhandlingsdelen, veiledningssituasjonen og læringsmiljøet inngår.

Hovedveiledere skal minimum en gang i året levere en veilederrapport.

Rapportmal for framdriftsrapport og veilederrapport vedtas av Sentralt forskningsutvalg. Fakultetet kan eventuelt supplere med tilleggsspørsmål. Rapportene følges opp i årlig rapport fra ph.d.-leder på den enkelte spesialisering.

3.1.3 Programevaluering hvert 5. år

Det skal gjennomføres programevaluering av hver spesialisering minimum hvert 5. år. Evalueringen skal omfatte både evaluering av et evalueringspanel og en egenevaluering, og omfatte alle kvalitetsområdene (jfr. kap. 1.3). Alle relevante interessegrupper for studieprogrammet skal være representert i evalueringspanelet.
Normalt vil evalueringspanelet bestå av følgende representanter:

- 2 vitenskapelige ansatte (ikke den som har ansvar for egenevaluering)
- 1 ph.d.-kandidat fra det aktuelle studieprogram
- minst 2 eksterne evaluatorer, hvorav minst 1 vitenskapelig ansatt fra universitet/høyskole og 1 ansatt fra aktuelt arbeids-/næringsliv

Evalueringspanelet oppnevnes av fakultetsstyret.

Vurderingskriteriene som skal legges til grunn er departementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling og NOKUTs tilsynsforskrift.
I tillegg vedtar Sentralt forskningsutvalg rutiner og rapportmal for programevaluering som skal legges til grunn for arbeidet. Fakultetet kan eventuelt supplere rapportmalen med tilleggsspørsmål.
Rapport fra programevalueringen skal behandles i spesialiseringsutvalget, ph.d.-utvalget ved fakultetet og i fakultetsstyret. Rapport med fakultetets oppfølging av evalueringen, legges fram for Studieutvalget og Sentralt forskningsutvalg til orientering.

3.2 Kvalitetssikring av nye ph.d.-spesialiseringer

Kvalitetssikring av nye ph.d.-spesialiseringer gjøres normalt av en sakkyndig komité. Styret, eller rektor på fullmakt fra styret, oppnevner komitéens medlemmer etter forslag fra fakultetet.
Sentralt fastsatte kriterier for akkreditering av studier på ph.d.-nivå legges til grunn.
Krav til sakkyndig komité ved etablering av ph.d.-spesialisering:

- Sakkyndige kan ikke ha oppgaver ved institusjonen eller studietilbudet de skal vurdere eller andre tilknytninger til institusjonen som fører til inhabilitet.
- Bestemmelsene i likestillingsloven med forskrifter om komitésammensetting skal følges.
- Sakkyndige komiteer for vurdering av ph.d.-spesialisering skal normalt ha 3 medlemmer.

Ved vurdering av nye spesialiseringer kreves faglig kompetanse på professornivå for alle sakkyndige. Ett av komitémedlemmene skal komme fra utlandet.

3.3 Kvalitetssikring av veilederkompetanse

Krav til veilederkompetanse framgår av forskrift for graden philosophia doctor (ph.d.) ved Universitetet i Agder § 7. Minst én av de oppnevnte veilederne bør ha tidligere erfaring fra eller opplæring i veiledning av ph.d.-kandidater.

Forskningssekretariatet og Pedagogisk utviklingssenter (PULS) er ansvarlig for å tilby sentral veilederopplæring etter behov.

Instituttleder i samarbeid med dekan og fakultetsdirektør har ansvar for medarbeidersamtaler med stipendiater, jfr. instruks for instituttleder. Instituttleder i samarbeid med dekan og fakultetsdirektør har også ansvar for at ph.d.-kandidater som ikke er tilsatt ved universitetet, får tilfredsstillende oppfølging.

Dersom det avdekkes kvalitetssvikt i forbindelse med veiledning, har instituttleder og dekan ansvar for nødvendig oppfølging i forhold til den/de involverte veiledere. (Se også kap. 6.3).

3.4 Oppfølging og rapportering

Årlig rapport fra ph.d.-leder for hver spesialisering, behandles i spesialiseringsutvalget(ene). Rapporten skrives per studieår og skal inngå som del av grunnlaget for fakultetsrapporten. Rapport fra programevaluering erstatter årlig rapport fra ph.d.-leder det året programevaluering gjennomføres.

Fakultetene utarbeider årlig rapport om kvaliteten på forskerutdanningen. Rapporten behandles av ph.d.-utvalget ved fakultetet og av fakultetsstyret. Rapporten er et ledd i fakultetets strategiske arbeid og skal gi

en overordnet vurdering av kvalitetssikringsarbeidet, herunder en vurdering av måloppnåelse for sentrale styringsparametere og i forhold til strategiske planer. Rapporten skal også gi grunnlag for å vurdere behov for nye tiltak ved fakultetet, eventuelt også på institusjonsnivå.
Rapport utarbeides per kalenderår og inngår som del av grunnlaget for utdannings- og forskningsmeldingen.

Vedlegg 2

Studentevaluering av teoriemner – anbefalt sjekkliste

Vedtatt av Studieutvalget 08.10.12

Bakgrunn - jfr. Kvalitetssikringssystemet kapittel 2.1.1.

Hensikten med studentevalueringen er å få fram positive og negative forhold ved emnet, sett fra studentens perspektiv, med henblikk på utvikling og forbedring.

Form på og tidspunkt for studentevalueringen fastsettes av fakultetsstyret, etter forslag fra institutt-/studieleder og etter drøfting i aktuelt studieråd. Form og tidspunkt skal framgå av emnebeskrivelsen i studiehåndboka.

Det skal skrives et **referat/sammendrag** fra studentevalueringen disponert med utgangspunkt i sjekklista. Normalt skrives referatet av studenttillitsvalgte. Referatet gjøres tilgjengelig for studentene i Fronter (bortsett fra eventuell omtale av personlige forhold) og behandles i studieråd sammen med faglærers emnerapport.

Faglærer har ansvar for **oppfølging** av studentevalueringen gjennom eventuelle justeringer i løpet av semesteret og gjennom emnerapporten.

Anbefalt sjekkliste for studentevalueringen (tilpasses ift form og tidspunkt for evalueringen):

1. Informasjon og infrastruktur
   - Informasjon om emnet (semesterplan, pensumlitteratur, forelesningstidspunkter m.v.)
   - Tilgang til pensumlitteratur/støttelitteratur
   - Tilgang til IT-ressurser og annen administrativ støtte
   - Undervisningslokaler
2. Faglig innhold
   - Nivå/vanskelighetsgrad (spesielt i emner med deltakelse fra ulike studentgrupper med ulike forkunnskaper)
   - Progresjon
   - Eventuell overlapping med andre emner
   - Pensumlitteratur (omfang, vanskelighetsgrad, relevans)
   - Vurderingsordning (er vilkår for å gå opp til eksamen og avsluttende eksamen dekkende ift til emnets læringsutbytte?)
3. Undervisning/pedagogisk opplegg
   - Kvalitet på undervisning og veiledning, herunder vektlegging av ulike temaer i undervisningen
   - Omfang av forelesninger, seminarundervisning, gruppearbeid, veiledning, eventuell laboratorieundervisning
   - Gis det tilstrekkelig tilbakemelding (formell eller uformell) til studentene underveis?
4. Egeninnsats
   - Fremmøte til organisert undervisning (forelesning, gruppearbeid m.v.)
   - Selvstudium
   - Står arbeidsmengden totalt i rimelig forhold til emnets omfang, jfr. normert mål for arbeidsomfang for studenten på 27 timer per studiepoeng?
5. Forslag til endringer i emnet
   - Eventuelle konkrete forslag til endringer i emnet

Vedlegg 3

Emnerapport fra faglærer

Vedtatt av Studieutvalget 08.10.12

Bakgrunn - jfr. Kvalitetssikringssystemet kapittel 2.1.2.

Hensikten med emnerapport er å få fram positive og negative forhold ved innhold og gjennomføring av emnet sett fra faglærers perspektiv, med henblikk på utvikling og forbedring av emnet. Emnerapporten kan også medvirke til erfaringsoverføring.

Frist for emnerapport: 20. januar for emner i høstsemesteret
1. juli for emner i vårsemesteret

Oppfølging
Emnerapporten går til instituttleder og gjøres tilgjengelig for studentene i Fronter (bortsett fra eventuell omtale av personlige forhold). Rapporten behandles i aktuelt studieråd sammen med referat/sammendrag fra studentevalueringen.
Emnerapporten inngår i grunnlaget for årlig studiumrapport og fakultetsrapport og lagres i Fronter, jfr. rutiner for lagring av rapporter i kvalitetssikringssystemet.

Emnerapport fra faglærer

Emnekode: Emnenavn:
Semester: Faglærer:

1. Informasjon og infrastruktur
   Kommentarer til studentenes evaluering av informasjon og infrastruktur og eventuelle øvrige vurderinger
2. Faglig innhold
   Kommentarer til studentenes evaluering av faglig innhold og eventuelle øvrige vurderinger
3. Undervisning/pedagogisk opplegg
   Kommentarer til studentenes evaluering av undervisning/pedagogisk opplegg og eventuelle øvrige vurderinger
4. Studentens arbeidsomfang/egeninnsats
   a. Kommentarer til studentenes evaluering av egeninnsats
   b. Egne vurderinger av arbeidsomfanget i emnet, jfr. normert mål for arbeidsomfang for studentene på 27 timer per studiepoeng
5. Resultater
   a. Kommentarer til eksamensresultatene i emnet
   b. I hvilken grad har studentene lykkes med å oppnå de ulike delene av læringsutbyttet i emnet?
6. Forslag til endringer i emnet
   a. Forslag til endringer i faglig innhold (emnebeskrivelse og pensum)
   b. Forslag til endringer i gjennomføring av undervisningen/veiledningen
   c. Kort kommentar til eventuelle forslag fra studenter som ikke anbefales fulgt opp
7. Erfaringsoverføring
   Positive eller negative erfaringer som kan være til nytte i andre emner

UNIVERSITETET I AGDER

Studiesekretariatet
v/Turid Høgetveit

Dato: 16.01.2013
Deres ref.:
Vår ref.: 2012/31

Saksbehandler:
Atle Slotnes
atle.slotnes@uia.no

Besøksadr.: Jon Lilletuns vei 9, Grimstad
Direkte: 37233781
Faks:

Høring - forslag til endringer i kvalitetssikringssystemet

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap stiler seg positivt til de foreslåtte endringene i kvalitetssikringssystemet.

Fakultetet har ingen ytterligere kommentarer til endringsforslagene.

Saken har vært drøftet i fakultetets ledergruppe.

Med hilsen

Stephen Seiler
Dekan

Atle Slotnes
studiekonsulent

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

UNIVERSITETET I AGDER
POSTBOKS 422 4604 KRISTIANSAND
TELEFON 38 14 10 00 FAKS 38 14 10 01
ORG.NR 970 546 200 MVA post@uia.no www.uia.no

UNIVERSITETET I AGDER

Turid Høgetveit

Dato: 17.01.2013
Deres ref.:
Vår ref.: 2012/31

Saksbehandler:
Emma Elizabeth Horneman
emma.e.horneman@uia.no

Besøksadr.: Jon Lilletuns vei 9, Grimstad
Direkte: 37233377
Faks:

Høring - forslag til endringer i kvalitetssikringssystemet

Vi viser til brev om *Høring – forslag til endringer i kvalitetssikringssystemet* i ePhorte, datert 26.11.12.

Høringsfrist 18.01.13.

Endringene i kvalitetssikringssytemet har vært diskutert i ulike fora ved Fakultet for teknologi og realfag. Både utdanningsdelen og delen som tar for seg forskerutdanningen er vurdert.

Fakultetet har ingen merknader til kvalitetssikringssystemet slik det nå foreligger.

På vegne av Fakultet for teknologi og realfag,

Emma Elizabeth Horneman
rådgiver

Fakultet for teknologi og realfag

UNIVERSITETET I AGDER
POSTBOKS 422 4604 KRISTIANSAND
TELEFON 38 14 10 00 FAKS 38 14 10 01
ORG.NR 970 546 200 MVA post@uia.no www.uia.no

UNIVERSITETET I AGDER

Fra: Astrid Melissa J. Lesamana
Fakultet for humaniora og pedagogikk

Til: Turid Høgetveit
Studiesekretariatet

Dato: 25.01.2013

Sak nr.: 2012/31

NOTAT

Høringsuttalelse - Fakultet for humaniora og pedagogikk

Fakultetet for humaniora og pedagogikk har behandlet høring om Kvalitetssikringssystemet i ledermøtet 11.12.2012 samt i studieteamet 19.12.2012.

Fakultetet har ingen merknader, og slutter seg herved til forslaget.

Saksbehandler
Melissa Jocelyn Lesamana

UNIVERSITETET I AGDER
SERVICEBOKS 422 4604 KRISTIANSAND
TELEFON 38 14 10 00 FAKS 38 14 10 01
ORG.NR. 970 546 200 MVA postmottak@uia.no www.uia.no

UNIVERSITETET I AGDER

Fra: Tim Hope
Avdeling for lærerutdanning

Dato: 16.01.2013

Sak nr.: 2012/31

Til: Turid Høgetveit
Studiesekretariatet

NOTAT

Høring - forslag til endringer i kvalitetssikringssystemet

Avdeling for lærerutdanning takker Studiesekretariatet og Forskningssekretariatet for grunndig saksfremlegg.

Saken har vært lagt frem for ledergruppen i Avdeling for lærerutdanning, der bl.a. studielderne har fått uttale seg. Ledergruppen har ingen kommentarer utover de formuleringene som fremgår i høringsforslaget, og ønsker med det endringene velkommen.

Avdeling for lærerutdanning støtter forøvrig anbefalingen om å digitalisere emnerapportene.

Vennlig hilsen
Tim Hope
Underdirektør
Avdeling for lærerutdanning

UNIVERSITETET I AGDER
SERVICEBOKS 422 4604 KRISTIANSAND
TELEFON 38 14 10 00 FAKS 38 14 10 01
ORG.NR. 970 546 200 MVA postmottak@uia.no www.uia.no

Emnerapport fra faglærer

Vedtatt av Studieutvalget 08.10.12

Bakgrunn - jfr. Kvalitetssikringssystemet kapittel 2.1.2.

Hensikten med emnerapport er å få fram positive og negative forhold ved innhold og gjennomføring av emnet sett fra faglærers perspektiv, med henblikk på utvikling og forbedring av emnet. Emnerapporten kan også medvirke til erfaringsoverføring.

Frist for emnerapport: 20. januar for emner i høstsemesteret
1. juli for emner i vårsemesteret

Oppfølging

Emnerapporten går til instituttleder og gjøres tilgjengelig for studentene i Fronter (bortsett fra eventuell omtale av personlige forhold). Rapporten behandles i aktuelt studieråd sammen med referat/sammendrag fra studentevalueringen.
Emnerapporten inngår i grunnlaget for årlig studiumrapport og fakultetsrapport og lagres i Fronter, jfr. rutiner for lagring av rapporter i kvalitetssikringssystemet.

Emnerapport fra faglærer

Emnekode: **Emnenavn:**
Semester: **Faglærer:**

1. Informasjon og infrastruktur
   Kommentarer til studentenes evaluering av informasjon og infrastruktur og eventuelle øvrige vurderinger
2. Faglig innhold
   Kommentarer til studentenes evaluering av faglig innhold og eventuelle øvrige vurderinger
3. Undervisning/pedagogisk opplegg
   Kommentarer til studentenes evaluering av undervisning/pedagogisk opplegg og eventuelle øvrige vurderinger
4. Studentens arbeidsomfang/egeninnsats
   a) Kommentarer til studentenes evaluering av egeninnsats
   b) Egne vurderinger av arbeidsomfanget i emnet, jfr. normert mål for arbeidsomfang for studentene på 27 timer per studiepoeng
5. Resultater
   a) Kommentarer til eksamensresultatene i emnet
   b) I hvilken grad har studentene lykkes med å oppnå de ulike delene av læringsutbyttet i emnet?
6. Forslag til endringer i emnet
   a) Forslag til endringer i faglig innhold (emnebeskrivelse og pensum)
   b) Forslag til endringer i gjennomføring av undervisningen/veiledningen
   c) Kort kommentar til eventuelle forslag fra studenter som ikke anbefales fulgt opp
7. Erfaringsoverføring
   Positive eller negative erfaringer som kan være til nytte i andre emner

UNIVERSITETET I AGDER
Studiesekretariatet

Arkivsak: **2012/31**
Saksbeh: **Turid Høgetveit**
Dato: **25.01.2013**

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
13/7	Studieutvalget	07.02.2013

Endring i mal for fakultetsrapport

Bakgrunn
Sekretariatet har vurdert det som ønskelig å få til en mer gjennomgående struktur og sammenheng i evaluerings- og rapporteringsarbeidet, blant annet i lys av de syv kvalitetsområdene og på bakgrunn av anbefaling fra arbeidsgruppa for styringsparametere. Arbeidsgruppa leverte sin rapport med forslag til innarbeiding av styringsparametere og grunnlagsdata på ulike nivå i rapporteringen den 02.10.12.

Studieutvalget vedtok revidert mal for emnerapport i møte 08.10.12 (ST-sak12/40). I møte 29.11.12 (ST-sak 12/48) ble revidert mal for studiumrapport vedtatt. Mal for studiumrapport inneholder noen aktuelle kvalitative styringsparametere.

Meningen var å legge fram forslag til revidert mal for fakultetsrapport samtidig med mal for studiumrapport. Forslag til revisjon av mal for fakultetsrapport ble imidlertid utsatt for å avvente styrets vedtak i forbindelse med styringsparametere (vedtatt i styremøte 21.11.12). I tillegg har det vært nødvendig å utsette fakultetsrapport i påvente av drøftinger rundt struktur på og innhold i utdannings- og forskningsmeldingen for å se melding og fakultetsrapport under ett.

Videre har det vært gjort en vurdering i forhold til hvilke grunnlagsdata på studienivå som bør vurderes årlig og hvilke data det er tilstrekkelig å vurdere i forbindelse med programevaluering hvert 5. år.

Sekretariatets kommentarer
Gjeldende mal for fakultetsrapport er delt inn i følgende deler:
Del 1: Kvalitetssikring av studier og emner
Del 2: Kvalitetssikring av administrative tjenester
Del 3: Kvalitetssikring av studentenes læringsmiljø
Del 4: Krav til del om forskerutdanning og forskning i kvalitetsrapport fra fakultetene

I forbindelse med revisjon av mal for fakultetsrapport har som nevnt anbefalingen fra arbeidsgruppa for styringsparametere vært sentral. Gruppa har foreslått en inndeling av parametere og grunnlagsdata i tråd med de fire sektormålene for høyere utdanning og universitets strategiske mål i forhold til disse.

På bakgrunn av strategiske mål og styringsparametere og grunnlagsdata i forhold til målene, legges det nå opp til en inndeling av fakultetsrapporten i følgende 3 deler:
Del 1: Kvalitetssikring av emner og studieprogram (utdanning tom master)
Del 2: Kvalitetssikring av forskerutdanning og forskning
Del 3: Forvaltning av virksomheten, kompetansen og ressursene

Forslag til mal for del 1 av fakultetsrapporten legges med dette fram for godkjenning i Studieutvalget. Del 2 i fakultetsrapporten er allerede vedtatt av Forskningsutvalget, mens del 3, som er et helt nytt element i rapporteringen, skal vedtas administrativt.

Forslag til mal for del 1 innebærer at tidligere rapport om kvalitetssikring av studier og emner, administrative tjenester og studentenes læringsmiljø integreres i én del. Bakgrunnen for dette er at studentenes læringsmiljø anses som en del av rammekvaliteten for studieprogrammene. Når det gjelder kvalitetssikring av administrative tjenester, er det tatt med et eget punkt 10 i malen om dette.

Frist for levering av fakultetsrapporten er 20. april. Sekretariatet anser det som noe uheldig at forslag til endringer i malen ikke legges fram for Studieutvalget før i dette møtet. Imidlertid er fakultetene og Avdeling for lærerutdanning allerede varslet om forestående endringer i e-post datert 10.01.13. Et noe tidligere utkast til malen ble også lagt ved denne e-posten.

Det anbefales at sekretariatets forslag til fakultetsrapport del 1 vedtas av Studieutvalget.

Forslag til vedtak:

1. *Studieutvalget vedtar sekretariatets forslag til mal for fakultetsrapport del 1 om kvalitetssikring av emner og studieprogram.*
2. *Studieutvalgets leder får fullmakt til å godkjenne mindre endringer i mal for fakultetsrapport del 1.*

Vedlegg

1 Forslag til mal for fakultetsrapport del 1
2 Gjeldende mal for fakultetsrapport del 1, 2 og 3

Fakultetsrapport

Del 1 – Kvalitetssikring av emner og studieprogram[1]

Vedtatt av Studieutvalget xx.xx.xx (dato)

Fakultetene og Avdeling for lærerutdanning utarbeider årlig fakultetsrapport. Del 1 skal blant annet bygge på studiumrapportene og omfatte alle de syv kvalitetsområdene[2].
Styringsparametere som skal inngå i rapporten er vedtatt av styret 21.11.2012 (S-sak 144/12).
Styringsparametere som er fastsatt av Kunnskapsdepartementet er merket med KD.
Data for styringsparametere og andre grunnlagsdata til bruk i rapporteringen finnes her
https://intra.uia.no/InfoService/arbeidsstotte/Studieadministrasjon/Studiedata/Sider/default.aspx

Rapportering for kalenderår 2012

Fakultet/avdeling……

1) Status

a) Oppfølging av tiltak i fakultetets/avdelingens rapport for kalenderåret 2011 og eventuelle relevante tiltak i egen virksomhetsplan for 2012.

2) Inntakskvalitet - er knyttet til de forkunnskaper og forutsetninger studentene bringer med seg når de begynner på et studium.

Styringsparametere (kvantitative)	**Mål 2012[3]**	**Resultat 2012**	**Vurdering av resultat[4]**
Antall primærsøkere per studieplass i SO og lokalt opptak			

a) **Kommentarer og eventuell tilleggsinformasjon knyttet til kvantitativt styringsparameter**

b) **Eventuelle kommentarer til grunnlagsdata som nevnt i vedlegg eller andre forhold knyttet til inntakskvalitet**

3) Rammekvalitet - omfatter det ressursgrunnlaget en utdanning rår over, så som lokaler, strukturer, regler, utstyr og hjelpemidler, samt det psykososiale og faglige miljøet utdanningen gjennomføres i (læringsmiljø).

[1] Kvalitetssikringssystemet kapittel 2.5.
[2] Kvalitetssikringssystemet kapittel 1.3.
3 For 2012 oppgis måltall dersom dette er fastsatt. Fra og med 2013 fastsettes måltall i virksomhetsplanen.
4 Det benyttes fargekoder: grønn for godt resultat, gul for middels resultat, rød for dårlig resultat.

Styringsparametere (kvantitative)	Mål 2012	Resultat 2012	Vurdering av resultat
Antall registrerte studenter per 01.10.			

a) **Kommentarer og eventuell tilleggsinformasjon knyttet til kvantitativt styringsparameter**

b) **Eventuelle kommentarer til grunnlagsdata som nevnt i vedlegg eller andre forhold knyttet til rammekvalitet**

4) Programkvalitet - er knyttet til selve studietilbudet, fag-/studieplaner, arbeids- og undervisningsformer og eksamensopplegget.

Styringsparametere (kvantitative)	Mål 2012	Resultat 2012	Vurdering av resultat
Andel utvekslingsstudenter og utenlandske studenter i prosent av heltids gradsstudenter			

a) **Kommentarer og eventuell tilleggsinformasjon knyttet til kvantitativt styringsparameter**

b) **Eventuelle kommentarer til grunnlagsdata som nevnt i vedlegg eller andre forhold knyttet til programkvalitet**

5) Undervisningskvalitet - omhandler kvaliteten på selve læringsarbeidet og omfatter både formidlingskvaliteten og kvaliteten på studentenes egen innsats for tilegnelse av kunnskap.

a) **Eventuelle kommentarer til grunnlagsdata som nevnt i vedlegg eller andre forhold knyttet til undervisningskvalitet**

6) Resultatkvalitet - er studentenes læringsutbytte, personlige utvikling og gjennomføring.

Styringsparametere (kvantitative)	Mål 2012	Resultat 2012	Vurdering av resultat
Nye 60-studiepoengs enheter (totalt)			
Gjennomføring på normert tid - avgangsår 2012 (KD)			
- Bachelorprogram			
- Masterprogram			
- 5-årig masterprogram			

- 4-årig lærerutdanning			

Styringsparametere (kvalitative)	Vurdering
Hvorvidt studentene har lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene (KD)	Kommenteres under pkt. b)

a) **Kommentarer og eventuell tilleggsinformasjon knyttet til kvantitative styringsparametere**

b) **Kommentarer knyttet til kvalitativt styringsparameter**

c) **Eventuelle kommentarer til grunnlagsdata som nevnt i vedlegg eller andre forhold knyttet til resultatkvalitet**

7) Styringskvalitet - betegner institusjonens evne til å styre kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av egen virksomhet.

Styringsparametere (kvalitative)	Vurdering
Midler som avsettes til kvalitetsforbedrende tiltak og bruken av disse	Kommenteres under pkt. a)

a) **Kommentarer knyttet til kvalitativt styringsparameter**

b) **Eventuelle kommentarer til grunnlagsdata som nevnt i vedlegg eller andre forhold knyttet til styringskvalitet**

c) **Programevalueringer gjennomført i 2012**
Planlagte programevalueringer i 2013 og 2014

d) **Oppfølging av eventuelle rapporter om skade, ulykke eller nestenulykke der studenter er involvert**

8) Relevans - omhandler hvorvidt en utdanning har de "rette" kvaliteter i forhold til den virksomhet den utdanner til og de behov som samfunnet har.

a) **Eventuelle kommentarer til grunnlagsdata som nevnt i vedlegg eller andre forhold knyttet til relevans**

9) Samfunnsutvikling – omhandler samarbeid med samfunns- og arbeidsliv, herunder desentralisert undervisning og fjernundervisning

Styringsparametere (kvantitative)	Mål 2012	Resultat 2012	Vurdering av resultat
Studiepoengproduksjon på EVU-studier			

Styringsparametere (kvalitative)	Vurdering
Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv, herunder desentralisert undervisning og fjernundervisning	Kommenteres under pkt. b)

a) **Kommentarer og eventuell tilleggsinformasjon knyttet til kvantitativt styringsparameter**
b) **Kommentarer knyttet til kvalitativt styringsparameter**
c) **Eventuelle kommentarer til grunnlagsdata som nevnt i vedlegg eller andre forhold knyttet til samfunnsutvikling**

10) Kvalitet på administrative tjenester

a) internt på fakultetet/avdelingen
b) samarbeid med fellesadministrasjonen og andre fakultet
c) forslag til forbedringer

11) Oppsummering

a) Vurdering av status for arbeidet knyttet til relevante deler av fakultetets/avdelingens strategiske plan.
b) Fakultetets/avdelingens overordnede vurdering av studiekvaliteten ved egen enhet.
c) Er det avdekket områder med sviktende kvalitet, og hvordan er i så fall dette blitt fulgt opp?
d) Har fakultetet/avdelingen positive eller negative erfaringer som andre kan lære av?
e) Hva er fakultetets/avdelingens hovedutfordringer når det gjelder studiekvalitet og kvalitetssikring av emner og studieprogram?

12) Porteføljeevaluering

Skrives i egen rapport, jfr. brev fra ledelsen datert 23.08.12 (ePhorte saksnr. 2012/390).

Rapporten sendes Studiesekretariatet. Frist: 20. april. Rapporten arkiveres i ePhorte og i fakultetets/avdelingens rapportrom i Fronter.

Vedlegg:

Aktuelle kvantitative og kvalitative grunnlagsdata for kvalitetsområdene

Inntakskvalitet

a) Oppfyllingsgrad 1. semester

Rammekvalitet

a) Antall studenter per ansatt med førstekompetanse
b) Utfordringer knyttet til infrastruktur og arealbegrensninger
c) Tilgang og kvalitet på laboratorier
d) Tilgang og kvalitet på faglitteratur/bibliotek
e) Tilrettelegging for funksjonshemmede studenter
f) Kommentarer til eventuell internasjonal akkreditering

Programkvalitet

a) Andel masterprogram på fremmedspråk
b) Andel emner som undervises på engelsk
c) Antall fellesgrader

Undervisningskvalitet

a) Andel vitenskapelig ansatte som har gjennomført kurs i universitetspedagogikk
b) Antall kvalifiserte søknader og innvilget SFU
c) Digital kompetanse

Resultatkvalitet

a) Nye studiepoeng/heltidsekvivalent
b) Antall egenfinansierte 60 SP-enheter
c) Karakterfordeling
d) Strykprosent (sensurerte besvarelser)
e) Kandidatproduksjon

Styringskvalitet:

a) Andel emnerapporter
b) Andel studiumrapporter
c) Andel klage på sensur med endret karakter

a) Antall reviderte studieplaner i Studieutvalget
b) Antall studier som ikke har gjennomgått programevaluering de siste 5 år
c) Vurdering av kvalitetssikringsarbeidet ved fakultetet/avdelingen (bl.a. vedtak om form og tidspunkt for studentevaluering)

Relevans

a) Samarbeid med partnere som er relevant for studiet

Samfunnsutvikling

a) Antall studenter på EVU-studier
b) Antall deltakere på etterutdanning
c) Samarbeid med regionen om EVU-tilbud
d) Samarbeid med Høyskolen i Telemark

Rapport om studiekvalitet og kvalitetssikring fra fakultetene/Avdeling for lærerutdanning, rapportering for kalenderår 2011

Fakultet/avdeling.....

Del 1 – Kvalitetssikring av studier og emner[1] (8-10 sider)

1) Vurdering og oppfølging av kvalitet, tiltak og strategi

a) Oppfølging av tiltak i fakultetets/avdelingens rapport for kalenderåret 2010 og eventuelle relevante tiltak i Universitetets utdanningmelding for kalenderåret 2010[2]

b) Vurdering av status for arbeidet knyttet til fakultetets/avdelingens strategiske plan

c) Vurdering av kvalitetssikringsarbeidet ved fakultetet/avdelingen

d) Rapport om bruk av midler til kvalitetsforbedrende tiltak

e) Fakultetets/avdelingens overordnede vurdering av studiekvaliteten ved fakultet. Er det avdekket områder med sviktende kvalitet, og hvordan er i så fall dette blitt fulgt opp? Har fakultetet/avdelingen positive eller negative erfaringer som andre kan lære av?

2) Studie- og emneporteføljen

a) Sammensetningen av emne- og studieporteføljen, samt vurdering av EVU-virksomheten

b) Den faglige utviklingen av emner og studier, herunder status for arbeidet med kvalifikasjonsrammeverket, arbeidsomfang for studenter og oppfølging av kandidatundersøkelsen

c) Eksempler på samarbeid med eksterne aktører og effekten av samarbeidet

d) Utfordringer

3) Studentene: Studenttall og rekruttering

a) Kommentarer til grunnlagsdata[3] om søker- og opptakstall, samt antall registrerte studenter

b) Utfordringer

[1] Se Kvalitetssikringssystemet, kapittel 2.6.
[2] Se kapittel 11.3 i Utdanningsmeldingen for 2010.
[3] Grunnlagsdata er lagt ut på Innaskjærs under: Info&Service/Arbeidsstøtte/Studieadministrasjon/Statistikk og rapportering

Vedtatt av Studieutvalget 23.08.06 med endring 17.08.07, 26.09.08, 12.02.10, 03.12.10 og av leder av studieutvalget på fullmakt 31.10.11.

4) **Studiegjennomføring: Studiepoeng, kandidater, eksamen og sensur**

   a) Kommentarer til grunnlagsdata om studiepoengproduksjon, kandidatproduksjon, karakterfordeling og stryk

   b) Ambisjonsnivå for kandidattall i 2012[4]

   c) Vurdering av sensurgjennomføring og bruk av eksterne sensorer og interne medsensorer[5]

   d) Utfordringer

5) **Internasjonalisering**

   a) Kommentarer til grunnlagsdata om inn- og utreisende utvekslingsstudenter

   b) Vurdering av fakultetets/avdelingens tilrettelegging for utvekslingsopphold i bachelor- og masterprogram

   c) Hvordan arbeider fakultetet med å utvide tilbudet på engelsk og hvilke av fakultetets bachelor- og masterprogram har undervisning på engelsk

   d) Utfordringer

6) **Vitenskapelig personale: Pedagogisk utvikling og rekruttering**

   a) Deltakelse på kurset i universitetspedagogikk og andre kurs i regi av PULS

   b) Bruk av ny teknologi og deltakelse i prosjekter i regi av Læringsarena 2020

   c) Rekruttering til vitenskapelige stillinger

   d) Erfaringer med Undervisning: studentevaluering, egenevaluering og emnerapport, som tema i medarbeidersamtaler

   e) Utfordringer

7) **Tiltak på fakultetet/i avdelingen**

   a) Planlagte tiltak på fakultetet /i avdelingen i 2012 for å bedre studiekvaliteten

   b) Planlagte programevalueringer på fakultetet /i avdelingen i 2012 og 2013[6]

8) **Tiltak på institusjonsnivå**

   a) Eventuelle forslag til endringer i kvalitetssikringssystemet

   b) Eventuelle forslag til tiltak på insitusjonsnivå når det gjelder faglig utvikling for å bedre studiekvaliteten

[4] Det skal angis et kvantitativt ambisjonsnivå for kandidattall for vitnemålsgivende studier (Vitnemålsgivende studier er bachelor, master, høgskolekandidat, 4-årig lærerutdanning og PPU).
[5] Se § 37 i forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Agder.
[6] Se Kvalitetssikringssystemet, kapittel 2.3.4.

Vedtatt av Studieutvalget 23.08.06 med endring 17.08.07, 26.09.08, 12.02.10, 03.12.10 og av leder av studieutvalget på fullmakt 31.10.11.

Rapporten sendes Studiesekretariatet. Frist: 20. april. Rapporten arkiveres i ePhorte og i fakultetets/avdelingens rapportrom i Fronter.

Del 2 – Kvalitetssikring av administrative tjenester[7] (2-3 sider)

1) **Oppfølging av tiltak og vurdering av rammevilkår på administrativ side**
   a) Oppfølging av tiltak i fakultetets/avdelingens rapport for kalenderåret 2010
   b) Eventuelle rammevilkår eller andre forhold på administrativ side utenfor fakultetets/avdelingens kontroll som oppleves som hinder for god studiekvalitet

2) **Vurdering av kvalitet**
   a) Vurdering av kvaliteten på administrative tjenester på fakultetet/i avdelingen. Er det blitt avdekket områder med sviktende kvalitetet, og hvordan er i så fall dette blittt fulgt opp? Har fakultetet/avdelingen positive eller negativer erfaringer som andre kan lære av?
   b) Utfordringer

3) **Samarbeid med andre enheter**
   a) Vurdering av samarbeidet mellom fakultetet/avdelingen og andre enheter, det vil si andre fakulteter/avdelinger, samt administrative enheter ved universitetet.
   b) Er det blitt avdekket sviktende kvalitet i tjenester som utføres i samarbeid mellom fakultetet/avdelingen og andre enheter, og hvordan er i så fall dette blitt fulgt opp?
   c) Utfordringer

4) **Tiltak på fakultetet/i avdelingen**
   a) Planlagte tiltak ved fakultetet/avdelingen på administrativ side i 20112 for å bedre studiekvaliteten

5) **Tiltak på institusjonsnivå**
   a) Eventuelle forslag til tiltak på institusjonsnivå når det gjelder administrative forhold som kan bedre studiekvaliteten

Rapporten sendes Studiesekretariatet. Frist: 20. april. Rapporten arkiveres i ePhorte og i fakultetets/avdelingens rapportrom i Fronter.

[7] Se Kvalitetssikringssystemet, kapittel 5.4.

Fakultetsrapport – kvalitetssikringsarbeid

Del 3: Kvalitetssikring av studentenes læringsmiljø

Vedtatt i læringsmiljøutvalget 9. februar 2005

Fakultetene / avd. for lærerutdanning står fritt til å velge form på rapporten. Den foreslåtte malen er derfor kun veiledende.

1. **Bygningsmessige forhold.**
   (stikkord: lyd, akustikk, lys, varme/kjøling, undervisningsutstyr, bygningsmessig tilpassing til undervisningsformer).

2. **Tilgjengelighet.**
   (stikkord: åpningstider, adgangsmuligheter utenom ordinær åpningstid, arbeids-/leseplasser/laber, kommunikasjonsmuligheter til og fra høgskolen).

3. **Tilrettelegging for funksjonshemmede studenter.**
   - Fysisk tilgjengelighet.
     (stikkord: tilgjengelighet til bygninger og uteareal, skilting og merking, teleslynger).

   - Pedagogisk tilgjengelighet.
     (stikkord: pensumlitteratur i et format som er tilgjengelig for studenten, undervisningsmetoder, tilrettelegging under eksamen, holdninger i fagmiljøene).

   - Sosial tilgjengelighet.
     (stikkord; har studentene god tilgang til alle sosiale aktiviteter uavhengig av funksjonshemning, i så vel formelle og uformelle sammenhenger).

4. **Psykososiale forhold.**
   (stikkord: trivsel, inkluderende studentmiljø, forhold mellom studenter og ansatte, mobbing).

Sentraladministrasjonen	Gimlemoen 25 A, Serviceboks 422	4604 Kristiansand	Tlf 38 14 10 00	Faks 38 14 10 01
Kontor	Groosev. 36	4876 Grimstad	Tlf 37 25 30 00	Faks 37 25 30 01
Kontor	Sykehusveien 4, Serviceboks 604	4809 Arendal	Tlf 37 00 40 00	Faks 37 00 40 01

UNIVERSITETET I AGDER
Studiesekretariatet

Arkivsak: 2012/31
Saksbeh: Anne Marie Sundberg
Dato: 30.01.2013

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
13/8	Studieutvalget	07.02.2013

Programevaluering av studieprogram 2012

Bakgrunn
Programevaluering av studieprogram inngår som en del av kvalitetssikringssystemet ved Universitetet i Agder, jfr. kvalitetssikringssystemet kap. 2.3.3. Programevalueringen inneholder en evaluering gjennomført av et evalueringspanel samt en egenevaluering. Institutt-/studieleder har ansvar for gjennomføring av egenevalueringen.

Evalueringspanelet skal bestå av
- 2 vitenskapelige ansatte
- 1 student
- minst 2 eksterne evaluatorer, hvorav minst en vitenskapelig ansatt fra universitet/høyskole

Det skal gjennomføres programevaluering av alle studieprogram minst hvert 5. år. Fakultetene/ Avdeling for lærerutdanning bestemmer tidspunkt for når det skal gjennomføres slik evaluering.

Fakultetene har meldt inn at de gjennomfører programevaluering av følgende studieprogram i 2012:
- Faglærerutdanning i drama, bachelorprogram
- Faglærerutdanning i musikk, bachelorprogram
- Idrett, bachelorprogram
- Sykepleie, bachelorprogram
- Biologi, bachelorprogram
- Mekatronikk, masterprogram
- Engelsk, bachelorprogram
- Nordisk språk og litteratur, bachelorprogram
- Historie, bachelorprogram
- IT og informasjonssystemer, bachelorprogram
- Økonomi og administrasjon, masterprogram
- Ledelse, masterprogram (EVU)

Frist for rapportering fra programevaluering var 20. november 2012. Flere fakultet har av ulike årsaker meldt om forsinket rapportering. Rapport fra programevaluering av Historie, bachelorprogram, ble lagt fram for Studieutvalget i møte 29. november 2012. I dette møtet legges det fram rapport fra programevaluering av
- Sykepleie, bachelorprogram

- Idrett, bachelorprogram
- Mekatronikk, masterprogram
- Spesialpedagogikk, bachelorprogram
- Engelsk, bachelorprogram
- Økonomi og administrasjon, masterprogram
- IT og informasjonssystemer, bachelorprogram

I tillegg foreligger programevaluering for Spesialpedagogikk, bachelorprogram. Denne ble igangsatt i 2011, og egenevalueringen ble gjennomført i 2012.

Rapport fra øvrige studieprogram, det vil si faglærerutdanning i drama, faglærerutdanning i musikk og Ledelse, masterprogram, legges fram for Studieutvalget i et senere møte.

Sykepleie, bachelorprogram
De viktigste punktene i rapporten fra evalueringspanelet og den gjennomførte egenevalueringen kan oppsummeres som følger:
- Læringsutbyttet er ikke formulert i henhold til de formelle krav om inndeling i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Dette vil bli endret ved en revidering av fagplanen.
- Fagplanen foreslås også endret slik at den i enda større grad er tilpasset Samhandlingsreformen, slik at innholdet i studiet vris i retning av kommunale helsetjenester.
- Panelet er fornøyd med andelen utreisende utvekslingsstudenter. Andelen innreisende studenter er for lav, og det foreslås konkret å tilby større deler av studiet på engelsk for å øke innvekslingen.
- Panelet foreslår også å bruke større variasjon både i undervisning og i vurderingsformer.
- Rapporten inneholder en grundig drøfting av samspillet mellom teorifag og praksis, og det er foreslått flere justeringer for ytterligere å heve kvaliteten på dette samspillet. Her har man også søkt å ivareta innspill fra studentene.
- Panelet er fornøyd med gjennomstrømmingen i Kristiansand, men synes den er noe lav i Grimstad. Det foreslås at man følger med på hvordan dette utvikler seg videre, for å sette i gang tiltak hvis det blir nødvendig.
- For å ivareta det nødvendige kompetansenivået utarbeider instituttleder en kompetanse- og rekrutteringsplan for instituttet.

Idrett, bachelorprogram
De viktigste punktene i rapporten fra evalueringspanelet og egenevalueringen kan oppsummeres som følger:
- Søkning til studiet og inntakskvalitet vurderes som god.
- Panelet drøfter flere forhold knyttet til studiestruktur, herunder flytting av påbyggingsenheten inkludert bacheloroppgave fra 3. til 6. semester og fjerning av ex. phil./ex. fac. som obligatorisk del av programmet. Det påpekes at UiA nesten er alene om å ha disse emnene som obligatoriske i bachelorprogrammet i idrett. Det fremmes flere forslag til endringer i bachelorprogrammet. Disse vil bli lagt fram for fakultetsstyret og studieadministrasjonen i løpet av 2013.
- Det vil bli en gjennomgang av læringsutbytter og innholdsbeskrivelser. Læringsutbyttet er for noen emner ganske likt.
- Det er ingen utreisende utvekslingsstudenter, og studiestrukturen blokkerer i stor grad for et internasjonalt semester.
- Bachelorprogrammet i idrett (sammen med PPU) vurderes til å være en alternativ vei til å bli lærer. Endringer i opptakskrav til PPU vil trolig få konsekvenser for bachelorstudiet.

Mekatronikk, masterprogram
De viktigste punktene i rapporten fra evalueringspanelet og egenevalueringen kan oppsummeres som følger:

- Evalueringspanelets hovedinntrykk er at helheten i studiet er god og at fagene henger godt sammen. Det anses som positivt at industrien er nært involvert. Kandidatundersøkelsen viser at det er behov for kandidatene.
- Sammensetningen av emner er god, og ulike fellesprosjekter oppfyller næringslivets ønske om prosjekter.
- Det er samsvar mellom enkeltemner og programnivået. Også studentene opplever i hovedsak godt samsvar mellom emnebeskrivelser og praktisk gjennomføring. Det framkommer likevel noen kommentarer til praktisk gjennomføring.
- Evalueringspanelet synes det jevnt over er god sammenheng mellom læringsutbytte, arbeidsformer og vurderingsform.
- Utfordringer knyttet til fysisk læringsmiljø, særlig tilgangen på grupperom og IT-ressurser, kommenteres. Det er også en stor utfordring i forhold til spesiell programvare og manglende tilgang til labene.

Spesialpedagogikk, bachelorprogram
Evalueringspanelet har tatt utgangspunkt i føringene fra UiA for evalueringsarbeidet, men har også valgt å utarbeide en innledning hvor kjennetegn ved faget spesialpedagogikk drøftes. Panelet har valgt å utvide mandatet noe.

Det foreligger en omfattende rapport fra panelet. I sin oppsummering trekker panelet fram blant annet følgende forbedringsområder:

- Programmet bør styres av en overordnet bærende idé for å få en bedre helhet og sammenheng. Det bør legges vekt på bedre progresjon. Man bør avklare hvorvidt programmet skal profesjonsrettes eller disiplinrettes.
- Panelet har en rekke forslag vedrørende innholdet i programmet.
- Praksiskomponenten bør styrkes.
- Vurderingsformene bør i større grad varieres.

Fagmiljøet arbeider nå med revisjon av programmet. Revidert studieplan planlegges framlagt for Studieutvalget i marsmøtet. Revidert plan trer i kraft fra høsten 2013.

Engelsk, bachelorprogram
Evalueringspanelet uttaler blant annet følgende:

- De tilsendte dokumentene og den øvrige informasjonen er bare i noen grad tilstrekkelig for å utarbeide en solid og anvendelig evalueringsrapport. Panelet etterlyser rapporten fra forrige evaluering i 2007.
- Det er panelets oppfatning at en generell fremheving av yrkesrelevans bør realiseres.
- Alumni etterlyses.
- Inntakskvaliteten bør forbedres.
- Praktisk språkbruk og generelle formale verktøy bør skilles fra mer teoretiske retninger.
- Panelet kommer også med en del konkrete endringsforslag til de enkelte emnene i programmet.

Fagmiljøet understreker at innspillene fra panelet tas med i prosessen med videre utvikling av studiet. Det understrekes imidlertid fra fagmiljøet at programmet allerede er i en omstillingsprosess som ble satt i gang i 2010, samtidig som man opplever en generasjonsskifte. Dette tilsier at eventuelle endringer må foretas med varsomhet, og at både etablerte lærere og nyansatte i størst mulig grad må få lov til å være med på videre drøftinger før tiltak

gjennomføres. Både evalueringen og forslag til endringer må nødvendigvis preges av den pågående omstillingsprosessen.

Økonomi og administrasjon, masterprogram
Studiekoordinator for programmet hadde i forkant utformet dokumentet «Oppsummering av diverse grunnlagsinformasjon for evaluering av masterprogrammet i økonomi og administrasjon ved Universitetet i Agder». Dokumentet er på ca. 100 sider, og panelet uttaler at dette ga et godt utgangspunkt for å danne seg oppfatninger og gjøre vurderinger i forbindelse med arbeidet de var satt til å gjøre. På grunn av dokumentets omfang, har sekretariatet valgt ikke å legge dette fram for Studieutvalget.

Evalueringspanelet fikk et tilleggsoppdrag fra instituttet i forbindelse med programevalueringen. Panelet mente at med de ressurser som er satt av til arbeidet, ville det være vanskelig å rekke å vurdere alle kriteriene satt fram i føringene for programevaluering, samt de ønsker instituttet selv har framsatt. Panelet definerte på denne bakgrunn sin agenda i 8 punkter.

1. Overordnede perspektiver på masterutdanningen
2. Fagkombinasjoner innen hver spesialisering
3. Valgfag
4. Faglig nivå totalt sett og for enkeltemner. Endringer?
5. Inntakskvalitet og oppnådde resultater
6. Undervisnings- og evalueringsformer
7. Internasjonalisering
8. Annet

Panelet uttaler blant annet følgende:

- Spesialiseringsretningene synes å samsvare bra med næringslivets og samfunnets behov. Det stilles imidlertid spørsmål om UiA skal fortsette med såpass spesialiserte retninger med en kjerne av 8 obligatoriske emner i hver spesialisering der kun 1 emne er felles. Andre institusjoner har en «core» i det første året som er felles for alle spesialiseringene. UiA har valgt en helt annen retning ved å bygge ut gode, men svært kostbare spesialiseringer som har lite felles i bunnen. Det gis et klart råd fra eksternt hold om å redusere omfanget av spesialiseringene og at det heller bør gis flere felles emner for studentene. Det kommer også fram at det ikke er noe studentfellesskap på tvers av spesialiseringene.
- Panelet har kommentarer til fagkombinasjonen innenfor hver spesialisering og fremmer konkrete endringsforslag.
- Tilbudet av valgfag anses som svært stort.
- UiA bør se nærmere på karakternivået i emnene og finne fram til gode måter å evaluere studentene på. Det er i dag til dels svært stor variasjon, og i noen emner er karakternivået ekstremt godt.
- Når det gjelder inntakskvalitet og oppnådde resultater valgte panelet å gå særlig inn på erfaringene med veiledning for sensur av masteroppgaver. Problemstillinger rundt karakterinflasjon og organisering av veiledningen rundt masteroppgaver ble særlig drøftet.
- Vurderingsformene er noe forskjellige i de ulike spesialiseringene.
- Progresjonen mellom metodekurs og masteroppgaven ble trukket fram som en særlig utfordring.

Fagmiljøet fremmer i sin sluttrapport ulike tiltak som innebærer en oppfølging av mange av innspillene fra evalueringspanelet.

IT og informasjonssystemer, bachelorprogram
Ettersom mandatet for programevalueringen anses omfattende, ble evalueringspanelet bedt om å fokusere på

- Rekkefølge, sammensetning og oppbygning av studiet
- Relevans på program og kurs
- Nivå på kursene
- Mangler og forbedringspotensial

Gjennomstrømming og karakterer var i mindre grad tema for panelet, da det ble ansett som vanskelig å vurdere kvalitativt.

Panelet uttaler blant annet følgende:
- Panelet er positivt til sammensetningen og grupperingen av emner.
- Panelet oppfatter studiets profil som noe fragmentert, men peker ut to retninger: et teknisk-programmeringsrettet løp og et «softere» mer prosjektledelses- eller samfunnsrettet løp.
- Panelet diskuterte programmeringsemnene og studentenes manglende matematikkunnskaper.
- Panelet stilte spørsmål om fordelingen av veiledning mellom UiA og oppdragsgivere i praksisprosjektene og anbefaler at man ser på muligheten for at også oppdragsgivere bidra med biveiledning og/eller vurdering av sluttproduktene.
- Panelet påpeker dårlig progresjon. Dette må forbedres.
- Det gis kommentarer til de enkelte emnene.

Fagmiljøets selvevaluering har form av en kortfattet tiltaksplan. To nye emner tilbys fra høsten 2013 istedenfor IS-107 og IS-105. De nye emnene vil bidra til en klarere profil på studiet.

Nordisk, bachelorprogram
Sekretariatet har mottatt en e-post fra Fakultet for humaniora og pedagogikk som slår fast at Nordisk hadde en revisjon av bachelorprogrammet for et par år siden. Denne ble lagt fram for Studieutvalget. Man fant derfor ingen grunn til å ha noen programevaluering i 2012.

Biologi, bachelorprogram
Fakultet for teknologi og realfag har meldt fra om at programevalueringen av Biologi, bachelorprogram, er utsatt til 2013.

Ledelse, masterprogram
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap melder at programevalueringen av Ledelse, masterprogram, er utsatt på grunn av sykdom. Evalueringen vil bli ferdigstilt våren 2013.

Sekretariatets merknader
De framlagte rapporter fra programevaluering av bachelorprogrammet i sykepleie, bachelorprogrammet i idrett, masterprogrammet i mekatronikk, bachelorprogrammet i spesialpedagogikk, bachelorprogrammet i engelsk, masterprogrammet i økonomi og administrasjon og bachelorprogrammet i IT og informasjonssystemer viser at man har gjennomført en grundig og bred drøfting av forhold som nevnes i kvalitetssikringssystemet. Rapportene gir god oversikt, og man har i arbeidet benyttet seg av anbefalt grunnlagsmateriale – om enn i varierende grad.

Rapportene fra programevalueringene skal følges opp på fakultetene ved behandling i studieråd og fakultetsstyre, og legges fram for Studieutvalget til orientering. I tråd med forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Agder § 12a. Godkjenning av fag- og studieplaner, 5. ledd, skal Studieutvalget godkjenne fag- og studieplaner i etterkant av programevalueringer. Godkjenningssakene vil bli forelagt utvalget fortløpende i senere møter.

Sekretariatet har i forbindelse med tidligere rapportering fra programevaluering sett en del ulikheter både i struktur, innhold og omfang av rapporteringen. Med ønske om en mer enhetlig

prosess, en tydeligere arbeidsfordeling mellom evalueringspanel og egenevaluering samt et sterkere fokus på strategi og styringsparametere i arbeidet med kvalitetssikring det siste året, er det nå foreslått endringer i innhold og rapportering fra programevaluering, jfr. sak om endringer i kvalitetssikringssystemet.

Forslag til vedtak:

1. *Studieutvalget tar rapport fra programevaluering av Sykepleie, bachelorprogram, Idrett, bachelorprogram, Mekatronikk, masterprogram, Spesialpedagogikk, bachelorprogram, Engelsk, bachelorprogram, Økonomi og administrasjon, masterprogram, og IT og informasjonssystemer, bachelorprogram, til orientering.*
2. *Studieutvalget ber om å få seg forelagt reviderte fag- og studieplaner etter programevaluering, jfr. forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Agder § 12a.*

Vedlegg

1 Programevaluering av bachelorprogrammet i sykepleie 2012
2 Endelig rapport fra programevaluering bachelor sykepleie
3 Programevaluering av sykepleie, rapport fra evalueringspanelet
4 Programevaluering 2012. Rapport. Bachelorprogrammet i idrett
5 Programevaluering master mekatronikk 2012
6 EgenevalueringMasterMek12
7 Programevaluering 2011
8 Spesialpedagogikk bachelor - egenavaluering (ettersendes)
9 Egenevaluering
10 Programevaluering Engelsk, bachelor
11 Programevaluering Master i økonomi og administrasjon - siviløkonom 2012
12 Referat fra panelmøte programevaluering MASTØKAD 2012
13 Sluttrapport programevaluering MASTØKAD 2012
14 Programevaluering IT og informasjonssystemer bachelor 2012
15 Programevaluering BACIT 2012 inkl egenevaluering
16 Evalueringspanelets vurdering av BACIT
17 Vurdering av eksamensordninger BACIT

UNIVERSITETET I AGDER
FAKULTET FOR HELSE- OG IDRETTSVITENSKAP

Arkivsak: **2009/449**
Saksbeh: **Marianne Vorraa**
Dato: **10.12.0201**

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Fakultetsstyret for Fakultet for helse- og idrettsvitenskap	19.12.2012

Programevaluering av bachelorprogrammet i sykepleie 2012

Hva saken gjelder

Programevalueringen av bachelorprogrammet i sykepleie er utført. Vedlagt følger rapport fra evalueringspanelet, samt endelig rapport fra programevaluering.

Forslag til vedtak:
Fakultetsstyret tar endelig rapport fra programevaluering av bachelorprogrammet i sykepleie til etterretning. Endelig rapport fra programevaluering med vedlagt rapport fra evalueringspanelet oversendes Studieutvalget til orientering.

Veslemøy Rabe

Saksunderlag

Merknader
Rapporten fra evalueringspanelet skal danne del av grunnlaget for instituttleders/studieleders programevalueringsrapport. Sistnevnte er skrevet av seksjonslederne Kari Brodtkorb og Gunvor S. Andresen, og godkjent av instituttleder Anne Tønsberg.
Begge rapportene er lagt fram for Studieråd for bachelorprogrammet i sykepleie, og studierådet slutter seg til endelig rapport fra programevalueringen.
Fagplanendringer som følge av evalueringen vil antakelig ikke implementeres før studieåret 2014-15. Da må også revidert fagplan legges fram for Studieutvalget.

Gjeldende regelverk
Utdrag fra Kvalitetssikringssystemet:
2.3.3 Programevaluering
Hensikten med programevaluering er å foreta en grundigere og mer helhetlig gjennomgang av studieprogrammet enn den som gjøres ved årlig evaluering og revisjon av fag-/studieplanen.
Programevaluering skal gjennomføres minimum hvert 5. år og skal omfatte både en egenevaluering og evaluering av et evalueringspanel med eksterne deltakere.

Se evt. hele Kvalitetssikringssystemets kap. 2.3.3:
http://www.uia.no/no/portaler/om_universitetet/organisasjonen/kvalitetssikring/kvalitetssikringssystemet/kvalsikr2

Vedlegg
1 Endelig rapport fra programevaluering bachelor sykepleie
2 Programevaluering av sykepleie, rapport fra evalueringspanelet

Endelig rapport fra

programevaluering

Bachelor sykepleie

Grunnlaget for rapporten

Rapporten er ledd i en samlet Programevaluering for bachelor sykepleie som er gjennomført høsten 2012. Programevalueringen omfatter både en egenevaluering og en evaluering gjennomført av et evalueringspanel. Foreliggende rapport utgjør egenevalueringen.

Rapporten er basert på studium rapport fra studieåret høst 2011 – vår 2012 (herunder evaluering av utvekslingsopphold og karakterstatistikker), som i sin tur er basert på emnerapporter for samtlige 14 emner i studiet, inkludert praksisemner. Videre baserer rapporten seg på rapport fra evalueringspanel nedsatt av fakultetsstyret. Følgende personer deltok i panelet:

Førsteamanuensis Magnhild Mjåland Høie, UiA (leder)
Universitetslektor Torunn Vatnøy, UiA
Universitetslektor Lisbet Falkenberg, UiA
Student Mette Barsøe (3.studieår)
FoU-leder Leni Klakegg, Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester
Høgskolelektor/fungerende studieleder Jorunn Saunes, Lovisenberg Diakonale Høgskole

I retningslinjene for programevaluering ved UiA heter det at det i egenevalueringen skal gjøres en sammenligning av studiets innhold med sammenlignbare studier ved minst en ekstern institusjon. Siden en av de eksterne deltakerne i evalueringspanelet er fra Lovisenberg Diakonale Høgskole og seksjonsleder Kari Brodtkorb har sittet i referansegruppen for denne skolens fagplanrevidering, var det nærliggende å velge denne læreinstitusjonens program som sammenlignende studie.

Vurderinger

Studieprogrammets hovedmålsetting/læringsutbytte
Det er både utarbeidet overordnet læringsutbytte for studiet og læringsutbytte for de enkelte emner i programmet, både teoriemner og praksisemner. Nåværende fagplan møter imidlertid ikke kravene til strukturering av læringsutbytte beskrivelser slik disse er beskrevet nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning. Til sammenligning gjør fagplanen ved Lovisenberg diakonale høgskole dette. Her er det overordnede læringsutbytte for studiet inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse slik kvalifikasjonsrammeverket krever.

Faglig innhold og nivå
Bachelorstudiet i sykepleie er organisert som tre studieår og bygd opp av14 enkeltemner, 9

teoriemner og fem praksisemner. Av de teoretiske emnene er fire naturvitenskaplige (NV-101, NV-102, NV-001og NV-201), ett hovedsakelig basert på vitenskapsteori/filosofi, metode og etikk (ME-106) to sykepleiefaglige (SY-101 og SY-201) og to integrerte (SY-301 og ME-301). Emnene er sekvensert på en slik måte at det er en økende integrering gjennom studiet, der intensjonen er at studentene gradvis skal bygge opp en helhetsforståelse for faget. Praksisemnene er fordelt på alle tre studieår og har utgangspunkt i ulike deler av helsetjenesten, både kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste. Det er rene praktiske emner i den forstand at studentene fysisk er plassert i praksisfeltet den perioden emnet pågår. Likevel er det en viss grad av integrasjon mellom teori og praksis, da det er lagt inn arbeidskrav som sikrer at studentene også i de praktiske emnene må arbeide systematisk med det teoretiske stoffet og knytte dette til de praktiske erfaringene. Til sammenligning har fagplanen ved Lovisenberg diakonale høgskole en struktur og emneoppbygging der det ikke i samme grad som ved UiA skilles mellom teoretiske og praktiske emner, men der flere emner inneholder både teoretiske og praktiske studier.

For de praktiske emnene nyttes vurderingsformen bestått /ikke bestått. Det er knyttet eksamenskrav til alle praksisemner i form av refleksjonsnotater, refleksjonsgrupper og skriftlige oppgaver, individuelt eller i mindre grupper. I de teoretiske emnene brukes for det meste individuell skriftlig skoleeksamen med gradert karakter. Unntaket her er det siste ordinære emnet i 3. studieår (SY-301) der det nyttes hjemmeeksamen i gruppe, og det avsluttende emnet, ME-301, der eksamensformen er et større skriftlig arbeid, bacheloroppgaven, som enten gjennomføres individuelt eller to studenter sammen. Det er knyttet eksamenskrav til de fleste teoriemnene, og her nyttes varierte former. Til sammenligning brukes det mer varierte vurderingsformer ved Lovisenberg Diakonale Høgskole. I tillegg til individuell skoleeksamen bruker denne institusjonen individuell hjemmeeksamen, individuell flervalgstest og prosjektoppgave i gruppe. I det pågående revideringsarbeidet for bachelor sykepleie ved UiA bør det tilstrebes en noe større bredde i vurderingsformene.

Evalueringer viser at studentene i store trekk er godt fornøyd med forelesninger og annen undervisning som gis i de teoretiske emnene, selv om det er noe varierende fremmøte til forelesninger. Likeledes er de godt fornøyd med ferdighetslæringen som foregår på campus og opplever den som relevant for de praktiske studiene. Direkte praktiske studier evalueres gjennomgående godt med hensyn til praksisplassen som læringsmiljø, oppfølging fra studiestedet og egen innsats i praksisperioden. Når det gjelder praksisstudiene foreligger det kun evaluering fra studentene. Ifølge kvalitetssikringssystemet ved UiA skal de praktiske studiene i tillegg evalueres av praksisstedet og praksislærere. Opplegg for de to siste er utarbeidet i 2012 og vil bli tatt i bruk fra 2013. Dette vil forhåpentligvis gi et mer helhetlig grunnlag for å vurdere denne vesentlige delen av studiet. Karakterstatistikk for de teoretiske emnene sett under ett viser en normalfordeling med en tendens mot de bedre karakterene. Resultatene er svakest i naturvitenskapelige emnene og best i bachelorprosjektet. Det er lite stryk i de praktiske emnene.

Antall søkere viser i de senere årene en noe varierende, men jevnt over positiv utvikling ved begge læresteder:

- I Kristiansand øker søkertallet (1. prioritet) fra 285 søkere i 2011 til 387 i 2012. I 2010 var tilsvarende tall 322 søkere.
- I Grimstad øker søkertallet (1. prioritet) fra 168 søkere i 2011 til 182 i 2012. I 2010 var tilsvarende tall 163 søkere.

Produksjonen av studiepoeng er jevnt over økende ved begge studiesteder. Andelen studenter som fullfører på normert tid er økende, og ligger for kull 2009 på 63 % i Kristiansand og 60 % i Grimstad.

Studiet tilbyr utveksling til de nordiske landene, Spania, England, Sør Afrika, Botswana, Tanzania,

Australia og New Zealand. Vi erfarer en økende interesse for utveksling blant våre studenter. Det er manglende systematikk med hensyn til evaluering av utvekslingsstudier, noe vi vil påse at blir iverksatt fra 2013.

Studieprogrammet som grunnlag for videre studier
Bachelorstudiet i sykepleie skal både holde et høyt faglig nivå og ha en tydelig klinisk profil, samtidig som det akademiske nivået skal være tilstrekkelig høyt til å danne grunnlag for videre studier. Det mener vi bachelorstudiet i sykepleie ved UiA gjør. Emnene er satt sammen på en slik måte at studentene tidlig studiet blir presentert for sykepleiens vitenskapelige grunnlag og gradvis dannes inn i en i en akademisk arbeidsform og tilnærming til fag og yrke. Den avsluttende bacheloroppgaven holder et høyt nivå og har gode resultater.

Programmets yrkesrelevans/yrkesretting
Bachelorstudiet i sykepleie er et profesjonsstudium med et klart samfunnsmandat. Etter endt utdanning skal studentene kunne ha handlingskompetanse og handlingsberedskap til å gå inn i stillinger som offentlig godkjente sykepleiere i ulike deler av helsetjenesten. Rammeplanen regulerer dette hensynet relativt detaljert. Så i det store og hele må utdanningen kunne sies å være svært yrkesrelevant og yrkesrettet. I Kandidatundersøkelsen 2010 kommer det fram at 91 % av kandidatene fra Fakultet for helse- og idrettsvitenskap opplever utdanningen som enten svært relevant (58 %) eller relevant (33 %), noe som er den høyeste skår blant kandidater fra alle fakulteter. Men helsetjenesten er i endring, og programmet kan i sin helhet bli mer i tråd samfunnets behov for sykepleiekompetanse dersom en større andel av praksisstudiene hadde foregått i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Fagmiljøets kompetanse i forhold til krav som stilles ved etablering av tilsvarende studier og jfr. NOKUT`s forskrift
I inneværende år er det foretatt fem nyansettelser i instituttet. Gjennom dette har vi fått styrket den generelle sykepleiefaglige og sykepleievitenskapelige kompetansen og også kompetansen innen psykisk helse og psykisk helsearbeid. Det gjør at størrelsen på fagmiljøet nå er godt tilpasset undervisnings- og veiledningsbehovet i studiet. Det er en økende forsknings- og utviklingsaktivitet i instituttet. Publiseringen har økt betydelig de senere år, og ansatte inngår i forskningsnettverk internt, nasjonalt og internasjonalt. Samlet sett er kollegiets kompetanse innen sykepleiefagets kjerneområder god. Kravet om at fagmiljøet skal ha hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet imøtekommes også, i og med at et flertall ansatte er offentlig godkjente sykepleiere med klinisk erfaring. Hovedsakelig ivaretas undervisningsoppgaver av ansatte med fast tilsetting. I tillegg er det noe bruk av timelærere, særlig knyttet til patologi og sykdomslære, et område der vi ikke har relevant intern kompetanse. Instituttets ansatte har arbeids- og undervisningsoppgaver på begge campuser og på tvers av utdanningsnivåene, noe som gjør det mulig å utnytte den enkeltes kompetanse der det er behov. Andelen med førstekompetanse i staben er mellom 40 og 45 %, og møter således NOKUT-forskriftens krav om 20 % med god margin.

Kommentarer til rapport fra evalueringspanel
Evalueringspanelets har levert en fyldig rapport som gir et godt bilde av styrker og svakheter i programmet. Rapporten oppfattes som både nyttig og konstruktiv med tanke på det pågående revideringsarbeidet med fagplanen. I store trekk synes rådene å samsvare med det vi selv ønsker å styrke i revideringen; en innholdsmessig dreining mot helsefremming og forebygging med økt fokus på de kommunale tjenestene, særlig når det gjelder de praktiske studiene. Mer detaljerte innspill og råd vil bli vurdert i det videre arbeidet. Vi er godt fornøyd med at panelet vurderer

dagens fagplan til å gi inntrykk av helhet og sammenheng og har en rekkefølge på emner som gir god progresjon. Det støtter opp om at vår egen beslutning om at en revidering heller enn en fullstendig omarbeiding av planen har vært et klokt valg.

Forslag til tiltak/endringer

Forslag til endring av studieplan
Dagens fagplan trådte i kraft i 2006 og har siden bare vært gjenstand for mindre revideringer. Vi deler evalueringspanelets vurdering at planen gir inntrykk av helhet og sammenheng, men må tilpasses endringer i helse- og omsorgstjenestene

I den pågående fagplanrevideringen vil læringsutbyttebeskrivelsene omarbeides med utgangspunkt i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverkets kategorier: kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse Videre bør den helsefremmende profilen og intensjonene i samhandlingsreformen danne bakteppe for beskrivelser av læringsutbytte, både på studienivå og emnenivå. Større bredde i vurderingsformer bør vurderes.

Samhandlingsreformen vil prege helsetjenestene i årene som kommer og det vil bli en forskyvning av helsetjenester fra spesialist- til kommunehelsetjenesten. Praksisemnene i dagens fagplan har en motsatt profil, og innholdet i de teoretiske emnene er heller ikke tilstrekkelig tilpasset dagens og framtidens virkelighet.

Dagens plan oppfyller ikke rammeplanens krav til 50 ukers praksis. Det er mye diskusjon om praksisomfanget i norsk sykepleieutdanningen. Evalueringspanelet foreslår å søke dispensasjon for kravet, noe som vurderes i den pågående fagplanrevideringen.

Tiltak for å redusere stryk/øke gjennomstrømming
Det er relativt strenge progresjonskrav i studiet. Eksamen i fjorårets emner må være bestått før det er anledning til å gå opp til eksamen i en ny årsenhet. Ordningen er begrunnet i at emnene i en profesjonsutdanning logisk bygger på hverandre, og kunnskap fra tidligere emner er i store trekk en forutsetning for læring i de senere. Evalueringspanelet mener dagens progresjonsregler er gode. Men situasjonen med relativt stor strykprosent i de naturvitenskapelige emnene gjør at en del studenter må vente et helt år før de kan gå videre i studiet. På denne måten får vi også et ikke ubetydelig frafall.

Tiltak for å styrke yrkesrelevans/yrkesretting
Som tidligere beskrevet mener vi studiet er svært yrkesrelevant. Det kliniske aspektet gjennomsyrer utdanningen. Vi ser likevel at det kan være hensiktsmessig å vri det pedagogiske opplegget noe mer mot studentaktiviserende og studentaktive undervisnings- og læringsmetoder for ytterligere å styrke tydeliggjøre og styrke sammenhengen mellom teori og praksis. Det vil måtte innebære mindre bruk av forelesninger til fordel for metoder som for eksempel simulering. Vi ser en slik dreining som ønskelig og mulig, men også utfordrende å realisere. Utfordringene er dels knyttet til ansattes kompetanse og dels til økonomi, da studentaktive metoder er ressurskrevende. Simulering er en særlig ressurskrevende og kostbar metode.

Kompetanseheving/nytilsettinger
For å være best mulig i stand til å ivareta intern kompetanseheving og ha et solid grunnlag for videre rekruttering, er instituttleder, i samarbeid seksjonslederne, i ferd med å utarbeide en kompetanse- og rekrutteringsplan for instituttet.

Grimstad/Gimle 20.11.2012

Anne F. Tønsberg Instituttleder	Kari Brodtkorb Seksjonsleder	Gunvor S. Andresen Seksjonsleder

Programevaluering av bachelorprogrammet i sykepleie

Rapport fra evalueringspanelet
Møtedato: 19.09.12
Sekretær for panelet: Marianne Vorraa

1. Bakgrunn

Programevaluering er en del av UiAs kvalitetssikringssystem (pkt. 2.3.4). Hensikten med programevaluering er å foreta en grundigere og mer helhetlig gjennomgang av studieprogrammet enn den som gjøres ved årlig evaluering og revisjon av fag-/studieplanen.

Programevaluering skal gjennomføres minimum hvert 5. år og skal omfatte både en egenevaluering og evaluering av et panel med eksterne deltakere. Fakultet for helse- og idrettsvitenskap har bestemt at Bachelorprogrammet i sykepleie og Bachelorprogrammet i idrett skal programevalueres i 2012.

Denne rapporten dokumenterer vurderingene gjort av evalueringspanelet i møte 19. september 2012. Rapporten er rettet til seksjonslederne i hhv. Grimstad og Kristiansand Kari Brodtkorb og Gunvor Andresen.

1.1 Sammensetting av evalueringspanelet
I UiAs kvalitetssikringssystem (pkt. 2.3.4) er det bestemt at Evalueringspanelet skal ha følgende sammensetning:

- 2 vitenskapelige ansatte (ikke institutt-/studieleder)
- 1 student
- Minst 2 eksterne evaluatorer, hvorav minst en vitenskapelig ansatt fra universitet/høgskole

Fakultetsstyret ved helse- og idrettsvitenskap ønsket at ett medlem skulle inneha førstekompetanse, derfor ble panelet utvidet med ett medlem.
Følgende personer er oppnevnt av dekan/fakultetsstyret ved Fakultet for helse- og idrettsvitenskap:
Førsteamanuensis Magnhild Høie (UiA, Grimstad)
Høgskolelektor Jorunn Saunes (Lovisenberg diakonale høgskole)
FoU-lederLeni Klakegg(Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, Vest-Agder)
Universitetslektor Torunn Vatnøy (UiA, Grimstad)
Universitetslektor Lisbet Falkenberg (UiA, Kristiansand)
Studentrepresentant Mette Barsøe (3. år sykepleie Kristiansand)
Rådgiver Marianne Vorraa var panelets sekretær.

1.2 Oppgaver
I kvalitetssikringssystem (pkt. 2.3.4) er det bestemt at evalueringspanelet skal vurdere følgende forhold:

- helhet og sammenheng i studieprogrammet
- sammensetning av emner og emnegrupper
- innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner
- målgruppe
- variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk fremmøte)
- relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte
- bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)
- internasjonalisering
- yrkesrelevans
- læringsmiljø og programtilhørighet
- inntakskvalitet
- oppnådde resultater (karakterer, stryk, frafall)

Panelet fikk tilsendt følgende dokumentasjon som utgangspunkt for sitt arbeid:

Vedlegg:

1a Programevaluering
1b Evalueringspanel – oppnevning og kriterier for arbeidet
2 Oversikt over studiet (inkl. vurderingsformer)
3 Fagplan sykepleie bachelor
4 Rammeplan for sykepleierutdanning
5 Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning: veiledning for arbeidet ved UiA
6 Velkomstbrev til studenter ved oppstart
7 Emnerapporter og evalueringer 2010-2012
8a Studiumrapport om kvalitetssikring studieåret 2009-10 (foreligger ikke for 2010-11)
8b Studiumrapport om kvalitetssikring studieåret 2011-12
9a Plan for praksis SYP101
9b Plan for praksis SYP203
9c Plan for praksis SYP204
9d Plan for praksis SYP205
10a Studentutveksling
10b Studentutveksling – oversikt avtaler
11 Utvikling i søkertall
12 Karakterstatistikk
13 Kort utdrag fra UiAs kandidatundersøkelse

Dette materialet ligger vedlagt rapporten.

2.0 Panelets vurderinger

Panelet mente at gjennomgangen av fagplanen var nyttig, og de eksterne medlemmene var også fornøyd i forhold til eget utbytte av å delta i evalueringsarbeidet.

Progresjonsregler – vilkår for å gå videre i studiet:
Panelet mente dagens progresjonsregler er gode og at de bidrar til at studentene unngår å få «hengefag». Naturvitenskapelige emner bygger på hverandre, og det er vanskelig å ta påbyggingsemnet i 3. semester samtidig som en må ta opp igjen nat.vit.emner fra første år. Det samme gjelder sykepleie emnene. Studentene har også mulighet til å avlegge to eksamener (ordinær eksamen og ny/utsatt eksamen) i alle første års emner før 3. semester starter.

Språklige justeringer:
Det legges ved noen eksempler på dårlig språk/skrivefeil som bør rettes opp i forbindelse med neste revisjon av fagplanen. *Se vedlegg.*

2.1 Helhet og sammenheng

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Studiets totale innhold sett i forhold til det behov i samfunnet studiet er tenkt å dekke.*
- *Sammenhengen mellom obligatorisk del og valgfri del i studieprogrammet, for eksempel fordypning + valgdel.*
- *For noen studier vil en vurdering av forholdet mellom fag og praksis være aktuell. For lærerutdanningene vil en vurdering av forbindelsen til fagdidaktikk komme i tillegg.*

I løpet av få år har store endringer skjedd – og skjer - innen helsevesenet, og Samhandlingsreformen ble innført fra 1. januar 2012. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, samt Lov om folkehelsearbeid er innført.

Dagens fagplan gir inntrykk av helhet og sammenheng, men må tilpasses til «ny virkelighet».

- *Tverrfaglighet* må vies plass, samt sykepleierens rolle i teamarbeid.
- *Forventet økning i antall eldre i årene fremover må gjenspeiles i vurderinger av forholdet mellom fag og praksis.*
- *Folkehelse* må vektlegges, og det må fokuseres på forebyggende og helsefremmende arbeid. For å konkretisere dette kan gjerne røykesluttkurs tilbys studentene i 1. år. Aktiv omsorg bør vektlegges i større grad som fag i utdanningen. Fokus på holdninger og verdier om aktivisering og refleksjon jfr. St.meld. 13.
- Krav til *ehelse kompetanse* og *dokumentasjon*, *IKT-kompetanse* og *omsorgsteknologi* må ivaretas. Studentene bør også kjenne til og kunne bruke elektronisk pasientjournal før de går ut i praksis: for eksempel Profil eller Gerica. Andre IKT systemer som Iplos, elektroniske kvalitetssystem osv. er det også viktig at studentene får kjennskap til.
- *Samhandlingsreformen* medfører oppgaveforskyvning fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten. Man må samtidig være obs på at det studentene til nå har lært i spesialisthelsetjenesten ikke nødvendigvis allerede nå er "tilgjengelig læring" i kommunehelsetjenesten. Det må derfor sikres at kunnskaper og ferdigheter spesialisthelsetjenesten bidrar med i utdanning av sykepleiere ivaretas framover.
  Det er viktig med helhetlig perspektiv på omsorg, uansett om det er innenfor spesialisthelsetjenesten eller kommunehelsetjenesten.
- Det er krav til *fleksibilitet/endringsbevissthet*.
- Krav til bevissthet og gode samarbeidsevner med tanke på samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten, som etter st.meld. 47 går raskere nå.
- Studentene må kjenne til lovverket. Nye lover som bl.a. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (erstatter kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven) og Lov om folkehelsearbeid er sentrale.
- UiA må, ved formidling av kunnskap om samfunnsbehov, arbeide for en *holdningsendring blant studentene*, som oftest foretrekker spesialisthelsetjenesten foran kommunehelsetjenesten. I årene framover vil flere og flere arbeidsplasser komme i kommunene. Det er viktig at UiA formidler at det skjer mye spennende og faglig interessant i kommunen.

BACSPL har ingen valgfri del i studieprogrammet, men en kan tenke at studentene får mulighet å velge mellom ulike kurs innen ett emne. Følgende forslag ble nevnt:
- Ehelse
- Aktiv omsorg
- Psykisk helsearbeid/rus
- Sykepleie i et flerkulturelt perspektiv

Dette kan gis som valgfrie case, og gjerne tidlig i studiet

Praksisstudier:
I følge dagens Rammeplan skal halve studiet bestå av praksis/ferdighetstrening (75 sp + 15 sp). Praksisstudier skal utgjøre 50 uker.
Dagens fagplan var ment å gi 50 uker praksis, derav 6 uker fordypnings-/hospiteringspraksis innen ME-301 Bacheloroppgaven. Fordypnings-/hospiteringspraksis er i realiteten valgfri og innebærer færre uker enn 6, og dermed oppfyller ikke fagplanen Rammeplanens krav.

Det er usikkerhet om Rammeplanen fra 2008 vil bli erstattet, eller om det kun vil være en forskrift som blir gjeldende. Det er også mye diskusjoner nasjonalt om praksisomfanget bør være så stort som 50 uker. Andre profesjonsutdanninger har mindre praksisomfang.
Evalueringspanelet mener derfor at *UiA fortsatt kan søke dispensasjon fra dagens krav om 50 uker.*

Oppgaveforskyvningen fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten bør etter hvert gjenspeiles i praksissteder; færre uker i spesialisthelsetjenesten og flere i kommunehelsetjenesten.
I dag brukes ikke praksisplasser på rehab- og korttidsavdelinger; man kan tenke seg at i framtida vil korttidsavdelinger fungere som små kommunale sykehusavdelinger og være aktuelle som praksisplasser.

Sykehjemspraksis:
UiA må jobbe for positive *holdninger* hos studentene i forhold til praksis på sykehjem. Noen studenter vegrer seg for denne praksisperioden, og flere har nevnt at de holdt på å avslutte studiet pga. denne praksisen.
Panelet mente at sykehjemspraksisen må sees nærmere på. Det kan være ønskelig at *praksis på sykehjem knyttes til 3. år.* Studentene bør også ha noe praksis der i *1. år, men gjerne en kortere periode.* Kanskje punktpraksis* kan være en løsning. Det er ønskelig at 1. års studenter går sammen med 3. års studenter i praksis. Dermed får også sistnevnte gruppe øvelse i undervisning- og veiledning. *Pleiepraksis ift. grunnleggende behov bør kunne gis i øvingsavdelingene.* Studenter i 1. og 3. år i samme praksis kan medføre mindre belastning for praksisstedet.
Evalueringspanelet argumenterte med at 3. års studenter vil ha mer utbytte av sykehjemspraksis enn 1. års studenter, da de vil kunne se kompleksiteten og dermed hvilke utfordringer som fins i sykehjem. Administrasjon og ledelse vil også være tema her, og *sykehjemsovertakelse* ble nevnt som mulig alternativ for 3. års studenter.
* Panelrepresentanten fra kommunen påpekte at punktpraksis er krevende for praksisstedet – kommunene har også punktpraksis for helsefagelever og vernepleier-studenter, og et presset praksisfelt vil kunne gi dårligere kvalitet.

Teori integrert i praksisstudier:
Panelet gav ikke noen entydig anbefaling her. Der er både fordeler og ulemper med å ta inn teoridager i løpet av en praksisperiode.
Fordeler:
- Teorien blir mer aktuell og interessant når det er noe studentene har bruk for i praksisstudiene.
- I dag brukes gode og praksisnære case. Men casearbeidet foregår før studentene går ut i praksis. Studentene vil antakelig ha mer utbytte og interesse for casearbeidet om det ligger i praksisperioden. Evt. kan studentene i praksisperioden ha flere klinikker i somatikken. Denne arbeidsformen synes studentene er lærerik.
- Kan studentene presentere fag/pensum for hverandre som repetisjon når de er i praksis? Og invitere ansatte på avdelingen til å høre på?
- Invitere praksisfeltet inn til UiA for å undervise, så kan lærere fra UiA hospitere i praksisfeltet.

Ulemper:
- Kan oppleves som merarbeid for studentene som igjen kan oppleves som stressende (- selv om UiA er en av sykepleieutdanningene som har færrest arbeidskrav).
- Bryter kontinuiteten i praksis.
- Kan gjøre det vanskeligere for praksisfeltet pga. mindre kontinuitet og fordi praksisperioden da blir forlenget.

Plassering og lengde på praksisperioder:
Panelet var enig om følgende:
- Praksis i *sykehjem i 1. år kan kortes ned*, og pleiepraksis i øvingsavdeling kan sees som del av denne sykehjemspraksis.
- *Ny praksisperiode på sykehjem foreslås i 3. år* som er sammenfallende med praksisperioden for 1. års studenter.
- Endre praksisopplegg slik at *studentene ikke får sammenhengende praksis i ett år* (4. og 5. semester), som oppleves tungt for studentene.
- Sykehuspraksis 12 + 6 uker (medisin+kirurgi, evt. kirurgi+medisin): *6 uker er for kort praksisperiode*. Kanskje 8 uker kan være passe lengde på praksis i sykehus? Også med tanke på at noen praksisuker må flyttes fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten.

2.2 Sammensetning av emner og emnegrupper

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Sammensetningen av emner som inngår i studieprogrammet samt at rekkefølgen av emner gir progresjon i programmet (for eksempel innen en fordypningsenhet).*
- *Størrelsen på masteroppgave og eventuell størrelse/plassering av bacheloroppgave.*
- *Eventuell overlapping mellom emner.*

Panelet vurderte sammensetningen av emner som stort sett bra, med en rekkefølge som gir progresjon i studiet.

a) Panelet foreslår følgende endringer:

- ME-106 Vitenskapsteori, etikk, stats- og kommunalkunnskap oppleves som tungt av studentene, og er et sammensatt emne. Noe av innholdet *må* komme så tidlig i studiet (for eksempel grunnleggende etikk, sykepleierens etiske retningslinjer, samt refleksjon rundt disse, taushetsplikt). For å gjøre stoffet mer interessant, *kan flere tema bearbeides i øvingsavdelingen* – for eksempel etisk refleksjon.
  Andre tema kan komme seinere (for eksempel kan undervisning i stats- og kommunalkunnskap gis i forkant av praksis). Det er viktig at undervisning gis på rett tidspunkt ift anvendelse.
  Det er også viktig å presentere for studentene «hvorfor lærer vi dette?».
  Flere av temaene i ME-106 har studentene først bruk for ifm. bacheloroppgaven.
- *Mer etisk refleksjonsveiledning* ønskes i studiet.
- *Mer praktisk undervisning kan med fordel legges i starten av studiet*, for eksempel bruk av øvingsavdeling og førstehjelp.
- *Samhandlingsreformen* må presenteres tidlig i studiet.
- Sykepleie handler om å *se helheten. Undervisningen bør gjenspeile dette*. Dvs. forelesere må formidle til studentene at forelesningstema ikke alltid handler om å lese et sammenhengende antall sider i pensumboka. Studentene må læres opp til å «tenke selv» allerede fra starten av studiet.
- Undervisning i pedagogikk (SV-118) kommer for tidlig og foreslås flyttet fra 1. år. Et arbeidskrav i sykepleierens undervisende funksjon kan legges nært opp til praksis, på et seinere tidspunkt i utdanningen.

b) ME-301 Bacheloroppgaven:

- omfanget på Bacheloroppgaven er passe og den er naturlig plassert i 6. semester.

Praksisfeltet kan oppfordres til å komme og presentere aktuelle tema som ønskes belyst for studentene, evt. i forbindelse med praksisprosjekter.

Studentene ønsker informasjon om bacheloroppgaven tidlig i studiet.

c) Evt. overlapping mellom emner:

- Overlapping mellom emner kan av og til være hensiktsmessig og naturlig, for eksempel for å belyse en sak fra flere sider. Det kom ikke fram at studieprogrammet har uhensiktsmessig overlapping.

Men i SY-201 har det vært mye overlapping av tema forelesere i mellom.

Diverse:

- Studentevalueringer er viktige, UiA må jobbe for å få opp svarprosenten.

2.3 Innholds- og læringsutbytte i studieprogram og emner

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Om læringsutbyttet*
  - *beskriver kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse en kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha (jf. kvalifikasjonsrammeverket)*
  - *er utformet ut fra aktuelle nivåbeskrivelser for bachelor- og masternivå*
  - *er oppnåelig for studenten på det aktuelle nivået i løpet av den tiden som er avsatt til studiet*
  - *at det er samsvar mellom summen av innhold/læringsutbytte i de enkelte emner og studieprogrammet som helhet*
- *Hvorvidt studieprogrammet har en tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart, jf. NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (tilsynsforskriften) § 4-2.*

Om læringsutbytter:
- Det mangler *3-delt læringsutbytte* i studiebeskrivelsen (Kunnskap, Ferdigheter, Generell kompetanse).
- Samtlige læringsutbytter må gjennomgås både i studiebeskrivelsen og i alle emner for tilpassing til *kvalifikasjonsrammeverket*. Ifm. dette arbeidet må det sikres samsvar mellom læringsutbyttene i alle emner og i studieprogrammet som helhet.
- Dagens læringsutbytter er ganske bra ift. nivå og progresjon gjennom studiet.
  Det er også brukt læringsutbytter på emnenivå som gjenspeiler alle deler av kvalifikasjonsrammeverket (dvs. kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse).
- Det ble stilt spørsmål om fagplanenes læringsutbytter i noen tilfeller ligger på et høyere nivå enn det som blir målt til eksamen. Læringsutbytter skal være målbare ved eksamen.
- Språklige justeringer bør foretas slik at en unngår utydelige læringsutbytter.
- *Samhandlingsreformen* må gjenspeiles i hele studiets læringsutbytter.

a) Om innhold / forskning:
- Se punkt 2.1 og 2.2.
- Det er økende kobling til forskning og utviklingsarbeid utover i studieprogrammet. Lærere bør oppfordres til å presentere egen forskning i undervisningen, dette gjør også undervisningen mer interessant for studentene. Dette bør prioriteres i timeplanen.
- Tilrettelegging for at lærerne får mulighet for undervise innen interessefelt bør også prioriteres.
- Ernæring bør vektlegges mer. Dette er et forsømt felt på mange praksisarenaer. Det er mange eksempler på dårlig kommunikasjon mellom sykepleiere og pasienter ang. ernæring, i tillegg til feilernæring og lite variasjon i kosten. Studentene må, gjennom teori og praksis, få kunnskap om at helbred og trivsel kan fremmes ved sunne, velsmakende og pent tilberedte måltider.

2.4 Målgruppe

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Grunnstudier: Hvorvidt eventuelle særkrav for opptak til studieprogrammet er relevante.*
- *Masterprogram: Hvorvidt opptakskrav er fornuftig og relevant ut fra innholdet i studieprogrammet, samt en vurdering i forhold til bred kontra smal målgruppe.*

a) Det kreves generell studiekompetanse eller realkompetanse for å bli tatt opp til programmet. Ut over dette er det ingen krav. Panelet ser ikke behov for å introdusere særkrav.

2.5 Variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk fremmøte)

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Hvorvidt vurderingsformene gir den øvelse som er ønskelig i forhold til den aktuelle utdanning (gitt at vurderingsformene også gir kompetanse i seg selv).*

a) Undervisningsformer:

- *Forelesningsformen*:
  Forholdsvis få studenter og lav studentaktivitet i frivillig teoriundervisning. En skal likevel være kritisk til bruk av obligatorisk undervisning – det bør kun omfatte «må»-undervisning, for eksempel om taushetsplikt, kommunikasjon, informasjon om bacheloroppgaven.
- For mye «PowerPoint forelesninger», som fungerer dårlig for mange. Feil bruk av PowerPoint – all tekst leses opp av foreleser, ingenting tilføyes.
- *Studentaktive metoder:*
  Endringer er gjort fra høsten-12 i SY-101 Sykepleie 1 – et spennende tiltak. Dette omfatter bruk av studiespørsmål, gruppearbeid og case-arbeid, og innebærer en dreining mot mer veiledning/undervisning i mindre grupper – altså tettere læreroppfølgning.
  Samme modell kan brukes for undervisning i 3. semester (SY-201 og NV-201).

Panelet mener at endringer går i riktig retning; mindre bruk av storforelesning til fordel for mer *studentaktive metoder*.
Panelet foreslår enda *mer fokus på ferdighetslæring*, og at studentene får større ansvar for egen læring og å innhente teorikunnskap både i for- og etterkant av øvelser. Det anbefales også mer bruk av simulering og scenariotrening inkludert mer tid til refleksjon.
Ved bruk av PowerPoint i forelesninger anbefales ikke «opplesing»; varier gjerne med korte filmsnutter og «summegrupper» mm.

b) Vurderingsformer:

- Vurderingsformer omfatter eksamenskrav og selve eksamen.
- Skriftlige skole-eksamener brukes for å teste faktakunnskap.
  I 1.-3. semester er kun denne formen brukt, unntatt for SYP101 Praktiske studier.
  Men i tillegg til skriftlig eksamen er ulike former eksamenskrav brukt: individuell hjemmeoppgave, gruppeoppgave med muntlig presentasjon, obligatoriske kommunikasjonsøvelser, obligatoriske ferdighetsøvelser og ellers obligatorisk undervisning og veiledning.
- I 6. semester brukes hjemme-eksamen i gruppe over 3 dager i SY-301. Bacheloroppgaven (ME-301) kan skrives individuelt eller parvis. Eksamenskrav er hhv. muntlig presentasjon, og framlegg prosjektbeskrivelse, godkjent analyse av forskningsartikkel og obligatorisk veiledning.

Panelet mener at det er tilfredsstillende variasjon i vurderingsformer, men at følgende kan vurderes:

- Faktakunnskap kan også testes ved bruk av flervalgsprøver (*multiple choice*); både som eksamensform og som eksamenskrav. Kan brukes både i nat.vit., samfunnsvitenskap og sykepleie. Multiple choice bør tilbys elektronisk, og sensuren foregå automatisk.

- Kan *fagartikkel* være aktuell eksamensform?
- Bør det være *mer testing i ferdighetsøvelser*?
- Forslag om nytt eksamenskrav for ME-301 Bacheloroppgaven: *lage poster* for å markedsføre oppgaven.
- Forslag om et *eksamenskrav i sykepleierens undervisende funksjon*, som kan legges nært opp til praksis.

2.6 Relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Hvorvidt undervisnings- og vurderingsformen i det enkelte emne sikrer at læringsutbyttet oppnås og at kravet i UH-loven om at det skal sørges for at kandidatenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en faglig betryggende måte, oppnås.*

Se også forrige punkt.
Som nevnt anbefales mer bruk av studentaktive metoder, samt situasjonsbeskrivelser med refleksjon.
Klinikklaboratoriet og simulering som læringsmetode bør brukes mer.
Ellers vurderes undervisnings- og vurderingsformene som relevante.

2.7 Bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Bruk av gradert karakter kontra bruk av bestått/ikke bestått, jf. universitetets bestemmelse om at bestått/ikke bestått bare kan brukes i et omfang på 25 % av studiepoengene som inngår i den teoretiske delen av studieprogrammet og samlet ikke overstiger 50 % av studiepoengene som inngår i programmet.*
- *Bruk av vurderingsuttrykk i det enkelte emne.*

Dette er styrt av Forskrift om studier og eksamen ved UiA. Praksis utgjør halve studiet med vurderingsuttrykk bestått/ikke bestått, derfor må øvrige eksamener ha gradert karakter.

2.8 Internasjonalisering

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Studentenes muligheter for utveksling i studieprogrammet og utvekslingsavtaler knyttet til programmet.*

Panelet mener at studiet har et godt utvekslingsprogram.
Men innveksling har et lite omfang. Panelet anbefaler at det *tilrettelegges for engelsk undervisning* hvis et emne har utenlandske studenter. Det er mulig at ett semester bør tilrettelegges for evt. engelsk undervisning. Det bør være høyere vekting ved engelsk undervisning.
Panelet anbefaler generelt at *mer obligatorisk pensum skal være på engelsk*, og foreslår også at *eksamenskrav kan knyttes til bruk av for eksempel engelske artikler*.

2.9 Yrkesrelevans

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Hvorvidt studieprogrammet gir den yrkeskompetanse som er beskrevet i studie-/fagplan og er dekkende for de yrkesmuligheter programmet gir. Bør også vurderes i lys av eventuelle resultater fra kandidatundersøkelser samt eventuell erfaringsutveksling med praksisfeltet/avtakerorganisasjoner (privat/offentlig sektor).*

I store trekk blir dette punktet ivaretatt i programmet. Det må allikevel tas hensyn til de endringer som vil bli en følge av Samhandlingsreformen. Både spesialisthelsetjenesten og (i særdeleshet) kommunehelsetjenesten ender seg mye. Ansvarsoverføring til den enkelte kommune vil medføre endringer i det fremtidige arbeidsmarked i helsevesenet. Det må få implikasjoner også for bachelorutdanningen i sykepleie. Studieprogrammet inkludert praksis må gjenspeile dette. For eksempel vil kommunene trolig måtte ta flere studenter i psykisk helsearbeid.

2.10 Læringsmiljø og programtilhørighet

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Det fysiske læringsmiljø totalt sett (undervisningslokaler, spesialrom, grupperom, utstyr, hjelpemidler, tilgang til IT-ressurser, lesesaler, bibliotek) og det psykososiale læringsmiljø med tanke på forholdet studentene imellom og forholdet mellom studenter og lærere.*
- *Opplegg for faglige/sosiale aktiviteter i forbindelse med oppstart av studieprogrammet.*

a) Læringsmiljø

- Ny campus i Grimstad er flott!
- Tidlig gruppeinndeling er godt for det sosiale miljøet; å bli kjent med andre studenter – dette gjøres i dag.
- Tilgjengelige lærere
- I noen emnerapporter er det nevnt enkelte undervisningsrom som ikke bra – i store auditorier i Grimstad er det for kaldt.
- For dårlig IT-utstyr til undervisning både i Grimstad og Kristiansand.
- Alle studentene har PCer, men lite stikkontakter i auditoriene! Er tatt opp mange ganger!
- Fasilitetene i Klinikklaboratoriet kunne vært utnyttet bedre mht. simulering og ferdighetstrening.

b) Faglige/sosiale aktiviteter i forbindelse med oppstart av studiet

- Veldig bra opplegg for nye studenter ifm. oppstart av studiet. Fadderordning og masse sosiale aktiviteter. Tidligere var aktivitetene for mye alkoholfokusert. Nå tilbys flere alkoholfrie arrangement.

2.11 Inntakskvalitet

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Utviklingen i søkertall (primærsøkere) til studieprogrammet de siste årene.*

God utvikling. Forbedring av søkertall i Grimstad.

2.12 Oppnådde resultater

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Mulige årsaker til frafall på studieprogrammet eller enkeltemner. Vurdere bruk og fordeling av karakterskalaen og mulige årsaker til at emner har høy strykprosent. Eventuelt foreslå tiltak for å redusere frafall/stryk.*

Grimstad har noe lavere poenggrenser for opptak enn Kristiansand, men de siste årene har poenggrensen i Grimstad økt til ca. 40 (tall for ordinær kvote - tallene for førstegangsvitnemål ligger noe lavere.)
Fullføringsprosenten i Grimstad for kull-08 (som avsluttet våren-11) var bare 56 %. Året før var den 57 %.
I Kristiansand var den 73 % for kull-08, og 70 % året før.
Lavere poenggrenser ved inntak i Grimstad kan ha betydning for fullføringsprosenten, men det kan være andre årsaker i tillegg.

De siste årene har undervisningsopplegget i medikamentregning blitt gjennomgått og forbedret, noe studentene er fornøyd med. Ved siste ordinære eksamen var der 20 % ikke bestått i Kristiansand, og 33 % ikke bestått i Grimstad.
Fortsatt oppfattes dette som en vanskelig eksamen som mange stryker flere ganger på. Dette kan ha betydning for fullføringsprosenten.
Det er også mye stryk på nat.vit.emnene NV-101 og NV-102.
NV-101 høst-11: 20 % ikke bestått i Kristiansand og 35 % ikke bestått i Grimstad.
NV-102 vår-12: 16 % ikke bestått i Kristiansand og 19 % ikke bestått i Grimstad.

Mulige tiltak for å redusere frafall/stryk:
- For «stryk-utsatte» emner kan en bank med multiple choice oppgaver utarbeides, slik at studentene får testet seg. Kan brukes som eksamenskrav.
- Første praksisperiode i sykehjem foreslås endret.
  Mange studenter er skeptiske til sykehjemspraksisen i 1. år. Studenter blir ofte gående sammen med hjelpepleiere og ser lite til kontaktsykepleier, noen har påpekt dårlig miljø blant sykehjems ansatte og noen reagerer på lukten på sykehjem.
- Følgedager lærer/student i praksisperiode på sykehjem. Lovisenberg diakonale høgskole har fortsatt denne ordningen og har god erfaring med dette.
- UiA må prøve å bidra til at status på praksisplasser/arbeid på sykehjem heves.

Oppsummering

- Dagens fagplan gir inntrykk av helhet og sammenheng men må tilpasses til «ny virkelighet»; Samhandlingsreformen.
- Stikkord: mer fokus på tverrfaglighet, samarbeid 1. og 2. linjetjeneste, "eldrebølgen", helsefremmende – og forebyggende arbeid, aktiv omsorg, ehelse kompetanse, dokumentasjon, IKT-kompetanse, omsorgsteknologi, fleksibilitet/endringsbevissthet.
- UiA må arbeide for en holdningsendring blant studentene ift praksis/arbeid i sykehjem.
- Dagens ett års sammenhengende praksisperioder anbefales ikke.
- Samhandlingsreformen må gjenspeiles i praksissteder, men ikke gå ut over læringsutbyttet studentene skal ha ved praksisstedene.
- Sykehjemspraksis bør endres.
  (Se mer utdypende kommentarer under punkt 2.1)

- Sammensetningen av emner i fagplanen er stort sett bra, med en rekkefølge som gir progresjon i studiet.
- Innhold i ME-106 bør spres mer utover i studieprogrammet.
- (Se mer utdypende kommentarer under punkt 2.2)

- Det mangler 3-delt læringsutbytte i studiebeskrivelsen (Kunnskap, Ferdigheter, Generell kompetanse).
- Samtlige læringsutbytter må gjennomgås både i studiebeskrivelsen og i alle emner for tilpassing til kvalifikasjonsrammeverket.
  Samhandlingsreformen må gjenspeiles i hele studiets læringsutbytter.
- Språk og rettskriving bør gjennomgås grundig i hele fagplanen.
  (Se mer utdypende kommentarer under punkt 2.3)

- Panelet applauderer innføring av mer studentaktive metoder i SY-101. Panelet oppfordrer til mer bruk av dette.
- Samlet sett er det variasjon i eksamenskrav og eksamen. Panelet foreslår likevel noen endringsforslag som kan vurderes – se punkt 2.5 og 2.6.

- Godt utvekslingsprogram.
- Det må jobbes med tilrettelegging for engelsk undervisning for evt. innvekslingsstudenter.
  Se punkt 2.8.

- Yrkesrelevans blir i store trekk ivaretatt, men tilpasninger må gjøres til Samhandlingsreformen.
  Se punkt 2.9.

- Flotte campus, godt læringsmiljø.
- Noe oppgradering/justering i fysisk læringsmiljø er nødvendig: for kaldt i noen auditorier,møterom og grupperom i Grimstad, for dårlig IT-utstyr begge campus, altfor få stikk-kontakter til studentene i auditoriene.
- Fasilitetene i Klinikklaboratoriet kunne vært utnyttet bedre mht. simulering og ferdighetstrening.
  Se punkt 2.10.

- Markert forbedring av søkertall etter åpning av campus Grimstad, og poenggrense i Grimstad har gått opp fra og med 2010.

- God fullføringsprosent i Kristiansand, ikke god i Grimstad. Evalueringspanelet anbefaler en sjekk av fullføringsprosenten for Grimstad kull-10 ved avgang vår-13 for å se om den gått opp.
  Tiltak bør evt. vurderes dersom ikke fullføringsprosenten for Grimstad har økt våren-13.
  Se punkt 2.12.

Avsluttende kommentar

Panelet mener at bachelorprogrammet i sykepleie bør revideres slik at kommentarene overfor blir tatt hensyn til. Endring av praksisopplegg krever god forberedelse og dialog med praksisfelt forut for revisjon, og krever mer tid enn andre foreslåtte endringer.

Vedlegg:

- Se oversikt under punkt 1.
- Vedlegg vedrørende språkbruk

VEDLEGG:

Vedrørende språkbruk(innspill fra Torunn Vatnøy og Magnhild Høie i evalueringspanelet)

Fagplanen med læringsutbytte beskriver Kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, men må forenkles (lange setninger, mange ord)skrivefeil og presiseringer.

Noen eksempler:

Rydde i forhold til språk og formuleringer, skrivefeil og Layout (bruk av overskrifter og style).

I det ligger også presisering av rett virksomhetssted. Bachelor sykepleie Grimstad og Bachelor sykepleie Kristiansand.

Eks s 1. i studiebeskrivelsen, siste setning under Generell beskrivelse av studiet: «helsebringende». Avsnitt 2 under Fag og yrke: dårlig språk Friske trenger ikke sykepleie. Anbefales at skrives om, forebyggende bør brukes. Sykepleierens oppgave er også å lindre.

Læringsutbytte: diskutere nøytraliteten i begreper (s. 4) Bombepunkt(bp) 2. (i studiebeskrivelsen), og side 8 (NV-101) under studiepoengfordeling (…utøve sykepleie eller utøve hensiktsmessig sykepleie) bør det nøytrale fravikes enkelte steder.

Obs. bastante formuleringer. Bp. 3 i Studiebeskrivelsen under Læringsutbytte: For eksempel «sykdom kan innvirke på…» bp 4 «ha forståelse for aktuelle problemstillinger». Erstatte «fokuserer» bruke annen formulering for eksempel: har til hensikt, tar sikte på , setter søkelys på …..

Syn på kunnskap og læring under Arbeidsformer i Studiebeskrivelsen: se på alle tre avsnitt: Språk og formuleringer, ordvalg, og bør også forenkle. Omskrive og presisere avsnitt 3.

s. 6 ME-106 Bp 4. Teoretisk problemstilling i etisk refleksjon (Riktig?) Temaområder s.7 Formulering bp 4 hvorfor er kvalitativ nevnt fremfor andre metoder?

S 8 NV-101: «medisinske emner» er det riktig begrep i forhold til NV-101?

S. 24 SYP205 andre bp: «utføre aktuelle praktiske sykepleieprosedyrer på en kvalitetssikret måte». Foreslår endring til «utføre aktuelle praktiske sykepleieprosedyrer i henhold til Kvalitetsforskriften».

Programevaluering 2012

Bachelorprogrammet i idrett

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap
Institutt for folkehelse, idrett og ernæring

Innhold:

- Egenevaluering av instituttleder Svein R. Olsen
- Rapport fra evalueringspanelet

Programevaluering av bachelorprogrammet i idrett

EGENEVALUERING

Innledning

Egenevalueringen tar utgangspunkt i evalueringspanelets rapport fra møte 12.10.2012. Kommentarer, forslag til tiltak, tidsplan og ansvarsforhold følger rapportens disposisjon. Det vises til pkt 1 i evalueringspanelets rapport når det gjelder bakgrunn, panelets sammensetning, panelets oppgaver og dokumentasjon.

Endringer i bachelorprogrammet i idrett

Grunnlaget for evalueringspanelets arbeid var dokumentasjon fra studieåret 2010-2011 og tidligere. På grunnlag av vedtak i universitetsstyret la IFIE om påbyggingsstudiet fra studieåret 2012-13. Tidligere var studiet organisert i 3 emner a 10 stp

10 stp Biologiske emner

10 stp samfunnsvitenskapelige emner

10 stp statistikk/metode

Studiestrukturen ble lagt om fra og med høsten 2012 til 2 emner a 15 stp:

15 stp prestasjonsutvikling i idrett

15 stp Bacheloroppgave.

I tillegg til strukturell endring ble også studiet spisset mer mot idrett og prestasjonsutvikling. Dette betyr at mye av dokumentasjonen evalueringspanelet forholdt seg til tok utgangspunkt i en annen struktur og et annet innhold enn hva studiet inneholder i dag.

Kommentarer til panelets vurderinger.

2.1 Helhet og sammenheng i studiet

a) Panelet vurderer ikke bac.idr i forhold til dette punktet. Idrettsutdanningen ved UiA består av 17 ulike idretter/aktiviteter. En sammenlikning med andre høgskoler/universiteter plasserer UiA i øverste sikt når det gjelder antall idretter/aktiviteter som tilbys studentene.

   Konklusjon/tiltak: Beholde et bredt utvalg praktiske idretter/aktiviteter

b) Panelet tar opp flere momenter under dette punktet.
   a. Tydeligere struktur/spissing

      Konklusjon/tiltak: Ikke økonomi til å tilby fordypning i enkeltidretter. Et klarere fokus på prestasjonsutvikling kan oppnås ved å endre på emnerekkefølgen på årsstudiet. Arbeidet er allerede i gang med forslag om å bytte IDR 103 med IDR 104. Mål: I fak.styret februar 2013.

   b. Mer praksis

      Konklusjon/tiltak: Frigjøre studiepoeng til praksisemne på 15 stp. Prøve ut emnet vår 2013 finansiert fra fak. Etablere som fast emne fra 2014.

   c. Flere praktiske eksamener.

      Konklusjon/tiltak: Ferdighetskrav ligger nå som vilkår for å gå opp til eksamen. Ikke økonomi til praktisk eksamen, dette er svært kostnadskrevende.

c) Behov for lærere med kombinasjonen idrett, helse/fitness og ernæring

   Konklusjon/tiltak: Kombinasjonen ligger der allerede. Ingen behov for tiltak.

d) Ex.phil og ex.fac bør fjernes som obligatorisk del av programmet.

   Konklusjon/tiltak: Panelets vurderinger samsvarer helt med instituttets vurderinger. Saken tas opp med studieadm/studieutvalg høsten 2013. Se førøvrig pkt 2.8 «Internasjonalisering».

Bacheloroppgaven bør ligge på slutten av programmet.

Konklusjon/tiltak: Tas opp som sak i fagmiljøet våren 2013

e) Muligheten for jobb etter utdanning

Ingen grunn til å iverksette tiltak. Muligheten til master + PPU finnes i dag. IFIE avventer resultatet når det gjelder opptak til PPU på grunnlag av bachelor. Signalene tyder på krav til master for opptak til PPU i framtiden.

f) Positivt med forholdsvis frie breddevalg.

Konklusjon/tiltak: Nåværende praksis med godkjenning av breddedel fortsetter.

2.2 Sammensetning av emner og emnegrupper

a) Flytting av påbyggingssemesteret

Konklusjon/tiltak: Se 2.1 pkt d)

b) Forholdet mellom lærerutdanning og idrettsutdanning m/PPU

Panelet legger vekt på at fagkompetansen i forhold til arbeid i skolen styrkes ved å ta bachelor/master m/PPU sammenliknet med GLU-utdanningen. Det er under utarbeiding en master i GLU med kroppsøving som fordypning. Dette vil styrke kompetansen i faget hos ferdigutdannede lærere. Samtidig er det viktig å ha muligheten til undervisningskompetanse via disiplinmaster og PPU. IFIE ser det som viktig å tilby begge veiene til læreryrket.

Ingen forslag til endringer

c) Panelet foreslår her at ex phil/fac fjernes som obligatorisk del av programmet eller sekundært at ex phil/fac må være gjennomført før bacheloroppgaven.

Konklusjon/tiltak: Se pkt a) og pkt 2.1 pkt d)

d) Panelet har ingen kommentarer til størrelsen på bacheloroppgaven

Konklusjon/tiltak: Størrelse på bacheloroppgave beholdes.

e) Sammenfall mellom emnene IDR 100 og IDR 203.
Konklusjon/tiltak: Legges fram for fagmiljøet høst 2012 for evt justeringer som kan vedtas i fakstyret februar 2013.

2.3 Innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner.

Konklusjon/tiltak: Panelets kommentarer tas opp i de respektive fagmiljøer for gjennomgang. At innholdsdelen i emnebeskrivelsene reflekterer læringsutbyttene samt at det er bedre samsvar mellom læringsutbyttene på programnivå, studienivå og emnenivå bør sees på spesielt.

2.4 Målgruppe

Panelet har ingen innvendinger til krav til opptak studieplanen stiller.

Ingen behov for tiltak

2.5 Variasjon i undervisnings- og vurderingsformer.

Panelet vurderer undervisningsformene i programmet som varierte. Når det gjelder vurderingsformer foreslår panelet en noe større bredde. Spesielt pekes det på at det bør være en praktisk eksamen i IDR 110 som er et praktisk emne. IFIE mener at dette ivaretas gjennom vilkår til å gå opp til eksamen. For å kunne gå opp til eksamen skal studentene tilfredsstille kravene til obligatorikk samt bestå ferdighetskrav i hver enkelt aktivitet. Dette sikrer at studentene blir prøvd i alle aktiviteter, noe man ikke kan gjennomføre via en eksamen.

Panelet påpeker også at det er relativt mange eksamener. Evalueringer fra studentene er entydig på at de foretrekker flere mindre eksamener framfor en stor slutteksamen.

2.6 Relevans i undervisnings- og læringsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte

Panelet peker på vurderingsformen i aktivitetslære. Som nevnt under 2.5 mener vi at ferdighetskravene fanger opp vurdering av læringsutbyttene i praktiske ferdigheter.

2.7 Bruk av vurderingsuttrykk

Panelets vurdering gir ingen grunn til tiltak/endringer.

2.8 Internasjonalisering

Panelet peker på at ex phil/fac semesteret «blokkerer» for et svært aktuelt utvekslingssemester. IFIE er svært enig med panelet i denne vurderingen. Mange studenter ønsker å se bachelorstudiet (og masterstudiet) i sammenheng med PPU for å få undervisningskompetanse. Dette fordrer at breddefaget i sin helhet blir et undervisningsfag. Dette, sammen med kravet om ex phil/fac, gjør at muligheten for et internasjonalt semester er svært liten.

Konklusjon/tiltak: Tas opp med studieledelse høsten 2012.

2.9 Yrkesrelevans

Panelet har her ingen kommentarer om studiets innhold i forhold til yrkesrelevans, men peker på at et bachelorstudie muligens ikke lenger er tilstrekkelig for å få arbeid som lærer, trener etc. Denne kommentaren vil ikke føre til tiltak i forhold til bachelorstudiet, men er interessant i forhold til nytt forslag til mastergrad som opptaksgrunnlag for PPU.

2.10 Læringsmiljø og programtilhørighet

Studentmiljøet, fasiliteter, kontakten med lærere beskrives som bra. Panelet er også positive til oppstartsuken og omtaler den som svært viktig for det videre studiet. Studiestartuken ved UiA oppfattes som «fest og moro».

Konklusjon/tiltak:

1. Beholde Haraldvigen som oppstartsuke
2. Igjen gi tilbakemelding om mangel på grupperom
3. Gi innspill om studiestartuka i studieutvalget.

2.11 Inntakskvalitet

IFIE er enig i panelets vurdering om at søkertallet er tilfredsstillende. Det er cirka 3 primærsøkere pr plass og søkertallet har stabilt høyt de siste årene.

Ingen grunn til tiltak

2.12 Oppnådde resultater

Panelet bekrefter dokumentasjonen som ikke beskriver noe unormalt ved frafall, karakternivå sammenliknet med de andre nasjonale programmene. Panelet peker på en noe høy strykprosent i IDR 104.

Konklusjon/tiltak: Panelets vurderinger blir lagt fram for emneansvarlig i IDR 104.

Sammendrag

Panelet har gjort en grundig og god evaluering av bachelorprogrammet i idrett. Dette gir et godt grunnlag til å vurdere tiltak og endringer i programmet, men også et grunnlag til å vurdere sider ved programmet som oppfattes som bra og er verdt å beholde.

Panelets evaluering sammenholdt med egen evaluering danner grunnlag for 3 hovedfokus:

1. Studiestruktur.

   En vurdering av plasseringen av påbyggingsstudiet hvor argumentene nærhet til årsstudiet kontra bredde før påbyggingsstudiet diskuteres.

2. Læringsutbytter/innholdsbeskrivelser

   En ny gjennomgang av sammenheng mellom læringsutbytter på program- studie og emnenivå samt sammenheng mellom innhold og læringsutbytter.

3. Ex phil/fac

   Ex phil/fac bør fjernes som obligatorisk del av programmet. Panelet og IFIE mener disse emnene blokkerer for internasjonalt semester. Panelet gir uttrykk for at emnene ikke er relevante. IFIE ser også at EX phil/fac ikke inngår som en obligatorisk del i bachelorgrader i idrett ved andre institusjoner.

Programevaluering av bachelorprogrammet i idrett

Rapport fra evalueringspanelet
Møtedato: 12.10.112

1. Bakgrunn

Programevaluering er en del av UiAs kvalitetssikringssystem (pkt. 2.3.4). Hensikten med programevaluering er å foreta en grundigere og mer helhetlig gjennomgang av studieprogrammet enn den som gjøres ved årlig evaluering og revisjon av fag-/studieplanen.

Programevaluering skal gjennomføres minimum hvert 5. år og skal omfatte både en egenevaluering og evaluering av et panel med eksterne deltakere. Fakultet for helse- og idrettsvitenskap har bestemt at Bachelorprogrammet i folkehelsearbeid skal programevalueres i høstsemesteret 2010.

Denne rapporten dokumenterer vurderingene gjort av evalueringspanelet i møte 12. oktober 2012. rapporten har vært gjennomlesning hos panelet før oversendelse.

Rapporten er rettet til instituttleder Svein Rune Olsen, Institutt for folkehelse, idrett og ernæring.

1.1 Sammensetting av evalueringspanelet
I UiAs kvalitetssikringssystem (pkt. 2.3.4) er det bestemt at Evalueringspanelet skal ha følgende sammensetning:

- 2 vitenskapelige ansatte (ikke institutt-/studieleder)
- 1 student
- Minst 2 eksterne evaluatorer, hvorav minst en vitenskapelig ansatt fra universitet/høgskole

Følgende personer er oppnevnt av dekan Stephen Seiler ved Fakultet for helse- og idrettsvitenskap:

- Steinar Brattenborg, høyskolelektor, Høyskolen i Oslo og Akershus
- Hilde B. Nævestad, lektor, Kristiansand Katedralskole Gimle
- Bjørn T. Johansen, førsteamanuensis, Universitetet i Agder
- Geir Øvrevik, universitetslektor, Universitetet i Agder
- Håkon Stålesen, student ved bachelorprogram i idrett, Universitetet i Agder

Sammensettingen av evalueringspanelet tilfredsstiller kvalitetssikringssystemets krav.

Studiekonsulent Atle Slotnes er panelets sekretær.

Instituttleder Svein Rune Olsen var til stede under evalueringspanelet møte. Han var bedt om å møte for å kunne svare på eventuelle spørsmål fra panelet.

1.2 Oppgaver
I kvalitetssikringssystem (pkt. 2.3.4) er det også bestemt at evalueringspanelet skal vurdere følgende forhold:

a) helhet og sammenheng i studieprogrammet
b) sammensetning av emner og emnegrupper
c) innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner
d) målgruppe

e) variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk fremmøte)
f) relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte
g) bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)
h) internasjonalisering
i) yrkesrelevans
j) læringsmiljø og programtilhørighet
k) inntakskvalitet
l) oppnådde resultater (karakterer, stryk, frafall)

Panelet fikk tilsendt følgende dokumentasjon som utgangspunkt for sitt arbeid:

1. Evalueringspanel – Oppnevning og kriterier for arbeidet
2. Studieplan – Bachelorprogrammet i idrett
3. Studiumrapport om kvalitetssikring – Studieåret 2010/11
4. Studiumrapport om kvalitetssikring – Studieåret 2009/10
5. Utvikling i søkertall 2008 – 2011
6. Fullføring 2007 -2012
7. Utvekslingsmuligheter – Samarbeidende institusjoner
8. Utveksling 2009 – 2012
9. Kandidatundersøkelsen 2010
10. Studiepoengproduksjon 2008 - 2011 - Bachelorprogram idrett
11. Studiepoengproduksjon 2008 - 2011 - Friluftsliv
12. Karakterfordeling 2011 - Bachelorprogram idrett
13. Karakterfordeling 2010 - Bachelorprogram idrett
14. Karakterfordeling 2009 - Bachelorprogram idrett
15. Karakterfordeling 2011 - Friluftsliv
16. Karakterfordeling 2011 - Friluftsliv
17. Karakterfordeling 2011 - Friluftsliv

Dette materialet ligger vedlagt rapporten.

2.0 Panelets vurderinger

2.1 Helhet og sammenheng i studieprogrammet

Panelet ble bedt om å vurdere:
- *Studiets totale innhold sett i forhold til det behov i samfunnet studiet er tenkt å dekke.*
- *Sammenhengen mellom obligatorisk del og valgfri del i studieprogrammet, for eksempel fordypning + valgdel.*
- *For noen studier vil en vurdering av forholdet mellom fag og praksis være aktuell. For lærerutdanningene vil en vurdering av forbindelsen til fagdidaktikk komme i tillegg.*

Momenter fra diskusjonen:

a) Det ble pekt på at videregående skole har et behov for flere ansatte med kompetanse på ulike idretter
b) Panelet drøftet om det er mulig å se en «rød tråd» i programmet. I diskusjonen ble også en mer tydelig struktur i programmet etterlyst. Det ble videre understreket at programmet kan tjene på ytterligere spissing (fordypning) i forhold til enkelte

idretter. Samtidig ble det understreket at også kan være en fordel at det er mange ulike aktiviteter i studiet. Her ble også behovet for mer praksis påpekt. Panelet drøftet i denne sammenhengen også behov for mer veiledning og coaching knyttet til praksis underveis i studiet. Vurderingsformene ble trukket frem under denne delen av diskusjonen; det ble reist spørsmål om ikke flere av eksamenene i programmet bør være praktiske.

c) Det ble påpekt at det er behov i skoleverket for kandidater med utdanning i idrett som også har inkludert i graden tematikk knyttet til helse/fitnesstrening og ernæring.
d) Panelet mener ex. phil. og ex. fac. bør fjernes fra programmet ettersom emnene ikke oppfattes som relevante. Det ble samtidig påpekt at bacheloroppgaven burde leveres på slutten av programmet, ikke midt i programmet som nå.
e) Panelet drøftet mulighetene for arbeid etter fullført bachelorgrad. Det ble vist til at bachelorkandidatene gjerne tar praktisk-pedagogisk utdanning etter at graden er oppnådd. Dette kan kvalifisere for jobb i grunnskolen. Panelet drøftet kort den generelle tendensen til økte krav til utdanning. Dette kommer blant til uttrykk ved at man ikke får fast tilsetting på videregående skole (heller ikke idrettslinjene) uten mastergrad.
f) Studentrepresentanten understreket at muligheten til forholdsvis frie breddevalg er positiv.

2.2 Sammensetning av emner og emnegrupper

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Sammensetningen av emner som inngår i studieprogrammet samt at rekkefølgen av emner gir progresjon i programmet (for eksempel innen en fordypningsenhet).*
- *Størrelsen på masteroppgave og eventuell størrelse/plassering av bacheloroppgave.*
- *Eventuell overlapping mellom emner.*

Momenter fra diskusjonen:

a) Panelet ble bedt om synspunkter på å flytte 3. semester (påbygging, inkl. bacheloroppgaven) til 6. semester. Dette ble støttet, men sammenhengen mellom årsenhet og påbygging ble problematisert. Studentene kan i 6. semester ha lagt bak seg en del av kunnskapen fra 1. og 2. semester, og må kanskje bruke en del tid på å lese seg opp igjen. Det ble også nevnt som forutsetninger at:
    a. I IDR110 Trenings- og aktivitetslære bør skrives en oppgave/rapport.
    b. Tilbudet av idrettsemner må utvikles slik at man får seks semestre med idrett.
    c. Studentene må få opplæring i å skrive en oppgave.

b) Panelet diskuterte hvorfor studenter valgte å gjennomføre bachelorprogrammet i idrett fremfor grunnskolelærerutdanning. I diskusjonen ble det blant annet vist til muligheten til å ta masterprogrammet i idrettsvitenskap sammen med praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). Det har så langt gitt en mer omfattende idrettsfaglig kompetanse enn det lærerutdanningene kan tilby.

c) Panelet anbefaler at:
    a. Primært; at ex. phil. og ex. fac. tas ut bachelorprogrammet, og at oppgaven (sammen med øvrig påbygging – se ovenfor) blir plassert i avsluttende semester.

b. Sekundært; dersom ex. phil. og ex. fac. av ulike årsaker ikke lar seg fjerne fra bachelorprogrammet, må disse emnene være gjennomført før arbeidet med bacheloroppgaven starter.

d) Panelet har ingen kommentarer til størrelsen på bacheloroppgaven.

e) Studentrepresentanten pekte på at det i emnene IDR100 Samfunnsvitenskapelige emner og IDR203 Prestasjonsutvikling i idrett kunne være en del sammenfall.

2.3 Innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Om læringsutbyttet*
  - *beskriver kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse en kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha (jf. kvalifikasjonsrammeverket)*
  - *er utformet ut fra aktuelle nivåbeskrivelser for bachelor- og masternivå*
  - *er oppnåelig for studenten på det aktuelle nivået i løpet av den tiden som er avsatt til studiet*
  - *at det er samsvar mellom summen av innhold/læringsutbytte i de enkelte emner og studieprogrammet som helhet*
- *Hvorvidt studieprogrammet gir studentene innføring i forsknings- og utviklingsarbeid (bachelor) / kunnskap om vitenskapelig teori og erfaring med bruk av vitenskapelig metode (master), jf. NOKUTs forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner i norsk høyere utdanning § 2-1 og § 2-2.*

Momenter fra diskusjonen:

a) Panelet mener læringsutbyttene generelt er godt og presist beskrevet. Det ble imidlertid drøftet om læringsutbyttet først og fremst beskriver programmets første år.

b) Det ble foreslått å legge inn ferdighet om å «…kunne veilede andre til å nå sine mål» slik at innhold i IDR100 Samfunnsvitenskapelige emner og IDR203 Prestasjonsutvikling i idrett reflekteres på en bedre måte i læringsutbyttet.

c) Koblingen mellom innhold og læringsutbytte i friluftsliv er utfordrende; her er teksten ganske lik mellom de ulike emnene. Dette gjelder særlig emnene FRI100 Friluftsliv 1 og FRI101 Friluftsliv 2.

d) Beskrivelse av læringsutbytte bør brytes ned slik at studentene bedre forstår hva de skal kunne (læringsmålene). Vurderingskriteriene bør også konkretiseres:

- Det bør utarbeides tydelige kriterier for føring av logg.
- Det ble reist spørsmål om studentene har det faglige grunnlaget for å skrive en semesteroppgave i IDR110 Trenings- og aktivitetslære som skal leveres midt i vårsemesteret. Det ble pekt på at karakteren på oppgaven er vektet seksti prosent av samlet karakter.

e) Panelet drøftet emnet IDR203 Prestasjonsutvikling i idrett. Det ble hevdet at det er vanskelig å finne samsvar mellom navn på emnet og innholdet i emnet, det er blant annet vesentlige mangler i forhold til et helhetlig bilde av prestasjonsutvikling. Det ble foreslått at navnet på emnet kanskje heller burde være «Prestasjonsanalyse». Det ble også understreket at undervisningen i emnet ikke er bare teoretisk, men at det også inngår en del praktiske øvelser.

f) Panelet mener at læringsutbyttet er beskrevet på riktig nivå.

g) Programmet berømmes for stor bredde i aktivitetslære. Dette er svært viktig i forhold til det primære arbeidsmarkedet for studentene (lærere i trinn 1-13).

h) Beskrivelsen av innhold i IDR110 Trenings- og aktivitetslære bør gjennomgås med tanke på unødvendig repetisjon.

i) Det bør vurderes om koordinasjon bør være et tema i IDR110 Trenings- og aktivitetslære. Deler av dette temaet tas imidlertid opp i IDR103 Barn og unge, bevegelse og utvikling.

j) IDR103 Barn og unge, bevegelse og utvikling bør inkludere undervisning i teorier om emosjonell og kognitiv utvikling. Videre bør emnet inkludere tematikk om tilpasset opplæring.

k) Panelet mener læringsutbyttet reflekterer innholdet i særlig første år på en god måte, men at det er mulig å forbedre dette i forhold til fordypningsenheten.

l) Innenfor enkelte fagområder, for eksempel fysiologi og psykologi, er situasjonen tilfredsstillende med hensyn på kopling mellom forskning og undervisning. Sammenhengen mellom forskning og undervisning er naturlig nok klarest på påbyggingsnivået.

2.4 Målgruppe

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Grunnstudier: Hvorvidt eventuelle særkrav for opptak til studieprogrammet er relevante.*
- *Masterprogram: Hvorvidt opptakskrav er fornuftig og relevant ut fra innholdet i studieprogrammet, samt en vurdering i forhold til bred kontra smal målgruppe.*

Momenter fra diskusjonen:

a) Det er ingen særkrav for opptak, men studentene anbefales å ha normalt god fysikk. Dette oppfatter panelet som et relevant krav.

2.5 Variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk fremmøte)

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Hvorvidt vurderingsformene gir den øvelse som er ønskelig i forhold til den aktuelle utdanning (gitt at vurderingsformene også gir kompetanse i seg selv).*

Momenter fra diskusjonen:

a) Panelet vurderer undervisningsformene i programmet som varierte.

b) Det gis en muntlig eksamen i IDR203 Prestasjonsutvikling i idrett for å kunne teste studentene på en helhetlig måte i forhold til innhold i emnet. Dette gir også større variasjon i programmets vurderingsformer.

c) Det ble stilt spørsmål om flere case-oppgaver vil gi studentene flere anledninger til anvendelse av og refleksjon over det faglige innholdet i programmet.

d) Det er forholdsvis mange eksamener i programmet, men de er fordelt ut over semestrene. Studentrepresentanten mener det er bra at noen eksamener kommer raskt og at «…det føles ikke som åtte eksamener».

e) Tilbakemeldinger tyder på studentene fortrekker mindre og klart definerte eksamener.

f) Det ble reist spørsmål om man i større grad bør introdusere gruppebaserte eksamener der arbeidet evalueres underveis. Her ble det replisert at fagmiljøet ikke har kapasitet til å gi slike tilbakemeldinger. Tilbakemelding gis nå i forhold til treningsrapport

(IDR110). I emnet IDR103 Barn og unge, bevegelse og utvikling gis det veiledning i forhold til gruppebasert oppgave.

g) I første året er det en overvekt av skriftlig eksamener. Dette er ikke nødvendigvis negativt. Det bør vurderes å introdusere en praktisk eksamen i IDR110 Trenings- og aktivitetslære.

h) Muligheten til å introdusere muntlig eksamen i flere emner ble også nevnt. Dette ble argumentert med at dette gir bedre grunnlag for refleksjon.

2.6 Relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Hvorvidt undervisnings- og vurderingsformen i det enkelte emne sikrer at læringsutbyttet oppnås og at kravet i UH-loven om at det skal sørges for at kandidatenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en faglig betryggende måte, oppnås.*

Momenter fra diskusjonen:

a) Panelet mener at det undervisnings- og vurderingsformene i all hovedsak bidrar til at læringsutbyttet oppnås. Det ble imidlertid pekt på at vurderingsformen i aktivitetslære bør gjennomgås (se også ovenfor).

2.7 Bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Bruk av gradert karakter kontra bruk av bestått/ikke bestått, jf. universitetets bestemmelse om at bestått/ikke bestått bare kan brukes i et omfang på 25 % av studiepoengene som inngår i den teoretiske delen av studieprogrammet og samlet ikke overstiger 50 % av studiepoengene som inngår i programmet.*
- *Bruk av vurderingsuttrykk i det enkelte emne.*

Momenter fra diskusjonen:

a) Det var enighet om at man hovedsakelig bør ha graderte karakterer ved vurdering, også i praktiske emner.

2.8 Internasjonalisering

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Studentenes muligheter for utveksling i studieprogrammet og utvekslingsavtaler knyttet til programmet.*

Momenter fra diskusjonen:

a) Det er muligheter for utveksling i breddeåret (år 3). Kravet om ex. phil og ex. fac. blokkerer for utveksling i 4. semester.

b) Programmet er omfattet av gode, kvalitetssikrede avtaler. Det pekes særlig på det gode samarbeidet med University of Worcester. Enkelte av de eksisterende avtalene må imidlertid vurderes på nytt på grunn av liten aktivitet.

c) Inntrykket er at studenter som har gjennomført utveksling er godt fornøyde.

2.9 Yrkesrelevans

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Hvorvidt studieprogrammet gir den yrkeskompetanse som er beskrevet i studie-/fagplan og er dekkende for de yrkesmuligheter programmet gir. Bør også vurderes i lys av eventuelle resultater fra kandidatundersøkelser samt eventuell erfaringsutveksling med praksisfeltet/avtakerorganisasjoner (privat/offentlig sektor).*

Momenter fra diskusjonen:

a) Det ble stilt spørsmålstegn ved mulighetene for å arbeid som lærer, trener etc. etter en bachelorutdanning i idrett. Her ble det blant annet pekt på at stadig flere i høyere utdanning tar en masterutdanning.
b) En forutsetning for å få arbeid som lærer, er at praktisk-pedagogisk utdanning er gjennomført.

2.10 Læringsmiljø og programtilhørighet[1]

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Det fysiske læringsmiljø totalt sett (undervisningslokaler, spesialrom, grupperom, utstyr, hjelpemidler, tilgang til IT-ressurser, lesesaler, bibliotek) og det psykososiale læringsmiljø med tanke på forholdet studentene imellom og forholdet mellom studenter og lærere.*
- *Opplegg for faglige/sosiale aktiviteter i forbindelse med oppstart av studieprogrammet.*

Momenter fra diskusjonen:

a) Det fysiske læringsmiljøet vurderes som godt. Programmet kan tilby gode fasiliteter. Det er imidlertid mangel på grupperom og tilgang på IT-ressurser (lab.).
b) Det ble nevnt at oppstartsuken i Haraldvigen er forholdsvis kostnadskrevende. I panelet ble det nevnt at Nasjonalt fagråd for idrettsutdanningene bør drøfte om man skal ha en felles holdning med hensyn på spørsmål om utgifter til reise og overnatting.
c) Det ble pekt på at mange studenter er positivt overrasket over den gode kontakten med faglærere, særlig i første år av programmet.
d) Studiets egenart er slik at det blir mye kontakt mellom studentene, og mellom studentene og lærekreftene.
e) Studentmiljøet ble karakterisert som godt.
f) Det ble trukket fram som positivt at studentene ved førte år fikk være med på arrangementene knyttet til studiestart i år (2012). Vanligvis er studentene i gang med første samling ved studiestart (Haraldvigen). Samlingen i Haraldvigen ble trukket frem som svært viktig for «å bake studentene sammen». Dette har stor betydning for undervisningsaktivitetene i resten av studiet.
g) Det ble nevnt som negativt at store deler av studiestart er orientert mot «fest og moro».

2.11 Inntakskvalitet

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Utviklingen i søkertall (primærsøkere) til studieprogrammet de siste årene.*

Momenter fra diskusjonen:

a) Panelet ga uttrykk for at utviklingen i søkertall er tilfredsstillende.

2.12 Oppnådde resultater (karakterer, stryk, frafall)

Panelet ble bedt om å vurdere:

- *Mulige årsaker til frafall på studieprogrammet eller enkeltemner. Vurdere bruk og fordeling av karakterskalaen og mulige årsaker til at emner har høy strykprosent. Eventuelt foreslå tiltak for å redusere frafall/stryk.*

[1] Dette punktet er vanskelig å vurdere for eksterne evaluatorer. Det vil derfor være studentenes og ansattes erfaringer som bør legges til grunn.

a) Det er ikke et unormalt høyt frafall fra programmet.
b) Karakterstatistikken viser de bedre karakterene er overrepresentert. Dette ser vi også ved de andre nasjonale programmene. Dette er antagelig delvis et resultat av høy inntakskvalitet. Godt læringsmiljø spiller også en rolle her. Emnet IDR104 Biologiske emner II har høy strykprosent våren 2012. Dette kan skyldes et mulig misforhold mellom innhold i undervisning (mye matematikk) og eksamen (mindre matematikk).

Programevaluering
Bachelorprogram i idrett

Notat til evalueringspanelet

Møtetidspunkt: 12. oktober 2012, kl. 09.00 – 15.30
Sted: Universitetet i Agder, I-bygget, møterom I 2 001

Programevaluering er en del av UiAs kvalitetssikringssystem. Hensikten med programevaluering er å foreta en grundigere og mer helhetlig gjennomgang av studieprogrammet enn den som gjøres ved årlig evaluering og revisjon av fag-/studieplanen.

Programevaluering skal gjennomføres minimum hvert 5. år og skal omfatte både en egenevaluering og evaluering av et panel med blant annet eksterne deltakere. Fakultet for helse- og idrettsvitenskap har bestemt at Bachelorprogrammet i idrett skal programevalueres i høstsemesteret 2012.

Evalueringspanel:

- Steinar Brattenborg, høyskolelektor, Høyskolen i Oslo og Akershus
- Hilde B. Nævestad, lektor, Kristiansand Katedralskole Gimle
- Bjørn T. Johansen, førsteamanuensis, Universitetet i Agder
- Geir Øvrevik, universitetslektor, Universitetet i Agder
- Håkon Stålesen, student ved bachelorprogram i idrett, Universitetet i Agder

Studiekonsulent Atle Slotnes er panelets sekretær.

Oversikt over vedlagt dokumentasjon:

1. Evalueringspanel – Oppnevning og kriterier for arbeidet
2. Studieplan – Bachelorprogrammet i idrett[i]
3. Studiumrapport om kvalitetssikring – Studieåret 2010/11
4. Studiumrapport om kvalitetssikring – Studieåret 2009/10
5. Utvikling i søkertall 2008 – 2011
6. Fullføring 2007 -2012
7. Utvekslingsmuligheter – Samarbeidende institusjoner
8. Utveksling 2009 – 2012
9. Kandidatundersøkelsen 2010
10. Studiepoengproduksjon 2008 - 2011 - Bachelorprogram idrett[ii] [iii]
11. Studiepoengproduksjon 2008 - 2011 - Friluftsliv[iv]
12. Karakterfordeling 2011 - Bachelorprogram idrett[v]
13. Karakterfordeling 2010 - Bachelorprogram idrett

14. Karakterfordeling 2009 - Bachelorprogram idrett
15. Karakterfordeling 2011 - Friluftsliv
16. Karakterfordeling 2011 - Friluftsliv
17. Karakterfordeling 2011 - Friluftsliv

---

[i] I vedlagte studieplan inngår emnene som er en del av årsstudiet i friluftsliv. Studentene kan også velge andre årsenheter fra universitetets portefølje. I 2012 valgte kull 2010 ved siden av Friluftsliv (6) blant annet Historie (2), Ernæring, mat og kultur (2), Kommunikasjon (1), Samfunnsfag (1).

[ii] Tallene inkluderer også studiepoeng avlagt av andre studenter enn studenter ved bachelorprogrammet i idrett. Dette er primært studenter ved årsenheten i idrett.

[iii] Tallene viser statistikk for emnene IDR200 Samfunnsvitenskapelige emner II (10 sp), IDR201 Biologiske emner III (10 sp), og IDR202 Statistikk/metode/oppgave (10 sp). Disse emnene i tredje semester er fra og med studieåret 2012-13 erstattet av emnene IDR203 Prestasjonsutvikling (15 sp) og IDR204 Bacheloroppgave (15 sp). Se også vedlagte studieplan.

[iv] Tallene inkluderer også studiepoeng avlagt av andre studenter enn studenter ved bachelorprogrammet i idrett. Dette er primært studenter ved årsenheten i friluftsliv.

[v] Karakterstatistikkene inkluderer karakterer oppnådd av andre studenter enn studenter ved bachelorprogrammet i idrett. Dette er primært studenter ved årsenhetene i friluftsliv og idrett.

Evalueringspanel – oppnevning og kriterier for arbeidet (bachelor- og masterprogram), jf. kvalitetssikringssystemet kap. 2.3.4
06.04.2011

Oppnevning av evalueringspanel

Fakultets-/avdelingsstyret oppnevner medlemmene som skal utgjøre evalueringspanelet. Sammensetningen bør være slik at medlemmene samlet dekker flest mulig av fagområdene som inngår i studieprogrammet. Studentrepresentanten kan gjerne være en av studentrepresentantene i studierådet eller en annen tillitsvalgt på programmet. Av de to eksterne evaluatorene skal minst en være ansatt i vitenskapelig stilling i UH-sektoren. Den andre kan gjerne være en representant fra aktuell arbeidsgiverside (privat eller offentlig sektor). En tidligere student med noen års relevant arbeidserfaring, kan også være aktuell som ekstern evaluator. Institutt-/studieleder skal ikke være med i evalueringspanelet. Dersom studiekoordinator står ansvarlig for gjennomføringen av Egenevalueringen, anbefales det at vedkommende ikke deltar i evalueringspanelet, eventuelt at vedkommende ikke deltar aktivt men kun svarer på spørsmål fra panelet.

Evalueringskriterier

Kvalitetssikringssystemet kapittel 2.3.4 gir bare stikkordsmessige kriterier for oppgavene til evalueringspanelet. Nedenfor følger en noe mer utfyllende beskrivelse av oppgavene. Dersom et evalueringspanel anser ett eller flere punkt som ikke relevante for sin evaluering, kommenteres dette i panelets rapport. Det skal gjøres en vurdering av følgende:

Helhet og sammenheng i studieprogrammet

- Studiets totale innhold sett i forhold til det behov i samfunnet studiet er tenkt å dekke.
- Sammenhengen mellom obligatorisk del og valgfri del i studieprogrammet, for eksempel fordypning + valgdel.
- For noen studier vil en vurdering av forholdet mellom fag og praksis være aktuell. For lærerutdanningene vil en vurdering av forbindelsen til fagdidaktikk komme i tillegg.

Sammensetning av emner og emnegrupper

- Sammensetningen av emner som inngår i studieprogrammet samt at rekkefølgen av emner gir progresjon i programmet (for eksempel innen en fordypningsenhet).
- Størrelsen på masteroppgave og eventuell størrelse/plassering av bacheloroppgave.
- Eventuell overlapping mellom emner.

Innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner

- En vurdering av om læringsutbyttet
    - beskriver kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse en kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha (jf. kvalifikasjonsrammeverket[1])
    - er utformet ut fra aktuelle nivåbeskrivelser for bachelor- og masternivå
    - er oppnåelig for studenten på det aktuelle nivået i løpet av den tiden som er avsatt til studiet

[1] Kvalifikasjonsrammeverket er ikke implementert for alle studier og emner ved universitetet. Innen utgangen av 2012 skal alle institusjonens fag- og studieplaner være i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket.

    - at det er samsvar mellom summen av innhold/læringsutbytte i de enkelte emner og studieprogrammet som helhet
- Hvorvidt studieprogrammet har en tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart, jf. NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (tilsynsforskriften) § 4-2.

Målgruppe
- Grunnstudier: Hvorvidt eventuelle særkrav for opptak til studieprogrammet er relevante.
- Masterprogram: Hvorvidt opptakskrav er fornuftig og relevant ut fra innholdet i studieprogrammet, samt en vurdering i forhold til bred kontra smal målgruppe.

Variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk fremmøte)
- Hvorvidt vurderingsformene gir den øvelse som er ønskelig i forhold til den aktuelle utdanning (gitt at vurderingsformene også gir kompetanse i seg selv).

Relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte
- Drøfte hvorvidt undervisnings- og vurderingsformen i det enkelte emne sikrer at læringsutbyttet oppnås og at kravet i UH-loven om at det skal sørges for at kandidatenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en faglig betryggende måte, oppnås.

Bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)
- Bruk av gradert karakter kontra bruk av bestått/ikke bestått, jf. universitetets bestemmelse om at bestått/ikke bestått bare kan brukes i et omfang på 25 % av studiepoengene som inngår i den teoretiske delen av studieprogrammet og samlet ikke overstiger 50 % av studiepoengene som inngår i programmet.
- Bruk av vurderingsuttrykk i det enkelte emne.

Internasjonalisering
- Studentenes muligheter for utveksling i studieprogrammet og utvekslingsavtaler knyttet til programmet.

Yrkesrelevans
- Hvorvidt studieprogrammet gir den yrkeskompetanse som er beskrevet i studie-/fagplan og er dekkende for de yrkesmuligheter programmet gir. Bør også vurderes i lys av eventuelle resultater fra kandidatundersøkelser samt eventuell erfaringsutveksling med praksisfeltet/avtakerorganisasjoner (privat/offentlig sektor).

Læringsmiljø og programtilhørighet[2]

[2] Dette punktet er vanskelig å vurdere for eksterne evaluatorer. Det vil derfor være studentenes og ansattes erfaringer som bør legges til grunn.

- Det fysiske læringsmiljø totalt sett (undervisningslokaler, spesialrom, grupperom, utstyr, hjelpemidler, tilgang til IT-ressurser, lesesaler, bibliotek) og det psykososiale læringsmiljø med tanke på forholdet studentene imellom og forholdet mellom studenter og lærere.
- Opplegg for faglige/sosiale aktiviteter i forbindelse med oppstart av studieprogrammet.

Inntakskvalitet
- Utviklingen i søkertall (primærsøkere) til studieprogrammet de siste årene.

Oppnådde resultater (karakterer, stryk, frafall)
- Mulige årsaker til frafall på studieprogrammet eller enkeltemner. Vurdere bruk og fordeling av karakterskalaen og mulige årsaker til at emner har høy strykprosent. Eventuelt foreslå tiltak for å redusere frafall/stryk.

Dokumentasjon som grunnlag for evalueringspanelets arbeid
- Gjeldende studie-/fagplan m/emnebeskrivelser
- Opplegg for faglig introduksjon (der dette finnes)
- Emne-/studiumrapporter (evt. praksisrapporter) fra de to siste årene
- Informasjon om utvekslingsavtaler
- Evaluering av utvekslingsopphold
- Grunnlagsdata: opptakstall (primærsøkere), karakterstatistikker
- Resultat fra kandidatundersøkelse
- Eventuell annen relevant informasjon

Idrett, bachelorprogram

Grunnstudium - 180 Studiepoeng - 3 år - Kristiansand

BACIDR

Opptakskrav
Generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Anbefalte forkunnskaper
Det er ingen spesielle krav om ferdigheter, men det er likevel en fordel å være i normalt god fysisk form ved studiestart.

Generell beskrivelse av studiet

I 1. årsenhet vil hovedfokuset være på idrettsfag. Sentrale temaer her vil være aktivitetslære samt biologiske og samfunnsvitenskaplige emner.

I 2. årsenhet vil tredje semester ha fokus på fordypningstemaer innen idretts- og kroppsøvingsfag. I fjerde semester må studenten ta Ex-phil (10 studiepoeng) og Ex-fac (10 studiepoeng) samt ett valgfritt emne.

I 3. årsenhet er hovedfokuset friluftsliv. I tillegg til friluftslivsteori vil teoretisk og praktisk kompetanse innen ulike naturmiljøer som sjø, skjærgård, fjell og vidde stå sentralt. Andre breddeenheter (60 studiepoeng) kan godkjennes etter søknad.

Trenerutdanning i helse- og fitness er på 30 studiepoeng, og kan evt. inngå som en del av bachelorprogrammet, men også andre 30 studiepoengsenheter i idrett kan godkjennes, bl.a. ulike trenerutdanninger.

Studieplan

Se studierammeplaner for et annet år

1. sem	IDR110 - 1 Trenings- og aktivitetslære (1/2) 10 sp	IDR103 - 1 Barn og unge, bevegelse og utvikling 10 sp	IDR101 - 1 Biologiske emner I 10 sp
2. sem	IDR110 - 1 Trenings- og aktivitetslære (2/2) 10 sp	IDR100 - 1 Samfunnsvitenskapelige emner I 10 sp	IDR104 - 1 Biologiske emner II 10 sp
3. sem	IDR203 - 1 Prestasjonsutvikling i idrett 15 sp	IDR204 - 1 Bacheloroppgave i idrett 15 sp	
4. sem	EX-100 - 1 Examen philosophicum 10 sp	EX-101 - 1 Examen facultatum allmennvariant 10 sp	Valgemner 4. semester
5. sem	Valgfrie breddefag 5. og 6. semester ■ Friluftsliv, årsstudium (60 sp) breddeenhet ■ Annen breddeenhet		

Studentene kan velge blant universitetets aktuelle enkeltemner i fjerde semester.

* Andre breddeenheter kan godkjennes av fakultetet etter søknad.

Læringsutbytte

Etter fullført studium skal studenten:

Kunnskap

- ha kunnskap om faktorer som påvirker den idrettslige prestasjonsevne
- ha kunnskap om idrettens betydning for individ og samfunn
- ha kunnskap om sammenhengen mellom fysisk aktivitet og barn/unges utvikling
- ha grunnleggende kunnskap om relevante metoder innen idrettsforskning

Ferdigheter

- ha grunnleggende ferdigheter i et utvalg idretter/aktiviteter
- kunne planlegge, gjennomføre og evaluere trening og idrettsaktiviteter på ulike nivåer
- kunne anvende analyseverktøy egnet for å kartlegge ulike forutsetninger for idrettslig prestasjonsevne

Generell kompetanse

- kunne anvende fagkunnskap i deltakelse i faglige forankrede diskusjoner og utviklingsarbeid
- ha innsikt i etiske problemstillinger knyttet til idrett
- kunne oppdatere seg på forskningsbasert kunnskap innen fagområdet

ha kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse i tråd med valgt breddeenhet

Arbeidsformer

Undervisningen vil bli gitt i form av forelesningstimer, gruppearbeid med veiledning, seminarer, demonstrasjoner, praktisk idrettsaktivitet og ekskursjoner.

All praktisk undervisning, laboratorieundervisning og ekskursjoner er obligatorisk med 100% frammøte. Annen obligatorisk undervisning vil framgå av emnebeskrivelsene.

Undervisningsspråk: Norsk

Vurderingsformer
Det benyttes ulike vurderingsformer som skoleeksamen, hjemmeeksamen, prosjektoppgave, praksis med rapport, muntlig og bacheloroppgave. Se også vurderingsformer i valgt breddeenhet.

Studentutveksling
Universitetet har utvekslingsmuligheter gjennom programmene Nordplus, Erasmus og ellers i Europa, samt avtaler med universiteter i Australia. Det henvises for øvrig til fakultetets nettsider og internasjonal avdeling for mer informasjon.

Vilkår for å gå videre i studiet
For å kunne begynne på fordypningsstudiet i idrett (emnene IDR203 Prestasjonsutvikling i idrett og IDR204 Bacheloroppgave), må alle eksamener tilhørende 1. studieår være bestått.

Yrkesmuligheter og videre utdanning

Studiet gir yrkeskompetanse som lærer, trener, veileder innen kroppsøving og idrett samt veileder, guide i friluftsliv innen kommersiell virksomhet (turisme/utmarksnæring), skoleverket og offentlig forvaltning. For å kunne bli kroppsøvingslærer må Praktisk pedagogisk utdanning tas etter endt bachelorgrad.

Gjennom valg av frie emner vil studiet også gi yrkeskompetanse som veileder og instruktør innen den kommersielle treningsbransjen og i offentlige helseinstitusjoner.

Studiet kvalifiserer for videre studier på mastergradsnivå.

Fører til grad
Bachelorgrad i idrett.

Andre opplysninger

En del av undervisningen skjer i form av kurs andre steder enn Kristiansand. Utgifter til reise og opphold i forbindelse med disse kursene må studentene dekke selv.

Politiattest

Politiattest kreves for opptak til studiet.

Se nærmere info:
http://www.uia.no/no/portaler/student/studierelatert/politiattest

IDR110-1 Trenings- og aktivitetslære

20 sp - Starter høst - Varighet 2 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Idrett, bachelorprogram , Idrett, årsstudium

Læringsutbytte

Etter gjennomført emne skal studenten ha

- utviklet innsikt og forståelse i generell treningslære slik at studentene kan planlegge og tilrettelegge idrettsaktivitet innen ulike idretter på ulike nivåer
- tilegnet seg tilfredsstillende egenferdigheter i ulike idretter
- tilegnet seg spesifikke veilederferdigheter i ulike idretter
- grunnleggende kunnskap om aktivitetslære

Innhold

- Treningslære
- Treningsplanlegging
- Generell treningslære og treningsfilosofi
- Utholdenhet
- Styrke
- Hurtighet
- Teknikk
- Bevegelighet
- Aktivitetslære
- Fotball
- Basketball
- Friidrett
- Livredding
- Orientering
- Dans
- Kyst/friluftsliv
- Vinterfriluftsliv
- Skiidrett
- Håndball
- Volleyball
- Turn
- Skøyteidrett
- Svømming
- Stup
- Trening i helsestudio

Aktivitetslæra skal både tjene som utgangspunkt - og som konkretiseringsarenaer for de mer teoretiske emner i studiet.

Arbeidsformer

Undervisningen vil bli gitt i form av kurs, praktisk arbeid og prosjektarbeid. Som del av undervisningen skal studentene utføre arbeid med tester. Emnet forutsetter stor grad av egenaktivitet hos studentene.

All undervisning i praktiske idrettsaktiviteter er obligatorisk (se emneplan).

Vilkår for å gå opp til eksamen
Godkjent frammøte i praktiske idrettsaktiviteter. Krav til deltakelse, kunnskaper og ferdigheter i de enkelte idretter/aktiviteter beskrives i emneplan.

Eksamen

2 deleksamener som begge må være bestått:

- Midsemestereksamen: Eksamen er knyttet til trenerpraksis. I løpet av studiet skal studenten planlegge, gjennomføre, registrere og evaluere trening for en utøver i en eller flere av emnets idretter. Krav til treningsprosjektet beskrives i emneplan. Teller 60 %.

- Sluttsemesterkesamen: 3 timers individuell skoleeksamen i trenings- og aktivitetslære. Teller 40 %.

Det gis en gradert karakter.

Studiepoengreduksjon
IDR102- 1 med 10 studiepoeng
IDR105- 1 med 10 studiepoeng
IDR110- E1 med 20 studiepoeng
IDR931- 1 med 10 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

IDR103-1 Barn og unge, bevegelse og utvikling

10 sp - Starter høst - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Idrett, bachelorprogram , Idrett, årsstudium

Læringsutbytte

Etter gjennomført emne skal studenten ha grunnleggende kunnskap om barn og unges utvikling og læring generelt og fysisk- motorisk utvikling spesielt. De skal kunne veilede barn og unge i lek og idrettslig aktivitet i ulike miljø.

Herunder inngår å:

- ha forståelse av barns oppvekst i et moderne samfunn
- kunne beskrive ulike teoretiske perspektiver på barn og unges utvikling
- kunne forklare barn og unges bevegelsesutvikling
- kunne drøfte lekens betydning for barns utvikling og læring
- kunne gjennomføre aktiviteter i ulike miljøer
- ha kjennskap til barneidrettsbestemmelsene og retningslinjer for ungdomsidrett

Innhold

- "Life span" motorisk utvikling
- Teoretiske perspektiver på utvikling
- Testing av motorisk kompetanse
- Aktiviteter i vann
- Lek
- Miljø tilrettelegging
- Idrettsopplæring for barn og unge
- Seminar om betydningen av fysisk aktivitet for barn og unge i et moderne samfunn
- Praksis med barn og unge

Arbeidsformer

Undervisningstilbudet er på ca. 60 studenttimer. Undervisninga vil bli gitt i form av forelesninger, seminar, gruppearbeid, samt praktisering av aktiviteter (leik og idrett) i ulike miljø (natur, vann, sal) og som praktisk arbeid med barn og unge i ulike aktivitetsmiljø og idrettsaktiviteter.

All undervisning i praktiske idrettsaktiviteter er obligatorisk (se emneplan).

Vilkår for å gå opp til eksamen

- Godkjent frammøte til obligatorisk undervisning (se emneplan).
- Bestått praksis med barn eller unge
- Bestått praksis rapport (øvrige krav om utforming, innhold og omfang: se emneplan ved introduksjon til emnet.)
- Bestått 2 timers individuell skriftlig prøve (midtveis prøve)

Eksamen
4 timers individuell skoleeksamen. Gradert karakter.

Studiepoengreduksjon
IDR103- E1 med 10 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

IDR101-1 Biologiske emner I

10 sp - Starter høst - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Idrett, bachelorprogram , Idrett, årsstudium

Læringsutbytte

Etter gjennomført emne skal studenten:

- ha grunnleggende kunnskap om menneskets fysiologi
- forstå hvordan fysisk aktivitet påvirker menneskets fysiologi
- kunne gjennomføre livreddende førstehjelp
- ha grunnleggende kunnskap om symptomene til, behandling og forbygging av ulike typer idrettsskader
- kunne tilrettelegge fysisk aktivitet for mennesker med ulike typer sykdommer
- ha kunnskap om og forstå sammenhengen mellom fysisk aktivitet og folkehelse

Innhold

Fysiologi

- Basis cellefysiologi og biokjemi
- Sirkulasjonssystemet
- Respirasjonssystemet
- Metabolisme
- Temperaturregulering
- Væskebalansen
- Endokrine system

Helselære

- Sykdomslære
- Fysisk aktivitet og folkehelse
- Kosthold og ernæring
- Førstehjelp
- Idrettsskader

Arbeidsformer
Undervisningen vil bli gitt som forelesninger, praktisk arbeid, demonstrasjon og gruppearbeid. Deler av undervisningen kan være obligatorisk - se emneplanen.

Eksamen

2 deleksamener, som begge må være bestått.

- Del A teller 50% og er en individuell skriftlig eksamen på 3 timer som arrangeres midt i semesteret
- Del B teller 50% og er en individuell skriftlig eksamen på 3 timer som arrangeres på slutten av semesteret

Det gies en samlet gradert karakter.

Studiepoengreduksjon
IDR101- E1 med 10 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

IDR100-1 Samfunnsvitenskapelige emner I

10 sp - Starter vår - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Idrett, bachelorprogram , Idrett, årsstudium

Læringsutbytte
Etter gjennomført emne skal studenten ha:

- grunnleggende kunnskap om idrettens betydning for individ og samfunn
- grunnleggende kunnskap om ulike psykologiske aspekter knyttet til fysisk aktivitet og prestasjon
- tilegnet seg kunnskap om læring og undervisning med tanke på selv å kunne planlegge og lede idrettsaktivitet.

Innhold

Idrett og samfunn

Idrettshistorie:

- antikken
- middelalderen
- nyere tid
- den olympiske bevegelse

Idrettsfilosofi/etikk:

- menneskesyn og idrett
- etikk og moral
- moralsk utvikling

Den frivillige idrettsbevegelse:

- NIFs struktur og organisasjon
- forholdet skole og idrett

Idrettspsykologi:

- motivasjon og idrett
- emosjoner og idrett
- konkurranseprosessen
- personlighetspsykologi
- idrettsgruppen som fenomen
- læring av bevegelse
- idrettspsykologi i praksis

Veiledning, ledelse, instruksjon og metodikk:

- undervisnings- og arbeidsmåter
- ledelse av idrettsaktivitet
- veilederrollen

Arbeidsformer

Undervisningstilbudet er på ca. 60 studenttimer. Undervisninga vil bli gitt i form av

forelesninger, praktisk arbeid, studentframlegg og seminarer.

Obligatorisk tilstedeværelse på seminarer og studentframlegg.

Vilkår for å gå opp til eksamen
Deltatt på obligatorisk undervisning. Øvrige krav til deltakelse - se emneplan.

Eksamen
4 timers individuell skoleeksamen. Gradert karakter.

Studiepoengreduksjon
IDR100- E1 med 10 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

IDR104-1 Biologiske emner II

10 sp - Starter vår - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Idrett, bachelorprogram , Idrett, årsstudium

Anbefalte forkunnskaper
IDR101-1 eller IDR101-E1 Biologiske emner I

Læringsutbytte

Etter gjennomført emne skal studenten:

- Ha grunnleggende kunnskap om bevegelsesapparatets anatomi
- Ha grunnleggende kunnskap om menneskets nevromuskulære funksjon
- Kunne foreta grunnleggende mekanisk-/organiske analyser av idrettsbevegelser

Innhold

Anatomi

- Anatomiske begreper og terminololgi
- Generelt om skjellettets oppbygging og funksjon
- Kroppsstammens, over- og underekstremitetenes anatomi
- Funksjonell anatomi

Bevegelseslære

- Mekaniske og organiske prinsipper som ligger til grunn for idrettslig bevegelse
- Mekanisk / organisk analyse av idrettslig bevegelse

Nevromuskulær funksjon

- Nevrosystemets oppbygging
- Muskelcellenes oppbygging
- Nevromuskulær kopling
- Regulering av kraftutvikling
- Muskelens tilpasningsevne / proteinsyntesen

Arbeidsformer
Undervisningen består av 60 undervisningstimer, hvorav 20 timer er anatomi, 10 timer nevromuskulær fysiologi og 30 timer bevegelseslære. Undervisningen vil bli gitt som forelesninger, praktisk arbeid, demonstrasjon og gruppearbeid. Deler av undervisningen kan være obligatorisk - se den enkelte emneplan.

Eksamen

2-deleksamener som begge må være bestått:

- Del A teller 50% og består av en individuell skriftlig eksamen på 3 timer som arrangeres midt i semesteret. Midt-semester eksamen er knyttet til muskelfysiologi, anatomiske begreper/termer og skjelett, ledd og muskler knyttet til kroppsstammen, over- og underekstremiteter.
- Del B teller 50% og består av en individuell skriftlig eksamen på 3 timer som arrangeres på slutten av semesteret. Slutt-semester eksamen er knyttet til bevegelseslære og funksjonell anatomi.

Det gies en gradert karakter.

Studiepoengreduksjon
IDR104- E1 med 10 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

Studiehåndbok Universitetet i Agder 2012-13

IDR203-1 Prestasjonsutvikling i idrett

15 sp - Starter høst - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Idrett, bachelorprogram , Idrett - kroppsøving, påbygging, halvårsstudium

Forkunnskapskrav

Bestått årsstudium idrett

Læringsutbytte

Etter fullført emne skal studentene

- ha teoretisk og praktisk kunnskap om prestasjonsutvikling i idrett
- kunne planlegge, gjennomføre og anvende ulike former for trening som har fokus på prestasjonsutvikling
- ha kunnskap om ulike testmetoder for å evaluere/vurdere treningsstatus, og kunne anvende dette i et treningsprogram
- ha kunnskap om gruppedynamiske prosesser, samt kunne skape et grunnlag for aktiv påvirkning av gruppeprosessene
- ha innsikt i coaching- og veiledningsteorier og modeller, samt ha utviklet ferdigheter og holdninger for å kunne veilede og coache

Innhold

- Fysiologisk adaptasjon
  - Utholdenhetstrening
  - Styrketrening
- Pedagogiske og psykologiske aspekt
  - På individnivå
    - Motivasjon
    - Stress og angst
    - Veiledning av individet
    - Læring
  - På gruppenivå
    - Motivasjon og prestasjon
    - Sosial identitet
    - Kohesjon
    - Veiledning av gruppe
- Veiledning

Arbeidsformer

Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, praktisk arbeid, gruppearbeid og individuelt arbeid. I forkant av kurset gjennomføres en multiple choice test, for på den måten synliggjøre for studentene hva som forventes kjent av forkunnskaper.

All undervisning knyttet til teoretisk og praktisk arbeid i laboratorie virksomhet er obligatorisk.

Vilkår for å gå opp til eksamen

Deltatt i obligatorisk undervisning.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen. Vurderes med gradert karakter.

Se nærmere beskrivelse i semesterplanen på Fronter.

Studiepoengreduksjon
IDR200- 1 med 7.5 studiepoeng
IDR201- 1 med 7.5 studiepoeng

HEL200- 1 med 7.5 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

IDR204-1 Bacheloroppgave i idrett

15 sp - Starter høst - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram

Idrett, bachelorprogram , Folkehelsearbeid, bachelorprogram , Ernæring, mat og kultur, bachelorprogram , Idrett - kroppsøving, påbygging, halvårsstudium

Forkunnskapskrav

Bestått første år av idrett, bachelorprogram

Læringsutbytte

Etter fullført emne skal studentene:

- ha kunnskap om vitenskapsteoretiske og forskningsetiske problemstillinger knyttet til folkehelse, idrett og ernæring
- ha kunnskaper om forskningens hensikt, midler/metoder og ulike dokumentasjonsformer i tilknytning til folkehelse, idrett og ernæring
- ha utviklet evnen til kritisk og analytisk tenkning
- kunne planlegge, gjennomføre og evaluere eget forskningsprosjekt som munner ut i bacheloroppgave

Innhold

Metodelære

- Vitenskapsteori
- Hermeneutiske, fenomenologiske, dialektiske og empiriske metoder
- Kvalitative og kvantitative forskningsdesign
- Helsefaglige intervensjoner

Statistikk

- Innføring i SPSS/Excel
- Statistiske analyser (parametriske og ikke parametriske):
- Forskjell mellom grupper
- Sammenheng mellom variabler
- Normalfordeling, sentraltendens og spredningsmål

Bacheloroppgaven

- Forskningsskisse
- Rapportlære
- Prosjektarbeid i bacheloroppgave

Arbeidsformer

Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, seminararbeid, gruppearbeid, PC-lab - undervisning og individuelt arbeid. Det er obligatorisk veiledning på bacheloroppgaven.

Arbeidsomfang er beregnet til 400 timer.

Vilkår for å gå opp til eksamen

Godkjent forskningsskisse.

Deltatt på obligatorisk veiledning på bacheloroppgaven.

Se nærmere beskrivelse i semesterplanen på Fronter.

Eksamen

Bacheloroppgave med justerende individuell muntlig (kan justeres opp/ned en karakter). Bacheloroppgaven kan gjennomføres individuelt eller i gruppe på 2 personer.

Vurderes med gradert karakter.

Se nærmere beskrivelse i semesterplanen på Fronter.

Studiepoengreduksjon
IDR202- 1 med 5 studiepoeng
ERN202- 1 med 5 studiepoeng
HEL202- 1 med 5 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne

Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

EX-100-1 Examen philosophicum

10 sp - Starter vår, høst - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram

Førstesemesterstudiet , Skolebibliotekkunnskap, bachelorprogram , Biologi, bachelorprogram , Statsvitenskap, bachelorprogram , Utviklingsstudier, bachelorprogram , Pedagogikk, bachelorprogram , , Religion, etikk og kultur, bachelorprogram , Samfunnsendring og kommunikasjon, bachelorprogram , Spesialpedagogikk, bachelorprogram , Matematikk og fysikk, bachelorprogram , Folkehelsearbeid, bachelorprogram , Kunst og håndverk, bachelorprogram , Idrett, bachelorprogram , Arbeids- og velferdssosiologi, bachelorprogram , Engelsk, bachelorprogram , Rettsvitenskap, bachelorprogram , Lektorutdanning i realfag, integrert 5-årig masterprogram , Nordisk språk og litteratur, bachelorprogram , Litteratur, film og teater, bachelorprogram , Historie, bachelorprogram , Kommunikasjon, bachelorprogram

Læringsutbytte

Ved endt emne skal studenten ha:

- grunnleggende kjennskap til viktige begrep, epoker og sentrale tenkere i filosofiens historie.
- en kritisk forståelse av filosofiens historie, i den forstand at hovedargumentene for og imot de enkelte tenkeres filosofi skal være kjent.
- kjennskap til de sentrale begrepene og posisjonene innenfor metaetikk og normativ etikk, og deres for- og motargument.
- evne til å gjengi og foreta enkle drøftinger av argumentasjonen i noen sentrale problemstillinger innenfor filosofihistorie og etikk.

Innhold

Emnet inneholder to disipliner, filosofihistorie og etikk:

- Filosofihistorie (2/3) gir en historisk innføring i filosofiske tenkemåter fram til våre dager, og hvordan disse har preget vestlig virkelighetsoppfatning og vitenskap. Ut fra et kritisk perspektiv vektlegges det hvordan ulike filosofiske systemer har konkurrert og avløst hverandre. Dette skal gi studentene grunnlag for en argumentativ refleksjon over egen selvforståelse innenfor en vitenskapelig preget virkelighetsoppfatning.
- Etikk (1/3) gir en systematisk innføring i metaetikk og normativ etikk. Innenfor begge områdene legges det vekt på begrepsavklaringer. Studentene blir gjort kjent med dagens ulike etiske teorier og begrunnelsene for disse. Dette skal gi studentene grunnlag for en argumentativ refleksjon over moralske utfordringer.

Arbeidsformer

Undervisningen vil bli lagt opp som en kombinasjon av forelesninger og seminarer. I tilknytning til seminarene vil studentene arbeide med en individuell semesteroppgave.

Eksamen

2 timers flervalgsprøve (teller 50%)

3 dagers hjemmeeksamen med et omfang på 1700-2300 ord (teller 50%).Gradert karakter.

Vurderingsordning for privatister

5-timers skriftlig eksamen (50%) og muntlig eksamen (50%). Gradert karakter.

Studiepoengreduksjon

EX-900- 1 med 10 studiepoeng
EX-108- 1 med 10 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne

Ja.
Med forbehold om ledig plass/kapasitet.

Åpent for privatister

Ja

Fakultet

Fakultet for humaniora og pedagogikk

Studiehåndbok Universitetet i Agder 2012-13

EX-101-1 Examen facultatum allmennvariant

10 sp - Starter - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Førstesemesterstudiet , Idrett, bachelorprogram , Ernæring, mat og kultur, bachelorprogram , Folkehelsearbeid, bachelorprogram

Læringsutbytte
Allmennvitenskapelig del (2/3)
Studentene skal ha basiskunnskaper om særtrekk og metoder innenfor naturvitenskapene, formalvitenskapene, samfunnsvitenskapene og de humanistiske vitenskaper, blant annet på grunnlag av kjente forskningsinnsatser. De skal ha godt kjennskap til de ulike metoders fortrinn og begrensninger, og kunne reflektere over etiske utfordringer knyttet til forskning.

Vitenskapsfilosofidel (1/3)
Studentene skal ha grunnleggende forståelse av vitenskapens språk, de ulike vitenskapelige metodene, vitenskapens forklaringer, vitenskapelig begrunnelse, sannhetsteorier og ulike ontologiske og epistemologiske posisjoner. Der dette er naturlig, skal studentene ha et reflektert forhold til konkurrerende metoder, skoleretninger og ontologiske posisjoner.

Innhold
Emnet har to disipliner: Allmennvitenskapeligdel og vitenskapsfilosofiskdel.Allmennvitenskapelig del gir en innfÃ¸ring i tenkemÃ¥ter og metoder som sÃ¦rpreger naturvitenskapene, formalvitenskapene, samfunnsvitenskapene og de humanistiske vitenskapene. Gjennom et rikt eksempelmateriale reflekteres det over av det faglige arbeidet med naturfenomener, sosiale relasjoner og kulturprodukter. Her drÃ¸ftes ogsÃ¥ spÃ¸rsmÃ¥let om hvorfor de ulike fagomrÃ¥der anvender ulike metoder, og hvilke etiske utfordringer forskeren stilles overfor. Vitenskapsfilosofidelen vektlegger grunnleggende begreper innenfor moderne forskning, sentrale metoder og vitenskapelige forklaringer og begrunnelser. Ulike erkjennelsesteorier og virkelighetsforstÃ¥elser inngÃ¥r ogsÃ¥, samt ulike sider ved forholdet vitenskap â¿¿ samfunn. TilnÃ¦rmingen til innholdet er i all hovedsak kritisk i den forstand at ulike vitenskapsfilosofiske grunnholdninger og deres begrunnelser vektlegges.

Arbeidsformer
Forelesninger.

Eksamen
4-timers skriftlig eksamen. Gradert eksamen.

Studiepoengreduksjon
EX-901- 1 med 10 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne
Ja.
Med forbehold om ledig plass/kapasitet.

Åpent for privatister
Nei

Fakultet
Fakultet for humaniora og pedagogikk

FRI100-1 Friluftsliv 1 - Friluftsliv, kultur og samfunn

10 sp - Starter høst - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Friluftsliv, årsstudium , Idrett, bachelorprogram

Læringsutbytte

Etter gjennomført emne skal studenten ha en teoretisk plattform i hva norsk friluftslivtradisjon innebærer, hvilken kulturarv vi videreutvikler, og hvilken funksjon og hvilket ansvar vi bærer når friluftslivet utøves for læring, utvikling og opplevelse for ulike brukerkategorier.

Med det menes at studenten etter endt emne:

- kjenner friluftslivets historie i Norge
- kan vurdere naturmiljøer i et kulturhistorisk perspektiv
- er kjent med naturmiljøers særpreg, tåleevne
- kjenner til samfunnsutviklinga, menneskets livssituasjon og forhold til naturmiljø
- kjenner til hvordan naturen kan brukes som arena for helse og rekreasjon
- har forståelse for hvordan naturmiljøet kan brukes som ressurs for turisme/næringsutvikling
- kjenner til hvordan samfunnet forvalter naturmiljøet.

Innhold

- Friluftslivets historie i Norge.
- Naturmiljøer i et kulturhistorisk perspektiv.
- Naturmiljøers særpreg, tåleevne.
- Samfunnsutvikling, menneskets livssituasjon og forhold til naturmiljø.
- Naturen som arena for helse og rekreasjon.
- Friluftsliv og folkehelse.
- Naturmiljøet som ressurs for turisme/næringsutvikling.
- Forvaltning av naturmiljøet.

Arbeidsformer

Undervisningen vil hovedsakelig bli gitt på UiA, deretter i tilknytting til feltkurs (se FRI110-1). Det kan bli aktuelt med kortere ekskursjoner.

Se videre de aktuelle kursplaner og semesterplan for undervisning.

Arbeidsomfanget er beregnet til 270 timer. Se eget skjema.

Eksamen
4 timers individuell skriftlig eksamen. Gradert karakter.

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

FRI110-1 Friluftslivslære 1 - Feltkurs

20 sp - Starter høst - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Friluftsliv, årsstudium , Idrett, bachelorprogram

Læringsutbytte

Etter gjennomført emne skal studenten være i stand til å bruke vann og vassdrag, skog og høgfjell - barmark - som arena for læring, utvikling og opplevelse for ulike brukerkategorier.

Med det menes at studenten etter endt emne:

- mestrer ferdsel og leirliv i miljøkategoriene vann, vassdrag, skog og høgfjell
- foretar hensiktsmessig valg av utrustning i samsvar med de krav miljøene og aktivitetene setter
- kan nytte et utvalg redskap for fiske
- har innsikt i jakt og sanking, konservering og tilbereding av mat i samsvar med norsk friluftslivtradisjon
- er kjent med sikkerhetskrav, kan utøve HLR (hjerte-lungeredning) førstehjelp og livberging i vann
- har kunnskap om et utvalg arter som kjennetegner naturmiljøenes særpreg, og er i stand til å nytte naturmiljøene som arena for rekreasjon, stimulering, og læring
- kan vurdere naturmiljøene i et kulturhistorisk perspektiv og har forståelse for hvordan naturmiljøene kan brukes som ressurs for turisme/næringsutvikling
- er kjent med lover og forskrifter og eksempler på planer om forvaltning av naturmiljøene.

Innhold

- Ferdsel og leirliv i miljøkategoriene vann, vassdrag, skog og høgfjell.
- Utstyrslære.
- Fiske.
- Sikkerhet, førstehjelp, livberging.
- Naturmiljøets særpreg.
- Naturmiljøet som arena for rekreasjon, stimulering, og læring.
- Naturmiljøet i et kulturhistorisk perspektiv.
- Naturmiljøet som ressurs for turisme/næringsutvikling.
- Forvaltning av naturmiljøet.
- Jakt og sanking, konservering og tilbereding av mat.
- Lover, forskrifter og planer om forvaltning av naturmiljøene.

Arbeidsformer

Undervisningen vil i hovedsak bli gitt i form av flere feltkurs over noe tid i desentralisert miljøbaser. Det blir gitt livredningskurs med krav om bestått livredningsbevis (se egen kursplan). I tillegg vil det bli ekskursjoner i nærmiljø og til turistrelatert virksomhet samt noen perioder med forelesninger på UiA.

Se videre de aktuelle kursplaner og semesterplan for undervisning.

Obligatorisk undervisning

Feltkursene og ekskursjonene er obligatoriske. Det samme er forberedelser til og etterarbeid av disse.

Arbeidsomfanget er beregnet til 540 timer. Se eget skjema.

Vilkår for å gå opp til eksamen

Obligatoriske deler av emnet må være godkjent. Det vil si at studenten har gjennomført delene med godkjent deltakelse og utøvelse.

Bestått krav til godkjent livredderbevis er følgende:

- Kunne hoppe fra 3 meters høyde med klær (bukse og skjorte)
- Kunne svømme 50 m (hopp og svømming sammen)
- Kunne dykke til 3,6 m hvor gjenstand hentes opp
- Kunne føre og ilandføre person 50 m
- Kunne bringe person opp på bassengkanten og klargjøre denne for gjenopplivning
- Bestått test i hjerte-lungeredning på Annedukka (enmannsredning)

Eksamen
Emnet avsluttes med en individuell praktisk-muntlig eksamen og en individuell rapport som vektes likt. Sistnevnte skal bygge på logg fra feltkursene. Øvrige krav om utforming, innhold og omfang av denne vil bli gitt ved introduksjon til emnet. Gradert karakter.

Studiepoengreduksjon
FRI102- 1 med 10 studiepoeng
FRI103- 1 med 10 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

FRI101-1 Friluftsliv 2 - Pedagogikk og ledelse

10 sp - Starter vår - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Friluftsliv, årsstudium , Idrett, bachelorprogram

Anbefalte forkunnskaper

FRI100-1 Friluftsliv 1 - Friluftsliv, kultur og samfunn, 10 sp

Læringsutbytte

Etter gjennomført emne har studenten et teoretisk didaktisk grunnlag for å kunne veilede, undervise, guide og lede ulike brukerkategorier i norsk friluftsliv.

Med det menes at studenten etter endt emne:

- kan bruke naturen som arena for stimulering, utvikling og læring
- er kjent med pedagogiske og didaktiske relasjoner
- kan mestre leder/lærerrollen
- kan bruke relevante arbeidsmåter/ metodevalg i forhold til målsetting
- er kjent med ulike brukergruppers særpreg og behov.

Innhold

- Naturen som arena for stimulering, utvikling og læring
- Veileding
- Gruppeprosesser
- Didaktiske relasjoner
- Leder/lærerrollen
- Arbeidsmåter/ metodevalg i forhold til målsetting
- Ulike brukergruppers særpreg og behov
- Brukergrupper med spesielle behov
- Praksisprosjekt (lederpraksis i skole / leirskole / ideell organisasjon / bedrift)

Arbeidsformer

Undervisningen vil hovedsakelig bli gitt på UiA, deretter i tilknytting til feltkurs (se FRI111-1) og en prosjektperiode hvor undervisningen blir gitt som veiledning i prosjektarbeidet.

Obligatorisk undervisning

All undervisning knyttet til praksis og praksisprosjektet er obligatorisk. Det samme er forberedelser til og etterarbeid av dette.

Arbeidsomfanget er beregnet til 270 timer. Se eget skjema.

Vilkår for å gå opp til eksamen

- Obligatoriske deler av undervisningen må være godkjent.
- Praksis i skole, leirskole, ideell organisasjon eller bedrift må være godkjent.
- Individuell rapport fra praksisprosjekt må være godkjent.

Øvrige krav om utforming av, innhold i og omfang av praksisrapporten vil bli gitt ved introduksjon til emnet.

Eksamen

Individuell skriftlig skoleeksamen på 4 timer. Gradert karakter.

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

Studiehåndbok Universitetet i Agder 2012-13

FRI111-1 Friluftslivslære 2 - Feltkurs

20 sp - Starter vår - Varighet 1 semester - Kristiansand

Inngår i studieprogram
Friluftsliv, årsstudium , Idrett, bachelorprogram

Forkunnskapskrav

Det er nødvendig å ha kunnskap om lovverket som regulerer friluftslivet i Norge ("allemannsretten"). Videremå en kunne legge fram gyldig livredningsbevis (mindre enn ett år gammelt). Bestått krav til godkjent livredderbevis er følgende:

- Kunne hoppe fra 3 meters høyde med klær (bukse og skjorte)
- Kunne svømme 50 m (hopp og svømming sammen)
- Kunne dykke til 3,6 m hvor gjenstand hentes opp
- Kunne føre og ilandføre person 50 m
- Kunne bringe person opp på bassengkanten og klargjøre denne for gjenopplivning
- Bestått test i hjerte-lungeredning på Annedukka (enmannsredning)

Politiattest kreves for evt. nye studenter.

Anbefalte forkunnskaper

FRI100-1 Friluftsliv 1 - Friluftsliv, kultur og samfunn

FRI110-1 Friluftslivslære 1 - Feltkurs

Studenten må være i form til å kunne delta på lange padleturer og vandreturer i skog/ fjell med full oppakning i både sommer- og vinterfjellet. Det kreves også gode skiferdigheter.

Den praktiske delen av undervisningen har som forutsetning at studentene mestrer disse arbeidskravene.

Læringsutbytte

Etter gjennomført emne er studenten i stand til å bruke vinterfjellet og skogen, og sjøen og skjærgården som arena for læring, utvikling og opplevelse for ulike brukerkategorier.

Med det menes at studenten etter endt emne:

- mestrer ferdsel og leirliv i miljøkategoriene vinterfjellet og skog, sjø og skjærgård og foretar hensiktsmessig valg av utrustning i samsvar med de krav miljøene og aktivitetene setter
- mestrer undervisning og ledelse i miljøkategoriene og er kjent med sikkerhetskrav, kan utøve førstehjelp og fjellsikring, sjøvett og båtvett
- kan bruke et utvalg redskaper for fiske
- har kunnskap om et utvalg arter som kjennetegner naturmiljøenes særpreg
- er i stand til å nytte naturmiljøene som arena for rekreasjon, stimulering og læring
- kan vurdere naturmiljøene i et kulturhistorisk perspektiv
- har forståelse for hvordan naturmiljøene kan brukes som ressurs for turisme/ næringsutvikling
- er kjent med lover, forskrifter og eksempler på planer om forvaltning av naturmiljøene.

Innhold

- Ferdsel og leirliv i miljøkategoriene skog, sjø og skjærgård.
- Utstyrslære.
- Undervisning, ledelse, guiding i felten.
- Sikkerhet, førstehjelp, fjellsikring.
- Naturmiljøets særpreg.
- Naturmiljøet som arena for rekreasjon, stimulering, og læring.
- Naturmiljøet i et kulturhistorisk perspektiv.
- Naturmiljøet som ressurs for turisme/ næringsutvikling.
- Forvaltning av naturmiljøet.
- Fiske.
- Sikkerhet, førstehjelp, sjøvett, båtvett.

Lover, forskrifter og planer om forvaltning av naturmiljøene

Arbeidsformer

Undervisningen vil i hovedsak bli gitt i form av flere feltkurs over noe tid i desentraliserte miljøbaser. I tillegg vil det bli ekskursjoner i nærmiljø og til turistrelatert virksomhet samt noen perioder med forelesninger på UiA.

Se videre de aktuelle kursplaner og semesterplan for undervisning.

Obligatorisk undervisning

Feltkursene og ekskursjonene er obligatoriske. Det samme er forberedelser til og etterarbeid av disse.

Arbeidsomfanget er beregnet til 540 timer. Se eget skjema.

Vilkår for å gå opp til eksamen

Obligatoriske deler av emnet må være godkjent. Det vil si at studenten har gjennomført delene med godkjent deltakelse og utøvelse.

Eksamen
Emnet avsluttes med en individuell praktisk-muntlig eksamen og en individuell rapport som vektes likt. Sistnevnte skal bygge på logg fra feltkursene. Øvrige krav om utforming, innhold og omfang av rapporten vil bli gitt ved introduksjon til emnet. Gradert karakter.

Studiepoengreduksjon
FRI104- 1 med 10 studiepoeng
FRI105- 1 med 10 studiepoeng

Tilbys som enkeltemne
Nei

Fakultet
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

Studiumrapport om kvalitetssikring (2 - 3 sider)

Det skal utarbeides studiumrapport for alle høgskolekandidat-, bachelor- og masterstudier (jfr. Kvalitetssikringssystemet kap. 2.3.5). Hvis det gjennomføres programevaluering av studiet, erstatter rapporten fra programevalueringen studiumrapporten.

Rapportperiode: Studieår

Studium Bachelor i idrett

Studieår 2010/11 **Institutt-/studieleder** Svein Rune Olsen

1. **Status for planlagte endringer innen studiet i <u>forrige</u> studiumrapport og vurdering av effekten av evt. iverksatte endringer/tiltak:**

   Forrige rapport resulterte ikke i noen vesentlige endringer. Noen av de utfordringene forrige rapport skisserte på 200-nivå vil bli løst ved en omlegging i studieåret 2012/13 (se pkt 6)

2. **Kommentarer til studentenes midtveis- og sluttevalueringer av studiet og emner som inngår i studiet:**

   Slutt- og midtveisevalueringene resulterte ikke i store endringer i struktur, organisering eller innhold i studiene. Fortsatt er PC-lab situasjonen utilfredsstillende, vi må gruppedele mye av stat-undervisningen på 200-nivå.

3. **Kommentar til evt. praksisrapport:**

   Ingen praksis i studiene

4. **Kommentar til evalueringer fra utreisende utvekslingsstudenter og vurdering av kvaliteten på tilbudene ved samarbeidende institusjoner:**

   Har ikke hatt utreisende studenter

5. **Kommentarer til grunnlagsdata (søkertall, gjennomføring, utveksling) for studiet og karakterstatistikk[1]:**

   Søkertallene til studiene er gode og det er en relativt bra gjennomføringsgrad. Intern innpassing til bachelorstudiet har fungert bedre enn tidligere.

6. **Forslag til endringer i studieplanen eller andre endringer/tiltak:**

   På grunnlag av vedtak i universitetsstyret legges påbyggingsstudiet om fra en 10+10+10 modell til en 15+15 modell hvor bacheloroppgave går inn som et av emnene.

[1] Grunnlagsdata er lagt ut på R:\Felles.UiA\GRUNNLAGSDATA

7. **Evt. forhold som oppleves som hinder for god studiekvalitet:**

   Ex phil/fac ligger fortsatt som et krav i bachelorgraden og oppleves som et hinder når det gjelder fleksibilitet i forhold til breddevalg og utvekslingsmuligheter. Vi er fortsatt nesten enestående i landet når det gjelder krav om ex phil/fac i bachelor i idrett, det oppfattes ikke som noen konkurransefortrinn.

8. **Erfaringer (positive eller negative) som bør formidles til andre studier og fakulteter:**

9. **Evt. kommentarer vedr. administrative rutiner innen fakultetet eller administrativt samarbeid med andre enheter:**

   Ingen

10. **Evt. forslag til endringer i kvalitetssikringssystemet:**

    De endringer som er gjort, spes ifm sluttrapport har gjort rapporteringen noe enklere.

Institutt-/studieleders rapport behandles i studierådet. Rapporten med studierådets kommentarer oversendes fakultetsledelsen / dekan for lærerutdanningene.

Rapporten lagres i Ephorte og i Fronter, jfr. rutiner for lagring av rapporter i kvalitetssikringssystemet. Institutt-/studieleder oppfordres også til å gjøre rapporten, bortsett fra evt. kommentarer om personlige forhold, tilgjengelig for studentene via Fronter.

Studiumrapport om kvalitetssikring (2 - 3 sider)

Det skal utarbeides studiumrapport for alle høgskolekandidat-, bachelor- og masterstudier (jfr. Kvalitetssikringssystemet kap. 2.3.5). Hvis det gjennomføres programevaluering av studiet, erstatter rapporten fra programevalueringen studiumrapporten.

Rapportperiode: Studieår

Studium Bachelor i idrett

Studieår 09/10 **Institutt-/studieleder** Jon B Fjeld

1. **Status for planlagte endringer innen studiet i <u>forrige</u> studiumrapport og vurdering av effekten av evt. iverksatte endringer/tiltak:**

   Strukturen i friluftsliv er lagt om slik at det nå er mulig å velge 30 + 30 uavhengig av hverandre. Inneværende år er denne muligheten ikke markedsført for studentene i og med at studiet er overfylt. Se for øvrig pkt 5. Slikt sett er det ikke registrert noen effekt av omleggingen.

2. **Kommentarer til studentenes midtveis- og sluttevalueringer av studiet og emner som inngår i studiet:**

   Slutt- og midtveisevalueringene resulterte ikke i store endringer i struktur, organisering eller innhold i studiene. En sak ble sendt videre til fakultetets adm, det gjaldt PC-lab situasjonen på I-bygget. Studentgruppene på 200-nivå er nå så store at PC-laben ikke har tilstrekkelig kapasitet og dette fører til unødig mye gruppedeling. Faglærere føler at tilgjengeligheten på D-bygget er begrenset. Forslaget vårt var å utvide PC-lab til også å gjelde naboklasserom og montere skillevegg.

3. **Kommentar til evt. praksisrapport:**

   Ingen praksis i studiene

4. **Kommentar til evalueringer fra utreisende utvekslingsstudenter og vurdering av kvaliteten på tilbudene ved samarbeidende institusjoner:**

   Har ikke hatt utreisende studenter

5. **Kommentarer til grunnlagsdata (søkertall, gjennomføring, utveksling) for studiet og karakterstatistikk[1]:**

   Søkertallene til studiene er gode og vi har hatt færre "drop-outs". På grunnlag av forrige evaluering ble det gitt mulighet til å søke interninnpass til bachelor-studiet for grunnstudiestudentene. Dette for å unngå at studenter søker både samordnet opptak og internt opptak til påbygg. Dette har fungert sånn passe, vi hadde også forrige periode flere studenter som søkte samordnet opptak til bachelor idrett selv om de var ferdige med 1 år.

[1] Grunnlagsdata er lagt ut på R:\Felles.UiA\GRUNNLAGSDATA

Jfr pkt 1: Vi bør vurdere å avsette plasser til 30 stp studenter på friluftsliv slik at det blir et mulig valg

6. Forslag til endringer i studieplanen eller andre endringer/tiltak:

Ingen vesentlige. På grunn av stor studentmasse og samkjøring har vi fortsatt noen utfordringer på 200-nivå, spesielt 200 og 202.

7. Evt. forhold som oppleves som hinder for god studiekvalitet:

Ex phil/fac ligger fortsatt som et krav i bachelorgraden og oppleves som et hinder når det gjelder fleksibilitet i forhold til breddevalg og utvekslingsmuligheter. Vi er fortsatt nesten enestående i landet når det gjelder krav om ex phil/fac i bachelor i idrett, det oppfattes ikke som noen konkurransefortrinn.

På emnene 200 og 201 er ressurstilgang noe til hinder for en bedret studiekvalitet. Det er ønskelig å redusere samkjøringen med folkehelse og EMK noe slik at disse emnene kan målrettes noe mer mot hver enkel retning.

8. Erfaringer (positive eller negative) som bør formidles til andre studier og fakulteter:

9. Evt. kommentarer vedr. administrative rutiner innen fakultetet eller administrativt samarbeid med andre enheter:

Samarbeidet med eksamenskontoret fungerer bedre sammenliknet med forrige rapport. Skyldes i hovedsak at vi har hatt en person å forholde oss til over tid og vi blir møtt med tilstrekkelig grad av fleksibilitet. Spesielt i forhold til de desentraliserte studiene på Hovden/Sirdal har kontoret i stor grad vært gode å ha i forhold til å få eksamener gjennomført.

10. Evt. forslag til endringer i kvalitetssikringssystemet:

Studiumrapport og sluttrapport har fortsatt et for stort element av ”feeding the beast” . Føler at slike rapporter blir tatt til etterretning og sendt videre uten å bli tatt svært seriøst. Når man først skriver slike rapporter så forventer man en eller annen form for tilbakemelding. Dette er tredje gangen studiumrapporten tar opp problematikken rundt ex phil/fac. Blir det jobbet noe med det i adm? Ble forrige rapports kommentarer om eksamenskontoret videreformidlet? Kommer PC-lab situasjonen til å bli tatt tak i?

Hvis ikke vi som lager rapportene føler det skjer noe i forhold til innholdet i rapporten føles det meningsløst å lage den.

Institutt-/studieleders rapport behandles i studierådet. Rapporten med studierådets kommentarer oversendes fakultetsledelsen / dekan for lærerutdanningene.

Frist: 20. november.

Rapporten lagres i Ephorte og i Fronter, jfr. rutiner for lagring av rapporter i kvalitetssikringssystemet. Institutt-/studieleder oppfordres også til å gjøre rapporten, bortsett fra evt. kommentarer om personlige forhold, tilgjengelig for studentene via Fronter.

Universitetet i Agder

Bachelorprogram i idrett

Utvikling i søkertall 2008- 2011

Studie-program	*2008*				*2009*				*2010*				*2011*			
	1.pri søkere	*Tilbud*	*Aksept*	*Møtt*	*1.pri søkere*	*Tilbud*	*Aksept*	*Møtt*	*1.pri søkere*	*Tilbud*	*Aksept*	*Møtt*	*1.pri søkere*	*Tilbud*	*Aksept*	*Møtt*
Idrett, bachelorprogram	59	36	20	17	53	19	15	14	83	34	21	21	69	28	16	15

Universitetet i Agder
Bachelorprogrammet i idrett
Fullføring 2007-2012

Fullføring (antall)	Kolonneetiketter			
Kull	Fullført	Ikke fullført	Totalsum	% Fullførte
2007	11	18	29	38
2008	10	7	17	59
2009	22	21	43	51
2010	4	38	42	10
2011		45	45	0
2012		20	20	0
Totalsum	**47**	**149**	**196**	**24**

Universitetet i Agder

Bachelorprogrammet i idrett

Utvekslingsmuligheter – Samarbeidende institusjoner

pr. 250912

Navn	Land	Type
German Sport University Cologne	Tyskland	ERASMUS
Queensland University of Technology	Australia	BILATERAL
University of Copenhagen	Danmark	NORDPLUS
University of South Australia	Australia	BILATERAL
University of Worcester	Storbritannia og Nord-Irland	ERASMUS
York St John University	Storbritannia og Nord-Irland	ERASMUS
York St John University	Storbritannia og Nord-Irland	BILATERAL

Se nærmere inforasjon om delstudier i utlandet her:
http://www.uia.no/no/portaler/student/studentutveksling/delstudier_i_utlandet

Universitetet i Agder
Bachelorprogrammet i idrett
Utveksling (alle avtaler) 2009-2012

Antall av etternavn	**Kolonneetiketter**			
Radetiketter	**2009**	**2011**	**2012**	**Totalsum**
QUoT / Queensland University of Technology			4	4
UKvP / Univerzita Karlova v Praze			1	1
UOW / University of Worcester	3	2		5
Totalsum	**3**	**2**	**5**	**10**

Universitetet i Agder

Kandidatundersøkelsen 2010

Resultater knyttet til studenter ved Bachelorprogrammet i idrett

Universitetet i Agder (UiA) gjennomførte i perioden mai til juni 2010 en kandidatundersøkelse blant uteksaminerte kandidater. Undersøkelsen omfattet totalt 2791 kandidater på bachelor-, master- og 4-årig allmennlærerutdanningsnivå, som fullførte sin grad ved UiA i perioden 2007 til 2009. Av målgruppen på 2791 kandidater leverte 1464 (52%) respondenter gyldige besvarelser.

Formålet med undersøkelsen var å gi presis informasjon om sammenhengen mellom studentenes utdanning og deres muligheter på arbeidsmarkedet i henhold til sektor, bransje/næring og funksjon/oppgaver.

Av respondentene nevnt ovenfor var syv tidligere studenter ved bachelorprogrammet i idrett (BACIDR). Svarprosenten for studenter ved BACIDR er ikke oppgitt.

Av resultatene fremgår det, m.h.p. BACIDR – studentene, blant annet at:

- 100% (7 av 7) var fornøyd med egen utdanning.
- 14 % (1 av 7) hadde funnet relevant arbeid fire måneder etter endt utdanning. Av alle studentene i undersøkelsen hadde 25% funnet relevant arbeid.
- På en skala fra 1 (helt uenig) til 5 (helt enig) vurderer studentene muligheten til å få forventede jobber til 3,1. Snitt = 3,8.

Studiepoengproduksjon fordelt på studieprogram som emnet primært tilhører

Valgte variabler:

Årstall: 2011 **Semester:** Hele Året **Studiepoeng/finans:** Nye (egenfinansiert) **Studentkategori:** Studenter

Universiteter ▸ Universitetet i Agder ▸ Idrett, bachelorprogram

Emne	2008 Totalt	2009 Totalt	2010 Totalt	2011 Totalt
Barn og unge, bevegelse og utvikling	10,8	12,3	12,3	11,8
Biologiske emner I	9,8	11,5	11,8	12,2
Biologiske emner II	9,0	8,8	10,0	9,7
Biologiske emner III	4,2	0,7	10,2	4,5
Samfunnsvitenskapelige emner I	9,8	11,0	11,2	10,7
Samfunnsvitenskapelige emner II	5,3	3,8	6,2	3,3
Statistikk/metode/oppgave	5,7	3,5	5,8	3,2
Trenings- og aktivitetslære	18,7	19,3	20,0	22,0
Sum	**73,3**	**71,0**	**87,5**	**77,3**

Link: http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/student/eksamen_emne_rapport.cfm

Kilde: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD)

Studiepoengproduksjon fordelt på studieprogram som emnet primært tilhører

Valgte variabler:

Årstall: 2011 **Semester:** Hele Året **Studiepoeng/finans:** Nye (egenfinansiert) **Studentkategori:** Alle

Universiteter ▸ Universitetet i Agder ▸ Friluftsliv og naturguiding, årsstudium

Emne	2008 Totalt	2009 Totalt	2010 Totalt	2011 Totalt
Basic Outdoor Activities Theory	1,5	1,7	1,8	2,0
Friluftsliv i vann, vassdrag, skog og fjell - på barmark	5,0	6,3	8,7	9,0
Friluftsliv i vinterfjellet - skog, sjø og skjærgård	10,0	8,3	9,0	10,7
Friluftslivslære III, skog og høgfjell - vinter	-	0,2	-	-
Friluftslivslære IV, sjø og skjærgård	-	0,2	-	-
Friluftslivsteori I - Norsk friluftslivstradisjon, Menneske, samfunn og natur	4,5	4,2	4,8	4,7
Friluftslivsteori II - Veiledning, undervisning, guiding og ledelse	3,5	2,5	2,3	4,8
Sum	**24,5**	**23,3**	**26,7**	**31,2**

Link: http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/student/eksamen_emne_rapport.cfm

Kilde: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD)

Karakterer fordelt på studieprogram som emnet primært tilhører

Valgte variabler:

Årstall: 2009 **Semester:** Hele Året **Finans:** Egenfinansiert **Studentkategori:** Studenter **Studienivå:** Alle studienivå

Universiteter ▸ Universitetet i Agder ▸ Fakultet for helse- og idrettsfag ▸ Institutt for folkehelse, idrett og ernæring ▸ Idrett, bachelorprogram

Emne	Karakter a		Karakter b		Karakter c		Karakter d		Karakter e		Karakter f		Total	
	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt
Barn og unge, bevegelse og utvikling	6,0	8,1	32,0	43,2	29,0	39,2	5,0	6,8	2,0	2,7	-	-	**74,0**	**100,0**
Biologiske emner I	4,0	5,7	42,0	60,0	18,0	25,7	6,0	8,6	-	-	-	-	**70,0**	**100,0**
Biologiske emner II	2,0	3,2	16,0	25,8	17,0	27,4	16,0	25,8	3,0	4,8	8,0	12,9	**62,0**	**100,0**
Biologiske emner III	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Samfunnsvitenskapelige emner I	-	-	20,0	29,9	35,0	52,2	10,0	14,9	1,0	1,5	1,0	1,5	**67,0**	**100,0**
Samfunnsvitenskapelige emner II	1,0	4,3	7,0	30,4	11,0	47,8	4,0	17,4	-	-	-	-	**23,0**	**100,0**
Statistikk/metode/oppgave	-	-	7,0	33,3	9,0	42,9	2,0	9,5	1,0	4,8	2,0	9,5	**21,0**	**100,0**
Trenings- og aktivitetslære	2,0	3,4	29,0	50,0	25,0	43,1	1,0	1,7	1,0	1,7	-	-	**58,0**	**100,0**
Sum	**15,0**	**4,0**	**153,0**	**40,7**	**145,0**	**38,6**	**44,0**	**11,7**	**8,0**	**2,1**	**11,0**	**2,9**	**376,0**	**100,0**

Rekker der verdien er mindre enn 5 vises med *.

Link: http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/student/karakter_emne_rapport.cfm

Kilde: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD)

Karakterer fordelt på studieprogram som emnet primært tilhører

Valgte variabler:

Årstall: 2010 **Semester:** Hele Året **Finans:** Egenfinansiert **Studentkategori:** Studenter **Studienivå:** Alle studienivå

Universiteter ▸ Universitetet i Agder ▸ Fakultet for helse- og idrettsfag ▸ Institutt for folkehelse, idrett og ernæring ▸ Idrett, bachelorprogram

Emne	Karakter a		Karakter b		Karakter c		Karakter d		Karakter e		Karakter f		Total	
	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt
Barn og unge, bevegelse og utvikling	12,0	16,0	31,0	41,3	22,0	29,3	10,0	13,3	-	-	-	-	**75,0**	**100,0**
Biologiske emner I	3,0	4,2	35,0	48,6	21,0	29,2	11,0	15,3	1,0	1,4	1,0	1,4	**72,0**	**100,0**
Biologiske emner II	2,0	2,8	21,0	29,2	22,0	30,6	17,0	23,6	-	-	10,0	13,9	**72,0**	**100,0**
Biologiske emner III	-	-	5,0	12,8	27,0	69,2	7,0	17,9	-	-	-	-	**39,0**	**100,0**
Samfunnsvitenskapelige emner I	-	-	4,0	5,7	36,0	51,4	24,0	34,3	4,0	5,7	2,0	2,9	**70,0**	**100,0**
Samfunnsvitenskapelige emner II	2,0	5,1	19,0	48,7	15,0	38,5	1,0	2,6	-	-	2,0	5,1	**39,0**	**100,0**
Statistikk/metode/oppgave	1,0	2,9	19,0	55,9	10,0	29,4	3,0	8,8	1,0	2,9	-	-	**34,0**	**100,0**
Trenings- og aktivitetslære	1,0	1,6	24,0	39,3	33,0	54,1	2,0	3,3	1,0	1,6	-	-	**61,0**	**100,0**
Sum	**21,0**	**4,5**	**158,0**	**34,2**	**186,0**	**40,3**	**75,0**	**16,2**	**7,0**	**1,5**	**15,0**	**3,2**	**462,0**	**100,0**

Rekker der verdien er mindre enn 5 vises med *.

Link: http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/student/karakter_emne_rapport.cfm

Kilde: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD)

Karakterer fordelt på studieprogram som emnet primært tilhører

Valgte variabler:

Årstall: 2011 **Semester:** Hele Året **Finans:** Egenfinansiert **Studentkategori:** Studenter **Studienivå:** Alle studienivå

Universiteter ▸ Universitetet i Agder ▸ Fakultet for helse- og idrettsfag ▸ Institutt for folkehelse, idrett og ernæring ▸ Idrett, bachelorprogram

Emne	Karakter a		Karakter b		Karakter c		Karakter d		Karakter e		Karakter f		Total	
	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt
Barn og unge, bevegelse og utvikling	4,0	5,6	23,0	32,4	27,0	38,0	15,0	21,1	2,0	2,8	-	-	**71,0**	**100,0**
Biologiske emner I	4,0	5,6	31,0	43,1	33,0	45,8	4,0	5,6	-	-	-	-	**72,0**	**100,0**
Biologiske emner II	2,0	2,9	18,0	26,1	20,0	29,0	17,0	24,6	2,0	2,9	10,0	14,5	**69,0**	**100,0**
Biologiske emner III	1,0	3,4	4,0	13,8	12,0	41,4	8,0	27,6	2,0	6,9	2,0	6,9	**29,0**	**100,0**
Samfunnsvitenskapelige emner I	2,0	2,7	10,0	13,5	17,0	23,0	20,0	27,0	15,0	20,3	10,0	13,5	**74,0**	**100,0**
Samfunnsvitenskapelige emner II	1,0	4,5	8,0	36,4	4,0	18,2	7,0	31,8	-	-	2,0	9,1	**22,0**	**100,0**
Statistikk/metode/oppgave	1,0	4,5	17,0	77,3	1,0	4,5	-	-	-	-	3,0	13,6	**22,0**	**100,0**
Trenings- og aktivitetslære	4,0	6,1	24,0	36,4	31,0	47,0	7,0	10,6	-	-	-	-	**66,0**	**100,0**
Sum	**19,0**	**4,5**	**135,0**	**31,8**	**145,0**	**34,1**	**78,0**	**18,4**	**21,0**	**4,9**	**27,0**	**6,4**	**425,0**	**100,0**

Rekker der verdien er mindre enn 5 vises med *.

Link: http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/student/karakter_emne_rapport.cfm

Kilde: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD)

Karakterer fordelt på studieprogram som emnet primært tilhører

Valgte variabler:

Årstall: 2009 **Semester:** Hele Året **Finans:** Egenfinansiert **Studentkategori:** Studenter **Studienivå:** Alle studienivå

Universiteter ▸ Universitetet i Agder ▸ Fakultet for helse- og idrettsfag ▸ Institutt for folkehelse, idrett og ernæring ▸ Friluftsliv og naturguiding, årsstudium

Emne	Karakter a		Karakter b		Karakter c		Karakter d		Karakter e		Karakter f		Total	
	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt
Basic Outdoor Activities Theory	2,0	20,0	5,0	50,0	3,0	30,0	-	-	-	-	-	-	**10,0**	**100,0**
Friluftsliv i vann, vassdrag, skog og fjell - på barmark	-	-	8,0	42,1	8,0	42,1	3,0	15,8	-	-	-	-	**19,0**	**100,0**
Friluftsliv i vinterfjellet - skog, sjø og skjærgård	4,0	16,7	10,0	41,7	7,0	29,2	3,0	12,5	-	-	-	-	**24,0**	**100,0**
Friluftslivslære III, skog og høgfjell - vinter	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Friluftslivslære IV, sjø og skjærgård	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Friluftslivsteori I - Norsk friluftslivstradisjon, Menneske, samfunn og natur	-	-	2,0	7,7	8,0	30,8	9,0	34,6	6,0	23,1	1,0	3,8	**26,0**	**100,0**
Friluftslivsteori II - Veiledning, undervisning, guiding og ledelse	-	-	4,0	26,7	5,0	33,3	5,0	33,3	1,0	6,7	-	-	**15,0**	**100,0**
Sum	**6,0**	**6,3**	**29,0**	**30,2**	**33,0**	**34,4**	**20,0**	**20,8**	**7,0**	**7,3**	**1,0**	**1,0**	**96,0**	**100,0**

Rekker der verdien er mindre enn 5 vises med *.

Link: http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/student/karakter_emne_rapport.cfm

Kilde: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD)

Karakterer fordelt på studieprogram som emnet primært tilhører

Valgte variabler:

Årstall: 2010 **Semester:** Hele Året **Finans:** Egenfinansiert **Studentkategori:** Studenter **Studienivå:** Alle studienivå

Universiteter ▸ Universitetet i Agder ▸ Fakultet for helse- og idrettsfag ▸ Institutt for folkehelse, idrett og ernæring ▸ Friluftsliv og naturguiding, årsstudium

Emne	Karakter a		Karakter b		Karakter c		Karakter d		Karakter e		Karakter f		Total	
	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt
Basic Outdoor Activities Theory	1,0	9,1	2,0	18,2	5,0	45,5	3,0	27,3	-	-	-	-	**11,0**	**100,0**
Friluftsliv i vann, vassdrag, skog og fjell - på barmark	2,0	7,7	7,0	26,9	13,0	50,0	4,0	15,4	-	-	-	-	**26,0**	**100,0**
Friluftsliv i vinterfjellet - skog, sjø og skjærgård	3,0	11,1	13,0	48,1	11,0	40,7	-	-	-	-	-	-	**27,0**	**100,0**
Friluftslivsteori I - Norsk friluftslivstradisjon, Menneske, samfunn og natur	-	-	4,0	13,3	10,0	33,3	11,0	36,7	4,0	13,3	1,0	3,3	**30,0**	**100,0**
Friluftslivsteori II - Veiledning, undervisning, guiding og ledelse	-	-	5,0	29,4	5,0	29,4	2,0	11,8	2,0	11,8	3,0	17,6	**17,0**	**100,0**
Sum	**6,0**	**5,4**	**31,0**	**27,9**	**44,0**	**39,6**	**20,0**	**18,0**	**6,0**	**5,4**	**4,0**	**3,6**	**111,0**	**100,0**

Rekker der verdien er mindre enn 5 vises med *.

Link: http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/student/karakter_emne_rapport.cfm

Kilde: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD)

Karakterer fordelt på studieprogram som emnet primært tilhører

Valgte variabler:

Årstall: 2011 **Semester:** Hele Året **Finans:** Egenfinansiert **Studentkategori:** Studenter **Studienivå:** Alle studienivå

Universiteter ▸ Universitetet i Agder ▸ Fakultet for helse- og idrettsfag ▸ Institutt for folkehelse, idrett og ernæring ▸ Friluftsliv og naturguiding, årsstudium

Emne	Karakter a		Karakter b		Karakter c		Karakter d		Karakter e		Karakter f		Total	
	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt	Antall totalt	Prosent totalt
Basic Outdoor Activities Theory	-	-	4,0	33,3	5,0	41,7	3,0	25,0	-	-	-	-	**12,0**	**100,0**
Friluftsliv i vann, vassdrag, skog og fjell - på barmark	1,0	3,7	6,0	22,2	10,0	37,0	10,0	37,0	-	-	-	-	**27,0**	**100,0**
Friluftsliv i vinterfjellet - skog, sjø og skjærgård	-	-	8,0	22,9	13,0	37,1	11,0	31,4	-	-	3,0	8,6	**35,0**	**100,0**
Friluftslivsteori I - Norsk friluftslivstradisjon, Menneske, samfunn og natur	-	-	7,0	25,0	10,0	35,7	9,0	32,1	2,0	7,1	-	-	**28,0**	**100,0**
Friluftslivsteori II - Veiledning, undervisning, guiding og ledelse	2,0	6,9	7,0	24,1	12,0	41,4	4,0	13,8	4,0	13,8	-	-	**29,0**	**100,0**
Sum	**3,0**	**2,3**	**32,0**	**24,4**	**50,0**	**38,2**	**37,0**	**28,2**	**6,0**	**4,6**	**3,0**	**2,3**	**131,0**	**100,0**

Rekker der verdien er mindre enn 5 vises med *.

Link: http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/student/karakter_emne_rapport.cfm

Kilde: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD)

Evalueringsrapport
Evaluering av studieprogrammet Master mekatronikk, Fakultet for teknologi og realfag

Evalueringspanel:
Knut Aasland, NTNU
Arne Bedringås, NODE
Silje Gunvaldsen, 2. år master mekatronikk
Morten Ottestad, UiA
Michael Rygaard Hansen, UiA

Studiekoordinator for masterprogrammet i mekatronikk, Kjell G. Robbersmyr var tilgjengelig for spørsmål. Instituttkonsulent Åse Linn Berntsen har vært sekretær for evalueringspanelet.

Bakgrunnsinformasjon:

1. Studieprogram- og emnebeskrivelse
2. Studium- og emnerapporter fra 2009-2010 og 2010-2011
3. Informasjon om opptakskrav, inkludert utfyllende regler for opptak til Teknologi, masterprogram
4. Søkertall 2010, 2011 og 2012
5. Oversikt over antall ferdige kandidater 2010, 2011 og 2012
6. Karakterstatistikk 2010-2011 og 2011-2012
7. Kvalifikasjonsrammeverket (nasjonalt)
8. Kandidatundersøkelse 2010, 2011, 2012
9. Informasjon om utvekslingsavtaler

Evalueringskriterier ifølge stikkordene i Kvalitetssikringssystemets kapittel 2.3.4 og utfyllende beskrivelser vises med ramme, og evalueringspanelets vurdering og kommentarer fremgår i kursiv, med fet skrift.

A Helhet og sammenheng i studieprogrammet

- Studiets totale innhold sett i forhold til det behov i samfunnet studiet er tenkt å dekke.
- Sammenhengen mellom obligatorisk del og valgfri del i studieprogrammet, for eksempel fordypning + valgdel.
- For noen studier vil en vurdering av forholdet mellom fag og praksis være aktuell. For lærerutdanningene vil en vurdering av forbindelsen til fagdidaktikk komme i tillegg.

Vurdering:

- ***Hovedinntrykket er at helheten er god og fagene henger godt sammen. Det er positivt at industrien er nært involvert.***
- ***Kandidatundersøkelsen viser at det er behov for kandidatene.***
- ***Studiet er multi-disiplinært. Det er ønskelig med mange emner fra de ulike disipliner, og det er derfor ikke plass til valgfag. Evalueringspanelet har ingen innvendinger til dette. Det er viktig med jevnlige relevans-vurderinger av de ulike emnene.***
- ***Studiet har ikke praksisperioder med utplassering slik som for eksempel lærerutdanning eller sykepleierutdanning. Studiet har derimot en rekke***

tverrfaglige prosjekter som gir studentene praktisk erfaring med hvordan slike problemstillinger kan løses i yrkeslivet. I forbindelse med arbeidet med masteroppgaver har studentene jevnlige møter med og presentasjoner for industrien/oppdragsgiver, slik de vil ha i yrkeslivet.

B Sammensetning av emner og emnegrupper

- Sammensetningen av emner som inngår i studieprogrammet samt at rekkefølgen av emner gir progresjon i programmet (for eksempel innen en fordypningsenhet).
- Størrelsen på masteroppgave og eventuell størrelse/plassering av bacheloroppgave.
- Eventuell overlapping mellom emner.

Vurdering:

- ***Sammensetningen av emner er god. Fellesprosjektene oppfyller næringslivets ønske om erfaring i prosjektarbeid.***
- ***Emnet MAS500 Masteroppgave er på 30 studiepoeng, og denne utføres individuelt eller i et samarbeid mellom to studenter, i 4. semester. Arbeidsomfang for hver student tilsvarer 810-900 arbeidstimer.***
- ***Det er kun litt overlapping, og det bør det være. Emnebeskrivelsene er gode.***

C Innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner

- En vurdering av om læringsutbyttet
  - beskriver kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse en kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha (jf. kvalifikasjonsrammeverket[1])
  - er utformet ut fra aktuelle nivåbeskrivelser for bachelor- og masternivå
  - er oppnåelig for studenten på det aktuelle nivået i løpet av den tiden som er avsatt til studiet
  - at det er samsvar mellom summen av innhold/læringsutbytte i de enkelte emner og studieprogrammet som helhet

- Hvorvidt studieprogrammet har en tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart, jf. NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (tilsynsforskriften) § 4-2.

Beskrivelse av læringsutbytte fra studiehåndboka 2012-2013:
«Kunnskap
Etter fullført studium skal studenten

- *ha inngående teoretisk kunnskap om ulike mekatroniske elementer og systemer*
- *ha inngående kunnskaper om modellering og simulering av mekatroniske systemer*

[1] Kvalifikasjonsrammeverket er ikke implementert for alle studier og emner ved universitetet. Innen utgangen av 2012 skal alle institusjonens fag- og studieplaner være i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket.

- *ha inngående kunnskaper om valg, analyse og dimensjonering av mekatroniske systemer*
- *ha inngående kunnskaper om elektriske og hydrauliske aktuatorer og systemer*

Ferdigheter

Etter fullført studium skal studenten

- *kunne designe og videreutvikle mekaniske komponenter og systemer*
- *kunne modellere og simulere sammensatte mekatroniske produkter*
- *kunne benytte dataverktøy ved analyse og ved teknisk design av mekatroniske produkter*
- *kunne anvende strukturer produktutvikling som metode ved framtakning av mekatroniske produkter*
- *kunne anvende prosjetstyring som verktøy til planlegging, gjennomføring og rapportering*

Generell kompetanse

Etter fullført studium skal studenten

- *kunne drive modellbasert utvikling av mekatroniske produkter og systemer*
- *kunne være prosjektleder ved større mekatroniske prosjekter»*

Vurdering:

- ***Læringsutbyttet i studieprogrambeskrivelsen anses som dekkende. Det er positivt med bruk av beregningsverktøy og at disse er de samme som benyttes i industrien. Det presiseres at det er viktig med jevnlige oppgraderinger av disse verktøyene i takt med det som skjer i industrien.***
- ***Evalueringspanelet mener det er godt samsvar mellom kvalifikasjonsrammeverkets generelle beskrivelser av læringsutbytte for 2. syklus (masternivå) og læringsutbyttebeskrivelsene for masterprogrammet i mekatronikk.***
- ***Læringsutbyttet anses å være mulig for studentene å oppnå innen avsatt tid. Innholdet i emnene er godt.***
- ***Når det gjelder den praktiske gjennomføringen av undervisningen, er struktur viktig. Når det gjelder prosjektarbeid, bør prosjektbeskrivelsene være ferdige før selve prosjektet starter. Et forslag er å sette av tid til en forprosjektfase, slik at prosjektet er ferdig definert. Særlig de første prosjektene i studiet, der studentene er nye og i enda større grad enn senere i studiet er i en læringssituasjon, bør ha klare rammer og være godt definerte. Det er viktig at studentene opparbeider selvtillit og får trygghet i metodikken til å gjennomføre prosjektene. Senere kan en del av prosjektet også være å definere prosjektet, slik det vil være i en ordinær jobbsituasjon.***
- ***Evalueringspanelet mener at det er godt samsvar mellom enkelte emner og studieprogrammet som helhet. Studentene opplever også at det i all hovedsak er godt samsvar mellom emnebeskrivelser og praktisk gjennomføring. I noen emner ønsker studentene mer lab-arbeid. I emner som går over to semestre, kan det være aktuelt å samkjøre emnene bedre (med hensyn til tidspunkter og omfang), eventuelt dele emner i to.***

- ***Noen av oppgavene på både på bachelor- og masternivå kan være koblet til PhD-prosjekter. Alle underviserne er aktive forskere (i tillegg til å ha 70-80 % undervisning), og benytter sin erfaring fra forskning i undervisningen. NODE og UiA arbeider for å øke samarbeidet innen forskning med andre universiteter, både nasjonalt og internasjonalt.***

D Målgruppe
- Grunnstudier: Hvorvidt eventuelle særkrav for opptak til studieprogrammet er relevante.
- Masterprogram: Hvorvidt opptakskrav er fornuftig og relevant ut fra innholdet i studieprogrammet, samt en vurdering i forhold til bred kontra smal målgruppe.

Vurdering:
- ***Første kulepunkt er ikke aktuelt.***
- ***For de to første kullene var det ikke noe karakterkrav for å få opptak til masterstudiet i mekatronikk. Krav om gjennomsnittskarakter C ble innført fra og med opptaket 2011-2012. Evalueringspanelet synes det virker fornuftig med C som karakterkrav og bestått bachelorutdanning (og ikke mulighet for betinget opptak).***

E Variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk fremmøte)
- Hvorvidt vurderingsformene gir den øvelse som er ønskelig i forhold til den aktuelle utdanning (gitt at vurderingsformene også gir kompetanse i seg selv).

Vurdering:
- ***Det er obligatoriske innleveringer og prosjektarbeid i mange av emnene, og arbeidsformene er varierte.***
- ***Det er ønskelig med veiledning underveis i prosjektene, og fast ukentlig veiledning er positivt. For studentene er det viktig med struktur i prosjektarbeidet.***

F Relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte
- Drøfte hvorvidt undervisnings- og vurderingsformen i det enkelte emne sikrer at læringsutbyttet oppnås og at kravet i UH-loven om at det skal sørges for at kandidatenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en faglig betryggende måte, oppnås.

Vurdering:
Evalueringspanelet synes det jevnt over er god sammenheng mellom læringsutbytte, arbeidsformer og vurderingsform.

G Bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)

- Bruk av gradert karakter kontra bruk av bestått/ikke bestått, jf. universitetets bestemmelse om at bestått/ikke bestått bare kan brukes i et omfang på 25 % av studiepoengene som inngår i den teoretiske delen av studieprogrammet og samlet ikke overstiger 50 % av studiepoengene som inngår i programmet.
- Bruk av vurderingsuttrykk i det enkelte emne.

Fra Studiehåndboka 2012-2013:

1. studieår:

MAS403 Maskintekniske systemer for mekatronikk 10 sp	*Individuell skriftlig eksamen, 5 timer (teller 60 %). Mappe med to prosjektarbeid (teller 40 %). Gradert karakter.*
MA-417-G Matematikk for mekatronikk 10 sp	*Individuell skriftlig eksamen 4 timer (teller 70 %), mappe bestående av ett prosjektarbeid (teller 30 %). Gradert karakter.*
MAS407-G Modellering og simulering av mekatroniske systemer 10 sp	*Individuell skriftlig eksamen, 4 timer. Gradert karakter.*
MAS404-G Analog og digital elektroteknikk 10 sp	*Vurderingen skjer på grunnlag av en deleksamen (3 timer) og en avsluttende eksamen (4 timer), som begge er individuelle og skriftlige. Elektriske kretser og Digitalteknikk (deleksamenen) teller 40 %, og Servoteknikk og Reguleringsteknikk (avsluttende eksamen) teller 60 %. Gradert karakter.*
MAS405-G Maskinelementer og hydraulikk 10 sp	*To individuelle skriftlige eksamener: Hydraulikk - 3 timer - teller 20 %. Den andre individuelle eksamenen, bestående av fire moduler, - 4 timer - teller 80 %. Gradert karakter.*
MAS406-G Mekanisk materialteknologi 10 sp	*5-timers individuell skriftlig eksamen. Gradert karakter.*
MAS401-G Elektriske motordrifter 5 sp	*Individuell skriftlig eksamen, 4 timer. Gradert karakter.*
MAS402-G Hydraulikkomponenter og –systemer 5 sp	*Individuell skriftlig eksamen, 3 timer (teller 60 % av endelig karakter), og prosjektarbeid (teller 40 % av endelig karakter). Gradert karakter.*
MAS400-G Industriell IT 10 sp	*Prosjektrapport utført i gruppe, med justerende muntlig prosjektpresentasjon i gruppe. Gradert karakter. Karakteren på prosjektrapporten kan justeres maksimalt en bokstavkarakter opp/ned. Prosjektpresentasjonen kan gi grunnlag for individuell justering av karakteren fra prosjektrapporten.*

2. studieår

MAS501-G	*Individuell skriftlig eksamen, 4 timer (teller 70 %),*

Reguleringsteknikk 10 sp	*og praktisk prosjektoppgave (teller 30 %). Gradert karakter.*
MAS503-G Produktutvikling 10 sp	*Prosjektrapport utført i gruppe, med justerende muntlig prosjektpresentasjon i gruppe. Gradert karakter. Prosjektpresentasjonen kan gi grunnlag for individuell justering av karakteren fra prosjektrapporten.*
MAS502-G Instrumentering og måleteknikk 5 sp	*3-timers individuell skriftlig eksamen (teller 60 %) og praktisk prosjektoppgave (teller 40 %). Gradert karakter.*
MAS504-G Elementmetoden 5 sp	*3-timers individuell skriftlig eksamen. Gradert karakter.*
MAS500-G Masteroppgave i mekatronikk 30 sp	*Skriftlig rapport der produkter, programvare eller prototyper kan inngå. Masteroppgaven skal presenteres muntlig før karakterfastsettelse. Gradert karakter. Retningslinjer for vurdering opplyses ved semesterstart. Det er ikke anledning til å levere forbedret versjon av tidligere oppgaver i forbindelse med ny eller utsatt eksamen.*

Vurdering:
De fleste emnene har en kombinasjon av skriftlig eksamen og prosjektarbeid. Kun graderte karakterer brukes, og panelet har ingen innvendinger til dette. Graderte karakterer er ønsket av studentene selv. Næringsliv og andre som ønsker å ansette kandidatene, foretrekker også at karakterene på vitnemålet er graderte.

H Internasjonalisering
- Studentenes muligheter for utveksling i studieprogrammet og utvekslingsavtaler knyttet til programmet.

Ifølge studieprogrambeskrivelsen bør studentene oppholde seg ved UiA det første semesteret, men det kan avtales utveksling i hvilket som helst av de andre semestrene. Hovedårsaken til at de bør være ved UiA det første semesteret, er harmoniseringsemnene. I 1. studieår er det to emner som går over både høst og vår (MA-417 Matematikk for mekatronikk og MAS403 Maskintekniske systemer for mekatronikk), så i praksis er det 3. semester som er best tilrettelagt for utveksling.

Ifølge studieprogrambeskrivelsen har fakultetet samarbeidsavtaler følgende utdanningsinstitusjoner:

Technische Universität Dresden i Tyskland
Danmarks Tekniske Universitet (DTU)
Aalborg Universitet i Danmark
University of Minnesota i USA

Høsten 2009 – ingen utvekslingsstudenter ut

Høsten 2010 – 1 «utveksling»:
Høgskolen i Telemark

Høsten 2011 – 6 studenter ut:
4 til University of Minnesota,
2 til University of New South Wales

Høsten 2012 – 2 studenter ut:
Fachhochschule Vorarlberg, Østerrike

Det er også en del «innvekslingsstudenter», og mange av dem er fra Vorarlberg. De følger ofte ikke ordinære semestre, men tar gjerne enkeltemner.

Vurdering:
Evalueringspanelet er av den oppfatning at det er godt lagt til rette for utveksling i løpet av studiet. Panelet har ingen kommentarer til omfanget av utvekslingen.

I Yrkesrelevans
- Hvorvidt studieprogrammet gir den yrkeskompetanse som er beskrevet i studie-/fagplan og er dekkende for de yrkesmuligheter programmet gir. Bør også vurderes i lys av eventuelle resultater fra kandidatundersøkelser samt eventuell erfaringsutveksling med praksisfeltet/avtakerorganisasjoner (privat/offentlig sektor).

Vurdering:
Kandidatundersøkelsen viser at studiet er meget relevant i forhold til yrkesmuligheter.

J Læringsmiljø og programtilhørighet[2]
- Det fysiske læringsmiljø totalt sett (undervisningslokaler, spesialrom, grupperom, utstyr, hjelpemidler, tilgang til IT-ressurser, lesesaler, bibliotek) og det psykososiale læringsmiljø med tanke på forholdet studentene imellom og forholdet mellom studenter og lærere.
- Opplegg for faglige/sosiale aktiviteter i forbindelse med oppstart av studieprogrammet.

Vurdering:
- ***Det fysiske læringsmiljøet har blitt bedre det siste året. Det gjenstår en del i forhold til grupperom og tilgang til IT-ressurser. I utgangspunktet var det ikke lagt til rette for egen masterlesesal på ny campus (innflytting august 2010,) men dette har etter hvert kommet i orden.***
- ***Det er derimot fremdeles en stor utfordring i forhold til spesiell programvare og manglende tilgang til labene. Universitetet har for få lisenser (spesielt MAS407) i forhold til antall studenter. Viktig med struktur og planlegging: Faglærer må vite***

[2] Dette punktet er vanskelig å vurdere for eksterne evaluatorer. Det vil derfor være studentenes og ansattes erfaringer som bør legges til grunn.

hvor mange studenter som planlegger å ta emnet (problematisk 2011-2012 i forhold til ikke-planlagt antall «innvekslingsstudenter»). Masterstudentene bør ha egen lab.

- ***Åpningstidene ved UiA er svært problematiske. Studentene har ikke tilgang til maskinlaben, hvor datamaskinene med den lisensierte programvaren står, etter kl 16, og ingen studenter har tilgang til campus etter kl 21 på hverdager eller kl 16 på lørdager. De har heller ikke tilgang på søndager. Datamaskinene med relevant programvare er ofte i bruk av andre studenter som har undervisning og/eller øving fra kl 8-18. Tilgang mellom 18 og 21 blir et for lite tidsrom. Aktuell programvare (inkludert lisenser) er ikke tilgjengelig i 24-timers-sonen, så det er ikke en god løsning å bli henvist til denne.***
- ***Det psykososiale læringsmiljøet oppleves som godt.***
- ***Fadderordning ved studiestart fungerer fint. Faddere kommer som regel fra samme studieprogram, slik at studenter fra 5. klasse pleier å være fadder for 4. klasse.***

K Inntakskvalitet

- Utviklingen i søkertall (primærsøkere) til studieprogrammet de siste årene.

	2008	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
Søknad	*24*	*52*	*123*	*93(50)**	*104 (66)**
Opptak	*10*	*19*	*26*	*32*	*26*

(kilde: dbh.no)

**Tall i parentes er førsteprioritetssøkere, tall utenfor parentes er alle søkere*

Vurdering:
Evalueringspanelet er av den oppfatning at oversikten viser en naturlig utvikling.

L Oppnådde resultater (karakterer, stryk, frafall)

- Mulige årsaker til frafall på studieprogrammet eller enkeltemner. Vurdere bruk og fordeling av karakterskalaen og mulige årsaker til at emner har høy strykprosent. Eventuelt foreslå tiltak for å redusere frafall/stryk.

2010: 5 kandidater uteksaminert
2011: 15 kandidater uteksaminert
2012: 19 kandidater uteksaminert (inkludert 4 kandidater fra studieretningen innen fornybar energi)

Vurdering:
Det er lavt frafall. Bachelorutdanningene innen ingeniørfag har et frafall på 20-30 %, men masterstudiet i mekatronikk har et frafall på under 5 %. Dette skyldes mest sannsynlig opptakskvaliteten, og at studentene har en høy motivasjon for å gjennomføre studiet.

Andre kommentarer/forslag:

a) ***Harmoneringsemner i 1. semester:***

For å få et enda mer strømlinjeformet studium, kan man kanskje tenke nytt når det gjelder harmoniseringsfagene. Panelet foreslår at en kan se på valgemnene som allerede ligger i 5. semester på bachelorstudiene, eventuelt vurdere harmoniseringsemnene som sommerkurs. Dette vil være gunstig med hensyn til strukturen på undervisningen i andre emner i 1. semester, der for eksempel deler av andre emner blir forskjøvet i påvente av at alle kandidatene har vært igjennom essensielle deler av de ulike harmoniseringsemnene.

b) ***Økt samarbeid med andre avdelinger på UiA, f.eks. IKT-miljøet. Vi tenker da på vision systemer og «Kunstig intelligens».***

c) ***Språk:***

Innspill fra studenter med ikke-norsk –språklig bakgrunn:
Ønsker hele studiet på engelsk, og ikke en fordeling 75 % - 25 %. Viktig å huske på disse studentene også når det gis informasjon på Fronter, og hensynet til «innvekslings»-studenter

d) ***Vitnemål***

Kan prosjektarbeid som arbeidsform synliggjøres på vitnemålet, i tillegg til oppnådd karakter? Det er nyttig informasjon til potensiell arbeidsgiver.

Egenevaluering – Masterprogrammet i mekatronikk

Grunnlaget for rapporten

1. Studieprogram- og emnebeskrivelse
2. Studium- og emnerapporter fra 2009-2010 og 2010-2011
3. Informasjon om opptakskrav, inkludert utfyllende regler for opptak til Teknologi, masterprogram
4. Søkertall 2010, 2011 og 2012
5. Oversikt over antall ferdige kandidater 2010, 2011 og 2012
6. Karakterstatistikk 2010-2011 og 2011-2012
7. Kvalifikasjonsrammeverket (nasjonalt)
8. Kandidatundersøkelse 2010, 2011, 2012
9. Informasjon om utvekslingsavtaler
10. Rapport fra panelet som evaluerte masterprogrammet i mekatronikk

Ekstern institusjon for sammenligning

Mekatronikkutdanning på mastergradsnivå er et relativt nytt fagfelt i akademisk sammenheng. Selv om det er fagmiljøer ved, for eksempel, NTNU som jobber med lignende problemstillinger, er det ikke tilsvarende studieprogram i Norge det er naturlig å sammenligne seg med.

Evalueringspanel:

- Knut Aasland, førsteamanuensis, NTNU
- Arne Bedringås, prosjektleder, NODE
- Silje Gunvaldsen, student på 2. år master mekatronikk, Universitetet i Agder
- Morten Ottestad, universitetslektor, Universitetet i Agder
- Michael Rygaard Hansen, professor, Universitetet i Agder
- Åse Linn Berntsen, førstekonsulent, Universitetet i Agder (sekretær for panelet)

<u>Bakgrunnen for valg av medlemmer i panelet</u>

- Knut Aasland fra NTNU har maskinbakgrunn, jobbet som forsker og forskningssjef ved Sintef, og har erfaring fra lignende programevalueringer. Dette gir oss en god pekepinn med hensyn til det faglige nivået ved vårt mekatronikkprogram sammenlignet med masterutdanninger ved f.eks. NTNU.
- Arne Bedringås representerer bedriftene i NODE, som i svært stor grad er avtakere for kandidatene som uteksamineres. Bedringås har bakgrunn fra teknisk kybernetikk, og har solid erfaring fra bransjen både som ingeniør og teknisk sjef ved ulike bedrifter i NODE. Sammen med Aasland dekker han den nødvendig bakgrunn for å forstå det faglige innholdet i vårt mekatronikkprogram.
- Silje Gunvaldsen er en engasjert tillitsvalgt på 5. studieår av masterprogrammet i mekatronikk. Hun har bakgrunn fra bachelorprogrammet i fornybar energi, og kunne derfor tilføre nyttige erfaringer i forhold til hvordan studenter som ikke har tatt vår egen bachelorgrad i mekatronikk opplever masterstudiet.
- Morten Ottestad er ansatt ved Fakultet for teknologi og realfag ved Universitetet i Agder, og underviser på både bachelor- og masterprogrammet i mekatronikk. Ble

ansatt 1990, og er den i mekatronikk-gruppen som har vært ansatt lengst ved HiA/UiA.

- Michael Rygaard Hansen er ansatt ved Fakultet for teknologi og realfag ved Universitetet i Agder, og underviser på både bachelor- og masterprogrammet i mekatronikk. Han har bakgrunn fra Aalborg Universitet, og har jobbet ved UiA siden 2009.

Arbeidet med programevalueringen

Prosessen med å samle medlemmer til evalueringspanelet startet våren 2012. Panelet var klart høsten 2012, og de fikk da tilsendt dokumenter med bakgrunnsinformasjon om studieprogrammet. Panelet møttes til et heldagsmøte på Universitetet i Agder 8. november 2012. På bakgrunn av møtet ble det skrevet en evalueringsrapport. Denne har blitt sendt på høring til panelet, og det har blitt gjort justeringer på bakgrunn av kommentarer og innspill.

Vurderinger

Studieprogrammets hovedmålsetting/læringsutbytte

Studieprogrammets læringsutbytte er beskrevet slik:

Kunnskap

Etter fullført studium skal studenten

- *ha inngående teoretisk kunnskap om ulike mekatroniske elementer og systemer*
- *ha inngående kunnskaper om modellering og simulering av mekatroniske systemer*
- *ha inngående kunnskaper om valg, analyse og dimensjonering av mekatroniske systemer*
- *ha inngående kunnskaper om elektriske og hydrauliske aktuatorer og systemer*

Ferdigheter

Etter fullført studium skal studenten

- *kunne designe og videreutvikle mekaniske komponenter og systemer*
- *kunne modellere og simulere sammensatte mekatroniske produkter*
- *kunne benytte dataverktøy ved analyse og ved teknisk design av mekatroniske produkter*
- *kunne anvende strukturer produktutvikling som metode ved framtakning av mekatroniske produkter*
- *kunne anvende prosjetstyring som verktøy til planlegging, gjennomføring og rapportering*

Generell kompetanse

Etter fullført studium skal studenten

- *kunne drive modellbasert utvikling av mekatroniske produkter og systemer*
- *kunne være prosjektleder ved større mekatroniske prosjekter*

Vi vurderer læringsutbyttet som beskrivende og relevant for hva studentene skal sitte igjen med etter fullført studium. Vi mener også at kravene som stilles til studentene er passende. Evalueringspanelet mener det samme.

Faglig innhold og nivå
Programmet er på 120 studiepoeng. Da masterprogrammet i mekatronikk består av emner fra flere ulike disipliner (maskin, elektroteknikk og styringsteknikk), er det ikke rom for valgemner. Det er opptak av kandidater med ulik bakgrunn (maskin-, elektro-, mekatronikk-, osv.), og disse harmoniseres i 1. semester. Det vil si at de som har ren maskinbakgrunn harmoneres innen elektro- og styringsemner (10 sp), mens kandidater med elektrobakgrunn harmoniseres innen maskinemner (10 sp). Kandidater med mekatronikkbakgrunn er pålagt å følge emnet MAS406 Mekanisk materialteknologi (10 sp). Dette emnet foreleses også for masterprogrammet i fornybar energi. Det samme gjør MAS407 Modellering og simulering av mekatroniske systemer (10 sp), MAS401 Elektriske motordrifter (5 sp), MA-417 Matematikk for mekatronikk (10 sp), samt MAS501 Reguleringsteknikk (10 sp) som er et valgfag for fornybar energi. I 45 studiepoeng er det altså felles undervisning med masterprogrammet i fornybar energi (var tidligere en studieretning på masterprogrammet i mekatronikk).

Innholdet i programmet anses som passende, og kandidatundersøkelsen viser med all tydelighet at studieprogrammet har funnet en god form. Vi anser nivået for å være passende. Det forekommer at studenter stryker i noen emner, men ikke i en slik grad at vi ønsker eller har vurdert å nedjustere nivået i emnene.

Vår vurdering samsvarer med den evalueringspanelet har kommet fram til.

Studieprogrammet som grunnlag for videre studier
Masterprogrammet gir grunnlag for videre studier i form av PhD -utdanning. Tre av de uteksaminerte kandidatene fra masterprogrammet i mekatronikk er ansatt i PhD -stillinger ved fakultetets eget PhD -program.

Programmets yrkesrelevans/yrkesretning
Kandidatundersøkelsen viser at kandidatene får relevante jobber. Som evalueringspanelet påpeker er det viktig å sørge for at emnene jevnlig relevans-vurderes, slik at kandidatene alltid kommer ut med oppdatert og relevant kunnskap som bedriftene etterspør. Dette gjelder blant annet i forhold til aktuell programvare.

Fagmiljøets kompetanse i forhold til krav som stilles ved etablering av tilsvarende studier og jf NOKUTs Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (tilsynsforskriften)
«For andre syklus skal minst 10 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer eller dosenter og ytterligere 40 prosent være ansatte med førstestillingskompetanse. «)
Seks av 11 vitenskapelig tilsatte i mekatronikk-miljøet er professorer. Ni er ansatt i fulltidsstilling, og to i 20 % stilling. Vi vurderer fagmiljøets kompetanse knyttet til studiet som stabil og mer enn tilfredsstillende i forhold til de krav som stilles i NOKUTs forskrift.

Effekten av eventuelle iverksatte tiltak på grunnlag av tidligere evalueringer
Ikke aktuelt.

Kommentarer til rapport fra evalueringspanel
Studiekoordinator er enig i innholdet i rapporten fra evalueringspanelet, og vil jobbe videre med de belyste problemstillinger.

Forslag til tiltak/endringer

Vi mener at studieprogrammet fremstår som godt gjennomarbeidet og gjennomtenkt, og er glade for at kandidatundersøkelsen bekrefter at det er behov for kandidatene vi utdanner. Vi ønsker flere søkere, og vil fortsette arbeidet for å gjøre studiet mer kjent.

22. november 2012

Studiekoordinator Kjell G. Robbersmyr

Evaluering av bachelor i spesialpedagogikk, Universitetet i Agder

INNSTILLING FRA EVALUERINGSPANELET

18.novemer 2011

Jarle Bakke, Universitetet i Tromsø

Jorun Buli- Holmberg, Universitet i Oslo

Ragnar Thygesen, Universitetet i Agder

Anne Dorthe Tveit, Universitetet i Agder

Elisabeth Johnsen; student Universitetet i Agder

INNSTILLING FRA EVALUERINGSPANELET 1

INNLEDNING 5

MANDATET OG PANELETS TOLKNING AV OPPDRAGET 7

1. HELHET OG SAMMENHENG I STUDIEPROGRAMMET 8

1.1 Bakgrunn 8

1.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 9

1.3 Panelets anbefalinger 11

2. PRAKSISRELATERING PÅ BACHELOR I SPESIALPEDAGOGIKK 13

2.1 Bakgrunn 13

2..2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 13

2.3 Panelets anbefalinger 13

3. SAMMENSETNINGEN AV EMNER OG EMNEGRUPPER 14

3.1 Bakgrunn 14

3.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 15

3.3 Panelets anbefalinger 15

4. INNHOLD OG LÆRINGSUTBYTTE I STUDIEPROGRAM OG EMNER 16

4.1 Bakgrunn 16

4.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 17

4.3 Panelets anbefalinger 19

5. MÅLGRUPPE 22

5.1 Bakgrunn 22

5.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 22

5.3 Panelets anbefalinger 22

6. VARIASJON I UNDERVISNINGS- OG VURDERINGSFORMER 22

6.1 Bakgrunn 22

6.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 22

6.3 Panelets anbefalinger 23

7. RELEVANS I UNDERVISNINGS- OG VURDERINGSFORMER I STUDIETS EMNER I FORHOLD TIL EMNETS OMFANG OG LÆRINGSUTBYTTE 24

7.1 Bakgrunn 24

7.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 24

7.3 Panelets anbefalinger 24

8. BRUK AV VURDERINGSUTTRYKK (GRADERT KARAKTER KONTRA BESTÅTT/IKKE BESTÅTT) 24

8.1 Bakgrunn 24

8.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 25

8.3 Panelets anbefalinger 25

9. INTERNASJONALISERING 25

9.1 Bakgrunn 25

9.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 25

9.3 Panelets anbefalinger 25

10. YRKESRELEVANS 25

10.1 Bakgrunn 25

10.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 26

10.3 Panelets anbefalinger 26

11. LÆRINGSMILJØ OG PROGRAMTILHØRIGHET 26

11.1 Bakgrunn 26

11.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 26

11.3 Panelets anbefalinger 27

12. INNTAKSKVALITET 27

12.1 Bakgrunn 27

12.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 27

12.3 Panelets anbefalinger 27

13. OPPNÅDDE RESULTATER (KARAKTERER, STRYK, FRAFALL) 28

13.1 Bakgrunn 28

13.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet 28
13.3 Panelets anbefalinger 28
14. KONKLUSJON OG SAMMENFATNING 28
14.1 Helhet, sammenheng og sammensetning av emner og emnegrupper 29
14.2 Innhold, variasjon i undervisningsformer og læringsutbytte 29
14.3 Praksisrelatering og yrkesrelevans 29
14.4 Målgruppe, læringsmiljø og programtilhørighet 30
14.5 Inntakskvalitet, vurderingsformer og oppnådde resultater 30
VEDLEGG 1: PRAKSIS SOM LEDD I SPESIALPEDAGOGISK UTDANNING 31
1. Ulike former for å skape praksisnærhet i studiet 31
a. Praksistilnærming i metodikken case og problembasert læring 31
b. Praksis på forskjellige spesialpedagogiske arenaer 32
2. Tre former for praksis observasjons-, prosjekt- og innovasjonspraksis. 32
a. Observasjonspraksis 32
b. Prosjektpraksis 33
c. Innovasjonspraksis 34
VEDLEGG 2: OVERSIKT OVER ARBEIDSKRAV OG VURDERINGSFORMER 35

INNLEDNING

Evalueringspanelet har tatt utgangspunkt i føringer fra Universitetet i Agder for evalueringsarbeidet av bachelor i spesialpedagogikk, men har også også valgt å utarbeide en innledning hvor kjennetegn ved faget spesialpedagogikk drøftes.

Spesialpedagogikk/spesialundervisning kan defineres gjennom hvilke aktiviteter som tillegges faget, enten på bakgrunn av teoretiske utsagn, begreper, kunnskapskoder og tilpasninger av hva som bør gjelde, eller ut fra sosialt konstruerte (praktiske) aktiviteter i skolekulturen. Motsetningene kan illustreres med hva som skjer når en forsøker å iverksette spesialundervisning med utgangspunkt i det allmennpedagogiske. På den ene side har vi da en ideologi som fremmer tilhørighet, deltakelse og medansvar, og på den andre side en spesialundervisningstradisjon som i liten utstrekning er tilpasset strukturene i skolekulturen. Innenfor spesialundervisningen er det derfor behov for å konfrontere disse to motsetningene om en skal arbeide i tråd med ideologien innenfor faget. Med andre ord vil evalueringen av en bachelor i spesialpedagogikk vurderes i forhold til denne motsetning og de konsekvenser dette medfører i forholdet mellom en disiplinrettet og en praktisk-rettet utdanning.

Med bakgrunn i at spesialpedagogikk både er et teoretisk og praksisrelatert fag der handlingsperspektivet er sentralt må helhet og sammenheng i bachelor programmet vurderes i forhold til hva studiet skal føre til av kompetanse. Det vil si hvilke teoretiske og praktiske kunnskaper, holdninger og ferdigheter i spesialpedagogikk det forventes at studentene skal inneha etter endt bachelor utdanning eller som ledd i et masterprogram. Kompetanse er et sammensatt begrep som knyttes til en fagpersons mestringsevne i yrkesutøvelsen, og som krever både teoretiske kunnskaper og praksisrelaterte ferdigheter. Kompetanse bygger på a) kunnskaper, ferdigheter og holdninger, og b) handlingsevne i kontekst. Kunnskaper og holdninger (som består av både kognitive og affektive komponenter) inngår i begrepet teori, en teori som skal sette studenten i stand til å tenke om og velge handlinger som så kan/skal utføres på basis av lærte ferdigheter. Praksis er derfor sentralt for at studentene skal mestre framtidige yrker. Praktisk-pedagogisk innretning på den disiplinrettede bachelor programmet er også i tråd med St.meld. nr. 18 *Læring og fellesskap* (2010-2011). Også Midtlyng - utvalget innstilling er kritisk til den disiplinorienterte spesialpedagogiske utdanningstradisjonen med fravær av praktisk-pedagogisk orientering, og foreslår overfor Stortinget at det i fremtiden hovedsakelig bør utdannes spesialpedagoger med kunnskap om og erfaring fra arbeid i barnehager og skoler, og mener at de to utdanningsveier i spesialpedagogikk, den disiplinbaserte og den praktisk-pedagogiske må supplere hverandre. Spørsmålet om hvilken

praktisk-pedagogisk kompetanse i tillegg til teori som bachelor studenten må ha for å bli synlig i arbeidsmarkedet, står derved ennå uavklart, men er viktig å få avklart.

Panelet har drøftet hva som kjennetegner faget spesialpedagogikk, og har kommet fram til et utvalg av kjennetegn som danner et bakgrunnsteppe for evalueringen:

- Spesialpedagogikk fokuserer på å utvikle kunnskap og ferdigheter som kan bidra til å gi gode oppvekst og livsvilkår for barn, unge og voksne med særlige behov
- Spesialpedagogikk inneholder både generell og spesifikk kunnskap og ferdigheter henholdsvis knyttet til overgripende spesialpedagogiske temaer og til spesifikke temaer som funksjons- og lærevansker.
- Spesialpedagogikk er knyttet til samspillet mellom individ og system og helhetsperspektivet på barn, unge og voksne med særlige behovs totale livssituasjon.
- Spesialpedagogikkfaget bygger på allmennpedagogikk og samspillet mellom disse to fagområdene
- Spesialpedagogikk går på tvers av faggrenser som blant annet medisin, psykologi og sosiologi.
- Sentrale prinsipper i spesialpedagogikk er like muligheter, likeverd, likestilling, inkludering og tilpasning basert på et humanistisk verdigrunnlag.
- Spesialpedagogikk er knyttet til menneskerettigheter, blant annet det juridiske perspektiver knyttet til retten om spesialundervisning som sikrer barn, unge og voksne med særlige behov likeverdige muligheter til opplæring og livslang læring.
- Spesialpedagogikk er knyttet til tverrfaglig samarbeid og habilitering og rehabilitering.

Med bakgrunn i denne redegjørelsen har vi lagt følgende føringer for evalueringsarbeidet av bachelor programmet i spesialpedagogikk:

- Et studium i spesialpedagogikk må ta utgangspunkt i samfunnets behov.
- Helheten og sammenhengen i studiet må ta utgangspunkt i faget spesialpedagogikk.
- Studiet må avspeile at spesialpedagogikk er et teoretisk og praksisrelatert fag.
- Teoretisk kunnskap ideologi, historikk, lovverk, læringsteori, kommunikasjonsteori, teori og empiri knyttet til funksjons- og lærevansker, forskningsbaserte metoder og forskningsbasert kunnskap knyttet til tverrfaglighet og samarbeid.
- Ulike praksisrelaterte undervisningsformer for eksempel casestudium og problembasert læring.

- Praksis fra ulike arenaer som skole, barnehage, SFO, bolig for utviklingshemmede, barnevernsinstitusjoner kan for eksempel være veiledet praksis, observasjonspraksis, prosjektpraksis og innovasjonspraksis.
- Studentene må forankre praksis i teori og kunne forholde seg kritisk til egen praksis og utvikle handlingsberedskap.
- Spesialpedagogisk kunnskap er relevant på mange arenaer og i forhold til alle aldersgrupper, for eksempel barnehage, skole, SFO, fritid, bolig og arbeidsliv.
- Arenakunnskap innebærer kjennskap til de ulike instanser og systemer hvor den spesialpedagogiske kompetanse skal forvaltes.
- Studiet må inneholde forskningsbasert metodekunnskap.
- Studiet må både rette seg både mot profesjonen og mot videre akademiske studier fortrinnsvis master i spesialpedagogikk.
- Studiet må bygge på faget allmennpedagogikk, og dekke sentrale områder i det spesialpedagogiske faget.

MANDATET OG PANELETS TOLKNING AV OPPDRAGET

Mandatet for panelet var å vurdere det eksisterende studieprogrammet i forhold til de vurderingskriteriene som er utarbeidet av UIA:

1. Helhet og sammenheng i studieprogrammet
2. Praksisrelatering på Bachelor i Spesialpedagogikk
3. Sammensetning av emner og emnegrupper
4. Innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner
5. Målgruppe
6. Variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk frammøte)
7. Relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte
8. Bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)
9. Internasjonalisering
10. Yrkesrelevans
11. Læringsmiljø og programtilhørighet
12. Inntakskvalitet
13. Oppnådde resultater (karakterer, stryk, frafall)

Panelets medlemmer mener at det eksisterende studietilbudet også bør vurderes i forhold til foreliggende studentevalueringer, medlemmenes egen erfaring. Panelet har derfor valgt å utvide mandatet til hvordan programmet bør se ut. Dokumentasjonen som ligger til grunn for evalueringspanelets arbeid er:

- Program, emneoversikt, semesterplaner og litteraturlister
- Referat fra studieråd
- Oversikt over gjennomstrømming og studiepoengproduksjon
- Karakterfordeling
- Søkere til studiet

Panelet har bestått av førsteamanuensis Jarle Bakke, Universitetet i Tromsø; førsteamanuensis Jorun Buli- Holmberg, Universitet i Oslo; student Elisabeth Johnsen; professor Ragnar Thygesen, UiA og førsteamanuensis Anne Dorthe Tveit, UiA.

Vi har i vurderingen lagt vekt på å undersøke hvordan bachelor programmet ivaretar målsettingen om praktisk-pedagogisk innretning i tråd med føringene i St. meld. nr. 18 Læring og fellesskap og deler av kvalitetsreformen for høyere utdanning. I tillegg er det lagt vekt på å vurdere hvordan en best sikrer god balanse mellom spesialpedagogisk kunnskap (fag), didaktikk, teori og praktiske ferdigheter og best mulig samspill mellom emner og emnegrupper. Evalueringsoppdraget er disponert på følgende måte:

1. Gjennomgang og vurdering av bachelor programmet slik det foreligger i dag i forhold til vurderingsområdene
2. Forslag til forbedringer i henhold til helhet og sammenheng og tilpasning til master

Med dette som bakgrunn, vil vi nå gjennomgå det eksisterende programmet i forhold til de vurderingskriteriene som er utarbeidet av UIA. Vi avslutter evalueringen med en oppsummering av panelets mest sentrale og overordnede anbefalinger.

1. HELHET OG SAMMENHENG I STUDIEPROGRAMMET

1.1 Bakgrunn

Den nyere spesialpedagogiske retorikken som er poengtert i St. meld. nr. 18 *Læring og felleskap* gir uttrykk for en ambisjon om at utdanning i faget skal spille rollen som integrator mellom det spesielle og det allmenne med det for øye å forbedre livskvaliteten for barn og unge med spesielle behov. Det betyr at spesialpedagogiske kandidater på bachelor nivå må

lære seg å se behovene i et nedenfra og opp perspektiv. Det er her praksis vil kunne bidra til at studentene også utvikler en sterk forandringsberedskap ved kritisk å kunne vurdere praksis mot begreper som inkludering, likeverdig og tilpasset opplæring eller andre honnørord knyttet til arbeidet med å realisere likeverd mellom ujevnbyrdige. Kort sagt, på den ene side skal studiet kvalifisere for akademiske studier (master) og på den andre side utvikle praktiske ferdigheter og kunnskaper som kvalifiserer for arbeid til å arbeide den ordinære opplæringen i skole, barnehage, SFO, voksenopplæring, barnevern etc.

Helheten og sammenhengen i studieprogrammet må ta utgangspunkt i faget spesialpedagogikk og de behov som finnes i praksisfeltet. Når en skal utvikle et studium i spesialpedagogikk, må forholdet til allmennpedagogikken avklares. Tradisjonelt har forhold mellom det allmenne og det spesielle vært preget av uenighet knyttet sosiale, økonomiske og pedagogiske læringsvilkår for barn, unge og voksne med behov for særskilt hjelp og støtte. Bachelorutdanningen i spesialpedagogikk i Norge i dag preges derfor av et stort mangfold av forskjellige utdanningsløp med ulike betegnelser og innhold, og med ulik vektlegging på og valg av teori og praksis. Det hersker derfor usikkerhet om hvilken kompetanse et spesialpedagogisk studium skal gi. Motsetningen mellom midler og mål er tydelig i fagfeltet, ikke minst på grunn av uklar begrepsbruk. Man kan skille mellom et administrativt spesialundervisningsbegrep som bygger på individ-diagnostiske prinsipper og evidensbasert kunnskap og et normaliseringsorientert begrep som tar utgangspunkt i personens livsvilkår og kvalitet i den kontekst personen lever i.

1.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Bachelorgraden i spesialpedagogikk fører i dag ikke fram til en profesjonstrettet utdanning (og det gjør heller ikke masterprogrammer i spesialpedagogikk), til tross for at det spesialpedagogiske faget har en profesjonsrettet karakter og behovet for vektlegging av den praktiske – pedagogisk dimensjonen i utdanning er understreket i flere utdanningspolitiske dokumenter. I henhold til de skolepolitiske føringene står spørsmålet om hvilken kompetanse bachelorgraden i spesialpedagogikk skal utdanne for, står ubesvart. Under forutsetning av at masteren i pedagogikk ved UiA følger en akademisk tradisjon, er det usikkert om bachelor programmet vil respondere på spesialpedagogiske behov i praksisfeltet og derved kunne styrke sin status i "markedet" dersom en tilpasser bachelor til master. I denne sammenheng kunne et masterprogram innenfor lærerutdanning være en mer hensiktsmessig "innpasningspartner" når det gjelder å profesjonsrette bachelor. Spørsmålet om det er en

akademisk eller profesjonsrettet orientering eller begge deler en etterstreber, er uklart i det foreliggende studiet, men er helt avgjørende for hvilke kvaliteter studiet skal ha og hvordan en best sikrer helhet og sammenheng mellom emner og emnegrupper. I dette spenningsfeltet oppstår en rekke uavklarte spørsmål i tilknytning til hvordan en best sikrer god balanse mellom spesialpedagogisk kunnskap (fag), didaktikk, teori, praktiske ferdigheter og best mulig samspill mellom emner og emnegrupper. Kan bachelor programmet tjene to motstridige formål samtidig, både akademia og den praktiske profesjonen?

Panelet har hentet innspill om aktuelle temaer for et bachelor studium i spesialpedagogikk fra en tidligere student som i dag arbeider innenfor barnevernet. Hun uttaler at mye av det som allerede er i studiet er meget relevant, men at noe kanskje kan være mer rettet mot barnevern (da hun studerte var mye rettet mot skole). Konkrete forslag til temaer er: Jus (barnevernloven, forvaltningsloven og barneloven), miljøterapi rettet mot barnevernfeltet, traume og kriseteori/arbeid, æresrelatert vold og tvangsekteskap. Til det siste kommenterer hun at ingen av de tradisjonelle studiene har dette som pensum i dag. Spesialpedagogene kunne ha gjort seg attraktive i barnevernfeltet med dette i ryggsekken. I tillegg er dette aktuelt i forhold til alle arenaer der man jobber med barn og unge. Skole, barnehage, fritidsetater etc. møter denne problematikken og ingen har nok kunnskap og kompetanse på området.

Bachelor programmet ved UiA har mange relevante temaer, både allmennpedagogiske og spesialpedagogiske. Det ser ut til å være en progresjon med hensyn til å begynne med det allmennpedagogiske og deretter kommer det spesialpedagogiske. De fleste studieemnene i programmet er spesialpedagogisk relevante, men evalueringspanelet savner en klarere modell for de relasjonene som binder sammen helheten i studiet enn den som nå eksisterer. Ikke minst gjelder det forholdet mellom det *spesielle* og det *allmenne* og det motsetningsforholdet mellom disse som vi innledningsvis skisserte når vi refererte til St. meld. nr 18 *Læring og fellesskap* (2010-2011). Selv om det er både teoretiske og praktisk komponenter i programmet savner vi også en sterkere forbindelse mellom teori og praktiske ferdigheter. Tilpasning til master i pedagogikk i et pedagogisk/ fagdidaktisk perspektiv kompliserer det hele ytterligere. Det er vel slik at en ikke kan vurdere seg fram til kvalitet, men heller slik at kvalitet er noe en beslutter seg til.

Teoretisk og praktisk spesialpedagogisk kunnskap skal sette studentene i stand til å handle på ulike arenaer. Bachelor programmet i spesialpedagogikk bør rekruttere studenter både til

videre studier på masternivå og til arbeid innen skole og barnehage og til andre arenaer. Dette må avspeiles i hvilke emner studiet tar opp og hvordan disse behandles. For eksempel, *tilpasset opplæring* og inkludering er overordnede mål for skolens opplæring. Utfordringen er derfor hvordan kan bruke tilpasse opplæring og inkludering i studiet når en tenker seg at spesialpedagogikk relateres til alle områder i samfunnet der det er behov for spesialpedagogisk kompetanse. Kanskje vil begrepene likeverdighet og inkludering passe bedre enn tilpasset opplæring på andre arenaer enn skole?

1.3 Panelets anbefalinger

- Bachelor studiet i spesialpedagogikk bør styres av en overordnet bærende ide for å få en bedre helhet og sammenheng i studiet. Nye/andre tema og emner enn de eksisterende må ses i forhold til nåværende emner i programmet.
- Bachelor studentens teorigrunnlag i utdanningen må operasjonaliseres enda tydeligere i forhold til spesialpedagogisk praksis. For eksempel må utdanningen sikte mot en kvalitet som gir begrepene et konkret og tydelig meningsinnhold slik at motsetningsfylte saksforhold ikke abstraheres til teori og derved mister sitt handlingspotensial. Det vil sette studenten i løpet av studiet i stand til å formulere klare og aktuelle problemstillinger i tilknytning til praksis. Kvalitet i den observerte spesialpedagogiske praksis er avhengig av hvilke begreper som er tilgjengelige for å behandle det observerte. Praksis er derfor også et spørsmål om teori. Bachelor studiet må derfor innrettes slik at teori og praksis knyttes sammen slik at studentens praktiske og diskursive bevissthet styrkes.
- Praksiskomponenten bør styrkes, for eksempel legges på tilsvarende nivå som ved Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo (se vedlegg).
- Det anbefales at studiet anvender ulike strategier for å knytte teori og praksis sammen; dette anses som svært viktig av panelet. Ulike praksisformer kan være observasjonspraksis, problembasert læringsmetodikk knyttet til reelle casestudier, film eller prosjektpraksis. Ulike måter å knytte teori og praksis sammen på er utdypet i Vedlegg 1.
- Et spørsmål som må besvares, er i hvilken utstrekning bachelor programmet skal profesjonsrettes eller disiplinrettes, eventuelt om begge deler er mulig.
- Forholdet mellom det allmenne og det spesielle må diskuteres. Studiet må inneholde en grunnleggende definisjon av hva læring og sosialisering innebærer, og hvordan dette forholder seg til spesialpedagogikk.
- Det bør skilles mellom spesialpedagogikk og spesialundervisning
- Det bør skilles mellom spesialpedagogikk og tilpasset opplæring

- Det må diskuteres hvilken plass "tilpasset opplæring" skal ha i studiet og om dette begrepet inngår i en større helhet som inkludering og likverdighet og inkluderer andre arenaer enn skole.
- Det bør skilles mellom tilpasset opplæring i ordinær undervisning og spesialundervisning relatert til spesialpedagogikk i skolen.
- Det bør fokuseres på samspillet mellom ordinær undervisning og spesialundervisning, og samspillet mellom allmennpedagogikk og spesialpedagogikk som virkemiddel i realisering av intensjonen om inkludering og likeverdighet
- UiA må synliggjøre utdanningens legitimitet i praksisfeltet ved å koble lærte ferdigheter hos studenten og virksomhet i kontekstuelle forhold (omgivelser og arbeidsliv) til livskvalitet for mennesker med spesielle behov. Dette innebærer at programmet bør inkludere barnet/ungdommen/voksne i kontekst (samspill mellom individ og system).
- Det anbefales at studiet tar i betraktning ulike arenaer med behov for kompetanse på bachelor nivå i spesialpedagogikk. Aktuelle arenaer kan være utdanning – skole og barnehage (herunder SFO, alternative skoler/klasser, ressurssenter, ambulerende team), barnevern (herunder, kunnskap om barnevern, miljøterapeutisk arbeid, traumebasert omsorg, minoritetsetnisk arbeid, ungdom med atferdsvansker, nettverk), psykiatri, habilitering/rehabilitering og yrkesrettet attføring (arbeidsavklaring).
- Det foreslås at følgende tema som programmet bør inneholde i forhold til de arenaer som skal nås: Læring og læringsvansker, samspill og samspillsvansker, læring og sosialisering innen ulike arenaer, menneskeverd/likeverd/selvverd, funksjons- og lærevansker (inklusive utviklingshemming), basisferdigheter (regning, lesing, skriving), fritid og tverrkulturell opplæring.
- Det er flere forhold som må være styrende for oppbyggingen av studiet: behovet i praksis, internasjonale føringer (inkludering og spesialpedagogikk), emnene må treffe framtidige studenter, ansattes kompetanse. I tillegg bør en satse på en egen yrkesprofil og gjøre klare prioriteringer
- Sammenhengen til lærerutdanningen må avklares, særlig når det gjelder praksis.

2. PRAKSISRELATERING PÅ BACHELOR I SPESIALPEDAGOGIKK

2.1 Bakgrunn

Midtlyng utvalgets innstilling peker på at det er et stort behov for spesialpedagogisk kompetanse i skole, barnehage og samfunnet for øvrig, og er kritiske til de disiplinorienterte spesialpedagogiske utdanningene, og foreslår at profesjonsorienteringen styrkes ved større praktiskpedagogisk orientering, krav til praksis i studiene og rådgivning ved starten av yrkeskarrieren. Spesialpedagogisk utdanning bør derfor ha en praktiskpedagogisk profil og en profesjonsorientering.

Bachelor utdanningen i spesialpedagogikk i Norge dag preges av et stort mangfold av ulike utdanningsløp med ulike betegnelser og innhold og med ulik vektlegging på, og valg av teori og praksis. Det hersker derfor stor usikkerhet til hva fagets kompetanse er eller skal være, noe som fremkommer både i teori og praksis (St.meld. nr. 18 *Læring og fellesskap* (2010-2011). I St. meld. nr 18 konkluderes det med at institusjonene må sikre at de spesialpedagogiske utdanningsprogrammene må responderer på behovene i praksisfeltet og stimulere til videre utvikling av praksis.

2..2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Et mål må være at UIA synliggjør utdanningens legitimitet i praksisfeltet ved å synliggjøre og utvikle kunnskap som kobler lærte ferdigheter hos studenten og virksomhet i kontekstuelle forhold (for eksempel omgivelser og arbeidsliv) til livskvalitet for mennesker med særlige behov. Motsetningen mellom midler og mål er tydelig i fagfeltet, ikke minst p.g.a. uklar begrepsbruk. Man kan skille mellom et administrativt spesialundervisningsbegrep som bygger på individ - diagnostiske prinsipper og evidensbasert kunnskap og et normaliseringsorientert begrep som tar utgangspunkt i personens livsvilkår og kvalitet i den kontekst personen lever i. I UiA 's bachelor program inngår praksisdimensjonen i målet for studiet, men praksis vektlegges i liten grad i de ulike emnene. Derfor bør sammenhengen mellom teori og praksis bør styrkes.

2.3 Panelets anbefalinger

-Det anbefaler at veiledet praksis innføres

- Det foreslås at det inngår en praksiskomponent både i 2.år og 3. år henholdsvis som en observasjonspraksis og prosjektpraksis, hvor veiledningen ikke foregår på praksisstedet, men på studiestedet i mindre grupper med en veileder.

- Det anbefales at teori og praksis integreres i større grad enn det som er tilfellet i dag, og at dette inngår som en del av arbeidsformene i studiet gjennom casemetodikk og problembasert læring, ekskursjoner, observasjonspraksis og prosjektarbeid (se vedlegg 1)
- Studiet bør gir studentene mulighet til å bli kjent med praksis på ulike arenaer for å knytte teori til praktiske situasjoner. Aktuelle arenaer kan være SFO, alternative skoler/klasser, ressurssenter, ambulerende team, miljøarbeid i barnevern og psykiatri, habilitering/rehabiliteringsteam.

3. SAMMENSETNINGEN AV EMNER OG EMNEGRUPPER

3.1 Bakgrunn

Spesialpedagogikken kan oppsummeres som å handle om levekår og livskvalitet på ulike arenaer og ment å skulle bidra til sosial utjevning, likeverd og selvverd, plikter og rettigheter, medansvar for eget liv og for andres, plikter som samfunnsborger. Faget må også sees i et livsløpsperspektiv og i et samfunnsperspektiv knyttet til omsorg, oppdragelse og opplæring i barnehage, tidlig innsats, skole, tidlig intervensjon, arbeid og fritid. I tillegg er konkrete tiltak viktig, noe som krever at en må ha kunnskap, for eksempel om språk.

Innholdet i emnene bør være i samsvar med de sentrale trekk ved faget spesialpedagogikk og føre fram til en basiskunnskap på disse områdene (jf kjennetegnene ved faget som er beskrevet innledningsvis). Det forebyggende perspektivet på spesialpedagogisk arbeid er sentralt. Innføringsemnene bør derfor bygge på sentrale grunnleggende temaer innefor allmennpedagogikkfaget, samt overlappinger med det spesialpedagogiske faget og spenningsfeltene mellom disse fagene med fokus på hvordan skape gode oppvekst- og livsvilkår for barn, unge og voksne med særlige behov. De spesifikke spesialpedagogiske områdende funksjons- og lærevansker som for eksempel hørsels- og synsvansker, språk-, lese- og skrivevansker, psykososiale vansker og utviklingshemming bør inngå i utdanningen. I tillegg bør de overordnede temaene som prinsippene om likeverdighet, inkludering. Likestilling og særskilte tilpasninger bør også inngå i emnene. Sentralt er også det juridiske perspektivet knyttet til rettigheten om spesialundervisning for å sikre at barn, unge og voksne med særlige behov får muligheter til livslang læring, hvor både lover, forskrifter og forvaltning av den spesialpedagogiske tiltakskjeden. Rettigheten til individuell plan lovfestet i sosialloven er også viktig.

Emnene bør også inneholde system- og arenakunnskap, tverrfaglig samarbeid, habilitering og rehabilitering som gir et helhetsperspektiv på barn, unge og voksne med særlige behovs totale livssituasjon.

3.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Når en skal forbedre programmet står en overfor dilemmaet om gjentakelse, og et spørsmål her er om en skal gjøre seg ferdig med ett tema om gangen eller skal en komme tilbake til temaer. En må velge om en skal satse på bred og generell spesialpedagogisk kompetanse på en rekke arenaer eller om en skal prioritere noen få eller om en skal satse på en fordypning i mer spesifikke spesialpedagogiske temaer som de forskjellige vansketypene.

Slik studieprogrammet framstår i dag inneholder det mange sentrale og viktige spesialpedagogiske tema, men det bærer det preg av at det ikke har den nødvendige sammenheng og progresjon. De innledende emnene må stå i sammenheng med de avsluttende emnene. Sammenhengen mellom emnene trengs derfor å bli styrket, og en bedre progresjon i emnenes oppbygning bør tilstrebes. De allmennpedagogiske emnene har fått stor plass, og samspillet mellom spesialpedagogikk og allmennpedagogikk bør komme bedre fram. De allmennpedagogiske emnene ser også ut til å være adskilt fra de spesialpedagogiske, og det bør tilstrebes en bedre sammenheng mellom disse. Bachelor programmet bør ha et sterkere fokus på dilemmaer knyttet til samspillet mellom de allmennpedagogiske og spesialpedagogiske fagfeltene. Innenfor det spesialpedagogiske fagfeltet er det viktig både å belyse de mer generelle spesialpedagogiske emnene, men også de mer spesifikke spesialpedagogiske funksjons- og lærevansker. Det er to studieemner som er knyttet til arbeid med oppgaver henholdsvis en spesialpedagogisk prosjektoppgave (2.år) og en bachelor oppgave i spesialpedagogikk (3.år). Det er bra for studentene å ha slike oppgaver og disse bør opprettholdes, men for å få en bedre integrering mellom faglig innhold og arbeids- og eksamenskrav bør det vurderes om det er mulig å knytte disse oppgavene til et av de andre emnene på det 2.året og 3.året.

3.3 Panelets anbefalinger

- Det bør legges vekt på at det blir en bedre progresjon i programmet. Det er naturlig å begynne med rammer og grunnlag, føringer innen fagfeltet.
- Emner som inneholder begreper studentene møter senere i studiet bør finnes i første semester. For eksempel savner studentene noe om grupper og gruppeprosesser i første året.

- Det bør vurderes hva studenten har av samlet spesialpedagogisk kompetanse etter endt utdanning ut fra det nåværende programmet.
- Det anbefales at en gjør prioriteringer av og velger hvilke arenaer en vil satse på.
- En savner flere sentrale temaer, for eksempel funksjons- og lærevansker, psykososiale vansker, språk og kommunikasjon, lesing og skriving (i skole og samfunn), matematikk, spesialpedagogiske arbeidsmåter (didaktikk), barnevern, forebygging (blant annet i barnehagen og overgang til skolen) og lovverk innen ulike arenaer.
- En bør vurdere begrepsbruken i de ulike emnene, for eksempel hvorfor ikke bruke "Læring og utvikling" eller læring og lærevansker i stedet for "Læring og læringsprosesser", fordi prosess inngår i teorier om læring. Barns utvikling på ulike utviklingsområder er grunnlaget for spesialpedagogisk arbeid, særlig i barnehage og til dels i skole.
- Studieplanene for de ulike emnene bør ha samme form.
- Metodekunnskap er sentralt (Jf Universitetet i Oslo som har et eget emne i vitenskapelig metode det 1. studieåret)

- For å få en bedre integrering mellom faglig innhold kan prosjektoppgavene og bachelor oppgaven inngå som arbeidskrav i andre spesialpedagogisk emner som for eksempel emnet på 2.år. Inkludering og tilpasset opplæring (PED143 -1) knyttes til Prosjektoppgaven i spesialpedagogikk (PED206 -1) og 3.år emnet Vurdering av spesialpedagogisk arbeid (PED319-1) knyttes til Bachelor oppgaven i spesialpedagogikk (PED320-1).

- Det foreslås at en gradvis utvikler kunnskapen og ferdighetene innenfor vitenskapelig metode gjennom studiet, for eksempel gjennom å ha observasjon første året, intervju andre året og spørreskjema tredje året. I tillegg det viktig at studentene leser og fortolker og diskuterer forskningsresultater. Dette er utviklende for studentenes metodekunnskap og også for ferdigheter som en må ha som profesjonell yrkesutøver.

4. INNHOLD OG LÆRINGSUTBYTTE I STUDIEPROGRAM OG EMNER

4.1 Bakgrunn

I St. meld. nr. 18 *Læring og felleskap* (2010- 2011) står det at kandidater med masterutdanning i spesialpedagogikk som bygger på bachelor utdanning i pedagogikk/spesialpedagogikk, har en solid teoretisk utdanning som er verdifull i mange sammenhenger og yrker. Imidlertid slutter departementet seg til Midtlyng utvalgets vurdering om at det i fremtiden hovedsakelig bør utdannes spesialpedagoger med førskolelærer og

lærerbakgrunn, fordi de både en faglig og en praktisk-pedagogisk kompetanse som personer med en teoretisk spesialpedagogisk utdanning mangler og samfunnet trenger spesialpedagoger som kjenner barnehagen og skolen fra innsiden. De to utdanningsveiene bør derfor supplere hverandre, og ved ansettelser er det arbeidsgiveres ansvar å finne personer med den mest relevante kompetansen for de oppgaver som skal utføres. Dette signaliserer en utfordring for bachelor program som både har til hensikt å føre til en mastergrad, men også til praktisk yrkesutøvelse selv om man ikke har en lærer-/førskolelærerutdanningsbakgrunn.

4.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Bachelor programmet ved UiAs mål er at gjennom studiet skal studentene kunne vise forståelse for inkludering som ideologi og i møte med den enkelte. Videre skal de kunne gjenkjenne ulike vansker og behovet for støtte, og ulike måter å tilrettelegge for læring ut fra ulike forutsetninger og behov. Vise selvstendighet og evne til samarbeid om å legge til rette for mestring av livssituasjon, slik at mennesker kan få delta i meningsfull opplæringssituasjon og arbeidsliv. Studentene skal ha kunnskaper om iverksetting av forebyggende tiltak og rehabilitering. UiAs bachelor programmet har dermed til hensikt både å ha en teoretisk og en praktisk dimensjon, men det kan se ut som om den teoretiske har fått størst vektlegging i emnene, arbeidskravene og eksamensoppgavene.

Det spesialpedagogiske perspektivet bør synliggjøres i lys av teoretisk og praksis gjennom hele programmet, både i studieemnene på 1.året, 2.året og 3.året. En sentral problemstilling er hvordan et program som kan ivareta oppvekst og livsvilkår for barn, unge og voksne med særlige behov i barnehage/ skole/ bolig/arbeidsliv/fritid kan utarbeides? Emnene innholder en sentrale temaer og områdene i det spesialpedagogiske faget, og bygger delvis på en naturlig progresjon med hensyn til å starte på det mer allmennpedagogiske og linjer til det spesialpedagogiske feltet. I oppstarten av studiet er det generelle allmennpedagogiske mer fokusert enn det spesifikke og spesialpedagogiske. Sentralt for et studieemne på bachelor nivå er spesialpedagogikk som fag og forskningsfelt. Dette emnet har fått stor plass på bachelor studiet, og det samme har emnet om inkluderende og tilpasset opplæring fått, men det er noe uklart hvordan disse emnene skiller seg fra hverandre. Et annet sentralt emne er en innføring i forskjellige funksjons- og lærevansker, og dette er delvis omhandlet i et av emnene, men kunne fått større plass; eventuelt som et eget emne. Et tredje tema er spesialpedagogiske arbeidsmåter det vil si den didaktiske tilnærmingen til spesialpedagogisk arbeid i barnehage, skole, SFO, bofellesskap og i arbeidsliv har fått liten plass. Dette temaet trenger en styrkning;

eventuelt at det opprettes et nytt emne, fordi dette emnet vil kunne bidra til å knytte teori og praksis tettere sammen.

I bachelor programmets 1.år i høstsemesteret gjennomføres det to studieemner, begge har en allmennpedagogisk tilnærming til faget. Det ene emnet dreier seg om Læring og læringsprosesser (PED128-1, 15 sp), og det andre om Innføring i pedagogikk (PED139-1, 15 sp). I vårsemesteret 1.året gjennomføres to studieemner, det ene er Examen philosophicum (EX-100-1, 10 sp) og det andre er Spesialpedagogikk som fag og forskningsfelt (PED135-1, 20 sp). Læring og læringsprosesser er sentralt i både allmennpedagogikk og spesialpedagogikk, og hvor tas utviklingsperspektivet opp som for eksempel barns utvikling på de ulike utviklingsområdene; sosialt, emosjonelt, kognitivt og språklig? Hva fokuserer innføring i pedagogikk på – hva med innføring i utdanningsvitenskap – det omfatter både pedagogikk og spesialpedagogikk? Innføring i spesialpedagogikk som fag- og forskningsfelt er et meget viktig tema i programmet, og plassering av dette emnet i det første studieåret gir en naturlig progresjon.

I bachelor programmets 2. år i høstsemesteret gjennomføres de to studieemnene; Ex. Fac. - pedagogisk variant (EX-105-1, 10 sp) og Inkludering og tilpasset opplæring (PED143-1, 20 sp). Det gjennomføres også to emner i vårsemesteret, det ene er Spesialpedagogisk prosjektoppgave (PED206-1, 10 sp) og det andre emnet er Relasjoner og samspill (PED224-1, 20 sp). Her er det både spesialpedagogiske temaer og pedagogiske. Hvis disse ønskes integrert er det av betydning og signalisere dette i emnenes titler, relasjoner og samspill og kommunikasjon er aktuelt, både generelt og spesifikt. Dette finnes forskning på dette blant annet fra Torshov kompetansesenter som har lang erfaring fra arbeidet med samspill med sterkt funksjonshemmede barn er dette aktuelt å trekke inn? Eller er det tilstrekkelig å forholde seg til det generelle planet? Tittel: Samspill og samspillforstyrrelser (vansker)? Er tittelen inkludering og tilpasset opplæring en god betegnelse? Er det ikke dette et pedagogisk og spesialpedagogisk tema – hva med Spesialpedagogisk arbeid (mer fokus på metodikk)?

I bachelor programmets 3.år i høstsemesteret gjennomføres de to studieemnene; Veiledningsteori og -metode I (PED315-1,15 sp) og Vurdering av spesialpedagogisk arbeid (PED319-1, 15 sp). Det gjennomføres også to emner i vårsemesteret, det ene er Bachelor oppgave i spesialpedagogikk (PED320-1, 15 sp) og det andre er Rammer, faglig grunnlag og arbeid med attføring (PED321-1, 15 sp). Det ene emne ”Veiledningsteori og metode” kan

inngå som ledd i spesialpedagogisk arbeid, men også innefor andre fag og derfor trengs det et sterkere spesialpedagogisk perspektiv enn det som er tilfelle nå. Nytt tittelforslag signaliserer en endring av innhold: "Spesialpedagogisk veiledning og samarbeid?" Nytt tittelforslag til emnet "Vurdering av spesialpedagogisk arbeid" er: "Spesialpedagogisk innovasjonsarbeid?" Det åpner muligheten for å knytte bachelor oppgaven til dette emnet. Kartlegging og vurdering inngår i som ledd i spesialpedagogiske innovasjoner, og dermed ivaretar det noe av dagens fokus.

Når det gjelder "PED315 Veiledningsteori og metode" stiller panelet seg spørrende til å ha veiledningsteori på bachelor nivå. Panelet har derfor hentet inn en kommentar fra faglig ansvarlig for denne modulen. Han ser det problematiske i at "prosess kommer før substans". Han var særlig opptatt av dette i starten, men at det etter hvert har vært uproblematisk. Det ligger i 3. året og da kommer potensielle yrker inn. En trekker inn erfaringer fra organisasjoner, lag, jobb, personlige erfaringer osv. De som underviser har også erfaring fra barnevern, fengsel. En jobber ut fra case: Hypoteser, hva/hvis kommunikasjonsferdigheter inkluderes i emnet? Veiledning blir en måte å jobbe på der de bruker den kompetansen de har fra tidligere semester. En jobber på individnivå ut fra praksis, trekker så inn teori og legger vekt på et kritisk blikk. Veiledning blir brukt som avklarende, diagnostiserende, hvordan en får ting til å skje. Studentenes reaksjoner har vært at ting de har lært "faller på plass".

4.3 Panelets anbefalinger

I det følgende kommenteres emnebeskrivelsene og anbefalinger under de enkelte emnebetegnelsene:

PED128 og PED139: Lærings og læringsprosess og Innføring i pedagogikk

- Panelet stiller spørsmål ved om ikke emner i første semester også bør inkludere det spesialpedagogiske perspektivet. Både emner og litteratur bør inneholde spesialpedagogiske tema. Tittel på emnene kan også med fordel endres for eksempel kan Læring og læringsprosesser endres til Læring og utvikling eller Læring og lærevansker?

PED135: Spesialpedagogikk som fag og forskningsfelt

- Emnet mangler "en rød tråd".
- Emnet bør henvende seg til skole, barnehage og arbeidsliv.
- Viktig at læringsutbytte, innhold og eksamen ses i sammenheng.
- Emnet bør inneholde et arbeidskrav "Vilkår for å gå opp til eksamen".

- Eksamen bør være på 6 timer, evt. mappevurdering
- Emnet er omfattende og det foreslås å slette siste strekpunkt under læringsutbytte "kunnskap om ulike funksjoner"

PED143: Inkludering og tilpasset opplæring

- Emnenavnet bør tilføyes "for barn, unge og voksne med spesielle behov" for å tydeliggjøre det spesialpedagogiske perspektivet eller spesialpedagogisk arbeid (metoder)
- Innholdet må gjenspeiles/knyttes til læringsutbytte
- Begrepet spesialpedagogikk må tydeligere inn i Læringsutbytte.
- Panelet stiller spørsmål ved om dette emnet egentlig burde inngå i PED135, om det ikke allerede gjør det i dag og at det overlapper.

PED206: Spesialpedagogisk prosjektoppgave

- Prosjektoppgave er en arbeidsform og egner seg ikke som navn på et emne.
- Prosjektoppgaven bør knyttes til et emne, for eksempel til "Spesialpedagogikk som fag og forskningsfelt" eller PED143 hvis det blir en navneendring til Spesialpedagogisk arbeid.
- Velge et område innenfor spesialpedagogikken som innhold i emnet
- Hvis dette går ut og legges inn under et annet emne kan dette frigjøre et emne som gir innføring i ulike funksjons- og lærevansker "Funksjons- og lærevansker"?

PED224: Relasjoner og samspill

- Dette er et viktig og grunnleggende emne, dette handler om kommunikasjon.
- Panelet reagerer på denne tittelen. Er ikke relasjoner og samspill det samme? Panelet foreslår at tittelen gjøres om til "Samspill og samspillsvansker" for å tydeliggjøre det spesialpedagogiske perspektivet. Så kan en heller spesifisere relasjoner/interaksjoner i innholdet/målene.
- Læringsmålene virker vanskelige, kunne vært mer operasjonalisert og konkretisert.
- Her burde en ha som arbeidskrav å observere samspill i klasserommet (for eks de med spesielle behov og andre).
- Panelet foreslår boka til Rye, "Tidlig samspill" som pensum

PED315: Veiledningsteori og metode

- Veiledning kan nok være et tema, men bør fokuseres, i forhold til noe, for eksempel veiledning av foresatte.
- Dette er et emne som kunne vært rettet mer mot spesialpedagogikken. Panelet foreslår "Samarbeid og veiledning i spesialpedagogisk arbeid". Eventuelt kan en ta inn innovasjon, utviklingsarbeid (for eksempel er IP og IOP utviklingsarbeid) der studentene driver et utviklingsprosjekt som utgjør en semesteroppgave eller eksamen i emnet.

- Panelet peker på at det burde vært tydeligere hva vil en med dette temaet i forhold til det spesialpedagogiske
- Emnet burde ha innslag der en øver på ferdigheter.
- Emnet kunne hatt et klarere og tydeligere mål og innhold
- Det ser ut som om litteraturen i dette emnet er noe overlappende og det er nesten bare veiledning. Panelet etterlyser mer relevant litteratur i forhold til spesialpedagogikken, for eksempel Davies bok om foreldreveiledning
- Noe av litteraturen som er valgt på dette emnet hører hjemme på masternivå

PED319: Vurdering av spesialpedagogisk arbeid

- Dette er et viktig emne, men panelet stiller spørsmål ved hvorfor dette emnet er valgt på bachelor nivå. Dette er nyttig i de jobbene du får når du tar master og hører hjemme på masternivå.
- Panelet mener at dette er et vanskelig tema og er også vanskelig formulert, temaet bør forenkles og tydeliggjøres dersom en velger å beholde det på bachelor nivå. Fokus kunne for eksempel være bevissthet om egen praksis, egenutvikling, vurdere eget/andres arbeid osv. Høgskolen i Finnmark har et tilsvarende emne og studentene opplever dette emnet som vanskelig
- Når emnet er vurdering, savner panelet et kvalitetskriterium for spesialpedagogisk virksomhet, for eksempel kunne det være "skal være til nytte for barnet/eleven/voksne".
- Det anbefales at en heller bruker spesialpedagogisk virksomhet, og trekker inn for eksempel hvordan barnehage eller skole arbeider med språkvansker i lys av teori om språk. Dette er et tema som er relevant for den type arbeid som studentene kan søke.
- Det er ikke konsistens i begrepsbruk, en bruker atferd, sosiale og emosjonelle vansker osv.

PED320: Bachelor oppgave i spesialpedagogikk

- Her foreslår panelet at en velger et spesialpedagogisk tema, arbeid med oppgave er egentlig en arbeidsmåte, når en bruker bachelor oppgave som tema "spiser det opp andre emner". Dette vil frigjør rom til å gå litt mer i dybden på ulike typer lærevansker jf 3.året i bachelor programmet ved UiO.

PED321 Rammer og faglig grunnlag for arbeid med attføring

- Dette er relevant tema i spesialpedagogisk arbeid som åpner opp for nye yrkesarenaer, men en tung tittel. Emnes tittel kunne for eksempel være"Habilitering og rehabilitering"?
- Et sentralt tema her ville kunne være "Overgang fra skole til inkluderende arbeidsliv for ungdom med særlige behov.
- Et annet sentral tema som også hører hjemme her er tverretatlig samarbeid.

5. MÅLGRUPPE

5.1 Bakgrunn

Dette er et grunnstudium der studentene tas opp på bakgrunn av generell studiekompetanse. Kjennetegn ved studentgruppen er at de fleste kommer rett fra videregående opplæring uten yrkeserfaring. Selv om det også er studenter som har mer erfaring etter endt videregående opplæring som søker og får plass. Det innebærer at det er en blandet studentgruppe. For de studenter som kommer rett fra videregående opplæring vil praksiskomponentene være av stor betydning for å knytte teori og praksis sammen, og bli kjent med praksisfeltets utfordringer med å gjennomføre intensjonene i praksis og bli kjent med de ulike kontekstuelle forhold.

5.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Målgruppen tilsier et enda sterkere fokus på å utvikle praktiske ferdigheter i programmet enn det som er tilfellet i dag. Studentene trenger å tilegne seg de kunnskaper og ferdigheter gjennom å få erfaringer fra praksisfeltet, slik at de er bedre rustet til å utføre spesialpedagogiske arbeidsoppgaver og er forberedt til sin praktiske yrkesutøvelse.

5.3 Panelets anbefalinger

- Behov for å gi større balanse mellom teori og praksis, både når det gjelder innhold, arbeidskrav og undervisningsformer
- Behov for å få erfaringer fra praksisfeltet for eksempel gjennom observasjonspraksis og prosjektpraksis

6. VARIASJON I UNDERVISNINGS- OG VURDERINGSFORMER

6.1 Bakgrunn

Tett oppfølging av studenter er sentralt i kvalitetsreformen for høyere utdanning. Dette inkluderer tilbakemelding underveis i studiet i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk frammøte. Det er også forventet at en skal variere eksamensformene.

6.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Når det gjelder undervisnings- og vurderingsformer i bachelor programmet må dette gjenspeiles i innholdet, forelesninger, seminarer, praksisrelaterte oppgaver og praksis til arbeidskrav og eksamensoppgaver. Vi har ikke tilstrekkelig bakgrunnsinformasjon til å vurdere en slik sammenheng, men vi har utarbeidet en oversikt over arbeidskrav og eksamensform (Se Vedlegg 2). Oversikten viser at tilstedeværelsen av systematisk og formell

tilbakemelding underveis i studiet er svært variert. Det varierer fra ingen arbeidskrav i PED 135 til at det i PED 128 er tre ulike arbeidskrav. Det er positivt at det er en del obligatorisk undervisning, blant annet flere seminarer. I tillegg, innslaget av individuelle eksamener er stort. Det er to gruppeeksamener i løpet av studiet og den første kommer midtveis. Alle eksamenene har gradert karakter.

6.3 Panelets anbefalinger

- En bør etterstrebe aktiv bruk av seminar som arbeidsform, samt variere innholdet og arbeidsformene i seminarene for eksempel oppgaver hvor studentene skal trene på tekstanalyse, begrepsanalyse, løse case og problemstillinger, lese og skrive referater fra forskningsartikler med studentframlegg osv.

- Panelet mener at en bør vurdere i enda større grad å innføre obligatorisk frammøte på forelesninger og seminarer og legge inn arbeidskrav til seminarene, for eksempel på UiO inkluderes arbeidskrav Problembaserte Læringsseminar og utvalgte forelesninger er obligatoriske.

- Det ser ut til å være et behov for i større grad å variere undervisningsformene og sørge for god sammenheng mellom de ulike undervisningsformene, litteratur og vurderingsformene enn slik det er i dag.

- Det anbefales at flere arbeidskrav knyttes til innhold og studieformer i de forskjellige studieemnene, hvor oppgavene utfordrer studenten til begreps- og tekstanalyser eller videocase der en bruker pensumlitteratur i analyser, pedagogiske rollespill med relevante spesialpedagogiske situasjoner som kan skape muligheter for å drøfte og komme med løsningsforslag knyttet til praksisnære problemstillinger. Studentene ønsker også dette.

- Panelet ser behovet for i større grad å variere eksamensformene, for eksempel ta inn mappevurdering som eksamensform (4 eller 5 korte oppgaver/notat, må ha veiledning). Prosjektarbeid er en god arbeidsform/eksamensform og kunne gjerne brukes mer. Kanskje noe færre individuelle skriftlige eksamener. Når det gjelder individuell skriftlig eksamen er en god form å ha noen kortsvaroppgaver og så essay der en utdyper ett av kortsvarene i essayet.

- Panelet ser også muligheter til å gjennomføre gruppeeksamen noe tidligere, dette gir studentene mulighet til å lære av hverandre tidlig i studiet.

7. RELEVANS I UNDERVISNINGS- OG VURDERINGSFORMER I STUDIETS EMNER I FORHOLD TIL EMNETS OMFANG OG LÆRINGSUTBYTTE

7.1 Bakgrunn

Kvalitetsreformen for høyere utdanning legger vekt på studentaktive læringsformer. Dette innebærer blant annet at studentene skal få regelmessige tilbakemeldinger i løpet av studieåret.

7.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Som sagt over, spesialpedagogikk er både et teoretisk og praksisrelatert fag der handlingsperspektivet er viktig. Dette må også gjenspeiles i undervisningsformene og panelets hovedinnvending mot studiet slik det framstår i dag er at det kun er 1 ukes observasjonspraksis og at oppgavene i emnene i for liten grad er relatert til praksisnære problemstillinger. Det er positivt at det både benyttes seminarform og forelesning. Ut fra semesterplanene synes det som om forelesningsformen dominerer. Det er imidlertid ikke lett å se av planene om forelesning er dialogbasert og i hvor stor grad studentene engasjeres innenfor denne rammen.

7.3 Panelets anbefalinger

- Det anbefales at praksis inngår som undervisnings- og vurderingsform og utvides fra 1 ukes observasjonspraksis til 4 ukers praksis under veiledning av praksislærer som knyttes til et arbeidskrav.
- Praksisretting gjennomsyrer undervisningsformene gjennom at praksis trekkes inn på ulike måter og knyttes til pensumlitteratur. I Vedlegg 1 presenteres hvordan en gjennom ulike arbeidsformer kan få inn praksiskomponenten i studiet.
- Studentaktive læringsformer bør det legges til rette for i stor grad, for eksempel gjennom arbeidskrav i løpet av semesteret og som knyttes til vurdering og kan hvir det er mulig inngå som del av eksamen.

8. BRUK AV VURDERINGSUTTRYKK (GRADERT KARAKTER KONTRA BESTÅTT/IKKE BESTÅTT)

8.1 Bakgrunn

Hvordan studentenes innsats vurderes, er styrende for studentenes arbeidsinnsats i løpet av semesteret. For eksempel, ved bruk av individuell skriftlig eksamen med en gradert karakter vil kunne styre studentene mot en idividuelt arbeid med pensumlitteraturen mens en

gruppeoppgave med bestått/ikke bestått i større grad vil kunne legge føringer som oppfordrer studentene til diskusjon og refleksjon over fagstoffet.

8.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Studentene vil helst ha graderte karakter, og gradert karakter er en motivasjonsfaktor. Imidlertid bør vurderingsformene ha en balanse mellom bestått/ikke bestått og karakter.

8.3 Panelets anbefalinger

- Panelt anbefaler at det tilstrebes en sterkere balanse mellom bestått /ikke bestått og karakter.

9. INTERNASJONALISERING

9.1 Bakgrunn

Ifølge Kvalitetsreformen skal studiene legge til rette for internasjonalisering. Det gjelder for studentene som ønsker å reise ut, men det skal også legges til rette for at en skal kunne ta imot utenlandske studenter. Dette krever i tilfelle at et av emnene tilbys på engelsk.

9.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Når det gjelder internasjonalisering kommer initiativ til å ta et semester i utlandet fra studentene selv. Det er i dag ingen av emnene i programmet som tilbys på engelsk og forholdene i det foreliggende programmet ligger ikke til rette for å ta imot internasjonale studenter

9.3 Panelets anbefalinger

- Panelet mener at det kan være bedre med faste avtaler med noen universiteter der vi vet de er gode innenfor spesialpedagogikk. For eksempel ved ISP har de fast kontakt med Berkeley Universitetet i California om uro i skolen og driver komparativ analyse.
- Det bør også vurderes om enkelte emner på bachelor nivå kan gjennomføres på engelsk, slik at engelskspråklige studenter kan få muligheter til utveksling ved UiA

10. YRKESRELEVANS

10.1 Bakgrunn

Norske universiteter og høgskoler har, men den nye kvalitetsreformen, i større grad fått mulighet til å etablere og legge ned fag slik de ønsker. Innholdet er også opp til det enkelte

universitet/høgskole, i tillegg til ressursbruk. Dette stiller store krav til at universiteter og høyskoler tar et samfunnsansvar når det gjelder å utvikle studier med yrkesrelevans.

10.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Siden studenter som tar bachelor i spesialpedagogikk ikke har undervisningskompetanse, vil det være sentralt at et slikt studium sikter seg inn mot andre arenaer, i tillegg til skolen. Det er derfor positivt at det foreliggende programmet tydelig har et slikt siktemål.

10.3 Panelets anbefalinger

- Det anbefales at det legges opp til en klar og tydelig profil på studiet

- Emnebeskrivelsene må være kommuniserbare overfor yrkeslivet

- Yrkesrelevansen ivaretas gjennom at en i enda større grad enn innenfor dagens program skreddersyr studiet i forhold til de ulike arenaene som en velger, dette understreker også at en må være tydelig hva som er arenaene. Utvalget stiller spørsmål ved om det er behov for en bedre synliggjøring av barnehagen. For eksempel har studenter som har tatt bachelor i spesialpedagogikk ved ISP i hovedsak jobb i barnehage, bolig for psykisk utviklingshemmede og skole.

- Det anbefales at UiA lager en brosjyre som beskriver hva de studentene som har bachelor i spesialpedagogikk kan, slik at studentene kan legge denne fram for fremtidige arbeidsgivere

11. LÆRINGSMILJØ OG PROGRAMTILHØRIGHET

11.1 Bakgrunn

Kvalitetsreformen legger opp til at utdanningsinstitusjonene får større ansvar for læringsmiljøet til studentene. Dette ansvaret gjelder faglige forhold, velferd og det sosiale og fysiske læringsmiljøet.

11.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Det er et godt miljø i den gruppen studenter som i dag tar bachelor i spesialpedagogikk. Inntrykket er at det er reflekterte studenter, en velger bevisst studiet og det er kanskje reflekterte studenter som velger bachelor spesialpedagogikk. Det er en heterogen gruppe og motiverte studenter. Studentene opplever en god tilhørighet til spesialpedagogikken, men en føler på at det ikke er en yrkesutdanning/profesjonsutdanning. Studiet er OK og programtilhørigheten er OK. Tilknytningen er til spesialpedagogikken, ikke til universitetet.

Det er mye frustrasjon fordi de ikke har praksis, mange føler at de ikke er verdsatt siden det ikke er praksis på studiet. Mange studenter stusser på at bachelor studiene i spesialpedagogikk er så ulike rundt om i landet.

11.3 Panelets anbefalinger

- Det anbefales å opprettholde trykket på å utvikle et stadig bedre læringsmiljø på bachelor programmet i spesialpedagogikk.

- Det er behov for en bedre beskrivelse av studiet på nettet.

- Det er behov for at studentene informeres om mulige jobber

- Ikke bare fokus på master, men hva kan man bli med bachelor spesialpedagogikk.

- Det anbefales en sterkere synliggjøring av hvilke kvaliteter bachelor i spesialpedagogikk gir.

- Avklare om en kan bruke spesialpedagogtittelen etter bachelor studiet i spesialpedagogikk; dette er ikke en beskyttet tittel.

12. INNTAKSKVALITET

12.1 Bakgrunn

Det understrekes i kvalitetsreformen for høyere utdanning at det skal være høy kvalitet på utdanningen til norske universiteter og høyskoler. Dette har sammenheng med hvilke studenter som søker seg inn på studiet og hvordan karakternivået er på inntak.

12.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Bachelorprogrammet i spesialpedagogikk har vært et åpent studium. Det vil si at alle som har vært kvalitfisert har fått plass. Gruppene har likevel vært fylt opp med 30 studenter fra starten av studiet og frafallsprosenten har vært lav. .

12.3 Panelets anbefalinger

- En videreutvikling og tydeliggjøring av yrkesrelevans innen ulike arenaer vil sannsynligvis kunne gjøre at det gode søkertallet opprettholdes og gi dyktige og motiverte studenter.

13. OPPNÅDDE RESULTATER (KARAKTERER, STRYK, FRAFALL)

13.1 Bakgrunn

Studiets kvalitet kan til en viss grad måles opp mot gjennomstrømningsprosent og oppnådde resultater. Det er sentralt at hele karakterskalaen tas i bruk og over noe tid.

13.2 Vurdering av dagens situasjon på bachelor programmet

Gjennomstrømningen på studiet er god. Når det gjelder karakterer har panelet resultatene fra et lite antall studenter, men tendensen er at karakterene jevnt fordelt og at hele karakterskalaen er tatt i bruk.

13.3 Panelets anbefalinger

- I tråd med tidligere anbefalinger, vil panelet foreslå at studentene følges tett opp gjennom at det utarbeides flere arbeidskrav. Dette vil kunne støtte opp unders dagens gode gjennomstrømning.

14. KONKLUSJON OG SAMMENFATNING

Panelet har trukket fram forhold som de mener er viktige for et bachelor studium som skal utdanne studenter til ulike yrker der den spesialpedagogiske kunnskapen står sentralt. I tillegg må en ta hensyn til at programmet skal forberede til videre studium, master i spesialpedagogikk. Bachelor programmet i spesialpedagogikk slik det framstår ved UiA har mange kvaliteter som UiA bør sørge for at videreføres, og i en forbedringsprosess i forhold til dette studiet er det derfor viktig å få fram det som fungerer bra og at dette tas med i kvalitetsutviklingsarbeidet.Denne rapporten trekker en rekke forbedringsområder, og har derfor et særlig fokus på forbedringsperspektivet på bekostning av å fokusere på det som allerede fungerer bra..

Panelets anbefalinger for å forbedre studiet kan oppsummeres gjennom følgende punkter:

- Helhet, sammenheng og sammensetning av emner og emnegrupper
- Innhold, variasjon i undervisningsformer og læringsutbytte
- Praksisrelatering og yrkesrelevans
- Målgruppe, læringsmiljø og programtilhørighet
- Inntakskvalitet, vurderingsformer og oppnådde resultater

14.1 Helhet, sammenheng og sammensetning av emner og emnegrupper

Bachelor studiet i spesialpedagogikk bør styres av en overordnet bærende ide for å få en bedre helhet og sammenheng i studiet. Panelet anbefaler at det legges vekt på en bedre progresjon i programmet. Det er naturlig å begynne med rammer og grunnlag, føringer innen fagfeltet.

Nye og andre tema og emner enn de eksisterende må ses i forhold til nåværende emner i programmet. Et spørsmål som må avklares, er i hvilken utstrekning bachelor programmet skal profesjonsrettes eller disiplinrettes, eventuelt om begge deler er mulig.

14.2 Innhold, variasjon i undervisningsformer og læringsutbytte

Panelet foreslår følgende tema som programmet bør inneholde i forhold til fagområder som skal dekkes: Læring og læringsvansker, samspill og samspillsvansker, sosialisering og inkludering, likeverd og selvverd, funksjons- og lærevansker (inklusive utviklingshemming), basisferdigheter (regning, lesing, skriving), fritid og tverrkulturell opplæring.

Det er flere forhold som må være styrende for oppbyggingen av studiet: behovet i praksis, internasjonale føringer (inkludering og spesialpedagogikk), emnene må treffe framtidige studenter, ansattes kompetanse. I tillegg bør en satse på en egen yrkesprofil og gjøre klare prioriteringer Det burde være flere arbeidskrav knyttet til teori og praksis for eksempel videocase og analysere i lys av teori, pedagogiske rollespill knyttet til kommunikasjon og samarbeid i spesialpedagogisk arbeid.

Panelet foreslår også at basiskunnskapen og ferdighetene innenfor vitenskapelig metode inkluderes i studiet, for eksempel gjennom å ha observasjon første året, intervju andre året og spørreskjema tredje året. I tillegg er det viktig at studentene får innføring i kritisk lesing med hensyn til å tolke og diskuterer forskningsresultater. Dette kan bidra til at studentene utvikler metodekunnskap og også for ferdigheter som en må ha som profesjonell yrkesutøver.

14.3 Praksisrelatering og yrkesrelevans

Panelet har vært særlig opptatt av at praksistilknytningen må være tydelig i et studium i spesialpedagogikk, først og fremst gjennom veiledet praksis, men i tillegg er det også viktig at en legger til rette for praksistilknytning i undervisningen. Praksiskomponenten bør styrkes, for eksempel utvides fra 1 ukes observasjonspraksis til 4 ukers praksis under veiledning fra Universitet.

De aktiviteter og arenaer som trenger spesialpedagogisk kompetanse og som bachelor programmet sikter å dekke bør komme tydelig fram. Det er nødvendig å prioritere hvilke arenaer som en vil satse på. Men aktuelle arenaer kan være utdanning – skole og barnehage (herunder SFO, alternative skoler/klasser, ressurssenter, ambulerende team), barnevern (herunder, kunnskap om barnevern, miljøterapeutisk arbeid, traumebasert omsorg, minoritetsetnisk arbeid, ungdom med atferdsvansker, nettverk), psykiatri, habilitering/rehabilitering og yrkesrettet attføring (arbeidsavklaring).

14.4 Målgruppe, læringsmiljø og programtilhørighet

For den målgruppen som kommer rett fra videregående opplæring representer studier på Universitet en overgang fra et system til et annet, og studentene møter ukjente fag og krav og til dels ukjente undervisningsformer, hvor forelesnings- og vurderingsformen har relativt stor plass.

Det er et godt miljø i den gruppen studenter som i dag tar bachelor i spesialpedagogikk. Det er en heterogen gruppe. Inntrykket er at det er reflekterte studenter som bevisst har valgt studiet og studentene er motiverte. Studentene opplever god tilhørighet til spesialpedagogikken, i midre grad til undiversitetet. Studenten føler på at det ikke er en yrkesutdanning/profesjonsutdanning og det er mye frustrasjon fordi de ikke har praksis.

14.5 Inntakskvalitet, vurderingsformer og oppnådde resultater

Bachelor programmet i spesialpedagogikk har til nå vært et åpent studium, men gruppene har vært fylt opp og det er god gjennomstrømning.

Behov for i større grad å variere vurderings- og eksamensformene, for eksempel ta inn mappevurdering som eksamensform (4 eller 5 korte oppgaver/notat, må ha veiledning). Prosjektarbeid er en god arbeidsform/eksamensform og kunne gjerne brukes mer. Kanskje noe færre individuelle skriftlige eksamener. Når det gjelder individuell skriftlig eksamen er en god form å ha noen kortsvaroppgaver og så essay der en utdyper ett av kortsvarene i essayet.

En bør vurdere i enda større grad å innføre obligatorisk frammøte på forelesninger og seminarer og legge inn arbeidskrav til seminarene, for eksempel at utvalgte forelesninger og seminarer er obligatoriske

VEDLEGG 1: PRAKSIS SOM LEDD I SPESIALPEDAGOGISK UTDANNING

Spesialpedagogikk er et profesjonsfag som er basert på å utvikle praksis som fremmer livskvalitet, oppvekstvilkår og opplæringsbetingelser til barn, unge og voksne med spesielle behov. Bachelor i spesialpedagogikk blir i St. meld. nr. 18 *Læring og fellesskap,* kritisert for å være et teoristudium som ikke er forankret i praksis. I bachelor studie i spesialpedagogikk er det dermed viktig å sørge for å utvikle praksisnærhet, og synliggjøre dette i innholdet studieplanene.

1. Ulike former for å skape praksisnærhet i studiet

Det er flere måter å gjøre det spesialpedagogiske studiet praksisnært. En måte er å benytte casemetodikk eller problembasert læringsmetodikk, og en annet er å gjennomføre praksis fra reelle praksissituasjoner på ulike spesialpedagogiske arenaer. Casebasert metodikk innebærer at man tar utgangspunkt i et praksisnært case som drøftes i lys av utdanningspolitiske retningslinjer, teori og empiri. Problembasert læringsmetodikken kan også ha en casetilnærming enten gjennom skriftlige case eller videocase. Praksis fra ulike spesialpedagogiske arenaer kan ha ulike former enten som observasjonspraksis, eller gjennomføre undersøkelse (prosjektpraksis) eller være aktør i praktiske situasjoner under veiledning. Målet med praksis er at får studentene får erfaringer fra det som skjer i praksis på de ulike arenaer der spesialpedagogisk arbeid foregår.

a. Praksistilnærming i metodikken case og problembasert læring

En måte å jobbe med å knytte teori til praksis er å bruke seminarer hvor metodikken case og problembasert læring metodikk bidrar til å gjøre teoretisk kunnskap praksisnær. Målsettingen med denne metodikken er å relatere teori til problemstillinger fra praksis. Det kan brukes både skriftlige case og videocase. Studenten skal da klargjøring av begreper, uttrykk og ukjente ord, drøfte både forståelsesfokuserte og løsningsfokuserte case, og identifisere og avgrense hovedproblem og delproblemer. Det skal også gjennomføre problemanalyse og utforsking, og tydeliggjøre kunnskap, erfaringer og innsikt knyttet til det spesialpedagogiske problemet og gjøre kritisk analyser og lage synteser. Arbeidet kan sammenfattes med henblikk på muntlig eller skriftlig framlegg.

b. Praksis på forskjellige spesialpedagogiske arenaer

Målsetningen med praksis er at studentene skal få kjennskap til og erfaringer med hvordan tilpasset opplæring og spesialpedagogisk virksomhet blir organisert og tilrettelagt for barn, unge og voksne med ulike opplæringsbehov på forskjellige arenaer. Barnehage, grunnskole, videregående skole, arbeidsliv, barnevernsinstitusjoner og boliger for utviklingshemmede, men også andre institusjoner kan være mulig praksisplasser.

Praksisaktivitetene bør bidra til at studentene bør få kjennskap til hvordan spesialpedagogiske tiltak blir organisert og tilrettelagt for barn, unge og voksne med ulike vansker og omsorgs- og opplæringsbehov. Dette kan skje gjennom; informasjon**,** deltakelse i enkelte planleggingsmøter og/eller teammøter som har betydning for opplæringen, direkte observasjoner og andre former for kartlegging og i noen grad gjennom deltakelse i planlegging, gjennomføring og evaluering av opplæringen.

Studentene bør også få anledning til å observere barn, unge og voksne i ulike omsorgs- og opplæringssituasjoner og kartlegge forutsetninger og behov som grunnlag for å utarbeide rapporter og individuelle planer. Studentene bør få tilgang til informasjon om institusjonens virksomhetsplaner og årsplaner og deltakelse på planleggingsmøter/ teammøter som har relevans for elevenes opplæringssituasjon. I den grad situasjonen tillater det kan studentene ta ansvar for å planlegge, gjennomføre og vurdere en aktivitet eller deler av det spesialpedagogiske opplegget. Dette arbeidet kan gjøres i samarbeid med veileder og må avpasses studentenes faglige nivå og kompetanse. Det bør tilstrebes en progresjon i praksisforløpet fra første til andre til tredje år. Fra observasjoner gjennom ekskursjoner, praksisplassbesøk, prosjektpraksis til arbeid med kartleggings-, planleggings-, gjennomførings- og evalueringsarbeid.

2. Tre former for praksis observasjons-, prosjekt- og innovasjonspraksis.

a. Observasjonspraksis

Denne praksisformen har til hensikt at studentene skal få erfaring med hvordan tilpasset opplæring og spesialpedagogisk virksomhet blir organisert og tilrettelagt for barn, unge og voksne med ulike omsorgs- og opplæringsbehov. Dette kan skje gjennom direkte observasjoner på praksisstedet. Observasjonspraksis kan strekke seg over to uker. Omfanget av praksis skal være minimum 20 timer pr. uke, og studentene skal følge institusjonens

ordinære dagsrytme så langt det er mulig og forsvarlig. Studentene kan være utplassert i grupper av varierende størrelse, med 4 – 6 studenter. Studentgruppen får ikke veiledning på praksisplassen, men på utdanningsinstitusjonen. Hver student skal på bakgrunn av observasjoner utarbeide en rapport som kan dreie seg om enkelpersoner eller en gruppe. Utdanningsinstitusjonen utarbeider en mal for observasjonene som omhandler et overordnet tema og et gitt antall observasjoner. Veiledning vil skje gruppevis på studiestedet etter avtale med veileder som har flere gruppe som får veiledning samtidig. Praksisrapporten skal godkjennes av utdanningsinstitusjonen. Malen for rapporten gjennomgås med studentene på forhånd, og kopi av den ferdige rapporten skal leveres til utdanningsinstitusjonen etter praksis, i anonymisert form, slik at enkeltpersoner og institusjonen ikke kan gjenkjennes. Rapporten inngår som et ledd i praksis, og som skal vurderes til "bestått"/"ikke bestått" av veilederen på utdanningsinstitusjonen. Observasjonspraksisstedet får ingen økonomisk godtgjørelse. Praksisinnhold 1. år i bachelor kan dreie seg om observasjonsoppgaver. Observasjonspraksis kan gjennomføres som ekskursjoner, praksisbesøk og/eller prosjektarbeid knyttet til det som skjer i praksisfeltet på ulike arenaer. Fokus bør være på å bruke ulike observasjonsmetoder som grunnlag for å analysere det som foregår i praksis.

b. Prosjektpraksis

Denne formen for praksis er en kombinasjon av praksis og prosjektarbeid og foregår på følgende måte:

Studentgruppen (4-6 studenter) har et først møte på praksisstedet. Formålet med dette møtet er å få informasjon om praksisstedet og begynne å diskutere problemstilling som gruppen skal arbeide med i sitt prosjekt. Det er en kontaktperson på praksisstedet som informerer om stedets arbeidsform og organisering av undervisningen, og som er med i den første diskusjonen om valg av problemstilling. Praksisstedet kan gjerne komme med forslag til tema og problemstillinger som de ønsker å få belyst. Det er interessant hvis praksisstedet har et spesielt fokusområde eller et område som vektlegges spesielt. Inkluderingsperspektivet skal utgjøre et fokus når studentene i samarbeid med praksisstedene skal finne fram til temaer og problemstillinger. Inkludering må i denne sammenheng forstås vidt og sees fra mange perspektiv, fordi en for snever forståelse vil kunne ekskludere interessante vinklinger. Problemstillingen bør være klar tidlig i prosjektuken, slik at studentene så tidlig som mulig kan komme i gang med datainnsamlingen.

Studentgruppen får før prosjektuken veiledning fra fagpersoner ved studiestedet i forhold til problemstilling og datainnhentingsverktøy. På praksisstedet er det en kontaktperson. Kontaktpersonens rolle og arbeidsoppgaver i praksisuken er å legge til rette for at studentgruppen kan få tilgang til nødvendig informasjon for å kunne besvare problemstillingen og at studentene kan få gjøre undersøkelser. Kontaktpersonen skal også gi informasjon internt og legge til rette for intern koordinering og samarbeid. Informasjonsinnhentingen kan skje på forskjellige måter, observasjon, samtaler og intervju, spørreskjemaundersøkelse og journaler. Veiledningsansvaret ligger hos fagpersoner ved studieinstitusjon, både i forhold til valg av problemstilling og i utarbeidelse av prosjektrapport. Studentene leverer prosjektrapporten som blir evaluert av fagpersoner ved studiestedet. Praksisstedet inviteres til å høre på det muntlige framlegget. Rapporten blir tilsendt praksisstedet når den er godkjent. Praksisinnhold 2. år i bachelor kan dreie seg om kartlegging av barn, unge og voksnes læreforutsetninger og funksjonsnivå. I kartleggingsarbeidet bør det brukes ulike former for kartleggingsmetoder som grunnlag for å vurdere utviklingspotensial og igangsettelse av tilpassede tiltak.

c. Innovasjonspraksis

Innovasjonsarbeid kan inngå som praksisinnhold 3. år i bachelor kan dreie seg om innovasjon knyttet til å kartlegge og/eller vurdere inkludering og individuell tilpasning knyttet til et utvalgt case. Caset som velges bør ivareta både individ og systemperspektivet enten med utgangspunkt i et systemperspektiv eller i individperspektiv. Denne praksisoppgaven bør være innovativ og ha fokus på kvalitetsutvikling og forbedring av praksis. Innovasjonsarbeid er definert som "en planlagt endring som har til hensikt å forbedre praksis" (Skogen & Sørlie 1992). Faget spesialpedagogikk har innovativ karakter, og derfor er innovasjonsteori anvendt i praksis et sentralt virkemiddel for ledd i spesialpedagogisk kompetanse. Fullan (1991) deler fasene i et endringsarbeid inn i tre faser: initiering, implementering og institusjonalisering. Initiering er en kartleggings- og forberedelsesfase, implementering er gjennomføringen og evalueringen av endringen mens institusjonalisering er fasen hvor endringene skal bygges inn i de daglige rutinene. I spesialpedagogisk innovasjonspraksis vil kartlegging av ståsted her og nå på et utvalgt forbedringsområde være er den første fasen, og som kan inngå i innovasjonspraksis. I den andre fasen implementering kan evalueringsdelen av gjennomføringen av innovasjonen også være en aktuell innovasjonspraksis.

VEDLEGG 2: OVERSIKT OVER ARBEIDSKRAV OG VURDERINGSFORMER

Tabell 1: Oversikt over eksisterende arbeidskrav og vurderingsformer i bachelor programmet

	Vilkår for å gå opp til eksamen	**Eksamensform**	**Karakter**
PED128 Læring og læringsprosesser	-1 faglig innlegg i plenum -3 arbeidskrav -prosjektoppgave	Individuell hjemmeeksamen over 3 dager	Gradert
PED139 Innføring i pedagogikk	- Gruppeoppgave med framlegg i gruppe	Individuell skriftlig eksamen, 6 t	Gradert
EX100 **Ex phil**	- Multiple choice	Individuell semesteroppgave (2400-3000 ord)	Gradert
PED135 Spesialpedagogikk som fag og forskningsfelt		Individuell skriftlig eksamen, 4t	Gradert
Ex105 Ex. Fac	- Multiple choice - Obligatorisk deltakelse I kollokviegrupper (oppgaver med skriftlig eller muntlig tilbakemelding)	Individuell 5-dagers hjemmeeksamen med oppgitt tema	Gradert
PED143 Inkludering og tilpasset opplæring	- Godkjent praksis - Godkjent individuell praksisrapport - Frammøte på obligatorisk undervisning i forbindelse med praksisperioden	Individuell semesteroppgave	Gradert
PED206 Spesialpedagogisk prosjektoppgave	- Obligatorisk frammøte ved etablering av grupper - Obligatorisk deltakelse i gruppeprosessen	Prosjektoppgave i gruppe	Gradert
PED224 Relasjoner og samspill	- Obligatorisk samspillseminar	Individuell muntlig eksamen	Gradert
PED315 Veiledningsteori og metode I	- Obligatorisk "praksisseminar" (øvelser) - Gjennomføring av praktiske veiledningsøvelser og innlevering av rapport fra øvelsene	Muntlig gruppeeksamen med individuell karakter	Gradert
PED319 Vurdering av spesialpedagogisk arbeid	-Obligatorisk deltakelse i 50% av undervisning/ seminarer	Skriftlig semesteroppgave i gruppe	Gradert
PED320 Bachelor oppgave i spesial pedagogikk	-Obligatorisk undervisning i innføring i oppgaveskriving -Obligatorisk deltakelse i framlegging av prosjekt	Bachelor oppgave, individuell eller gruppe	Gradert
PED321 Rammer, faglig grunnlag med attføring	- Godkjent gruppeoppgave - Godkjent individuell handlingsplan	Individuell skriftlig eksamen	Gradert

Studium Bachelor i spesialpedagogikk

Studieår: 2012

Instituttleder: Astrid Birgitte Eggen

Bachelor-programmet i spesialpedagogikk og Spesialpedagogikk 1 og 2

Studierapport og egenevaluering

1. **Status for planlagte endringer innen studiet i <u>forrige</u> studiumrapport og vurdering av effekten av evt. iverksatte endringer/tiltak:**

   Det er stor etterspørsel etter spesialpedagogisk kompetanse i regionen. Denne sammenfatningen peker på utfordringer innenfor tilbudene i spesialpedagogikk og viser til noen valg som må gjøres for studiet. Dette omfatter valg knyttet til bachelor programmet som en disiplinutdanning kombinert med profesjonsaspekter knyttet til det nære samarbeidet med lærerutdanningene. En utvikling av denne delen av pedagogikken henger også sammen med utviklingen av førstekompetanse på Institutt for pedagogikk.

   Bachelorprogrammet tar opp studenter 3.hvert år og studentgruppa er nå inne i det tredje året av sitt studium. Bachelorprogrammet i spesialpedagogikk var under evaluering høsten 2011. Evalueringspanelet bestod av Jorunn Buli-Holmberg fra Universitet i Oslo, Jarle Bakke fra Universitet i Tromsø, Elisabeth Johnsen som er studentrepresentant, Ragnar Thygesen og Anne Dorthe Tveit, de to siste interne representanter. Evalueringspanelet leverte sin vurdering 20.november 2011. Panelet har hatt to dagsmøter og hatt mange gode diskusjoner, blant annet om spesialpedagogikk som fag/profesjon og behovet for praksis. Evalueringen skulle i neste omgang danne grunnlag for revisjon av bachelorprogrammet. Denne revisjonen forventes iverksatt høsten 2013 da det dette året tas opp et nytt kull studenter. Og blir dermed lagt frem for fakultetstyret våren 2013. Et hovedvalg vil da omhandle hvorvidt bachelorprogrammet bør i større grad nærme seg et profesjonsstudium ved å omfatte praksis innenfor flere emner. Forholdene ligger godt til rette for samarbeid med ulike praksisarena i regionen, og det er i stor grad her behovet ligger. Samtidig er deler av utdanningen også et tilbud til lærerstudenter.

   Institutt for pedagogikk har i dag stor kompetanse innenfor spesialpedagogikk med en professor og 6 førsteamanuenser. Masterprogrammet er videreutviklet med flere spesialpedagogiske emner, og spesialpedagogikk er skrevet inn som en av fire søyler i doktorgradsprogrammet.

1.a Gjennomgang av evaluering av bachelor i spesialpedagogikk.

Evalueringspanelet kom frem til følgende konklusjon og sammenfatning som instituttet har valgt å bygge videre på i sitt arbeide med revisjon av programmet.

Panelet trakk fram forhold som de mener er viktige for et bachelor studium som skal utdanne studenter til ulike yrker der den spesialpedagogiske kunnskapen står sentralt. I tillegg skal programmet forberede til videre studium, en master i spesialpedagogikk. Bachelor programmet i spesialpedagogikk slik det framstår ved UiA har mange kvaliteter som UiA bør sørge for at videreføres, og i en forbedringsprosess i forhold til dette studiet er det derfor viktig å få fram det som fungerer bra og at dette tas med i kvalitetsutviklingsarbeidet. Rapporten trakk frem en rekke forbedringsområder:

1. **Helhet, sammenheng og sammensetning av emner og emnegrupper**

Bachelor studiet i spesialpedagogikk bør styres av en overordnet bærende ide for å få en bedre helhet og sammenheng i studiet. Panelet anbefaler at det legges vekt på en bedre progresjon i programmet. Det er naturlig å begynne med rammer og grunnlag, føringer innen fagfeltet.

Nye og andre tema og emner enn de eksisterende må ses i forhold til nåværende emner i programmet. Et spørsmål som må avklares, er i hvilken utstrekning bachelor programmet skal profesjonsrettes eller disiplinrettes, eventuelt om begge deler er mulig.

2. **Innhold, variasjon i undervisningsformer og læringsutbytte**

Panelet foreslår følgende tema som programmet bør inneholde i forhold til fagområder som skal dekkes: Læring og læringsvansker, samspill og samspillsvansker, sosialisering og inkludering, likeverd og selvverd, funksjons- og lærevansker (inklusive utviklingshemming), basisferdigheter (regning, lesing, skriving), fritid og tverrkulturell opplæring.

Det er flere forhold som må være styrende for oppbyggingen av studiet: behovet i praksis, internasjonale føringer (inkludering og spesialpedagogikk), emnene må treffe framtidige studenter, ansattes kompetanse. I tillegg bør en satse på en egen yrkesprofil og gjøre klare prioriteringer Det burde være flere arbeidskrav knyttet til teori og praksis for eksempel videocase og analysere i lys av teori, pedagogiske rollespill knyttet til kommunikasjon og samarbeid i spesialpedagogisk arbeid.

Panelet foreslår også at basiskunnskapen og ferdighetene innenfor vitenskapelig metode inkluderes i studiet, for eksempel gjennom å ha observasjon første året, intervju andre året og spørreskjema tredje året. I tillegg er det viktig at studentene får innføring i kritisk lesing med hensyn til å tolke og diskuterer forskningsresultater. Dette kan bidra til at studentene utvikler metodekunnskap og også for ferdigheter som en må ha som profesjonell yrkesutøver.

3. **Praksisrelatering og yrkesrelevans**

Panelet har vært særlig opptatt av at praksistilknytningen må være tydelig i et studium i spesialpedagogikk, først og fremst gjennom veiledet praksis, men i tillegg er det også viktig at en legger til rette for praksistilknytning i undervisningen. Praksiskomponenten bør styrkes, for eksempel utvides fra 1 ukes observasjonspraksis til 4 ukers praksis under veiledning fra Universitet.
De aktiviteter og arenaer som trenger spesialpedagogisk kompetanse og som bachelor programmet sikter å dekke bør komme tydelig fram. Det er nødvendig å prioritere hvilke

arenaer som en vil satse på. Men aktuelle arenaer kan være utdanning – skole og barnehage (herunder SFO, alternative skoler/klasser, ressurssenter, ambulerende team), barnevern (herunder, kunnskap om barnevern, miljøterapeutisk arbeid, traumebasert omsorg, minoritetsetnisk arbeid, ungdom med atferdsvansker, nettverk), psykiatri, habilitering/rehabilitering og yrkesrettet attføring (arbeidsavklaring).

4. Målgruppe, læringsmiljø og programtilhørighet

For den målgruppen som kommer rett fra videregående opplæring representer studier på Universitet en overgang fra et system til et annet, og studentene møter ukjente fag og krav og til dels ukjente undervisningsformer, hvor forelesnings- og vurderingsformen har relativt stor plass.

Det er et godt miljø i den gruppen studenter som i dag tar bachelor i spesialpedagogikk. Det er en heterogen gruppe. Inntrykket er at det er reflekterte studenter som bevisst har valgt studiet og studentene er motiverte. Studentene opplever god tilhørighet til spesialpedagogikken, i mindre grad til universitetet. Studenten føler på at det ikke er en yrkesutdanning/profesjonsutdanning og det er mye frustrasjon fordi de ikke har praksis.

5. Inntakskvalitet, vurderingsformer og oppnådde resultater

Bachelor programmet i spesialpedagogikk har til nå vært et åpent studium, men gruppene har vært fylt opp og det er god gjennomstrømning.

Behov for i større grad å variere vurderings- og eksamensformene, for eksempel ta inn mappevurdering som eksamensform (4 eller 5 korte oppgaver/notat, må ha veiledning). Prosjektarbeid er en god arbeidsform/eksamensform og kunne gjerne brukes mer. Kanskje noe færre individuelle skriftlige eksamener. Når det gjelder individuell skriftlig eksamen er en god form å ha noen kortsvaroppgaver og så essay der en utdyper ett av kortsvarene i essayet.

En bør vurdere i enda større grad å innføre obligatorisk frammøte på forelesninger og seminarer og legge inn arbeidskrav til seminarene, for eksempel at utvalgte forelesninger og seminarer er obligatoriske.

Revisjon av bachelor i spesialpedagogikk har valgt å legge stor vekt på disse konklusjonene og anbefalingene og bygget det reviderte programmet ut fra følgende hovedpunkter:

- tydeliggjøre instituttets tilbud innenfor denne deldisiplinen OG det skal vektlegge behovet som utdanningssektoren har for spesialpedagogisk kompetanse blant lærere og skoleledere
- utvide praksis i tilknytning til noen emner
- gjennomarbeide studiet med hensyn til varierte eksamensformer og arbeidsformer og at disse ses i helhet med hele studiet samtidig som hvert emne har en god indre helhet og sammenheng.
- Bygge deler av studietilbudet spesialpedagogikk I som er valg i GLU inn i bachelorprogrammet i andre semester.
- Beholde spes ped II som et videreutdanningstilbud, men legge emnene helt tydelig på masternivå slik at studenter bygger opp sin master kompetanse gjennom å ta dette videreutdanningstilbudet. De vil ikke nødvendigvis inngå i instituttets master som nettopp er revidert. Men det vil være mulig for studenter med gjennomført spes ped II å få godkjent stp i denne masteren og andre mastere med vekt på spesialpedagogikk.

På grunnlag av disse konklusjonene valgte instituttet å nedsette en arbeidsgruppen bestående av følgende personer våren 2012:

Førsteamanuensis D. Lans Cameron (leder)

Førsteamanuensis Ingrid Lund

Førsteamanuensis Anne Dorthe Tveit

Professor Ragnar Thygesen

Gruppen har gjennom hele prosessen hatt tett kontakt med institutt leder og det ble lagt opp til en tidsplan der emnebeskrivelser og programbeskrivelse skulle foreligge 1.12.12. (se videre punkt 6).

2. Kommentarer til studentenes midtveis- og sluttevalueringer av studiet og emner som inngår i studiet:

- Studiet er lagt opp med treårssykluser DERFOR: Det er et stort ønske fra studentene at hele studieforløpet skal foreligge i studiehåndboka ved starten av studiet. Det bør være mulig å klikke seg inn på alle emner i hele studieløpet.
- Studentene er fornøyd med store deler av studiet; de etterspør mere praksis i studiet og dermed mere profesjonsrelevans i studiet. De etterspør også i noen grad mere veiledning, men er meget fornøyd med teoriundervisning og det teoretiske grunnlagt i underdisiplinene som de blir presentert for.
- Studiet har stor søknad og god gjennomstrømning. Dette gir grunnlag for å tenke opptak hvert annet år. I revidert plan er det lagt opp til uten at studiepoengene økes over en treårssyklus i forhold til dagens ordning. Dette er gjort ved emner som er felles en bachelor pedagogikk og med spes ped I som tilbys lærerstudenter som del av grunnutdanningen.

Emneevalueringer 2012:

I løpet av 2012 er det på våren 2. års studenter og på høsten dermed 3. års studenter som har kommet med tilbakemeldinger. Våren 2012 og høsten 2012 er følgende emner blitt og her er det lagt ved noen kommentarer til disse:

PED206

Ved presentasjon av prosjektet var det uklart hvordan dette skulle gjøres. Tema og problemstilling er det viktigste, og studentene skal selv bestemme formen på presentasjonen. Noen studenter sliter med muntlig fremstilling. Studentene gir uttrykk for at de trenger et skrivekurs i metode. Det trengs en innføring i skrivetrening før gruppeoppgaven skrives.

PED224

Det er et stort litteraturomfang på en muntlig eksamen. Studentene er meget tilfredse med emnet.

PED319

Studentene er stort sett tilfredse med undervisning og tilrettelegging. Det har vært noen utfordringer knyttet til språkbruken hvor begrep er hentet fra den engelskspråklige verden. Faglig ansvarlig er gjort oppmerksom på dette og prøver å imøtekomme studentenes behov. Ved frafall fra forelesninger er det viktig for studentene merke seg at det ofte er sammenheng mellom det som gis under en forelesning og hva som bør gjenspeiles i eksamen.

PED315

Det forelå en utfyllende rapport fra evalueringen av emnet.
Det fremgår at emnet har mange arbeidskrav i forhold til andre emner.
I veiledningen kan studentene godt tenke seg mer konstruktiv kritikk for å kunne ha noe å strekke seg etter. Det er også utfordringer med noen av foreleserne. Dette siste vil bli fulgt opp av både studiekoordinator og inst. Leder. Det ble hevdet at det er viktig å ytterligere tilstrebe en bedre helhet mellom emnene dette semesteret.

3. Kommentar til evt. praksisrapport: Ikke aktuelt.

4. Kommentar til evalueringer fra utreisende utvekslingsstudenter og vurdering av kvaliteten på tilbudene ved samarbeidende institusjoner:

Ikke aktuelt.

5. Kommentarer til grunnlagsdata (søkertall, gjennomføring, utveksling) for studiet og karakterstatistikk[1]:

Spesialpedagogikk I høsten 2011: det ble tatt opp 27 studenter og 20 fullførte.
Spesialpedagogikk II våren 2011: det ble tatt opp 19 studenter og 18 fullførte.
Spesialpedagogikk II våren 2012: det ble tatt opp 20 studenter og alle fullførte.

Søknadstall,, opptakstall og gjennomføringstall på de spesialpedagogiske studiene er meget gode. Dette gir grunnlag for å ta opp studenter hvert annet år på bachelorprogrammet istedenfor hvert tredje år som har vært gjennomført frem til nå.

Det var 76 søkere totalt til "Spesialpedagogikk 1" (30 stp) høsten 2012 og det ble tatt opp 30 studenter. Studentene innenfor spesialpedagogikk er en gruppe som består av allmenlærerstudenter, førskolelærerstudenter som tar studiet umiddelbart etter endt utdanning og førskolelærere/lærere med praksis.

[1] Grunnlagsdata er lagt ut på intranett:
Info&Service/Arbeidsstøtte/Studieadministrasjon/Statistikk og rapportering

Det har vært mulig å ta "Spesialpedagogikk 1 og 2" som siste året av allmenlærerutdanningen. I framtida blir det kun aktuelt å ta et halvt år spesialpedagogikk siden dette er et undervisningsrelevant fag og ikke et undervisningsfag. Spesialpedagogikk vil bli tilbudt som et valg for Grunnskolelærer studentene vårsemestret. Dette er nå bygget inn i bachelor spes ped slik studiet vil bli fremlagt for fakultetsstyret over nyttår.
Førskolelærerutdanningen/barnehageutdanningen er også under revisjon. Det var tidligere mulig å ta spesialpedagogikk som en del av grunnutdanningen. Det har ikke vært anledning til dette de seinere årene. Vi ønsker at muligheten for å tilby spesialpedagogikk som et valg i førskolelærerutdanningen vurderes under dette revisjonsarbeidet.

Det siste kullet som fullførte bachelor spes ped var i 2010.
Til opptak 2012 var det 69 primærsøkere og 30 ble tatt opp. I det pågående tredje undervisnings år er det 20 studenter.

Nedenfor er gjengitt en karakterstatistikk. Da studiet er bygget opp med noen emner felles med bachelor pedagogikk og noen felles med spes ped II fremgår det ikke entydig karakterer på emner for studenter som bare følger bachelor spes ped.

Karakterstatistikk Spes.ped. bachelor kull 2007

Emnekode	Oppmeldte	Møtt	Gjennomsnittskar.	
EX-105	58	54	C	inkl. studenter fra bach.ped. + årsstudiet
PED101	102	89	C	« « «
PED128	94	90	C	« « «
PED129	95	87	B	« « «
PED120	29	28	C	
PED135	29	28	C	
PED206	86	82	C	« fra Spes.ped. 2
PED224	30	30	B	
PED315	52	47	B	« fra bach.ped
PED319	29	27	C	
PED320	29	28	C	
PED321	30	29	C	

Spes.ped. bach kull 2010

Emnekode	Oppmeldte	Møtt	Gjennomsnittskar.	
EX-105	39	36	D	inkl. studenter fra bach.ped
PED128	82	74	C	
PED139	84	78	C	
PED135	29	27	C	
PED143	23	22	C	
PED206	48	48	C	inkl.studenter fra spes.ped.2
PED224	21	17	B	

6. Forslag til endringer i studieplanen eller andre endringer/tiltak:

Dette punktet må ses i sammenheng med konklusjonene og redegjørelsen i punkt 1. Nedenfor er det angitt en tabell som viser oversikt over studiet slik det planlegges pr 1.11.12. med opptak høsten 2013. Flere av emnene tilbys sammen med bachelor i ped. Et emne er likt for spes ped I og bachelor spes ped studenter. Dette gir i sum over en treårsperiode samme studiepoeng mengde som tidligere. Det er nå sterkt ønskelig ut fra søkerantall at studiet tilbys hvert annet år i stedet for hvert tredje år.

Bachelor i spesialpedagogikk – NY MODELL (oppstart høsten 2013)

Nye/reviderte emner = rødt

semester			
1. sem. Høst	**Ped 128 (15 sp) Læring og læringsprosesser** (sammen med bach.ped) Eksamen: individuell hjemmeeksamen med oppgitt emne over tre dager		**(15 sp) Innføring i Spesialpedagogikk** Arbeidskrav: tekstanalyse i gruppe med framlegg i plenum; bestått kunnskapsprøve om vanskeområder Eksamen: individuell semesteroppgave
2. sem. Vår	**(15 sp) Språk- & kommunikasjonsvansker** Arbeidskrav: 3 gjennomført øvelser med kartleggingsverktøy; 3 refleksjonsoppgaver basert på øvelser Eksamen: 4-timers skriftligeksamen		**(15 sp) Spesialpedagogisk arbeid i skole og barnehage** (*sammen med Spesped 1) Arbeidskrav: 2 ukers observasjonspraksis med praksisrapport; utarbeidelse av en IOP basert på case. Eksamen: semesteroppgave i gruppe
3. sem. høst	**EXphil (10 sp) Examen philosophicum** Eksamen: 2 timers flervalgsprøve (50%); 3 dagers hjemmeeksamen (50%)	**EXfac (10 sp) Examen facultatum pedagogisk variant** (sammen med bachped) Eksamen: Individuell 3-dagers hjemmeeksamen	**Ped 228 (10 sp) Forskningsmetoder** (sammen med bachped) Arbeidskrav: 3 gruppeoppgaver som omhandler ulike forskningsmetoder Eksamen: 6-timers individuell skriftlig eksamen
4. sem. Vår	**(15 sp) Samspill og atferdsvansker** Arbeidskrav: Deltakelse på 2-dagers samspillseminar. Individuelle mappeinnleveringer ut ifra arbeid i gruppe Eksamen: individuell muntlig eksamen (60%); mappeinnlevering (40%)		**(15 sp) Miljøterapeutisk arbeid** Arbeidskrav: 2 ukers praksis. Gruppene presenterer erfaringer fra praksis i plenum Eksamen: prosjektoppgave i gruppe

5. sem. Høst	**Ped 315 (15 sp) Veiledningsteori - metode I** (sammen med bachped) Arbeidskrav: 6 timers praksisseminar; 5 logger fra basisgruppearbeid rundt utdelte oppgaver; godkjent praksisrapport. Eksamen: muntlig gruppeeksamen med individuell karakter	**(15 sp) Habilitering og rehabilitering** Arbeidskrav: Gruppeoppgave; individuell utarbeidelse av en handlingsplan basert på case. Eksamen: individuell 5 dagers hjemmeeksamen
6. sem. Vår	**Ped 320 (15 sp) Bacheloroppgave i spesialpedagogikk** Arbeidskrav: seminar deltakelse; framlegg av prosjektet Eksamen: bacheloroppgave	**(15 sp) Livskvalitet og levekår** Arbeidskrav: individuell skriftlig oppgave knyttet til temaet i bacheloroppgaven; seminar med student framlegg Eksamen: individuell muntlig eksamen

7. Kompetanse på instituttet innenfor spesialpedagogikk.

Professor Ragnar Thygesen: Spesialpedagogikk, evalueringsteori

Førsteamanuensis David L. Cameron: Spesialpedagogikk, sosialpsykologi

Førsteamanuensis Velibor B. Kovac: Motivasjons- og læringspsykologi, pedagogisk psykologi

Førsteamanuensis Ingrid Lund: Spesialpedagogikk, pedagogisk psykologi

Førsteamanuensis Heidi Omdal: Spesialpedagogikk, evalueringsforsking

Førsteamanuensis Anne Dorthe Tveit: Spesialpedagogikk, sosiologi

Førsteamanuensis Sidsel Werner: Spesialpedagogikk, klasseromsforsking

Universitetslektor/stipendiat Maryann Jortveit: spesialpedagogikk, flerkulturell pedagogikk

Universitetslektor Hanne Stousland

EGENEVALUERING AV BACHELORPROGRAM I ENGELSK

UNIVERSITETET I AGDER, 2012

Bakgrunn for egenevalueringen

Denne evalueringen er foretatt av instituttleder Charles Ivan Armstrong og engelsk studiekoordinator Signe Mari Wiland. Viktige basisdokumenter for evalueringen er evaluering foretatt av et panel med fem medlemmer høsten 2012 (se eget punkt nedenfor), studiumrapport for 2011, totalevaluering av fordypning i engelsk 2007, pluss annen relevant informasjon fra UiA, DBH og andre universiteter.

Studieprogrammet skal evalueres hvert femte år, og bachelorprogrammet i engelsk ble sist evaluert i 2007. Det er verdt å merke seg at fagmiljøet i engelsk disiplinstudium nå gjennomgår et generasjonsskifte, med tre nyansettelser på kort tid (henholdsvis august 2012, januar 2013 og august 2013). I lys av dette, og det faktum at viktige endringer nå er i ferd med å implementeres (innføring av bacheloroppgave våren 2013, og reversering av rekkefølgen til EN-104 og EN-103 i løpet av studieåret 2012/2013) ba instituttleder om å få utsatt denne evalueringsprosessen. Ledelsen ved Fakultet for humaniora og pedagogikk avslo dette. Det gjøres oppmerksom på at både evalueringen og eventuelle forslag til endringer nødvendigvis preges av at omstillingsprosessen er pågående: det er viktig å vise varsomhet i denne prosessen, slik at premisser og relevante endringsforslag drøftes og eventuelt implementeres på en faglig forsvarlig måte.

Studieprogrammets hovedmålsetting/læringsutbytte

Ifølge studieplanen skal studenten ved fullført studieprogram ha bred kunnskap om engelsk språk, britisk litteratur og kultur, samt amerikansk litteratur og kultur, i tillegg til bred kunnskap om litterære og lingvistiske teknikker og metoder. Mer spesifikke kunnskaper skal oppnås angående engelsk grammatikk, fonetikk, litterær analyse av pensumverk samt oversikt over litterære epoker. I tillegg skal studentene ha spesifikke kunnskaper om minst ett spesialfelt innen litteratur/kultur og ett innen språk. Gitt dagens undervisningsmodell gis studentene større muligheter til valg på 100-nivå innen litteratur/kultur enn i lingvistikk, noe som tilsier at man i sistnevnte felt relativt sett prioriterer «brede kunnskaper» noe høyere enn «spesifikke kunnskaper» - hvis man sammenligner med britisk litteratur/kultur.

Visse ferdigheter skal tilegnes i løpet av studiet. Etter fullført studieprogram skal studenten kunne gjøre detaljert rede for spesifikke tema, teknikker og metoder innen engelsk lingvistikk og engelsk og amerikansk litteratur. Vedkommende skal også kunne anvende engelskspråklig kompetanse, tilegne seg faglig kunnskap og søke relevant informasjon på egen hånd. Studenten skal også tilegne seg generell kompetanse med hensyn til å kommunisere skriftlig

og muntlig i engelsk, ta videre studier i engelsk, og eventuelt anvende sine kunnskaper og språklige ferdigheter i relevant arbeid innen undervisning, informasjon, formidlingo.a.

Generelt sett kan det sies at bachelorprogrammet skal utdanne generalister som kan benytte sine tilegnede kunnskaper, ferdigheter og kompetanse på bredt grunnlag. Dette er riktig med tanke på at det skal åpnes for et bredt utvalg av karrieremuligheter, inkludert læreryrket, akademisk karriere og andre yrker (se nedenfor). Strukturelle og mer overgripende endringer, eventuelt som en konsekvens av den planlagte innføringen av en integrert lektorutdanning for trinn 8. til 13., vil muligens måtte føre til en revurdering av programmets målsetninger og læringsutbytte.

Faglig innhold og nivå

Bachelorprogrammet inneholder to obligatoriske førsteårsemner i engelsk lingvistikk: EN-121 (20 stp; grammatikk og praktisk språkbruk) og EN-122 (10 stp.; fonetikk og uttale). I det første året er også to emner obligatoriske i engelsk litteratur/kultur: EN-104 (10 stp.; amerikanske studier) og EN-103 (10 stp.; britiske studier). På 100-nivå har også studentene to valgfrie alternativer, hver på 10 studiepoeng, i engelsk litteratur/kultur: EN-110 (amerikansk kultur) og EN-134 (den britiske samtidsroman). Instituttet er også ansvarlig for emnet TFL-111 (10 stp.; beat-kultur: litteratur og billedkunst) og vil høsten 2013 tilby et emne om litterær oversettelse (10 stp.). På 200-nivå tilbys engelsk bacheloroppgave (EN-212) på 10 studiepoeng fra og med våren 2013. For tiden tilbys også følgende emner: EN-203 (10 stp.; viktoriatidens litteratur og kultur) og EN-211 (10 stp.; engelsk morfologi og ordlære). Utover emnene tilbudt innenfor engelskfaget har nå studentene stor frihet i å velge breddeemner – noe som også gjør at studentene i programmet får det enklere å studere i utlandet.

Karakternivået er forholdsvis stabilt, med jevnt over en gjennomsnittskarakter på «C» i de fleste emner hvert semester. Gjennomsnittet av stryk viser noe større variasjon: i litteratur/kultur-emnene EN-103 og EN-104 har snittet generelt variert fra 6,8 til 20,6% de siste årene. Innen språkvitenskap-emnene EN-121 og EN-122 er tallene noe høyere: her varierer tallene fra 19,7 til 42,0%. EN-121 har hatt mest stryk de siste årene, men her er utviklingen positiv: 42% i 2009, 26% i 2010, 25.4% i 2011 og 20,2% i 2012. Generelt er det ikke uvanlig for norske universiteter at stryktallene er noe høyere i språkvitenskap enn i litteratur/kultur, og en del sammenlignbare institusjoner har langt mer stryk enn UiA.

De ansatte leverer undervisning på et høyt nivå og får stort sett utmerkete tilbakemeldinger fra studentene. Tallmaterialet mht. gjennomførte bachelorprogram inneholder en del usikkerhetsmomenter, men komparativt sett er gjennomføringsgraden på dette programmet meget god i forhold til andre, sammenlignbare studier. Samtidig har opptakstallene for masterprogrammet i engelsk vært noe lave i det siste, og det kan være grunn til å se nærmere etter om hvordan bachelorprogrammet i enda større grad kan fungere som rekrutteringsgrunnlag for det studiet.

Studieprogrammet som grunnlag for videre studier

Gjennomført studium kvalifiserer til opptak på masterprogrammet i engelsk som tilbys ved UiA. Det at man på 200-nivå insisterer på at studentene tar emner innen både språkvitenskap og litteraturvitenskap sikrer at de har den nødvendige bredden som trengs både for bachelorgraden og for det undervingstilbudet som gis på masternivå.

Forholdet mellom bachelorprogrammet og læreryrket vil endres dersom Kunnskapsdepartementets forslag om endring av lærerutdanningen gjennomføres, siden det da blir krav om mastergrad (og ikke bare bachelorgrad) for å kunne ta PPU. Det er imidlertid for tidlig å foregripe denne utviklingen, og eventuelle grep vil måtte vurderes når rammeplanene som er ute på høring eventuelt er godkjente.

Kandidatundersøkelsen fra 2010 avslørte at ingen av bachelorstudentene i engelsk var utilfredse med studiet, samtidig som det også ble klart at en stor andel av studentene i humanistiske fag ble tilsatt i relevante yrker innen relativt kort tid.

Programmets yrkesrelevans/yrkesretting

Ikke bare innenfor engelsk lærerutdanning, men også innenfor engelsk disiplinstudium ender mange av studentene opp som lærere. Det er imidlertid grunn til å orientere studentene bedre om alternativer til læreryrket og akademisk karriere, all den tid også mange av studentene havner i helt andre yrker enn dette. Studenter med engelsk bachelorgrad kan for eksempel bli ansvarlige for informasjonsarbeid i offentlige eller private organisasjoner, utføre kulturformidling og konsulentvirksomhet, ansettes i offentlig administrasjon, osv.

Fagmiljøets totale kompetanse i forhold til krav som stilles ved etablering av tilsvarende studier

NOKUT vedtok 27.1.2011 forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning. Forskriftens paragraf 4.3, «Fagmiljø tilknyttet studiet», krever at 50% av årsverkene ved studiene skal gjennomføres av fast ansatte, og at minst 20% av det samlede fagmiljøet skal ha førstestillingskompetanse. Videre skal fagmiljøet drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og ha «dokumenterte resultater på et nivå som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå». Miljøet skal delta aktivt i nasjonalt og internasjonalt samarbeid og ha et nettverk som er relevant for studiet.

Fagmiljøet i engelsk ved UiA er svært kompetent og oppfyller NOKUTs krav uten problemer. En stor del av årsverkene gjennomføres av fast ansatte ved instituttet. Våren 2013 vil man innen fagområdet språkvitenskap i engelsk disiplin ha to professorer, en førsteamanuensis og en førstelektor. Innen fagområdet litteratur/kultur vil man ha to professorer og to førsteamanuensiser (i tillegg til at instituttleder, som er permittert fra sin stilling i britisk

litteratur/kultur frem til 2015, er professor). I tillegg har man også ansatte i engelsk lærerutdanning. Miljøet er forskningsmessig produktivt, med et godt utarbeidet og relevant internasjonalt nettverk.

Effekten av eventuelle iverksatte tiltak på grunnlag av tidligere evalueringer

Forrige tilsvarende evaluering ble foretatt i 2007: totalevaluering av fordypning i engelsk for Språk og kultur bachelorprogram. Da ble det pekt på to momenter der det var rom for forbedring: mangel på muntlig eksamen og et relativt høyt karakternivå. Det ble likevel ikke da foreslått innføring av muntlig eksamen (pga. ressurs-situasjonen), men fagmiljøet var enig om «å bruke mer av karakterskalaen for nåværende og fremtidige kull». I dag må alle studenter i bachelorprogrammet ha to muntlige eksamener: (a) én i EN-121 og (b) én i enten EN-103 ellerEN-104. Det vil være viktig å passe på at denne evalueringsformen ikke forsvinner fra studieprogrammet dersom det foretas større endringer (som f.eks. en endring fra 10 til 15 studiepoengs-enheter). Karaktermessig er ikke bachelorprogrammet lenger uvanlig, all den tid snittkarakteren på de fleste emner (som tidligere nevnt) stort sett holder seg stabilt på «C».

Kommentarer til rapport fra evalueringspanel

Et evalueringspanel har høsten 2012 vurdert studieprogrammet. Panelet bestod av Stein Bekke (ekstern evaluator, vitenskapelig ansatt fra universitet/høyskole), Petter Lundegaard Salvesen (ekstern evaluator, og tidligere student), Anne Nyhagen (nåværende student), Sigbjørn Berge (intern vitenskapelig ansatt) og Michael Prince (intern vitenskapelig ansatt). Rapporten konkluderte at det var vanskelig å komme med konkrete innspill siden studiet er i en overgangsfase. Man pekte likevel på en rekke utfordringer, inkludert: (1) tildelt veiledningsressurs for Bachelorgrad virker altfor liten i lys av arbeidets omfang og korresponderende tildeling for MA-oppgaver; (2) man foretrakk å beholde dagens modell på 10 ECTS-emner, i stedet for å endre til 15 ECTS (først og fremst pga. av at kortere kurs er mer håndterlige for studentene og gir bedre gjennomstrømming, men også pga. faglig avgrensning og et større administrativt eierforhold blant foreleserne for kortere kurs); (3) man ønsket et bedre alumnimiljø og styrking av det sosiale fellesskapet til studentene; (4) man ønsket å heve inntakskvaliteten siden mange av de påmeldte studentene mangler basisferdigheter og tilstrekkelig motivasjon; (5) man foreslo konkret å dele 20-poengsemnet EN-121 i to deler med separate eksamener og et klart skille mellom praktisk språkbruk og grammatikk for viderekomne.

Panelet kommer med viktige innspill som vil være en del av prosessen videre. Det er viktig å presisere at dagens ansatte over flere år har gitt studentene et svært godt undervisningstilbud, og at man må vise varsomhet med hensyn til eventuelle endringer. Punktene 2 og 5 til evalueringspanelet gjelder det konkrete emneinnholdet i studieprogrammet som allerede nylig har vært endret pga. obligatorisk innføring av bacheloroppgave og reversering av

rekkefølgen mellom emnene EN-104 og EN-103. Evalueringspanelets råd om å holde på 10 studiepoengsenheter bygger på flere gode argumenter. Det fins imidlertid også gode argumenter for å endre til 15 studiepoengsenheter. For eksempel går enheter på 10 studiepoeng på tvers av den overordnede politikken til Fakultet for humaniora og pedagogikk ved UiA, og dersom dette beholdes, ville det kunne føre til problemer i forhold til samkjøring med lærerutdanningen. Større emner ville også føre til større samarbeid og ikke minst undervisningsmessig fleksibilitet blant de ansatte – sistnevnte er i tråd med fakultetsledelsens uttalte mål. Under dagens modell risikerer noen av studentene å ikke få undervisning fra enkelte av fagets professorer før på masternivå: med større, delte emner ville studentene trolig oppleve et bredere lag av de ansatte som forelesere og seminarledere, noe som vil kunne fungere inspirerende og opplysende. Det meldes ellers om at emnene for amerikanske og britiske studier (EN-104 og EN-103) oppleves som for kompakte til å dekke basiskunnskapene som studentene trenger å tilegne seg på 100-nivå: dersom disse emnene ble utvidet til 15 studiepoeng hver, ville det bøte på det problemet. Samtidig vil en eventuell utvidelse av EN-104 og EN-103 føre til at noen av dagens valgfrie emner enten forsvinner eller mister studenter (noe som også kan oppfattes som uønsket), i tillegg til at den emneansvarlige vil få viktige administrative funksjoner å oppfylle.

Forslaget om å endre EN-121 er mindre kontroversielt: her er det en viss sannsynlighet for at endringer vil forekomme snart, avhengig av innspill fra fagmiljøet (nyansatte i 2013 vil måtte ha et ord med i laget) og utfallet mht. valg av 10 eller 15 studiepoengsenheter. Instituttleder mener at mye tyder på at undervisningen i dette emnet har vært ekstremt ressurskrevende. Det er mulig man burde vurdere både et mindre tidkrevende opplegg, blant annet ved at lista legges høyere i forhold til studentenes nivå – med mindre detaljoppfølging av svake studenter og mindre belastning på de ansatte. Det vil muligens også medføre større faglig kontinuitet i forhold til masterprogrammet. Samtidig vil disse grepene måtte vurderes i forhold til studiets foreslåtte læringsmål- og utbytte, samt mulige konsekvenser mht. gjennomstrømning.

Ressursvurderingen mht. bacheloroppgave virker fornuftig, og instituttet ser seg allerede nødt til å omdirigere ressurser fra andre emner til bacheloroppgaven i engelsk for å bøte på dette problemet. Det sosiale miljøet er til en viss grad studentenes egen ansvar, men instituttet vil vurdere tiltak mht. alumni. Inntakskvaliteten var trolig spesielt problematisk i 2011/12 på grunn av et for stort opptak av studenter til programmet. Det er et allment problem ved norske universiteter at mange engelskstudenter på lavere nivå mangler grunnleggende ferdigheter og kunnskaper, og denne trenden blir forsterket ved UiA siden man ser seg nødt til å legge ex.phil. unaturlig sent i studieprogrammet.

Forslag til tiltak for å forbedre studieprogrammet

Som nevnt innledningsvis er programmet allerede i en omstillingsprosess, samtidig som fagmiljøet opplever et generasjonsskifte: dette tilsier at eventuelle endringer må foretas med varsomhet, og at både etablerte lærere og nyansatte i størst mulig grad må få lov til å være med på videre drøftinger før tiltak gjennomføres.

Overgang fra 10 til 15 studiepoengsenheter vurderes fortsatt som aktuelt, siden UiA generelt legger opp til en slik overgang – samtidig som en slik endring nødvendigvis vil føre både til utfordringer og gevinster. Et viktig argument for 15 studiepoengsenheter er tilpasning vis-a-vis lærerutdanningen. Innføringen av integrerte lektorprogram de kommende årene kan føre til at andre tilpasninger blir nødvendige, for eksempel i forhold til lærerstudentenes praksisuker. Samtidig er det viktig at disiplinstudienes kvalitet i minst mulig grad blir skadelidende av justeringer som medfølger en eventuell samkjøring med lektorutdanningen.

Det er ønskelig for instituttet at emnene innenfor bachelorprogrammet virker relevante for studenter i bachelorprogrammet i oversettelse og interkulturell kommunikasjon, som i noen tilfeller vil måtte spe på med engelskemner før de søker opptak til master i engelsk (ved UiA) eller master i oversettelse (ved for eksempel UiO). Med dette for øye tilbys et engelsk 200-emne om litterær oversettelse høsten 2013.

Endringer i innhold og eksamensform for emnet EN-121, som i dag dekker både praktisk språkbruk og engelsk grammatikk over to semestre, vil vurderes i samråd med de ansatte (inkludert de to nyansatte i engelsk språkvitenskap som begynner i 2013).

Alle endringsforslag vil ses i sammenheng med rekruttering til masterprogrammet til engelsk. Det vil bli en sterkere oppfølging av studentene på 200-nivå gjennom dialog og spørreskjema for å kartlegge hvorfor studentene velger – eller eventuelt avstår fra – å fortsette med masterstudier.

Informasjonsarbeidet overfor studentene må prioriteres i høyere grad. Studieplanens orientering om mulige karriereveier bør revideres, samtidig som begynnerstudenter må få et klarere inntrykk av studiets nivå og innhold. Det må også undersøkes om opptaket til studiet i større grad kan sikre seg en inntakskvalitet av et visst minimumsnivå, både med hensyn til basiskvalifikasjoner og evner.

RAPPORT:

Programevaluering av Bachelorprogram i engelsk, Univ. i Agder, 2012

1. BAKGRUNN

De undertegnede har blitt oppnevnt for å utføre en evaluering av Bachelor-programmet i engelsk ved UiA. Arbeidet har bestått i å sette seg inn i tilsendt bakgrunnsmateriale, ett heldagsmøte, mail-kontakt og skriving av referat og en evalueringsrapport. Møtet ble holdt på UiA/Gimlemoen den 12. september 2012, fra kl. 9 til 16 – lunsj kl 11.30.

Vårt mandat er å vurdere faglige og pedagogiske sider ved studiet, særlig på grunnlag av dokumentasjonen som vi har mottatt, fokusere på problematiske sider, og eventuelt foreslå kvalitetsforbedrende tiltak. Vi forholder oss til følgende:

http://www.uia.no/no/portaler/om_universitetet/organisasjonen/kvalitetssikring_av_utdanning/programevaluering/evalueringspanel

Denne rapporten er evalueringspanelets felles produkt:

Evalueringspanelet utarbeider rapport med en vurdering i forhold til hvert av punktene som skal evalueres.

Panelet arbeider som et kollektiv i samarbeid med instituttkonsulenten, Jannicke Sletten, som skriver referatet fra møtet.

Fakultetet/avdelingen stiller sekretær til disposisjon for evalueringspanelet.

Ordstyrer for møtet var Michael Prince.

Følgende skal evalueres:

- helhet og sammenheng i studieprogrammet
- sammensetning av emner og emnegrupper
- innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner
- målgruppe

- variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk fremmøte)
- relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte
- bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)
- internasjonalisering
- yrkesrelevans
- læringsmiljø og programtilhørighet
- inntakskvalitet
- oppnådde resultater (karakterer, stryk, frafall)

Det er av vesentlig betydning at grunnlaget er til stede for å kunne utføre en hensiktsmessig evaluering. De tilsendte dokumentene og den øvrige informasjonen er bare i noen grad tilstrekkelig for å utarbeide en solid og anvendelig evalueringsrapport. Mye dreier seg om UiA generelt slik at det ikke er mulig å lese ut hva som beskriver engelsk spesielt. Det mest relevante er det som dreier seg om engelskstudiet, som karakterstatistikk og kandidatproduksjon.

Mindre relevant er ubehandlede uttalelser fra studentundersøkelsen, som ikke identifiserer det som gjelder engelskstudiet og som heller ikke har noen opplysninger om grad av representativitet. Dermed blir disse uttalelsene av begrenset verdi for vårt formål.

Ellers er det en viss mangel på ønskelig dokumentasjon. Vi savner f. eks. rapporten fra forrige evaluering i 2007. Denne ville være av verdi, og av den grunn har komiteen sørget for å innhente den som supplement. Det finnes ikke noen opplysninger om forrige rapport i det tilsendte materialet. Vi savner opplysninger om hva fagmiljøet har gjort med den rapporten. Har den blitt gjort kjent i miljøet, har den blitt drøftet, og har den ført til noe konkret? Dette er primært et ansvar som ligger på instituttlederen og instituttledelsen. Det finnes ikke lenger noe Engelsk institutt, og det har vært skifte av instituttleder. Dette gjør ansvarsforholdene noe uklare. Uansett bør fakultetet ta et overordnet ansvar for oppfølging av dette arbeidet for å se på om rutinene er gode nok for å sikre kvaliteten i dette arbeidet.

Ellers ville det være ønskelig å se karakterstatistikk og kandidatproduksjon fra et par andre institusjoner over de siste 3-5 år, som UiO, UiB, HiT, HiØ, NTNU - engelsk 1. år. Opplysninger om inntaksbegrensninger – åpent eller lukket – antall studieplasser – ville også være av verdi, og også forholdet mellom antall primærsøkere og tilbud om studieplass, frafall, undervisningsmengde, modulstørrelse, pensum i enkelte kurs, og annet. En slik spesifikk sammenligning på tvers av institusjoner ville kunne gi nyttig feedback til oss om vår praksis. I den grad det er praktisk mulig å innhente den type informasjon, bør en vurdere å supplere med dette ved neste totalevaluering.

2. VURDERINGER

Siden forrige evaluering er det innført noen vesentlige endringer i BA-programmet i engelsk ved UiA. Det ble gitt en orientering om disse.

1 I første året er kurset EN 103 Britiske studier flyttet fra 1. semester til 2. semester, i bytte med EN 104 Amerikanske studier, som nå gis i 1. semester. Denne ordningen settes i gang fra og med dette studieåret. Det er altså for tidlig å gi noen vurdering av hvordan dette vil virke, men panelets eksterne medlemmer ser det som sannsynlig at dette vil gi en positiv effekt for studentene.

2 I studiets 4. semester er det innført et krav om BA-oppgave (EN-212) på 10 stp., som er en følge av at BA-program generelt skal ha et slikt innslag av selvstendig arbeid. Dette settes i gang først i vårsemesteret 2013 for engelsk sitt vedkommende. Dette synes panelet er et fornuftig tiltak.

3 Påbyggingsemnene er flyttet til tredje semester og inneholder

- 10 sp språklig emne på 200 nivå
- 10 sp litterært- og/eller kultur-emne på 200-nivå.
- 10 sp fritt valgt emne

4 EX-100 (ex.phil) og EX-103 (ex.fac) er flyttet til 4. semester.

5 INTERNASJONALISERING: Det legges til rette for utveksling i 3. eller 5. og 6. semester.

Disse endringene settes i verk i inneværende studieår, slik at det lar seg ikke gjøre å måle noen effekt av dette. En positiv effekt er likevel opplagt, nemlig det at studenter som melder seg til BA-programmet, men som ombestemmer seg i løpet av første året, vil kunne slutte etter et år med en fullført årsenhet i engelsk, i motsetning til tidligere. Dessuten vil det være enklere for studenter på Årsstudiet å melde overgang til BA-programmet i engelsk etter første året, om de finner ut at de ønsker det, ettersom det første året i BA er nå identisk med Årsstudiet.

Panelet diskuterte endringene som er nevnt ovenfor, og vurderingene er utelukkende positive.

Det er positivt at EN-103 og EN-104 har byttet semester, blant annet fordi EN-104 inneholder et lite skrivekurs som er nyttig for essayskriving som inngår i de fleste emner. Emnet må dessuten antas å ha en bredere appell og falle lettere for mange studenter, slik at det er bra å starte opp med dette.

En mulig overgang til større emner på 15 sp i første året har vært oppe som tema i fagmiljøet. Dette ble drøftet, og det er enighet i panelet om at 10 sp er å foretrekke.

For studentene oppleves 10 sp emner som enklere, med mer faglig avgrensing og med et entydig fokus.

10 sp emner gjør det enklere for studentene i og med at de må forholde seg til færre lærere per emne.

Studieadministrativt blir eierforholdet til emnet tydelig med mindre emner. Muligheten til emnedeling og faglig samarbeid blir mindre, men man unngår at det kan oppstå ansvarsfraskrivelse og at det kan bli utglidning mht faglig spesialkompetanse når undervisningsoppgavene fordeles. Det har vært et viktig hensyn ved vårt institutt at et kurs skal ha en kursansvarlig, som svarer studenter og administrasjonen i saker som angår vedkommendes kurs. Ved tilsettinger er bestemte undervisningsoppgaver utpekt som det primære ansvaret. Det er mer tydelig hva disse oppgavene er om en har mindre enn større kursmoduler. Hvis større moduler kan tenkes å utydeliggjøre kursansvar, så vil det være en uønsket effekt av en omlegging til 15 sp.

Hvis det er slik at om en essensiell del av en større modul ikke er bestått, så må hele eksamen tas om igjen, da kan store moduler fort bli en barriere og hindre bedre gjennomstrømming. Større emner aktualiserer også bruken av del-eksamener som studentene opplever som

problematiske. I MASTENG erfarte vi at det endte med emnedeling: Fellesemnet på 15 sp ble til to emner à 7,5 sp.

Studentene er fornøyde med at EN-121 og EN-122 er to ulike emner.

Panelet er positive til at det er innført BA-oppgave. Dette blir en god mulighet for betydelige forbedringer i skriveferdighet og forskningsteknikk, og vil være en god forløper til MA-oppgaven. Det er en bred oppfatning at studentene trenger mer skrivetrening og øvelse i bruk av sekundærlitteratur. Kompetanse i dette vil nå kunne bygges opp med skrivekurs i første år (EN-104) og bacheloroppgaven i andre år (EN-212).

II Innhold, undervisning og vurdering

Petter Salvesen og Anette Nyhagen har begge tatt flere av emnene i programmet og kunne her bidra med helt konkrete vurderinger.

Emner i BA 1. år:

Språkemner:

EN-122 Engelsk fonetikk og uttale, 10 sp, går i høstsemesteret

Det har vært vurdert å flytte emnet til vårsemesteret pga at det er så teoretisk og oppfattes som et vanskelig begynnerkurs, men praktisk har dette ikke vært mulig. Studenten påpeker også at det har vært nyttig å ha emnet i bunnen som hjelp til å bli sikrere i muntlig språkbruk.

Ved HiT diskuterte man å la emnet gå over to semestre, 5 sp + 5 sp, men det ble for problematisk mht 'Ikke bestått' eksamen slik at det også der er blitt liggende i første semester.

Et stort problem med dagens form er at det er for lite muntlig øving. Det inngår ikke tid i språklab og muntlig brukes ikke i vurderingsordningen. Begge deler forklares med ressursmangel. Dette kompenseres i noen grad med lenker i Fronter til øvelser på nett.

EN-121 Engelsk grammatikk og praktisk språkbruk, 20 sp, går over to semestre, høst og vår, med endelig eksamen i vårsemesteret.

Panelet problematiserer løsningen med én eksamen i 20 sp i vårsemesteret og mener emnet bør deles. Man kan se for seg en del-eksamen i høstsemesteret, men det beste vil være en omstrukturering til to separate emner, ett i hvert semester. Høstsemesteret kunne eksempelvis ha hovedfokus på praktisk språkbruk, terminologi, språkets anatomi og mer generell grammatikk. Vårsemesteret kunne ta for seg grammatisk analyse og videreføre praktisk språkbruk.

Man ville da kunne tilby en 30 sp breddeenhet i engelsk i høstsemesteret som inkluderer språk. Dette vil også være en fordel for innkommende utvekslingsstudenter.

I språk-emnene har portprøver og innleveringer vært gitt både som individuelle oppgaver og gruppeoppgaver. 'Blindpassasjerer' er et problem ved gruppeinnleveringer, og var spesielt stort i forbindelse med overbookingen i 2011-2012. Her må lærerne inn og styre prosessen bedre.

Litteratur-/kulturemner:

EN-104 Amerikanske studier, 10 sp, går i høstsemesteret

Undervisningen gis som en dobbeltime forelesning og en dobbel seminartime per uke.

Emnet består av to komponenter, hvor den ene er et skrivekurs. Pensum er noe spredt med mange mindre tekster. Skjønnlitteraturen er godt knyttet opp mot kultur og politikk.

I tillegg til vanlig forelesning og seminarer har læringsmetoden 'Reacting to the Past' vært benyttet med hell. (RTTP: Rollespill fra historisk periode der man spiller ulike personer og situasjoner). Begge disse spiser imidlertid av et allerede kort høstsemester og selv om fagstoffet inngår, vurderes en reduksjon i pensum.

RTTP var godt tilpasset stoffet. Det var engasjerende og det at man ikke er seg selv, men spiller en rolle, gjorde det lettere å snakke og førte til økt muntlig aktivitet, som igjen skapte god kontakt i gruppa.

Studenten ga uttrykk for at skrivekurset bare hadde fungert delvis for henne, siden hun allerede kunne skrive essays.

EN-103 Britiske studier, 10 sp, går i vårsemesteret

Undervisningen gis som 3 timer forelesning og 1 seminartime per uke. Dette ønskes omlagt etter samme modell som EN-104 (2 + 2), noe som også vil gi bedre utbytte for muntlig.

Emnet er mer romanbasert enn EN-104. Panelet etterlyser egne tekster som omhandler historie, kultur og politikk. Flere store romaner gjør det lett å få oversikt over pensum, men det gir et litt smalt bilde. Man ønsker mer 'civilization' integrert i studiet av litteraturen.

Et problem har vært at mye av tiden i de obligatoriske seminarene går med til student-presentasjoner av ymse kvalitet og ditto verdi. Det er ønske om mer styrte diskusjonsgrupper med innspill fra lærer.

Valgemner:

EN-134 Britisk samtidslitteratur, 10 sp, går i vårsemesteret

Emnet fikk veldig god tilbakemelding fra studenten som hadde tatt det våren 2012. De litterære verkene var godt knyttet opp mot sosiologiske, politiske og kulturelle aspekter. Det ble gitt undervisning i bolker, noe som opplevdes positivt fordi man da fikk tid til å lese romanene i forkant av forelesningene.

EN-110 Amerikansk kultur, 10 sp, går i vårsemesteret

Innholdet i dette emnet varierer noe ettersom det gis av Fulbrighter når det er mulig. Det har vært fokus på innvandringsproblematikk, religiøse aspekter, historie osv. Det innebærer en fare for overlapping med EN-104 hvor det inngår mye kultur. Et forsalg fra panelet var å vurdere å tilby et annet emne i stedet, med fokus på britisk kultur, for å veie opp for fraværet av dette i EN-103.

TFL111 Beat kultur: Litteratur og billedkunst, 10 sp, går i høstsemesteret i 2. år

Emnet er i 2012-2013 det eneste tilbudet på engelsk som fritt valgt emne i 3. semester. Tidligere har det vært gitt to valgemner dette semesteret, men i år falt det bort, delvis på grunn

av doblingen vi fikk ved at 200-emnene måtte gis både vår og høst når vi skiftet semester, og pga lærerressursen.

Påbyggingsemner:

Generelt opplevdes nivået i påbyggingsemnene som passe vanskelig. Innføringsemnene i det første året gir en forståelse av fagene, og man likte å gå fra det generelle til å fordype seg i det mer spesifikke. Det er færre studenter, større interesse for faget og høyere kvalitet på undervisningen.

I 2012 gikk påbyggingen både høst og vår på grunn av omleggingen.

Emnene som tilbys om høsten vil kunne variere. I 2012 er det disse emnene som går:

EN-203 Victoriatidens litteratur og kultur, 10 sp, går i høstsemesteret

Gode tilbakemeldinger fra våren 2012. Interessant. Kulturelementet er her godt integrert. Faste grupper og det at tema ble utdelt uken før, gjorde at seminarene fungerte optimalt.

EN-211 Engelsk morfologi og ordlære, 10 sp, går i høstsemesteret

Tilbakemeldingen er positiv. Hovedboka i pensum er god. Språklige emner oppleves av mange som vanskelige og læringsintensive, men er viktige for å bedre skriftlig språkbruk. En negativ tilbakemelding under vurderingsform var at vårens oppgave i EN-211 av enkelte opplevdes som snever.

EN-212 Bacheloroppgave i engelsk, 10 sp, i vårsemesteret

De er positivt at oppgaven legges til 4. semester, når de andre engelsk-emnene er bestått. Det er behov for informasjon i forkant, og det vil bli et info-møte for studentene mot slutten av høstsemesteret.

Undervisningsform

Generelt er man fornøyd med delingen i forelesninger og obligatoriske seminarer. Formen i EN-104 med utdeling av diskusjonstemaer i doble seminartimer og felles samling til slutt, kan muligens passe godt i alle litteratur- /kulturemner.

III Vurderingsordninger

Det var ingen kommentarer vedrørende variasjonen. Essays, oppgaver, oversettelse og presentasjoner individuelt og i gruppe, inngår i eksamenskravene. Endelig eksamen er individuell, og det anvendes skriftlig skoleeksamen og muntlig eksamen. Det gis graderte karakterer.

Som eksamenskrav benyttes obligatorisk frammøte, hjemmeoppgaver og presentasjoner. Her har panelet noen kommentarer: Spesielt i litteratur-emner fungerer karakteren 'Bestått/Ikke bestått' lite tilfredsstillende. Selv om karakteren ikke er tellende og ikke kan påklages, ønsker man en plassering på nivå. Det kan være en karakterindikasjon eller en annen nivåbeskrivelse som ikke er karakterfestet. I språkemnene er det et ønske fra studentene om individuelle innleveringer for å få bedre kontroll med 'blindpassasjerer' som ikke bidrar til felles resultat. Et virkemiddel kan være å bruke seminarer til oppgaveskriving for å overvåke gruppearbeid.

I språkfagene kan man også tenke seg portprøver som tester spesifikke elementer, termer etc, som man vil trenge i en videreføring av faget i neste semester.

IV Internasjonalisering

Man opplever at interessen for å reise ut ligger nokså stabil, og har ingen kommentar til dette. Antall innkommende studenter økte fra 55 i 2011-12 til 66 i 2012-13. Dette ses på som positivt. Nivået på de som kommer inn varierer noe, men kan være høyt, og uansett er det et viktig bidrag når det gjelder å øke bruken av muntlig engelsk – både i diskusjoner i seminarene og ellers.

Det ville være fornuftig å oppfordre studentene å delta i Erasmus Student Network, evt. andre organisasjoner der de kan bruke sin engelsk ut over det faglige.

V Tilhørighet

Kommentarene her har vært påpekt mange ganger tidligere.

Man savner Alumni og UiA bør absolutt få et system for dette på plass. Det er ikke ressurser på instituttet til å holde det oppe. Det bør være mulig for studentene å lage noe midlertidig selv på Facebook.

Det bør også kunne organiseres pizzakvelder, filmkvelder, quiz etc. Spørsmålet er hvem som organiserer det. Det er mulig man også her kan bruke fadderne.

Studentene liker at også lærerne er med på 'linjefester', og da passer det kanskje best i 2. året.

VI Yrkesrelevans

For disiplinstudiene innen humaniora, og spesielt for språkfagene, har det vært vanskelig å få klare svar mht yrkesrelevans utover læreryrket. Panelet mener det må være mulig å få bedre oversikt over andre veier.

En Alumni der tidligere studenter er tilgjengelige med sine erfaringer ville være til stor hjelp.

Et annet forslag som kom opp var at instituttet kan ta kontakt med bedrifter i den delen av det lokale næringslivet hvor man vet det er behov for språk (for eksempel forlag, olje, teknologi og eksport) for å få bedre oversikt over aktuelle jobber i de ulike bedriftene, og om det er bredde-enheter eller andre kombinasjoner som er spesielt aktuelle for de ulike yrkene. Man kunne gjerne invitere dem til møte for å få til en kobling.

Spørsmålet om yrkesrelevans og arbeidsmuligheter aktualiserer spørsmålet om studiets mål. Skal det legges større vekt på praktisk breddekompetanse og ferdighet – hvordan skal en BA-kandidat i engelsk ved UiA presenteres for mottakerne – og hva vil yrkesrelevans bety for innholdet i studiet? Her ligger flere spørsmål som kan løftes opp til drøfting av studiets innhold og mål.

VII Gjennomstrømning, oppnådde resultater (stryk og frafall)

Panelet er negativt overrasket over gjennomstrømningen i programmet. Kun 41 fullførte BA i engelsk i perioden vår -08 – vår -11 (3 1/2 år) – dvs. ca.12 kandidater per år. Fra høst -09 til vår -11 var det bare 16 BA-kandidater i engelsk. I sammenligning med et BA/historie ved vårt fakultet er imidlertid tallet for engelsk ikke påfallende lavt. Der ble det også uteksaminert 41 BA-kandidater i perioden, altså det samme som i engelsk. Som et relevant supplement ville det være av interesse å se tilsvarende tall fra andre institusjoner for sammenligning når det gjelder engelskfaget på nasjonalt nivå. I tillegg ville det være av interesse å se opptakstallet, om mulig, for å kunne gi et prosent-mål på fullføring.

Tiltak:

Det er et omfattende pensum i engelsk-emnene, og mange studenter kan ha behov for bedre studieteknikk. Panelet diskuterte om kurs i skimming og økt lesehastighet bør vurderes. Disse kunne evt anbefales lagt inn i felleskurset i studieteknikk som UiA tilbyr i begynnelsen av høstsemesteret, eller aller helst at det kunne gis et eget kurs som fokuserer på leseferdighet i fremmedspråk. Det er ikke aktuelt å bygge dette inn i noen av emnene på engelsk.

Et annet tiltak er å påse at det er tilstrekkelig tid til forberedelse mellom siste forelesning og eksamensdagen.

Særlig i språkundervisningen vil det være nyttig med kollokvier, og det er viktig at lærerne er pådrivere helt fra starten. Det kan være lærerstyrte kollokvier, men lærerne må også oppfordre til å bruke fadderne faglig. Dette er studenter som selv har tatt emnene og ser problemene.

Når det gjelder frafall i løpet av første semester, så er det viktig at man helt fra starten får informert om kravene til grad av selvstendighet og om arbeidsmengde. Det er mulig man må se på ordlyden i Studiehåndboka og få inn noe som bedre viser at dette er et akademisk disiplinstudium som fordrer noe abstrakt analytisk tenkning.

Det bør også informeres bedre om at noe pensumlitteraturen anbefales lest før semesterstart.

Dette kan inngå i velkomstbrevet som sendes ut fra UiA sentralt. Studiekoordinator kan melde inn ønsket tekst.

Disse tiltakene vil være med å bidra til at man treffer riktig målgruppe.

For å kunne foreslå konkrete tiltak som motvirker frafall, er det nødvendig å vite noe om årsakene til frafallet. En del studenter bare forsvinner, men noen leverer Sluttmelding. Det er viktig at lærerne også gjør oppmerksom på at de skal levere Sluttmelding.

Instituttkonsulenten vil lage og vedlikeholde en oversikt/statistikk.

Det er også viktig å få til en bedre evaluering. Dagens ordning fungerer ikke optimalt. Panelet er enige om at evalueringene bør være skriftlige, individuelle og anonyme. De bør annonseres i forkant, og studentene bør oppfordres til å forberede seg. Det kan gjerne avsettes noe tid til diskusjon i forkant. Evalueringene bør finne sted i en undervisningstime ca. to tredjedeler ut i semesteret. Da har studentene opparbeidet en forståelse av emnet, og det er fremdeles er tid til å foreta eventuelle endringer. Det bør utarbeides et nytt skjema. Punktene må være konkrete og oppfattes som relevante, og bør også ta opp både egeninnsats og bakgrunn fra engelskfag. Dette er en sak for Studierådet. Det er viktig at tilbakemeldingene får konsekvenser.

3. Konklusjon

Engelsk BA evaluering – konklusjon

Som nevnt ovenfor, har vi en utfordring ved å konkludere konkret om alle punktene. Dette skyldes mangelfulle eller altfor generelle data (for eksempel student undersøkelser) og, ikke minst, at vi står midt opp i en administrativ prosess som ble satt i gang i 2010. Bytting av

semester for Britisk og Amerikanske litteratur og kultur fant sted nå høst 2012. Bachelorsoppgaven blir kjørt for første gang nå til vår 2013. Samkjøring av års-studiet og BA er blitt gjort nå for første gang. Og UiA har nå sluttet å tilby et selvstendig påbyggingskurs.

Mens det er umulig å spå resultatene av den prosessen, tyder alt på at høstsemesteret, som er kortere enn vårsemesteret, kan med vanskelighet romme tidligere pensum til amerikansk litteratur og kultur (EN-104) på grunn av variasjonene i undervisningsmetoder (Writing workshop og Reacting to the Past). Det må understrekes at disse aktivitetene var opplevd av studentene som meget nyttige. Både innhold og didaktikk rundt bachelorsoppgave skal ikke fastsettes før i november. En veiledet oppgave med muligens godt under 10 timer til disposisjon mellom veileder og studenten virker meget problematisk siden en MA oppgave får en hel time per ECTS kreditt, og selv dette, med mer selvstendige studenter, virker for lite. En bivirkning av samkjøring av årskurs og BA er at ex.fac og ex.phil, grunnleggende kurs om studieteknikk og skriftlige akademiske skriving kommer *etter* alle kursene i faget (bortsett fra bachelorsoppgave) er *ferdige*. Det er en selvfølge at et studium som tilbyr mindre kurs, og færre avanserte kurs, gir et mer fattig tilbud til studentene.

Vurderinger av studieprogram under diverse spalter ligger klare ovenfor, men noen momenter bør understrekes.

Tre 10 ECTS kreditt kurs er å foretrekke fremfor to 15 kreditts kurs. Flere grunner står ovenfor, men fra studentenes side er mindre kurs er mer håndterlige. Blir det problemer, er det lettere å gå opp igjen i en 10 ECTS kreditt kurs enn en som veies mer.

En generell fremheving av yrkes-relevans bør realiseres. I en såpass økonomisk vital region som Vest Agder finner våre studenter relevante yrker i mange flere steder enn klasserommet som undervisere, selv om dette óg er en verdifull dyd og en relevant karriere.

En mulig retning for å løse dette ligger i en bevisst forsterkning av studieprogrammets læringsmiljø og tilhørighet. Tidligere alumni kunne informere hva de faktisk gjør med sine engelske kunnskaper og ferdigheter. Dette kan være alt fra kontorarbeid på et mellomstort selskap, til arbeid i et forlag.

Men det kan være flere gevinster å høste fra et forsterket alumni-miljø. "Faglige faddere" kunne hjelpe til med vanskeligheter både med faget og universitetets gåtefulle byråkrati. Og det er sikkert et behov for dette siden det sosiale aspektet med Reacting to the Past var fremhevet som blant de viktigste elementene med den type fagdidaktikk.

Til sist gjenstår det å påpeke to aspekter som kunne forbedre akademisk kvalitet på studieprogrammet. (1) Inntakskvalitet bør forbedres. Man bør tenke i retning av høyere krav både med mengde og intensitet av engelskundervisning på videregående nivå, samt en minimumskarakter. Per i dag, lider studiet av en betydelig brøkdel som mangler ambisjon og nysgjerrighet for enhver form for universitetsutdanning. (2) Praktisk språkbruk og generelle formale verktøy (basis-grammatikk) bør skilles fra mer teoretiske retninger. Å dele EN-121 inn i to separate kurs i sekvens ville åpne det opp for internasjonale studenter, ville gi de som opplever det som vanskelig mindre å strebe med på eksamen, og ville føre til en mer logisk oppbygging av ferdigheter i forkant av teori.

Stein Bekke (Ekstern evaluator, vitenskapelig ansatt fra universitet/høyskole)

Petter Lundegaard Salvesen (Ekstern evaluator)

Anette Nyhagen (Student)

Sigbjørn Berge (Intern vitenskapelig ansatt)

Michael Prince (Intern vitenskapelig ansatt)

UNIVERSITETET I AGDER
FAKULTET FOR ØKONOMI OG SAMFUNNSVITENSKAP

Arkivsak: **2010/1344**
Saksbeh: **Unni Henriksen**
Dato: **28.01.2013**

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Fakultetsstyret for Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	06.02.2013

Programevaluering Master i økonomi og administrasjon - siviløkonom 2012

Kvalitetssikringssystemet ved UiA sier følgende om programevaluering:

> **2.3.3 Programevaluering**
> Hensikten med programevaluering er å foreta en grundigere og mer helhetlig gjennomgang av studieprogrammet enn den som gjøres ved årlig evaluering og revisjon av fag-/studieplanen. Alle de syv kvalitetsområdene blir evaluert i forbindelse med programevaluering.
>
> Programevaluering skal gjennomføres minimum hvert 5. år og skal omfatte både evaluering av et evalueringspanel og en egenevaluering.

Instituttleder har ansvar for at egenevalueringen blir gjennomført. Rapporten fra egenevalueringen vedlagt rapporten fra evalueringspanelet, behandles i studieråd og fakultetsstyret og legges fram for Studieutvalget til orientering. Rapporten og oppfølgingen av denne er et ledd i universitetets styringskvalitet.

Institutt for økonomi/Handelshøyskolen i Kristiansand legger herved fram programevaluering for Master i økonomi og administrasjon – siviløkonom.

Forslag til vedtak:
Fakultetsstyret for økonomi og samfunnsvitenskap tar rapporten fra programevalueringen av Master i økonomi og administrasjon – siviløkonom til orientering.

Per Sigurd Sørensen
Fakultetsdirektør

Vedlegg
1 Sluttrapport programevaluering MASTØKAD 2012
2 Referat fra panelmøte programevaluering MASTØKAD 2012
3 Egenevaluering MASTØKAD 2012

RAPPORT

fra

Evalueringspanelet for masterstudiet i økonomi og administrasjon ved Universitetet i Agder

Oppsummering fra dagssamling i panelet, 3. oktober 2012, Universitetet i Agder

Evalueringspanelets medlemmer:
Erlend Bullvåg, Professor ved Handelshøyskolen i Bodø
Kari Nyland, Førsteamanuensis ved Trondheim Økonomiske Høgskole
Frantz Are Leonard Nilsen, Masterstudent UiA, spesialisering i økonomistyring og prosjektledelse
Leif Atle Beisland, Førsteamanuensis ved UiA
Joyce Falkenberg, Professor ved UiA

Referent: Anne Line Omsland, Studiekonsulent ved UiA
Sekretær for panelet: Arne Dag Sti, Professor ved UiA

Bakgrunnen for Panelets møte

I henhold til kvalitetssikringssystemet ved UiA skal evalueringspanelet evaluere følgende:

- helhet og sammenheng i studieprogrammet
- sammensetning av emner og emnegrupper
- innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner
- målgruppe
- variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk fremmøte)
- relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte
- bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)
- internasjonalisering
- yrkes relevans
- læringsmiljø og programtilhørighet
- inntakskvalitet
- oppnådde resultater (karakterer, stryk, frafall)
- helhet og sammenheng i studieprogrammet
- sammensetning av emner og emnegrupper
- innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner

I tillegg ba instituttet om at programevalueringspanelet la særlig vekt på:

- Vurdering av nivå i de enkelte emner og i hver av spesialiseringene samlet
- Vurdering av innhold, sammenheng og progresjon i hver av spesialiseringsretningene
- Forslag til endringer/forbedringer i enkeltemner og emnesammensetning/innretning på spesialiseringer
- Vurdering av valgemneporteføljen og forslag til forbedringer
- Vurdering av undervisnings- og evalueringsformer og evt. forslag til endringer/forbedringer
- Forslag til hva som bør fokuseres/prioriteres for og fortsatt ha en posisjon som solid, og et av de beste (?) masterprogrammene i økonomi og administrasjon i Norge
- Vurdering av internasjonal posisjon og muligheter.

Evalueringspanelet hadde fått tilsendt følgende dokumentasjon/grunnlagsmateriale som bakgrunn for evalueringen:

- Program og emnebeskrivelser for Masterprogrammet i økonomi og administrasjon hentet fra Studiehåndboken 2012/2013
- Program for oppstartsseminar og avslutningsmarkering for masterstudentene
- Referater fra studierådsmøter for studieårene 2009/2010, 2010/2011 og 2011/2012
- Div. evalueringer fra emner i programmet for studieårene 2009/2010, 2010/2011 og 2011/2012
    - Midtveisevalueringer
    - Sluttevalueringer
    - Emnerapporter
- UiA Kandidatundersøkelse 2010
- Oppsummering av diverse grunnlagsinformasjon*
    - Omtale av masterprogrammer i økonomi og administrasjon i Norge
    - Søkertall, opptakstall og produksjon
    - Ansatte, kompetanse og forskning
    - Undervisnings- og evalueringsformer
    - Kvalitet og kvalitetssikring
    - Internasjonalisering (utveksling)

* Panelet hadde fått tilsendt et dokument med sammenstilling av diverse grunnlagsinformasjon fra studiekoordinator Liv Bente Hannevik Friestad, med tittel «Oppsummering av diverse grunnlagsinformasjon for evaluering av masterprogrammet i økonomi og administrasjon ved Universitetet i Agder» Dokumentet var på 100 sider, datert september 2012. Flere av paneldeltagerne ga uttrykk for at dette informasjonsgrunnlaget var et godt dokument som ga panelet et godt utgangspunkt for å danne seg oppfatninger og gjøre vurdering i forbindelse med arbeidet de var satt til å gjøre.

Panelet valgte ved møtets oppstart Beisland til ordstyrer og Omsland til referent. Sti fikk i oppdrag å skrive et førsteutkast til rapport fra møtet.

Beisland innledet med å si at det etter hans mening, innenfor de ressurser som er satt av til dette arbeidet, ville være vanskelig for panelet å rekke å vurdere alle kriteriene som er satt fram i føringene for programevaluering, samt de ønsker som instituttet selv har framsatt.

Beisland fikk oppslutning for at panelet skulle følge nedenstående agenda for diskusjonene, i et forsøk på å rekke de fleste av de viktige spørsmålene i løpet av dagssamlingen.

Agenda

1. Overordnede perspektiver på masterutdanningen
    a. 3 spesialiseringsretninger. Fornuftige? I forhold til næringslivets behov, målgruppe, posisjonering for UiA, etc.
    b. Er spesialiseringsretningene for spesialiserte eller for generelle, evt. «akkurat passe?»
2. Fagkombinasjoner innen hver spesialisering
    a. Hvilke fag bør være med? Bør noe tas ut/inn?
    b. Progresjon i utdanningen
3. Valgfag
    a. Fornuftige emner?
    b. Spesialisering vs. bredde
4. Faglig nivå totalt sett og for enkeltemner. Endringer?
5. Inntakskvalitet og oppnådde resultater
6. Undervisnings- og evalueringsformer
7. Internasjonalisering
    a. Inn-/utveksling
    b. Hvilke behov finnes
8. Annet

I tillegg besluttet panelet å drøfte problemstillinger rundt masteroppgaven, og la til dette som et eget punkt til agendaen.

Panelets rapport følger i hovedsak denne agendaen/inndeling i de vurderinger og synspunkt som kom fram i løpet av panelets diskusjoner. Rapporten forsøker å få fram de viktigste ytringene som framkom fra studentrepresentanten og de eksterne evaluatorene om de forhold som instituttet særlig ønsket å få belyst.

Innspill og konklusjoner fra evalueringen

1. **Overordnede perspektiver på masterutdanningen**

a) **Er 3 spesialiseringer fornuftige? I forhold til f.eks. næringslivets behov, målgruppe, posisjonering for UiA, etc**

b) **Er spesialiseringene for spesialiserte/for generelle/passe?**

UiA har valgt å bygge sitt masterprogram i økonomi og administrasjon – siviløkonom med tre ganske ulike spesialiseringer:

. Spesialisering i finansiell økonomi, med en kjerne av 8 obligatoriske emner à 7.5 sp, der alle emner er kvantitativt orienterte og analytisk krevende.

. Spesialisering i økonomisk styring og prosjektledelse, med en kjerne av 8 obligatoriske emner à 7.5 sp. «Mix» av kvantitative og kvalitative atferdsfag, med en tyngde av regnskapsfag (3 av 8 emner) i den obligatoriske kursporteføljen.

. Spesialisering i International Management and Strategy, med en kjerne av 8 obligatoriske emner à 7.5 sp som alle undervises på engelsk. Kjernefagene er ledelse, strategi og markedsføring.

Alle de tre spesialiseringene har en tung kjerne av spesielle fag for retningen (8 x 7.5 + masteroppgave med 30 sp som betyr at det i prinsippet er hele 90 av 120 sp som er obligatoriske for retningen). Det er kun ett emne (BE-414 Financial Statement Analysis and Equity Valuation) som er felles for alle de tre spesialiseringene. I spesialiseringene økonomisk styring og prosjektledelse og International Management and Strategy er det to felles emner: ME-407 Research Methods og ORG440 Supply Chain Management. BE-410 Corporate Finance gis både i spesialiseringen Finansiell økonomi og økonomisk styring og prosjektledelse.

Følgende synspunkter framkom fra de eksterne evaluatorene og studentrepresentanten på særtrekk ved masterprogrammet i økonomi og administrasjon – siviløkonom ved UiA:

. Spesialiseringsretningene synes å samsvare bra med næringslivets og samfunnets behov fordi UiAs tilbud har mange søkere og alle tre retningene får mange kvalifiserte søkere. Det er en klar tendens til at spesialiseringen i finansiell økonomi har færrest studenter, men spesialiseringen ser til gjengjeld ut til å rekruttere noen av de faglig beste studentene fra bachelorstudiet. Studentene fra økonomistyringsretningen har en kursporteføljе som samsvarer bra med behovet i det private næringslivet, men må ofte ut av regionen (særlig i retning Oslo) for å få relevante jobber. I følge studentrepresentanten så er det mange lokale studenter som får jobb innen offentlig sektor, selv om dette ikke er første prioritet for mange.

. Spesialiseringsretningen i Finansiell økonomi (ca. 25 studenter) er et godt faglig mastertilbudet for studenter som er analytisk orienterte og som ønsker en skreddersydd «master of science» i finansiell økonomi.

: Spesialiseringen i International Management (ca. 25 studenter) holder det høyt nivå og er antakelig et av de beste tilbudene vi har i Norge for å imøtekomme etterspørselen fra det internasjonale markedet for en økonomisk-administrativ på engelsk. I og med at våre naboland også har innført studiegebyrer i sine økonomistudier vil en i framtida kunne vente

en formidabel utenlandsk etterspørsel i Norge etter en slik type utdanning. UiA ser ut til å være veldig godt posisjonert for å møte en slik utfordring. I forhold til sine innenlandske konkurrenter har UiA allerede en klar konkurransefordel på fagområdet International Management and Strategy.

. Spesialiseringsretningen i Økonomisk styring og prosjektledelse (ca. 65 studenter) er den største i form av studenttilgang. Panelet stilte imidlertid spørsmål om fagkombinasjonen i denne spesialiseringen er optimal.

Følgende forhold ble påpekt av studentrepresentanten i panelet:

- Det synes som om studentene som velger spesialiseringen Finansiell økonomi ofte er svært bevisste studenter med gode analytiske egenskaper. Blant studentene selv blir denne retningen ansett som den mest krevende, mens International Management and Strategy blir sett på som den minst krevende av de tre spesialiseringene som tilbys i programmet.
- Studentene i spesialiseringen Økonomisk styring og prosjektledelse opplever ofte at de har et svakere faglig utgangspunkt for å ta emner som er obligatoriske for dem, men som er felles med finansretningen (BE-414 Financial Statement Analysis and Equity Valuation og BE-410 Corporate Finance). Dette hindrer motivasjonen og kan føre til at det blir stilt spørsmål ved deres kvalifikasjoner når de eksempelvis er til jobbintervju og blir spurt om hvorfor de fikk karakteren D i et sentralt finansemne (Corporate Finance) selv om vitnemålet ellers inneholder mange gode karakterer i de øvrige fagene. Studentrepresentanten mener at man bør se nøye på disse emnene og vurdere om de fortsatt skal gis obligatorisk i denne spesialiseringen, evt. legge inn BE-410 på høsten samt vurdere å legge inn mer teori i BE-414 slik at dette ikke bare blir et rent tallfag.
- Fra studenthold ble det påpekt at mange studenter har en strategisk tilpasning til studiene i form av å optimalisere sine arbeidsinnsatser ved å søke seg ut fag der en kommer brukbart gjennom ved en ikke altfor anstrengende gjennomsnittlig

  Det synes altså som om det er en trend at flere studenter velger «minste motstands vei». De velger allikevel valgemner innenfor sitt interessefelt. Det synes som om de ser fordelen med obligatoriske emner for å spesialisere seg, mens de velger en «lett» utvei når de velger valgemner. Studenten vurderer dette blant annet ut i fra forkunnskaper, eksamenskrav, vurderingsform og eksamensdato (positivt med tidlig eksamensdato for å bli ferdig med et emne).

Et hovedspørsmål som bør stilles er om UiA skal fortsette med å ha såpass spesialiserte retninger med en kjerne av 8 obligatoriske emner i hver spesialisering, der kun 1 emne er felles (BE-414 Financial Statement Analysis and Equity Valuation) for alle spesialiseringene. Andre institusjoner (eksempelvis både BI, NHH, m fl) har en «Core» i det første året som er felles for alle spesialiseringene. UiA har valgt å gå i en helt annen retning ved å bygge ut gode, men svært kostbare spesialiseringer som har lite felles i bunnen.

Det ble påpekt at det synes å være lite grunnlag for å skape et fellesskap blant studentene i programmet. På spørsmål om hvordan samholdet blant siviløkonomstudentene oppleves i

denne modellen svarte studentrepresentantens at det ikke eksisterer noe studentfellesskap på tvers av spesialiseringene. Den enkelte student føler tilhørighet til «sin» spesialisering.

Det ble gitt et klart råd fra eksternt hold om å redusere omfanget av spesialiseringen og at det heller bør gis flere felles emner for studentene. Dette sett både fra et faglig og økonomisk perspektiv. Man bør sikre felles plattform helt fra starten av i programmet. Mer felles teori vil kunne være med på å binde studentene mer sammen. Felleskurs bør imidlertid ikke være tilpasset en spesialisering, men gi en felles basis som inneholder det som er viktig i en breddeutdanning. Konkret ble det foreslått å legge inn felles emne for alle studenter i vitenskapsteori/metode/etikk og evt. et felles kurs i bedriftsøkonomiens teoretiske fundament. Det ble også etterlyst ledelse og strategi som fellesfag.

Studentrepresentanten på sin side ga uttrykk for at studentene setter pris på modellen som gir dem mulighet for å spesialisere seg på masternivå. Han mente også at studenter som har tatt bachelorgraden ved andre institusjoner søker seg til masterprogrammet ved UiA nettopp på grunn av muligheten dette programmet gir for spesialisering. Mange studenter ønsker i størst mulig grad å spesialisere seg for å skille seg ut fra andre på arbeidsmarkedet. Studentene etterlyser dog muligheten for spesialisering i MRR og HR.

Fra eksternt hold ble det påpekt at studiemodellen som UiA har valgt synes å være svært kostbar og man stilte seg undrende til om UiA har råd til et så godt og spesialisert tilbud til såpass få studenter (eksempelvis 20-30 i finansretningen). Det ble sagt at denne modellen hadde vært utelukket andre sammenliknbare steder, f eks både i Bodø og i Trondheim. Sett utenfra synes det som om UiA har vært gode til å ta inn nye emner, men ikke vært like gode på og «kutte».

Panelet drøftet utfordringen som mange institusjoner opplever med at man har en fast fagstab og at man ofte bygger opp programmer rundt den kompetansen som det faste fagmiljøet besitter. Det ble påpekt at det virker som om UiA i svært liten grad henter ressurser utenfra til sin undervisning og at en økning i bruk av eksterne lærekrefter vil være med på å øke fleksibiliteten i programmet.

2. Fagkombinasjoner innen hver spesialisering

a) Hvilke fag bør være med? Bør noe tas ut/inn

b) **Progresjon i utdanningen.**

Innen finansretningen ble fagkombinasjonene som helhet bedømt til å være veltilpasset, bortsett fra at det fra lærerhold ble spurt om ikke Corporate Finance og Investments burde bytte plass i rekkefølgen. Panelet drøftet også hvorvidt man kan si om denne spesialiseringen at den er for ensrettet/for lite generell.

Innen økonomistyring synes det å være noen utfordringer knyttet til fagsammensetning, progresjon og nivå. Dette sett både fra studentenes synspunkt og fra et faglig ståsted. Fra studentene ble det fremholdt at det etter deres mening er svært problematisk at de to kursene

BE-414 Financial Statement Analysis and Equity Valuation og BE-410 Corporate Finance er obligatoriske for økonomistyringsretningen. Studentene oppfattet ikke disse fagemnene som særlig relevante for økonomistyring i praksis. Strykprosenten for dissee eksamenene har enkelte år vært veldig høy, og karakterene har stort sett vært dårligere i disse emnene enn det som de har fått i andre fag innen spesialiseringen. Til dette ble det svart fra lærerhold (Beisland) at prestasjonene har blitt mye bedre etter at det ble innført ukentlige øvelser med hjelpelærere i faget BE-414. Strykprosenten falt da fra 30 % til et mer normalt nivå på rundt 10%.

Panelet etterspurte om det ikke bør tas inn mer strategisk økonomistyring/perspektiver på økonomistyring i spesialiseringen økonomisk styring og prosjektledelse. Det ble også påpekt at det kun er ett emne i prosjektledelse som er obligatorisk i retningen og det er lite tatt i betraktning av hva man har valgt å kalle denne spesialiseringen. Det ble også diskutert om emnene ORG438 Prosjektledelse og ORG440 Supply Chain Management bør gjøres om til valgemner.

Innen spesialiseringen International Management and Strategy ser det ut til at det er muligheter for faglig progresjon i emnene. Det er imidlertid vanskelig å se hvordan dette skjer ut fra emnebeskrivelsene. I beskrivelsene ser de enkelte kurs nokså «self contained» ut.

Panelet drøftet, og flere uttrykte støtte for, en modell der det gis en hovedprofil og en støtteprofil.

3. Valgfag

a) Fornuftige emner?

b) Spesialisering vs bredde

For alle tre spesialiseringsretningene er tilbudet av relevante valgfag svært stort. Særlig stort er det i bredden. Med unntak av for finansretningen så er tilbudet også stort i dybden. Innen finans har studentene etterspurt relevante dyperegående valgemner. Valgemnet BE-408 International Finance er ikke spesialtilpasset finansstudentene, men fagansvarlig har måttet gjøre et kompromiss ved å tilby et fag som er gjennomførbart også for de internasjonale studentene som ikke har spesialkunnskaper fra før innen risikostyringsteknikker. Enkelte dybdefag for finans (f.eks. i økonometriske emner spesialtilpasset finans) har vært gjennomført i det tredje semesteret, men da med svært få studenter (under 10).

Innen økonomstyringsretningen har studentene etterspurt flere næringslivsrelevante fag. Spesielt ble det etterlyst kurs som gir opplæring i populære større programpakker (f.eks. SAP og andre større ERP-systemer). Studentrepresentanten mente at det er viktig å ha erfaring i denne typen programmer og systemer fordi det ofte er påkrevd i mange attraktive stillinger som er aktuelle for studentene å søke på, men at dette kanskje burde vært mere rettet inn i bachelorgraden. Fra lærerhold (Beisland) ble det framholdt at spesialopplæring i slike verktøy

ikke hører hjemme på master nivå. Derimot anbefalte han studentene gjerne å ta slike (kvelds)kurs på egen hånd, for å gjøre seg mer attraktive på arbeidsmarkedet. Spørsmålet om et samarbeid med IT avdelingen for å tilby kurs i forretningssystemer (Business Systems) ble imidlertid ikke tatt opp i panelet

4. Faglig nivå totalt sett og for enkeltemner. Endringer?

Fra eksternt faglig hold ble det stilt spørsmålstegn ved om enkelte av fagene i spesialiseringen økonomisk styring og prosjektledelse holder et lavere nivå (bachelor-nivå) enn det man kan forvente i en masterutdanning. Dette gjelder særlig emnet BE-413 Økonomisk styring. Utfra fagbeskrivelsen ser dette emnet ut til å ha store likhetstrekk med kurs som ved NHH og TØH tilbys på bachelornivå.

I følge studentevalueringer så kommer det fram at det er en del overlapp mellom ORG438 Prosjektledelse (obligatorisk for Int. Mgmt and Strategy) og ORG433 Prosjektorganisasjon og administrasjon (valgemne for alle retningene). Studentrepresentanten bekreftet dette inntrykket, men repliserte samtidig at det må være mulig å kunne velge flere emner innenfor prosjektledelse i spesialiseringen økonomisk styring og prosjektledelse, for at man skal kunne forsvare denne retningen med tanke på innhold. Panelet diskuterte hvor vidt det er riktig å fronte prosjektledelse sett ut i fra dagens bemanning på instituttet. Man bør kanskje heller vurdere å gjøre ORG438 om til et valgemne.

Ut i fra emnebeskrivelsene ble det fra eksternt hold også stilt spørsmål om det kan være en del overlapp mellom SE-409 Quantitative Methods in Economics and Finance og ME-408 Eonometrics. Beisland opplyste om at det er betydelig forskjell på innholdet i disse.

Karakterstatistikkene viser at det til dels er stor variasjon fra år til år i karakterer i enkelte emner. I noen emner er karakternivået ekstremt godt, og fra eksternt hold ble det påpekt at UiA bør se nærmere på dette og jobbe litt med å finne fram til gode måter og evaluere studentene på. Det er viktig å lage eksamensoppgaver som skiller studentene.

5. Inntakskvalitet og oppnådde resultater

Panelet valgte under dette punktet særlig å gå inn på erfaringene med veiledning og sensur av masteroppgaver. Intern evaluator Joyce Falkenberg ønsket spesielt å drøfte karaktersetting av masteroppgaven og se på hvor UiA ligger i forhold til andre institusjoner. Hun stilte også spørsmål om hvor mye man bør tilrettelegge for studentene og hvor mye som bør standardiseres i prosessen med å skrive masteroppgave.

Dette ble drøftet ganske inngående, særlig problemstillingene rundt karakterinflasjon og organiseringen av veiledningen rundt masteroppgaver. Her kunne de eksterne evaluatorene bidra med å fortelle hvordan slike problemer ble løst ved andre institusjoner.

I både Bodø og Trondheim praktiseres et system for veiledning og evaluering som bidrar både til å gi god kvalitet på masteroppgavene og samtidig sikrer at man unngår karakterinflasjon.

Karakterinflasjon oppstår lett p g a følgende forhold:

a) Veileder tilrettelegger problemstilling og data for studentene
b) Veileder hjelper studentene underveis med å løse faglige problemer
c) Veileder peker ut hvem som skal være ekstern sensor
d) Veileder sensurerer oppgaven sammen med eksternsensor

For en hjelpsom veileder som er ambisiøs og velvillig innstilt vil dette kunne føre til at det plukkes ut en ekstern sensor som er samarbeidsvillig og interessert i å opprettholde faglige og personlige kontakter. Resultatet blir gjerne at det lett gis karakteren A eller B i og heller sjelden C eller enda dårligere på masteroppgavene.

De eksterne evaluatorene beskrev alternative måter for å veilede og evaluere masteroppgaver:

a) Avholde egne «veiledningskurs» som er obligatorisk for alle studenter. Flere interne faglærere deltar i veiledningsmøtene og kommenterer utkastene til oppgaver og presentasjonene fra studentene, sammen. Slik kan veilederne også lære av hverandre og det bidrar til kollegialt samkvem. Der dette har blitt gjennomført har kvaliteten på studentarbeidene blitt merkbart bedre ved å praktisere et slikt system for veiledning.
b) Standardisere forløpet til masteroppgaven. Obligatoriske skrivekurs i løpet av høsten.
c) Oppstarts-, midtveis og sluttseminar med presentasjon som også er åpne for førsteårsstudentene
d) Veiledning i plenum
e) Sende et visst antall oppgaver til en annen institusjon for vurdering (stikkprøve)
f) Ikke tillate interne veiledere å delta i sensureringen
g) La den eksterne sensor være den samme for alle masteroppgavene innenfor retningen. Finne sensorer som er villig til å sensurere opp til 15 oppgaver, slik at man får en rettferdig og mer faglig korrekt differensiering av karakterene

Når det gjelder eksamensresultater på emnenivå så kan man innad i retningene se at det er en del forskjell på karakternivå mellom emner. Eksempelvis har de obligatoriske emnene i Finansiell økonomi BE-415 og BE-410 veldig forskjellig karakternivå. Det er også emner som skiller seg ut med særdeles gode eksamensresultater innenfor finansretningen. Fra lærerhold

kunne det forklares med at det er noen faglærere som følger studentene svært tett og at studentene i disse emnene får levere oblig til vurdering gjentatte ganger og at sluttresultatet derfor blir at studentene får svært gode karakterer i disse emnene. Noen emner oppfattes også av studentene selv som så krevende at de jobber ekstra intenst med disse, mens de kanskje nedprioriterer innsatsen i andre emner.

Det var lite diskusjon i panelet rundt inntakskvalitet, men det ble påpekt at UiA har valgt å høyne kravet til engelsk for opptak av internasjonale studenter. Dette fordi det har vist seg at flere tidligere internasjonale studenter ikke har hatt godt nok grunnlag i engelsk til å kunne gjennomføre studieprogrammet med gode resultater. Dette har også vært erfaringen flere andre institusjoner har gjort, og endringen som har blitt gjort i opptaksgrunnlaget for de internasjonale studentene har vært i tråd med det andre norske institusjoner har gjort.

6. Undervisningskvalitet og evalueringsformer

Evalueringsformene er noe ulike på de tre spesialiseringsretningene. I finansretningen er det individuell eksamen med full karaktersetting langs hele skalaen i de fleste emner, men det forekommer også todelt vurderingsordning. Det forekommer stryk, men strykprosentene er sjelden høye (over 10 %). Gjennomsnittskarakteren ligger på en sterk C.

Innenfor International Management and Strategy gjelder deg for de fleste emner at man vekter individuell eksamen og en obligatorisk innlevering (eksempelvis som mappeevaluering) underveis sammen, f eks i forholdet 60/40 eller 40/60. Ofte er den obligatoriske innleveringen en gruppeoppgave med felles karakter for alle deltagere. Dette skaper ofte karakterinflasjon. Grunnen er blant annet administrativ fastsetting av snittkarakter av de to eksamensdelene. Administrasjonen lar f eks en A og en B vektes sammen til A (studentens beste) ved en 50/50 vekting. Det er derfor svært viktig at det ikke vektes 50/50 ved todelt vurderingsordning.

Innenfor retningen økonomistyring og prosjektadministrasjon er det en blanding av eksamensformer. I noen emner er det, som i finansretningen, bare individuelle eksamenskarakter. I andre emner er det en blanding som ligner den som er nevnt innenfor International Management and Strategy. Karakterene som regel gode innenfor denne retningen og det er lav strykprosent. Men det er ett (eller to) unntak her, nemlig de to fagene som er felles med finansretningen (BE- 414 og BE-410 Corporate Finance). Dette er tatt opp tidligere under paneldiskusjonen av punkt 1.

7. Internasjonalisering.

a) **Inn/utveksling**
b) **Hvilke behov finnes?**

Panelet rakk ikke å ta opp dette som et eget punkt, men internasjonalisering og utveksling ble allikevel berørt som en del av den øvrige diskusjonen panelet hadde denne dagen.

UiA er blant de institusjonene som har stor grad av utveksling, i alle fall når det gjelder kvantitet, dvs. antallet utenlandsstudenter som kommer inn og norske som reiser ut i ett semester. Studenter på masternivå kan dra på utveksling i 3. semester i alle de tre spesialiseringene og gir god mulighet for at studentene kan finne en interessant breddeprofil i utlandet. Det er færrest studenter fra Finansiell økonomi som velger å reise på utveksling.

Joyce Falkenberg som underviser i spesialiseringen International Management and Strategy har ofte svært mange ulike nasjonaliteter i sine klasser (18 ulike nasjonaliteter høsten 2012). Til denne spesialiseringen tar UiA opp ordinære internasjonale gradsstudenter i tillegg til kvotestudenter (junior staff members fra samarbeidsinstitusjoner i u-land). I tillegg kommer de ordinære utvekslingsstudentene. I hennes klasser er det et krav om at studentgruppene skal bestå av minst 3 ulike nasjonaliteter.

Et av forholdene som ble drøftet i panelet er utfordringene knyttet til at de internasjonale studentene utgjør en hetrogen studentmasse, basert på kultur, faglig bakgrunn og nivå. I noen sammenhenger løfter de internasjonale studentene nivået i klassen, mens det ofte også oppleves motsatt. Beisland som underviser BE-414 Financial Statement and Analysis, som er obligatorisk for samtlige studenter, opplever å ha studenter i begge ender av skalaen. De som er dårlige har for lite bakgrunn i regnskap og finans. Det er allikevel ikke slik at man kan knytte dette opp til enkelte land eller institusjoner

Studentrepresentanten påpekte også utfordringene knyttet til ulik faglig bakgrunn. Til en viss grad oppfatter de norske studentene at programmet har hensyntatt nivået på de internasjonale studentene. I noen emner oppleves det også språkmessige barrierer da det noen ganger kan være variabelt nivå på det språklige nivået både hos foreleserne og de internasjonale studentene.

Via referenten (til daglig studiekonsulent ved Handelshøyskolen i Kristiansand/Institutt for økonomi) ble det orientert om at det er en svært krevende jobb å saksbehandle søknadene fra de internasjonale søkerne. Det kan ofte være vanskelig å få en nøyaktig innsikt i det faglige innholdet i en del fag som de internasjonale søkerne har i sitt opptaksgrunnlag. De blir vurdert ut i fra de samme opptakskriteriene som de norske søkerne, men i enkelte tilfeller kan det bli en skjønnsmessig vurdering om søker er kvalifisert eller ikke.

8. Masteroppgaven

Et spesielt problem som gjelder alle spesialiseringsretningene er progresjonen mellom metodekurs og masteroppgaven. De eksterne deltagerne i panelet fortalte om vellykket integrasjon ved sine institusjoner mellom metodekurs, rett i forkant av at studentene påbegynner arbeidet med masteroppgaven og masteroppgaveskrivingen. Slik er det mulig å la studentenes utarbeide Thesis Proposal som blir evaluert av veiledere før selve skrivearbeidet tar til. Ved UiA er det ikke tilrettelagt for den typen tilnærming i noen av retningene. Metodekurset ME-407 Research Methods undervises i andre semester for to av retningene

(økonomisk styring og international management). I finansretningen kommer metodekurset i andre semester i form av et økonometri kurs (ME-408 Econometrics) som dekker kvantitative metoder ganske grundig. Det ble fra eksternt hold stilt spørsmål ved hvorfor man har valgt å gi to ulike metodefag. Erfaringen fra blant annet Bodø har vist at enkelte studenter som ikke har kvalitativ metode har hatt problemer med å skrive selve masteroppgaven fordi de har vært gode på « å regne» men de har ikke hatt tilstrekkelige kunnskaper om kvalitative metoder for å skrive en god oppgave.

Programevaluering: Masterprogrammet i økonomi og administrasjon – sluttrapport

Innledning

Masterprogrammet i økonomi og administrasjon er et toårig studieprogram ved Handelshøgskolen i Kristiansand/institutt for økonomi, heretter referert til som HHK/UiA. Det bygger på bachelor i økonomi og administrasjon eller annen bachelorutdanning som tilfredsstiller et minimumskrav med hensyn til emner i samfunnsøkonomi, bedriftsøkonomi, organisasjons, strategi og ledelsesfag og metodefag (NRØA-kravene). De senere år har årskullene vært på i overkant av 100 studenter hvorav noen er studenter i et femårig løp og de øvrige er tatt opp til studieprogrammet i et lokalt opptak. Programmet er en Master of Science, og det leder frem til master i økonomi og administrasjon og siviløkonomtittel. Fullført master i økonomi og administrasjon gir mulighet for ulike typer stillinger i privat og offentlig sektor samt søknad om opptak til ulike doktorgradsprogram i Norge og utlandet. HHK/UiA er per i dag en av 9 institusjoner i Norge som tilbyr Master of Science i økonomi og administrasjon.

I følge kvalitetssikringssystemet ved UiA skal det gjennomføres programevaluering for alle studieprogram hvert femte år. Masterprogrammet i økonomi og administrasjon skulle gjennomført programevaluering i 2011, men dette ble av ulike grunner utsatt til 2012. Fra HHK/UiA's side ble formålet med evalueringen formulert som følger: Programevalueringen skal

a. Gi et mest mulig sannferdig bilde av masterprogrammets ulike sider slik det er gjennomført siden omleggingen fra studieåret 2009/10.
b. Få frem et bilde av hvor vi er i forhold til dem vi ønsker å sammenligne oss med? Er vi der vi bør og ønsker å være i forhold til konkurrenter?
c. For derved å få frem et best mulig beslutningsgrunnlag for forbedringer og kontinuerlig arbeide med hensyn til å opprettholde og forbedre kvaliteten på masterstudiet.

I følge kvalitetssikringssystemet skal evalueringen inneholde en egenevaluering og en evaluering gjennomført av et evalueringspanel bestående av eksterne medlemmer, ansatte og en studentrepresentant. Kari Nyland, førsteamanuensis i økonomisk styring ved Høgskolen i Sør-Trøndelag og Erlend Bullvåg, professor ved Handelshøgskolen i Bodø var eksterne medlemmer i evalueringspanelet. Professor Joyce Falkenberg og førsteamanuensis Leif Atle Beisland var interne medlemmer i panelet mens Frantz Are Leonard Nielsen representerte studentene.

Panelet var samlet en hel dag. I forkant av møtet hadde panelet fått tilsendt grunnlagsinformasjon om masterprogrammet og et notat som blant annet inneholdt en oppsummering av programmet, kompetanse for dem som underviser i programmet og sammenligninger av masterprogrammet ved UiA med andre masterprogram i økonomi og administrasjon i Norge med hensyn til innhold og struktur i programmene, opptakstall, studiepoengproduksjon og publiseringspoeng for ansatte samt emnerapporter, rapporter fra evalueringer og studieråd og eksamensresultater for de ulike emner[1].

[1] Se notatet: Oppsummering av diverse grunnlagsinformasjon for evaluering av masterprogrammet i økonomi og administrasjon ved Universitetet i Agder.

Institusjonene som det er gjort sammenligninger med er: Norges Handelshøyskole (NHH), Handelshøyskolen ved UMB (UMB), Bedriftsøkonomisk institutt (BI), Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger (HHS/UiS), Trondheim økonomiske høgskole ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (TØH/HiST), Handelshøgskolen i Bodø ved Universitetet i Nordland (HHB/UiN) og Handelshøgskolen i Tromsø ved Universitetet i Tromsø (HHT/UiT).

Egenevalueringen er gjennomført ved at avtroppende koordinator for masterprogrammet har gått gjennom informasjonen som ble gjort tilgjengelig for evalueringspanelet og oppsummert denne. Egenevalueringen er dokumentert i et eget notat[2].

Den foreliggende rapport er basert på egenevalueringen og evalueringspanelets rapport.

Oppsummering fra programevalueringen

Programstruktur og ressursbruk

Master i økonomi og administrasjon ved Universitet i Agder er et toårig masterprogram. Det er bygget opp av 60 studiepoeng innenfor en valgt spesialisering, 30 studiepoeng valgemner og en masteroppgave på 30 studiepoeng. Hvert emne er på 7,5 studiepoeng. Studentene kan velge mellom tre spesialiseringer. Disse er International Management and Strategy, finansiell økonomi samt økonomisk styring og prosjektledelse. Dersom studentene følger normal studieprogresjon, tas spesialiseringen i første studieår, valgfagene som representerer bredden i studieprogrammet tas i 3. semester og masteroppgaven skrives i vårsemesteret siste studieår. De senere år har økonomisk styring og prosjektledelse vært den spesialiseringen som flest studenter har valgt, etterfulgt av International Management and Strategy, som i sin helhet undervises på engelsk, og finansiell økonomi.

Evalueringen har i liten grad vurdert om vi har de «riktige» spesialiseringene, men evalueringspanelet påpeker at spesialiseringene synes å være i tråd med markedets behov ettersom HHK/UiA har stor søknad og mange kvalifiserte søkere til programmet. Det ble påpekt at det begrensede omfang av emner som er felles for alle de tre spesialiseringene medfører at disse fremstår som tre program, og at dette også fører til lite kontakt mellom studentene på tvers av spesialiseringene. Det ble videre påpekt at programmet mangler et emne, eller del av emne i vitenskapsteori/metode/etikk og evt. et felles kurs i bedriftsøkonomiens teoretiske fundament, og at dette skal inngå i et masterprogram i økonomi og administrasjon.

I evalueringen har masterprogrammet i økonomi og administrasjon ved HHK/UIA blitt sammenlignet med masterprogram ved de andre institusjoner i Norge som tilbyr master i økonomi og administrasjon. De ulike institusjonene har valgt litt ulike løsninger med hensyn til struktur. Flere institusjoner med omtrent samme størrelse på studentkullene som HHK/UiA, har valgt en struktur bestående av en hovedprofil, en støtteprofil og eventuelt noen valgemner i tillegg til masteroppgave. I tillegg har flere av disse institusjonene større overlapp av emner mellom spesialiseringene enn hva masterprogrammet ved HHK/UiA har. Disse forhold er sannsynligvis medvirkende til at HHK/UiA totalt sett underviser flere studiepoeng i sitt masterprogram i økonomi og administrasjon enn institusjoner som TØH/HiST, UMB, og HHB/UiN.

[2] Egenevaluering av masterprogrammet i økonomi og administrasjon ved Universitetet i Agder

Om faglig innhold i spesialiseringene

For spesialisering økonomisk styring og prosjektledelse trekker evalueringspanelet frem at emnene BE-413 økonomisk styring og BE-406 Økonomisystemer og styring holder bachelornivå snarere enn masternivå. Dessuten stilles det spørsmål ved om ikke denne retningen bør ha inn emner med fokus på strategisk økonomistyring og om ikke retningen også bør ha mer enn ett obligatorisk emne i prosjektledelse. Det ble videre stilt spørsmål ved om emnene BE-414 Financial Statement Analysis and Equity Valuation og BE-410 Corporate Finance bør være obligatoriske i denne spesialiseringen.

Når det gjelder spesialisering i International Management og Strategy påpekte panelet at det er vanskelig ut fra emnebeskrivelsene å se faglig progresjon mellom emnene i første og andre semester. Evalueringspanelet foreslår at BE-404 Økonomisk organisasjonsteori og eventuelt også MF-400 Strategic Market Management gjøres obligatorisk for denne spesialiseringen.

Finansiell økonomi ble av panelet vurdert til å ha et veltilpasset innhold. Det ble imidlertid foreslått å endre rekkefølgen på emnene BE-415 Investments og BE-410 Corporate Finance. Det ble også stilt spørsmål ved om spesialiseringen er for ensrettet til å være en spesialisering i et økonomi- og administrasjonsstudium, og det ble foreslått å supplere retningen med minst ett strategi/organisasjonsfag.

Det er et generelt inntrykk at de studenter som ikke tar spesialisering finansiell økonomi har for lite kvantitativ metode i sine obligatoriske emner.

Valgemner

Evalueringspanelet vurderer tilbudet av valgfag som stort i både bredden og dybden for to av spesialiseringene. For studenter som tar spesialisering finansiell økonom er valgmulighetene store i bredden, men ikke så store i dybden.

Masteroppgaven

Evalueringspanelet stilte spørsmål ved progresjonen mellom metodeemnet og masteroppgaven ettersom metodeemnet undervises i andre semester og masteroppgaven skrives i fjerde semester. Evalueringspanelet drøftet også karakterfordelingen for masteroppgavene, og hvordan disse evalueres. Se under.

Evalueringsformer og undervisningskvalitet

Det er noen ulikheter mellom de tre spesialiseringene med hensyn til evalueringsformer i de ulike emner. For emnene inne spesialisering finansiell økonom er individuell skriftlig eksamen den vanlige evalueringsformen. Dette gjelder også innen spesialisering økonomisk styring og prosjektledelse. For emnene innen spesialisering International Management and Strategy er en kombinasjon av tellende obligatorisk innlevering(er)/presentasjoner og skriftlig eksamen den dominerende evalueringsform. Det ser ut til at emner med tellende karakter på obligatoriske innleveringer og/eller presentasjoner gjennomgående er noe høyere enn for emner med kun skriftlig eksamen som tellende for karakteren. Dette kan skyldes den eksamenskontorets rutine for sammenveiing av karakterene.

Midt- og sluttevalueringer samt emnerapporter fra de ulike emner, sammen med referater fra studierådsmøter, indikerer at studentene gjennomgående vurderer kvaliteten på den undervisning som gis som tilfredsstillende eller bedre.

Oppnådde resultater

Når det gjelder oppnådde karakterer ligger disse på et forventet nivå for de aller fleste emner. Imidlertid finnes det et lite utvalg emner med noe dårligere og noe bedre snittkarakter og karakterfordeling enn hva man ønsker og tiltak for å bedre læring, og dermed oppnådde resultater, er gjennomført med gode resultater for ett av emnene som hadde dårlige resultater. I tillegg ser det ut til at resultatene gjennomgående er noe høyere i emner hvor karakterene er basert på både obligatoriske innleveringer og eksamen.

Evalueringspanelet valgte og særlig drøfte vurderingen av masteroppgaven, som er et av de emnene med en skjev fordeling av karakterer i retning av høye karakterer. De foreslo at HHK/UiA bør vurdere å innføre følgende modell for veiledning og evaluering av masteroppgavene:

a. Sende et visst antall oppgaver til en annen institusjon for vurdering (stikkprøve)
b. Ikke tillate den interne veilederen å delta i sensureringen
c. La den eksterne sensor være den samme for alle masteroppgavene innenfor retningen. Finne sensorer som er villig til å sensurere opp til 15 oppgaver, slik at man får en rettferdig og mer faglig korrekt differensiering av karakterene
d. Avholde egne «veiledningskurs» som er obligatorisk for alle studenter. Interne faglærere deltar i veiledningsmøtene og kommenterer oppgaveutkastene og presentasjonene fra studentene, sammen. Slik kan veilederne også lære mer av hverandre.

Studiepoengproduksjon og gjennomføringsgrad

De senere årene har kullene som har startet i masterprogrammet ligget på 100 til 120 studenter. Det foreligger ikke statistikk som gir informasjon om gjennomsnittlig studiepoengproduksjon per student per år for disse studentene samlet. For studenter som er tatt opp i lokalt opptak har studiepoengproduksjonen vært ca. 35 studiepoeng per registrert student de senere år. I 2010 var det 74 studenter som leverte masteroppgave, og i 2011 var det 92 studenter som leverte masteroppgave. Dette gir en indikasjon om at de fleste studenter som er tatt opp i programmet gjennomfører dette, men at gjennomsnittsstudenten bruker mer enn normert tid.

Søknad og inntakskvalitet

Oppnådde resultater, målt ved oppnådde karakterer og gjennomføringsgrad, kan avhenge av inntakskvalitet. Det vil si hvor gode kunnskaper og ferdigheter studentene har når de begynner på masterstudiet, målt ved oppnådde karakterer. Når det gjelder det lokale opptaket til master i økonomi og administrasjon ved HHK/UiA, så har søknaden de senere år vært stor og økende. Ved opptaket 2012 opplevde HHK/UiA for første gang at alle kvalifiserte søkere ikke kunne gis tilbud om plass. Det er derfor grunn til å anta at kunnskaper og ferdigheter for de studenter som tas opp i masterprogrammet er god og økende. De som ble tatt opp i 2012 hadde c eller bedre.

Det er vanskelig å sammenligne inntakskvalitet for studenter i de ulike masterprogrammene i økonomi og administrasjon i Norge ettersom studentene på masternivå dels er tatt opp til et fem-årig masterprogram og dels i et lokalt opptak til et to-årig masterprogram. Søknadstallene til bachelorstudiene og de femårige masterprogrammene i økonomi og administrasjon ved HHK/UiA har de siste årene vært lavere enn for NHH, noe lavere enn for HHS/UIS, HiOA og TØH/HiST og omtrent på nivå med UMB. Førsteprioritetssøkere per studieplass i det femårige masterprogrammet var per mai 2012 noe lavere enn for NHH, og omtrent likt med HHS/UiS som var institusjonen med det nest høyeste forholdstallet.

Fagmiljøets kompetanse og forskning og studenter per årsverk

HHK/UiA oppfyller med god margin forskriftens krav mht. kompetanse og tilsetting i hovedstilling for fagmiljø tilknyttet et masterprogram.

Forskningsaktiviteten ved HHK/UiA har vært økende de siste årene. I 2011 var publiseringspoeng per tilsatt i førstetilling omtrent på nivå med NHH, BI og TØH/HiST,

HHK/UiA har mange studenter per faglige årsverk. Det er kun TØH/HiST som har flere studenter per faglige årsverk, og denne institusjonen har ennå ikke startet sitt eget doktorgradsprogram.

Internasjonalisering

HHK/UiA har et bredt tilbud av utvekslingsmuligheter for sine masterstudenter. De siste årene har HHK/UiA sendt 20-30 masterstudenter på utveksling hvert år. Flere av disse har i samtaler med studiekonsulent og masterkoordinator fortalt at gode utvekslingsmuligheter og mange utvekslingsinstitusjoner var en viktig årsak til at de valgte HHK/UiA som studiested. Dessverre hender det at studentene ikke får ta de emner de ønsker og/eller som de har fått lovnad om når de ankommer utvekslingsinstitusjonen.

HHK/UiA tar også i mot studenter som kommer for å ta hele masterprogrammet i Norge eller kun deler av det (innveksling). Det er et inntrykk at de internasjonale studentene har varierende bakgrunn både med hensyn til fagsammensetning og faglig nivå.

Oppsummering og forslag til tiltak

Programevalueringen har vist at HHK/UiA har et masterprogram i økonomi og administrasjon som er attraktivt og som har god søkning fra kvalifiserte søkere. Programmet undervises av ansatte med høy kompetanse og av et institutt som har høy utnyttelse av sin faglige stab målt ved forskningsproduksjon, undervisningstid og forskning per årsverk, kanskje for høy? Evalueringen har imidlertid avdekket et forbedringspotensial i forhold til utforming av de ulike spesialiseringer og noen andre forhold. Følgende tiltak bør derfor vurderes gjennomført:

- Redusere total ressursbruk i programmet. For eksempel ved å
    - Restrukturere masterprogrammet slik at det blir noen flere «core course» felles for alle eller to av spesialiseringer og/eller
    - Endre masterprogrammet til å inneholde en hovedprofil, en støtteprofil og noen valgemner, samt masteroppgave
- Innføre etikk i ett/flere emner eller et eget emne i vitenskapsteori/metode/etikk og evt. et felles kurs i bedriftsøkonomiens teoretiske fundament.
- Gjennomføre endringer i spesialisering økonomisk styring slik at den får en tydeligere profil og slik at det ikke er tvil om faglig nivå.
- Redusere, og eventuelt også endre, valgemnetilbudet.
- Endre metodeundervisningen slik at studenter i alle spesialiseringer får mer kunnskaper og bedre ferdigheter i kvantitative metoder.
- Teste ut eller gjennomføre hele eller deler av forslaget til endringer i veiledning og sensurering av masteroppgaven.
- Endring rekkefølge på BE-410 Corporate Finance og BE-415 Investments i spesialisering finansiell økonomi

- Tydeliggjøre innhold i og progresjon mellom emnene i spesialisering International Management and Strategy.
- Studiepoengproduksjon per student og studentgjennomstrømning bør følges opp, og det bør vurderes om det er mulig å gjøre tiltak for å øke disse.

Kristiansand, 24.01.13

Handelshøyskolen i Kristiansand/

Institutt for økonomi

Jan Inge Jenssen

instituttleder

UNIVERSITETET I AGDER
FAKULTET FOR ØKONOMI OG SAMFUNNSVITENSKAP

Arkivsak: **2010/1329**
Saksbeh: **Unni Henriksen**
Dato: **29.01.2013**

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Fakultetsstyret for Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	06.02.2013

Programevaluering IT og informasjonssystemer bachelor 2012

Kvalitetssikringssystemet ved UiA sier følgende om programevaluering:

2.3.3 Programevaluering
Hensikten med programevaluering er å foreta en grundigere og mer helhetlig gjennomgang av studieprogrammet enn den som gjøres ved årlig evaluering og revisjon av fag-/studieplanen. Alle de syv kvalitetsområdene blir evaluert i forbindelse med programevaluering.

Programevaluering skal gjennomføres minimum hvert 5. år og skal omfatte både evaluering av et evalueringspanel og en egenevaluering.

Instituttleder har ansvar for at egenevalueringen blir gjennomført. Rapporten fra egenevalueringen vedlagt rapporten fra evalueringspanelet, behandles i studieråd og fakultetsstyret og legges fram for Studieutvalget til orientering. Rapporten og oppfølgingen av denne er et ledd i universitetets styringskvalitet.

Institutt for informasjonssystemer legger herved fram programevalueringen for IT og informasjonssystemer, bachelor.

Forslag til vedtak:
Fakultetsstyret for økonomi og samfunnsvitenskap tar rapporten fra programevalueringen av IT og informasjonssystemer, bachelor, til orientering.

Per Sigurd Sørensen

Vedlegg
1 Programevaluering BACIT 2012 inkl egenevaluering
2 Evalueringspanelets vurdering av BACIT
3 Vurdering av eksamensordninger BACIT

Evaluering av bachelorstudiet i it og informasjonssystemer ved Universitetet i Agder høsten 2012

Et evalueringspanel har vurdert bachelorstudiet i IT og informasjonssystemer. Denne rapporten er bygd opp av to deler, den første delen er rapporten fra evalueringspanelet. Del 2 er oppfølging av denne rapporten, som institutt for informasjonssystemer har gjort.

Del 1: Evalueringspanelets rapport:

Evalueringspanel:

Laurence Marie Anna Habib, Høgskolen i Oslo og Akershus, Anders Høibakk, Aker Solutions, Kenneth Engelshus, student UiA, Hallgeir Nilsen, UiA, Stig Nordheim, UiA

Sekretær:

Marie T. Sørensen, UiA

Møtedato:

7. november 2012

Mandatet for programevalueringen er fastsatt kvalitetssikringssystemet for Universitetet i Agder. Følgende punkter skal ifølge kvalitetssikringssystemet være tema for programevalueringen:

- helhet og sammenheng i studieprogrammet
- sammensetning av emner og emnegrupper
- innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner
- målgruppe
- variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk fremmøte)
- relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte
- bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)
- internasjonalisering
- yrkesrelevans
- læringsmiljø og programtilhørighet
- inntakskvalitet
- oppnådde resultater (karakterer, stryk, frafall)

Panelet ble forelagt følgende informasjon før møtet:

- Studieplan med emnebeskrivelser
- Studium- og emnerapporter 2011-2012
- Statistikk for kandidatproduksjon 2008-2011, søkere og opptatte 2011
- Informasjonsmateriell om bachelorstudiet i it- og informasjonssystemer

Mandatet er omfattende og panelet ble bedt om å fokusere på

- Rekkefølge, sammensetning og oppbygning av studiet

- Relevans på a) program og b) kurs
- Nivå på kursene
- Mangler og forbedringspotensialet

Gjennomstrømming og karakterer var i mindre grad tema i møtet, da det ble ansett som vanskelig å vurdere kvalitativt.

Panelet hadde som overordnet mål å vurdere programmets profil og samsvar mellom faglig profil og studiets innhold.
Panelet hadde en grundig gjennomgang av studieprogrammet og vurderte hvert emne i henhold til fokuspunktene. I henhold til studiehåndboka 2012/2013 er studiets formål: «å utdanne kandidater som kan arbeide aktivt i systemutviklingsprosjekter. De skal kunne delta både i analyse, design og konstruksjon av informasjonssystemer. Videre skal kandidatene kunne arbeide med utnyttelse av informasjonssystemer, det innebærer at de skal kunne delta i drift, brukerstøtte, opplæring og tilrettelegging for forretningsmessig utnyttelse.»

Rekkefølge, sammensetning og oppbygning av studiet

Både i 1. og 3. semester kjøres et prosjekt som er gjennomgående for alle kursene i semesteret, panelet ser dette som positivt. Det har vært en del innvendinger fra studenter at det spesielt i 3. semester blir for lite tid til programmeringen på slutten og semesteret har derfor nå tre delleveranser. Dette er det kommet positive tilbakemeldinger på og panelet mener også dette er en god disponering, men at IS-200 *Systemanalyse og systemutvikling* kan fintunes noe.

I 2. semester er det i dag fire kurs, to 10 studiepoengskurs og to 5 studiepoengskurs. Som det argumenteres for nedenfor er IS-105 *Datakommunikasjon og operativsystem* sammensatt av to ulike tema med ulik tyngde. 2. semester oppleves derfor som om det er fem ulike kurs med fem eksamener i løpet av ett semester. Dette er mye og bør organiseres bedre.

Panelet har noen innvendinger til rekkefølgen på kursene. Eksempelvis anses IS-104 *Brukergrensesnitt, utvikling* som et svært viktig fag og nye, umodne studenter ser kanskje ikke verdien av faget i første semester. Optimalt bør kurset derfor gis 3. semester, sammen med IS-201 *Datamodellering og databasesystemer* og IS-202 *Programmeringsrelaterte emner*. Men man mener også temaene fra IS-104 må fortsette og beholdes i 1. semester. IS- 204 *Drift av IT-ressurser* passer kanskje bedre i 1. semester og trenger ikke så mye forkunnskaper. Panelet ser klart at kursene henger sammen (IS-204 bygger jo en del på IS-105 og er dessuten et valgemne) og at det derfor kan være vanskelig å prioritere.

4. og 5. semester har breddevalg/spesialisering. Studentene har anledning til å velge emner hvorav 30 stp. må være IS emner. Emnene fordeler seg på to hovedretninger; en systemutviklingsrettet og en mer samfunnsrettet. Det er en utfordring at alle obligatoriske emner kommer innenfor samme semestre, da noen emner får for lite plass i forhold til andre viktige obligatoriske emner. Eksempelvis blir det essensielle emnet IS-305 *Forvaltning av IT-ressurser* lite sentralt i samme semester som bachelorprosjektet, og det kunne derfor være ønskelig at det var lagt opp til et valgemne i 6. semester ved siden av prosjektarbeidet. Panelet har vurdert de fleste valgemnene til å være svært relevante for studiet og at de gir gode muligheter for spesialiseringsretninger. Panelets kommentarer til de enkelte emnene følger nedenfor.

Det ble også spilt inn at bacheloroppgaven muligens kunne utgjøre 30 studiepoeng mot dagens 20. Dette ville gitt studentene mulighet til å ha fullt fokus på oppgaven. Emnet bør da ha egen teoridel med egen eksamen.

Ellers er panelet positivt til sammensetningen og gruppering av emner. Pakker med emner som passer sammen har vært forsøkt gitt tidligere men erfaringen viser at studentene i realiteten ønsker å velge fritt. Det bør derfor gis anbefalinger på pakker som informasjon, men ordningen med frie breddevalg er grei, muligens med en utvidelse med kurs fra andre læresteder.

Profil

Panelet oppfatter at studiets profil er noe fragmentert, men peker ut to retninger – et teknisk, programmeringsrettet løp og et «softere» mer prosjektledelses- eller samfunnsrettet løp. Spesialiseringsemnene legger til rette for at studentene skal kunne velge hvilket løp de i hovedsak ønsker å følge. Utfordringen ved denne «todelingen» er at profilen til tider kan virke uklar, og det er av og til uvisst for panelmedlemmene om de enkelte emnene eller temaene passer inn i profilen.

Her ble IS-105 *Datakommunikasjon og operativsystem* trukket frem. Hvor godt passer datakommunikasjon og operativsystem med studiets profil? Bør det være obligatorisk eller er det på spesialiseringsnivå? Det oppfattes at IS-105 er et teknisk kurs men systemutvikling har en mer ikke-teknisk profil. Panelet var samstemmig i at det er behov for kunnskap om datakommunikasjon og operativsystemer for å være en god systemutvikler, men at det kunne være hensiktsmessig å splitte emnet i to kurs.
Studiets profil ble også tema når det kom til valgemnet TFL102 *It og samfunn*. Deler av panelet mener dette er et emne som passer godt inn i studiets samfunnsrettede profil, mens paneldeltakerne som hadde en mer teknisk bakgrunn mente dette var et emne som befant seg i randsonen for det som oppfattes som profilen. Dette viser at det er behov for å tydeliggjøre profilen overfor studentene, både for rekrutteringens skyld, for at studentene skal kunne sette sammen relevante emner og for samarbeidspartnere og fremtidige arbeidsgivere.
I noen kurs er det vanskelig å identifisere et klart læringsutbytte og disse bør spisses.

Mangler og forbedringspotensial

Studiets profil er som nevnt ikke ensrettet teknisk og har ikke krav til forkunnskaper i matematikk eller programmering utover generell studiekompetanse. Et gjennomgående tema i panelmøtet var programmeringsfagene og studentenes manglende matematikkunnskaper. En del studenter har vansker med programmeringsfagene og mangler grunnleggende abstraksjonsferdigheter. Panelet mener det bør legges vekt på å øke abstraksjonsevnene til studentene i 1. semester, kanskje noe slik som "discrete structures" som de har i engelsk bachelor. I følge Hallgeir er dette en gjennomgående utfordring ved alle universiteter og læresteder. Et krav om høyere forkunnskaper i matematikk vil forventelig føre til at søkermassen blir betydelig redusert og skillet mellom ingeniørfag og informasjonssystemer blir mindre. Avanserte algoritmer kan være en stor utfordring, men spørsmålet faller tilbake til studiets valg av retning og profil.

Studentene introduseres til Scrum i IS-*107 Kreativ problemløsning*. I bachelorprosjektet kan de bruke den metoden de vil, men de anvender agile metoder. En av paneldeltakerne sier han savnet en ordentlig gjennomgang av smidige metoder da han tok studiet, det begrenset seg til Scrum. Panelet vil gjerne understreke at smidige metoder er en veldig viktig del av systemanalyse og systemutvikling og at studentene sannsynligvis vil få stort behov for metodikken i arbeidslivet. Det anbefales at smidige metoder tas inn i IS-200, men også anvendes eksplisitt i prosjektarbeid, spesielt i IS-304.

Et annet tema som panelet savnet var design, som web- eller interaksjonsdesign.
Laurence Habib nevnte også tema som 'usability/universell utforming' og 'menneske – maskin'. De andre paneldeltakerne synes dette var spennende tema som UiA gjerne kunne se nærmere på.

Veiledning og vurderingsformer

Panelet stilte spørsmål til fordelingen av veiledning mellom UiA og oppdragsgivere i praksisprosjektene og anbefaler at en ser på muligheten for at også oppdragsgivere bidrar med biveiledning og/eller vurdering av sluttproduktene. Her må det selvsagt en forventningsavklaring til, men dette kan være svært nyttig for studentene. Det etterspørres ofte helt ulike ting fra kunnskapsmiljøer og næringsliv. Panelet opplevde at det i praksisprosjektene ofte var rapporten som ble tillagt størst verdi, mens det utviklede produktet ikke ble vurdert like nøye.

Det ble også spurt om juks kunne være et problem når alle studentene har samme prosjekt, er det for lett å kopiere kodene for eksempel? Panelleder Hallgeir svarte at dette ikke var et stort problem da studentene har muntlig individuell eksamen der de må gjøre rede for prosessen. En større utfordring er såkalte «gratispassasjerer» som ikke bidrar i gruppearbeid. Dette blir også forsøkt rettet opp ved individuell muntlig eksamen der karakterene kan sprike kraftig innenfor samme gruppe.

Panelet er fornøyd med studiets begrensede bruk av vurderingsuttrykket 'bestått/ ikke bestått' – da dette anses som en dårlig løsning.

Internasjonalisering

En del studenter velger utveksling i et av semestrene. Det er for lite grunnlagsmateriale (rapporter) fra utvekslingsstudenter til at panelet kan vurdere ordningene, men tilbakemeldingene har vært overveiende positive, både faglig, sosialt og for opplegget generelt.

Programmet har internasjonale studenter på 3. og 6. semester fra hele verden, men de tar som oftest kun enkelte emner. Det er god konkurranse til disse plassene og de som kommer er dyktige. Men programmet kan bli bedre på å bruke kurs fra andre institusjoner selv om det er lagt et godt grunnlag med nettbaserte studier fra USA.

Yrkesrelevans

Næringslivet som Ander Høibakk representerer har i dag behov for programmeringsressurser og utviklere. Konsulenter er det mindre behov for. Masteren er derfor ikke så relevant for dem, og han ser gjerne at UiA har et fokus på å møte deres behov. Samtidig er det en forent oppfattelse av at programmets er relevant for dagens yrkesliv, også de mer samfunnsrettede løpene.
Det er kanskje lurt å ha noe fokus på entreprenørskap og bedriftsøkonomi, for eksempel anvendt økonomi for entreprenører. Innenfor dette kunne et kurs om patentering vært nyttig.

Statistikk - uteksaminerte studenter

Kullene viser dårlig progresjon i statistikken, men mange bruker mer enn 3 år og noen fullfører ikke før de søker seg inn på masteren. Dette må forbedres. Det er merkbart flere søkere og bedre kvalitet på søkerne siste år.

Vurdering av emnene

IS-100 – Informasjonssystemer

Emnet vurderes som et relevant og godt introduksjonskurs. Det bør være mulig å benytte andre og "lettere" programmeringsspråk enn PHP, feks. JavaScript.

IS-104 – Brukergrensesnitt, utvikling

Paneldeltakere som har tatt emnet mener det er et veldig viktig fag som de har hatt mye bruk for.

Det er muligens ikke optimalt å ha dette emnet første semester, da ferske studenter kanskje kan ha problemer med å se verdien og nytten av det. Ideelt sett burde kurset vært gitt i tredje semester, men noen av temaene er nyttige fra begynnelsen av studiet.

IS-107 - Kreativ problemløsing

Panelet mener emnet flyter inn på IS-100. Utenom prosjektet bemerkes det at emnet er fragmentert og litt løst i rammene. Et alternativ kan være å legge teorien til IS-100 og ha en mer praktisk tilnærming i IS-107, for blant annet å legge til rette for programmering (algoritmisk og organisatorisk problemløsning). Det ble også foreslått å ha IS-107 som et rent praksis-/prosjektkurs. HTML og PHP kan legges inn i IS-107, teorien til IS-100. Det etterlyses også mer eksplisitt fokus på ulike smidige metoder og design.

IS-102 - Metodisk programmering

En del av studentene sliter med å lære programmering og algoritmer – derfor er kurset nå delt opp i 10 moduler, og studentene følger egen progresjon. Hensikten er at det skal bidra til mer læring. Kurset er nettbasert for å tilrettelegge for individuelt tempo. I tillegg er det individuell muntlig eksamen. Gjennomføringsprosenten og resultatene har blitt bedre, og panelet mener dette har vært gode grep. Panelet mener likevel det kan fokuseres på å øke abstraksjonsevnene til studentene i 1. semester, uten å stille krav til avanserte forkunnskaper i matematikk.

IS-105 - Datakommunikasjon og operativsystem

Det var stor enighet i at dette kurset er for bredt og sammensatt av to deler som med fordel kunne vært lagt i to kurs. Det blir i dag for mye stoff. Panelet mente det kunne vært en god ide å dele IS-105 i to, og kjøre datakommunikasjon som 10 studiepoengs kurs på våren som nå, og eventuelt ha et eget 10 studiepoengs i operativsystemer senere i studiet, da som valgemne. Datakommunikasjon bør ha større fokus på blant annet datasikkerhet, kryptering, signering og brannmur. En viktig del av sikkerhet er holdninger hos brukeren, og her kan også organisasjonsteorien trekkes inn, nyutdannede vet altfor lite om brukersiden av sikkerhet.
Det ble argumentert for at et kurs i operativsystemer burde åpne litt mer for open source inn mot de andre emnene om nødvendig. Kun Linux gjennomgås i operativsystem, panelet så det som en svakhet. Kurset bør være spesialisering og ikke obligatorisk.

ORG110 - Organisasjonsteori for IT-studenter

Dette er et støttefag som anses som spennende og relevant. Det har hatt en organisering som ikke har fungert så godt men er bedre nå. Forelesers kjennskap til IT-industrien kan forbedres, eventuelt kan det benyttes gjesteforelesere. I bedriftsøkonomi undervises det av egne krefter, burde emnet kjøres av instituttet?

BE-107 - Bedriftsøkonomi for IT-studenter

Også et støttefag. Behovet for bedriftsøkonomisk kunnskap er ulikt i henhold til fremtidig arbeidsplass for studentene. Det ble også foreslått at tema innenfor entreprenørskap, oppstart av egen bedrift, patentering og rettigheter, bør inn i BE-107.

IS-200 - Systemanalyse og systemutvikling

Emnet henger fint sammen med de påfølgende IS-201 og IS-202. Panelet mener det kan være

hensiktsmessig å fokusere på UML modellering og fremheve at det faktisk et analysefag. I dette emnet kan en også gjerne ha mer fokus på metode (gjerne smidig).

IS-201 - Datamodellering og databasesystemer

Emnet anses som et av de viktigste fagene på hele studiet, essensielt. Opplegget og gjennomføringen får også gode skussmål.

IS-202 - Programmeringsrelaterte emner

Et viktig emne som legger grunnlaget for IS-304. Blir ansett som vanskelig for enkelte, noe tungt og krever god forståelse og interesse for programmering.

IS-304 - Prosjektoppgave/Applikasjonsutvikling/Kvalitetssikring

Bachelorprosjekt gruppearbeid med individuell vurdering. Tidligere var prosjektene konsentrert om databaseutvikling, koder og så videre, nå er det mer informasjonssystemer, men sluttproduktet skal være produksjon eller uttesting. Sentrale tema er prosjektstyring og kvalitetssikring. Panelet mener det trengs en forventningsavklaring til hva som skal utgjøre hovedtyngden av vurderingsgrunnlaget. Studenten bør ha en bevisst prosess rundt utviklingen av prosjektet men det er viktig at sluttproduktet ikke kommer i skyggen av prosessrapporten. Selv om rapportskriving ikke er læringsmål, blir studenter vurdert ut fra kvaliteten på rapporten. Slik det er i dag mener flere at rapporten teller for mye i forhold til produktet. Studiekoordinator og ansvarlig for kurset, Hallgeir er enig i dette. Dette er ikke et rapportskrivingskurs. Seriøse prosjekter, i profesjonelle krevende miljøer teller for lite når det kommer til vurderingen. Gode oppdragsgivere har mye å si for verdien av studiet og det er avgjørende å finne frem til gode prosjekter. Er det muligheter for i større grad å involvere oppdragsgiver i veiledning og eksamensvurderingen? Biveiledere er en mulighet – men krever mer av oppdragsgiverne. Panelet anbefaler også å la studentene jobbe med forbedring eller videreutvikling av allerede eksisterende produkter/ koder, siden dette er en relevant utfordring i arbeidsmarkedet. I tillegg ønsker panelet at det i større grad fokuseres på agile metoder. Deler av paneler mener at IS-304 skal være kun prosjekt, at prosjektstyring og kvalitetssikring må inn tidligere.

IS-305 - Forvaltning av IT-ressurser

Dette er et viktig emne som fortjener mer plass. Studentene må bevisstgjøres viktigheten av dette emnet. Et av panelmedlemmene understreker at ITIL bør inn her med stor tyngde. Panelet mener emnet får for lite plass i forhold til IS-304 som gis samme semester, og det bør vurderes om det bør gis tidligere i programmet. Det ble foreslått å knytte IS-304 og IS-305 sammen, men dette mente panelet ikke var noen god løsning. Hovedbudskapet fra panelet er at IS-305 må løftes fram og få mer plass, mer fokus, og at det presenteres som ett av de sentrale kursene i studiet, på lik linje med IS-304.

SPESIALISERINGSKURS

IS-106 Praktisk e-handel for entreprenører

Felles for våre studenter og studentene på økonomi. Oppfattes som et greit samarbeidsfag – blir mye muntlig presentasjoner og god trening. Teknisk sett lite utbytte men gir it-studentene innblikk i

økonomifaget.

IS-204 Drift av IT-ressurser

Er nå nettbasert (felles valgfag med Omaha). Faget i seg selv er henger sammen med IS-105 og IS-305 og panelet mener det gir godt grunnlag for forståelse av windowsbaserte systemer – men kunne muligens vært modernisert. Novelldelen er utdatert mener et av panelmedlemmene. Her ble det også foreslått å slå sammen drift og operativsystem (IS-105) som temaer som hører naturlig sammen.

IS-206 Åpen kildekode programvare

Utvikling på en åpen plattform. Paneldeltakere som hadde tatt dette emnet mente dette emnet manglet fokus og at det med fordel kunne strammes inn ved å eksemplifisere ved hjelp av for eksempel LAMP. Slik det er nå blir forståelsesrammene veldig løse og deltakerne mener det blir vanskelig å måle kunnskapsnivå når fokuset er så vidt. Emnet er veldig likt på IS-303 Distribuerte systemer mente en av paneldeltakerne.

IS-302 Praksisprosjekt

Utplassering i bedrift – faglig fokus med testing, metodikk og rammeverk. Positiv innstilling fra studentene men det er viktig at man får tid til å finne seg plass for det kan være lang bestemmelsestid i bedriftene og vanskelig å finne seg plass. Panelet anbefaler at det informeres om prosjektet før sommeren slik at studentene finner seg plass. Paneldeltakeren som hadde tatt dette mente det var interessant å utveksle erfaringer med de andre studentene og at utbytte derfor gikk utover egen praksisplass. Det anbefales også at UiA setter krav til de prosjektene studentene går inn i og at forventninger er avklart hos alle parter. (Bedrift/ UiA /studenten). Som i IS-304 (Prosjektoppgaven) uttrykkes det bekymring for at rapporten som må leveres er for viktig. Veldig dyktige studenter kan få dårlig karakter, p.g.a. rapport, selv om rapportskriving ikke er noe læringsmål i kurset.

ME-100 Samfunnsvitenskapelig metode.

Panelet hadde en positiv innstilling til vitenskapelig metode for studenter som skal søke seg videre til master, men noen av deltakerne hadde vanskelig for å se relevansen for bachelorstudenter som søkte en teknisk utdannelse. Statsvitenskapsstudentene er mange og kan lett overkjøre it-studentene, det er ulike faglige tankesett og vanskelig å forene med fagmetodikken it-studentene er vant med. Helst så panelet at det ble eget metodefag for it-studentene med tilpassede eksempler. Dette kan gjøre kurset mer relevant, og bidra til at flere studenter tar faget.

IS-203 Videregående databasesystemer (nettbasert)

Fortsettelse av IS-201. Emnet er nettbasert og videoopptakene anses som (for) lange, men oppgavene og nettmøtene er bra. Det var et klart ønske om å ha kortere videosnutter med klare poeng. Videoopptakene kan ses gruppevis, og opptakene gjør pensumbøkene overflødige. I tillegg til opptakene tar nettmøter, lab og oppgaver mye tid, så dette emnet krever mye tid. Veldig teknisk, noe snevert fag. Utover PL/SQL systemet bør det også undervises i Microsofts Transact-SQL siden det gås så detaljert inn på dette.

IS-207 Algoritmer og datastrukturer

Tredje programmeringskurs. Bra fag, men vanskelig for enkelte, tungt og krever god forståelse og interesse for programmering. Siden det er et valgemne velges det sannsynligvis av studenter som ønsker den retningen. Kan gjerne knyttes tettere til IS-203? Men dette kan bli problematisk hvis studentene ikke velger begge.

IS-303 Distribuerte systemer

Enighet om at dette er et viktig fag. Cloud computing bør være med (kanskje det er det?). Paneldeltakerne som tidligere hadde tatt dette mener det i alle fall tidligere var en del gammel/utdatert teknolog. SOA, SOAP, XML og AJAX må være med. Passe på at dette faget oppdateres.

TFL102 IT og samfunn

Samfunnsvitenskapelig og lite teknisk emne. Dette er et valg for de som ikke ønsker teknisk retning. Panelet var nokså splittet i sitt syn på dette kurset. Deler av panelet mener dette er helt på siden av profilen og lite matnyttig for konsulenter og utviklere. Kanskje mer aktuelt for de som skal arbeide i det offentlige. Andre mente dette var et viktig emne som fokuserer på digitalisering av samfunnet og omhandler viktige emner som personvern, miljø og sikkerhet og at det er en viktig del av bachelorstudiets profil. Kanskje fokus også her kan endres noe, panelet mener sosiale medier har fått for mye oppmerksomhet. Et forslag er å ta en praktisk case fra en bedrift og drøfte samfunnsmessige problemer knyttet til bedriftens virksomhet. Her ble det og nevnt at kurset kan strammes opp noe og få klarere læringsmål.

Oppsummering

Panelets vurdering er at studiet generelt sett fungerer godt.
Noen hovedpunkter trekkes likevel frem i evalueringen. Studieprogrammets profil fremstår som noe tvetydig, og studiet havner i skjæringspunktet mellom en teknisk og en samfunnsrettet utdannelse, informatikk versus informasjonssystemer. Dette kan virke forvirrende. Panelet ser det som veldig viktig at undervisningen er oppdatert på metoder og tema innen et fagfelt i stadig utvikling. En utfordring som gjentatte ganger ble tatt opp var studentenes manglende forkunnskaper innenfor matematikk og at det kun kreves generell studiekompetanse for å komme inn på studiet. Panelet ser også noen praktiske utfordringer med rekkefølge og sammensetning av emner, både med hensyn til tema og med vektingen av emner innen samme semester. Når det gjelder emnene enkeltvis ser panelet at det med fordel kunne vært strammere regi og fokus i flere kurs.

Del 2: Tiltak

Ansatte ved instituttet som har en sentral rolle i bachelorstudiet har tatt utgangspunkt i evalueringspanelets rapport. Følgende personer var sentrale i dette arbeidet:

- Bente Elisabeth Holmen
- Bjørn Furuholt
- Carl Eik Moe
- Even Åby Larsen
- Hallgeir Nilsen
- Hans Olav Omland
- Janis Gailis
- Stig Nordheim
- Øystein Sæbø

Denne gruppen har også sett hva andre tilsvarende studier ved andre institusjoner har gjort, blant annet:

- bachelorstudiet i IT og informasjonssystemer ved Høgskolen i Buskerud, (HIBU)
- bachelorstudiet i informasjonssystemer og IT-ledelse ved Høgskolen i Vestfold, (HIVE)
- bachelorstudiet i informasjons- og kommunikasjonsteknologi ved Universitetet i Bergen (UIB)
- bachelorstudiet i informatikk ved Universitetet i Tromsø (UiT)

På bakgrunn av dette er følgende vurdert som viktigst å gripe fatt i:

1. Se på profilen til bachelorprogrammet, og om mulig forsøke å få en enda klarere profil.
2. Vurdere kursene på 1. semester, og spesielt kurset IS-107 Kreativ problemløsning.
3. Vurdere kurset IS-105 Datakommunikasjon og operativsystem.
4. Mindre justeringer i noen kurs, klarere læringsmål etc.

Punkt 1 henger klart sammen med punkt 2 og 3 og 4.

Følgende er besluttet:

IS-107 utgår i nåværende form

IS-107 i sin nåværende form utgår. Det har vært litt løst i formen. Formålet har vært godt, men det skal «strammes» opp noe, rettes mer direkte inn mot arbeid med informasjonssystemer. Følgende elementer vil være sentrale i det nye kurset:

- anvende faglig kunnskap om hvordan nye, ukjente oppgaver kan løses; individuelt og i samarbeid med andre
- organisere og arbeide sammen i prosjektgrupper

- lære overordnet om prosjektstyring, agil, sekvensiell..
- forstå viktigheten av versjonskontroll
- presentere faglig relaterte emner på en strukturert, logisk og oversiktlig måte, både skriftlig og muntlig
- bruke verktøy som fremmer kommunikasjon, samarbeid deling av ressurser som for eksempel wiki, blog, dropbox etc.
- reflektere over faglig utøvelse av eget arbeid

Tittel og emnekode i nytt kurs avklares innen kort tid, og beskrivelse av nytt kurs kommer inn i studiehandboka for 13/14. Kurset vil få ny emnekode og nytt navn. Foreløpig navn på kurset er: «Viktige tema i forbindelse med informasjonssystemer». I tillegg må grenseoppgangen til de to andre kursene på 1. semester avklares.

IS-105 Datakommunikasjon og operativsystem utgår

Her vil det komme ett nytt kurs som har hovedfokus på sikkerhet. Både datakommunikasjon og operativsystem er viktig i forbindelse med sikkerhet, men det er innretningen og vinklingen som blir klarere rettet mot sikkerhet.

Det arbeides nå med å klarlegge innholdet i dette nye kurset, for dette blir ett nytt kurs med ny emnekode.

Oppsummert

De to kursene vi nå endrer fra og med høsten 2013 har vi diskutert en del de siste årene, og vi har stor tro på at de nye kursene vil fungere godt.

Enda viktigere er det at de to nye kursene vil bidra til en klarere profil på studiet, det blir enda mer fokus på informasjonssystemer. I tillegg er målet at spesielt kurset i første semester skal bidra positivt til at studentene vil ha bedre forutsetninger for resten av studiet. For eksempel så har kurset IS-202 Aktuelle programmeringsrelaterte emner vært oppfattet som tungt av mange studenter. Nå blir for eksempel versjonskontroll flyttet fra IS-202 i 3 semester til det nye kurset i første semester.

Vi ved institutt for IT og informasjonssystemer mener programevalueringen kom med viktige innspill til bachelorstudiet. I forbindelse med forbedringsarbeid er det viktig med gradvise endringer, og stadig forbedre det vi har, uten å forkaste verdifulle elementer som er tilstede i dag. De grepene vi skal sette i verk nå, er i tråd med evalueringsrapporten. Vi har tro på at de planlagte justeringene vil bidra positivt til en klarere profil, og også at det vil styrke kandidatene som uteksamineres fra studiet.

Evaluering av bachelorstudiet i it og informasjonssystemer ved Universitetet i Agder høsten 2012

Evalueringspanel:

Laurence Marie Anna Habib, Høgskolen i Oslo og Akershus, Anders Høibakk, Aker Solutions, Kenneth Engelshus, student UiA, Hallgeir Nilsen, UiA, Stig Nordheim, UiA

Sekretær:

Marie T. Sørensen, UiA

Møtedato:

7. november 2012

Mandatet for programevalueringen er fastsatt kvalitetssikringssystemet for Universitetet i Agder. Følgende punkter skal ifølge kvalitetssikringssystemet være tema for programevalueringen:

- helhet og sammenheng i studieprogrammet
- sammensetning av emner og emnegrupper
- innhold og læringsutbytte i studieprogram og emner
- målgruppe
- variasjon i undervisnings- og vurderingsformer (inkl. tilbakemelding underveis i form av obligatoriske oppgaver/øvelser, obligatorisk fremmøte)
- relevans i undervisnings- og vurderingsformer i studiets emner i forhold til emnets omfang og læringsutbytte
- bruk av vurderingsuttrykk (gradert karakter kontra bestått/ikke bestått)
- internasjonalisering
- yrkesrelevans
- læringsmiljø og programtilhørighet
- inntakskvalitet
- oppnådde resultater (karakterer, stryk, frafall)

Panelet ble forelagt følgende informasjon før møtet:

- Studieplan med emnebeskrivelser
- Studium- og emnerapporter 2011-2012
- Statistikk for kandidatproduksjon 2008-2011, søkere og opptatte 2011
- Informasjonsmateriell om bachelorstudiet i it- og informasjonssystemer

Mandatet er omfattende og panelet ble bedt om å fokusere på

- Rekkefølge, sammensetning og oppbygning av studiet
- Relevans på a) program og b) kurs
- Nivå på kursene
- Mangler og forbedringspotensialet

Gjennomstrømming og karakterer var i mindre grad tema i møtet, da det ble ansett som vanskelig å vurdere kvalitativt.

Panelet hadde som overordnet mål å vurdere programmets profil og samsvar mellom faglig profil og studiets innhold.

Panelet hadde en grundig gjennomgang av studieprogrammet og vurderte hvert emne i henhold til fokuspunktene. I henhold til studiehåndboka 2012/2013 er studiets formål: «å utdanne kandidater som kan arbeide aktivt i systemutviklingsprosjekter. De skal kunne delta både i analyse, design og konstruksjon av informasjonssystemer. Videre skal kandidatene kunne arbeide med utnyttelse av informasjonssystemer, det innebærer at de skal kunne delta i drift, brukerstøtte, opplæring og tilrettelegging for forretningsmessig utnyttelse.»

Rekkefølge, sammensetning og oppbygning av studiet

Både i 1. og 3. semester kjøres et prosjekt som er gjennomgående for alle kursene i semesteret, panelet ser dette som positivt. Det har vært en del innvendinger fra studenter at det spesielt i 3. semester blir for lite tid til programmeringen på slutten og semesteret har derfor nå tre delleveranser. Dette er det kommet positive tilbakemeldinger på og panelet mener også dette er en god disponering, men at IS-200 *Systemanalyse og systemutvikling* kan fintunes noe.

I 2. semester er det i dag fire kurs, to 10 studiepoengskurs og to 5 studiepoengskurs. Som det argumenteres for nedenfor er IS-105 *Datakommunikasjon og operativsystem* sammensatt av to ulike tema med ulik tyngde. 2. semester oppleves derfor som om det er fem ulike kurs med fem eksamener i løpet av ett semester. Dette er mye og bør organiseres bedre.

Panelet har noen innvendinger til rekkefølgen på kursene. Eksempelvis anses IS-104 *Brukergrensesnitt, utvikling* som et svært viktig fag og nye, umodne studenter ser kanskje ikke verdien av faget i første semester. Optimalt bør kurset derfor gis 3. semester, sammen med IS-201 *Datamodellering og databasesystemer* og IS-202 *Programmeringsrelaterte emner*. Men man mener også temaene fra IS-104 må fortsette og beholdes i 1. semester. IS- 204 *Drift av IT-ressurser* passer kanskje bedre i 1. semester og trenger ikke så mye forkunnskaper. Panelet ser klart at kursene henger sammen (IS-204 bygger jo en del på IS-105 og er dessuten et valgemne) og at det derfor kan være vanskelig å prioritere.

4. og 5. semester har breddevalg/spesialisering. Studentene har anledning til å velge emner hvorav 30 stp. må være IS emner. Emnene fordeler seg på to hovedretninger; en systemutviklingsrettet og en mer samfunnsrettet. Det er en utfordring at alle obligatoriske emner kommer innenfor samme semestre, da noen emner får for lite plass i forhold til andre viktige obligatoriske emner. Eksempelvis blir det essensielle emnet IS-305 *Forvaltning av IT-ressurser* lite sentralt i samme semester som bachelorprosjektet, og det kunne derfor være ønskelig at det var lagt opp til et valgemne i 6. semester ved siden av prosjektarbeidet. Panelet har vurdert de fleste valgemnene til å være svært relevante for studiet og at de gir gode muligheter for spesialiseringsretninger. Panelets kommentarer til de enkelte emnene følger nedenfor.

Det ble også spilt inn at bacheloroppgaven muligens kunne utgjøre 30 studiepoeng mot dagens 20. Dette ville gitt studentene mulighet til å ha fullt fokus på oppgaven. Emnet bør da ha egen teoridel med egen eksamen.

Ellers er panelet positivt til sammensetningen og gruppering av emner. Pakker med emner som passer sammen har vært forsøkt gitt tidligere men erfaringen viser at studentene i realiteten ønsker å velge fritt. Det bør derfor gis anbefalinger på pakker som informasjon, men ordningen med frie breddevalg er grei, muligens med en utvidelse med kurs fra andre læresteder.

Profil

Panelet oppfatter at studiets profil er noe fragmentert, men peker ut to retninger – et teknisk, programmeringsrettet løp og et «softere» mer prosjektledelses- eller samfunnsrettet løp.

Spesialiseringsemnene legger til rette for at studentene skal kunne velge hvilket løp de i hovedsak ønsker å følge. Utfordringen ved denne «todelingen» er at profilen til tider kan virke uklar, og det er av og til uvisst for panelmedlemmene om de enkelte emnene eller temaene passer inn i profilen.

Her ble IS-105 *Datakommunikasjon og operativsystem* trukket frem. Hvor godt passer datakommunikasjon og operativsystem med studiets profil? Bør det være obligatorisk eller er det på spesialiseringsnivå? Det oppfattes at IS-105 er et teknisk kurs men systemutvikling har en mer ikke-teknisk profil. Panelet var samstemmig i at det er behov for kunnskap om datakommunikasjon og operativsystemer for å være en god systemutvikler, men at det kunne være hensiktsmessig å splitte emnet i to kurs.
Studiets profil ble også tema når det kom til valgemnet TFL102 *It og samfunn*. Deler av panelet mener dette er et emne som passer godt inn i studiets samfunnsrettede profil, mens paneldeltakerne som hadde en mer teknisk bakgrunn mente dette var et emne som befant seg i randsonen for det som oppfattes som profilen. Dette viser at det er behov for å tydeliggjøre profilen overfor studentene, både for rekrutteringens skyld, for at studentene skal kunne sette sammen relevante emner og for samarbeidspartnere og fremtidige arbeidsgivere.
I noen kurs er det vanskelig å identifisere et klart læringsutbytte og disse bør spisses.

Mangler og forbedringspotensial

Studiets profil er som nevnt ikke ensrettet teknisk og har ikke krav til forkunnskaper i matematikk eller programmering utover generell studiekompetanse. Et gjennomgående tema i panelmøtet var programmeringsfagene og studentenes manglende matematikkunnskaper. En del studenter har vansker med programmeringsfagene og mangler grunnleggende abstraksjonsferdigheter. Panelet mener det bør legges vekt på å øke abstraksjonsevnene til studentene i 1. semester, kanskje noe slik som "discrete structures" som de har i engelsk bachelor. I følge Hallgeir er dette en gjennomgående utfordring ved alle universiteter og læresteder. Et krav om høyere forkunnskaper i matematikk vil forventelig føre til at søkermassen blir betydelig redusert og skillet mellom ingeniørfag og informasjonssystemer blir mindre. Avanserte algoritmer kan være en stor utfordring, men spørsmålet faller tilbake til studiets valg av retning og profil.

Studentene introduseres til Scrum i IS-*107 Kreativ problemløsning*. I bachelorprosjektet kan de bruke den metoden de vil, men de anvender agile metoder. En av paneldeltakerne sier han savnet en ordentlig gjennomgang av smidige metoder da han tok studiet, det begrenset seg til Scrum. Panelet vil gjerne understreke at smidige metoder er en veldig viktig del av systemanalyse og systemutvikling og at studentene sannsynligvis vil få stort behov for metodikken i arbeidslivet. Det anbefales at smidige metoder tas inn i IS-200, men også anvendes eksplisitt i prosjektarbeid, spesielt i IS-304.

Et annet tema som panelet savnet var design, som web- eller interaksjonsdesign.
Laurence Habib nevnte også tema som 'usability/universell utforming' og 'menneske – maskin'. De andre paneldeltakerne synes dette var spennende tema som UiA gjerne kunne se nærmere på.

Veiledning og vurderingsformer

Panelet stilte spørsmål til fordelingen av veiledning mellom UiA og oppdragsgivere i praksisprosjektene og anbefaler at en ser på muligheten for at også oppdragsgivere bidrar med biveiledning og/eller vurdering av sluttproduktene. Her må det selvsagt en forventningsavklaring til, men dette kan være svært nyttig for studentene. Det etterspørres ofte helt ulike ting fra kunnskapsmiljøer og næringsliv. Panelet opplevde at det i praksisprosjektene ofte var rapporten som ble tillagt størst verdi, mens det utviklede produktet ikke ble vurdert like nøye.

Det ble også spurt om juks kunne være et problem når alle studentene har samme prosjekt, er det for lett å kopiere kodene for eksempel? Panelleder Hallgeir svarte at dette ikke var et stort problem da studentene har muntlig individuell eksamen der de må gjøre rede for prosessen. En større utfordring er såkalte «gratispassasjerer» som ikke bidrar i gruppearbeid. Dette blir også forsøkt rettet opp ved individuell muntlig eksamen der karakterene kan sprike kraftig innenfor samme gruppe.

Panelet er fornøyd med studiets begrensede bruk av vurderingsuttrykket 'bestått/ ikke bestått' – da dette anses som en dårlig løsning.

Internasjonalisering

En del studenter velger utveksling i et av semestrene. Det er for lite grunnlagsmateriale (rapporter) fra utvekslingsstudenter til at panelet kan vurdere ordningene, men tilbakemeldingene har vært overveiende positive, både faglig, sosialt og for opplegget generelt.

Programmet har internasjonale studenter på 3. og 6. semester fra hele verden, men de tar som oftest kun enkelte emner. Det er god konkurranse til disse plassene og de som kommer er dyktige. Men programmet kan bli bedre på å bruke kurs fra andre institusjoner selv om det er lagt et godt grunnlag med nettbaserte studier fra USA.

Yrkesrelevans

Næringslivet som Ander Høibakk representerer har i dag behov for programmeringsressurser og utviklere. Konsulenter er det mindre behov for. Masteren er derfor ikke så relevant for dem, og han ser gjerne at UiA har et fokus på å møte deres behov. Samtidig er det en forent oppfattelse av at programmets er relevant for dagens yrkesliv, også de mer samfunnsrettede løpene.
Det er kanskje lurt å ha noe fokus på entreprenørskap og bedriftsøkonomi, for eksempel anvendt økonomi for entreprenører. Innenfor dette kunne et kurs om patentering vært nyttig.

Statistikk - uteksaminerte studenter

Kullene viser dårlig progresjon i statistikken, men mange bruker mer enn 3 år og noen fullfører ikke før de søker seg inn på masteren. Dette må forbedres. Det er merkbart flere søkere og bedre kvalitet på søkerne siste år.

Vurdering av emnene

IS-100 – Informasjonssystemer

Emnet vurderes som et relevant og godt introduksjonskurs. Det bør være mulig å benytte andre og "lettere" programmeringsspråk enn PHP, feks. JavaScript.

IS-104 – Brukergrensesnitt, utvikling

Paneldeltakere som har tatt emnet mener det er et veldig viktig fag som de har hatt mye bruk for. Det er muligens ikke optimalt å ha dette emnet første semester, da ferske studenter kanskje kan ha problemer med å se verdien og nytten av det. Ideelt sett burde kurset vært gitt i tredje semester, men noen av temaene er nyttige fra begynnelsen av studiet.

IS-107 - Kreativ problemløsing

Panelet mener emnet flyter inn på IS-100. Utenom prosjektet bemerkes det at emnet er fragmentert og litt løst i rammene. Et alternativ kan være å legge teorien til IS-100 og ha en mer praktisk

tilnærming i IS-107, for blant annet å legge til rette for programmering (algoritmisk og organisatorisk problemløsning). Det ble også foreslått å ha IS-107 som et rent praksis-/prosjektkurs. HTML og PHP kan legges inn i IS-107, teorien til IS-100. Det etterlyses også mer eksplisitt fokus på ulike smidige metoder og design.

IS-102 - Metodisk programmering

En del av studentene sliter med å lære programmering og algoritmer – derfor er kurset nå delt opp i 10 moduler, og studentene følger egen progresjon. Hensikten er at det skal bidra til mer læring. Kurset er nettbasert for å tilrettelegge for individuelt tempo. I tillegg er det individuell muntlig eksamen. Gjennomføringsprosenten og resultatene har blitt bedre, og panelet mener dette har vært gode grep. Panelet mener likevel det kan fokuseres på å øke abstraksjonsevnene til studentene i 1. semester, uten å stille krav til avanserte forkunnskaper i matematikk.

IS-105 - Datakommunikasjon og operativsystem

Det var stor enighet i at dette kurset er for bredt og sammensatt av to deler som med fordel kunne vært lagt i to kurs. Det blir i dag for mye stoff. Panelet mente det kunne vært en god ide å dele IS-105 i to, og kjøre datakommunikasjon som 10 studiepoengs kurs på våren som nå, og eventuelt ha et eget 10 studiepoengs i operativsystemer senere i studiet, da som valgemne. Datakommunikasjon bør ha større fokus på blant annet datasikkerhet, kryptering, signering og brannmur. En viktig del av sikkerhet er holdninger hos brukeren, og her kan også organisasjonsteorien trekkes inn, nyutdannede vet altfor lite om brukersiden av sikkerhet.
Det ble argumentert for at et kurs i operativsystemer burde åpne litt mer for open source inn mot de andre emnene om nødvendig. Kun Linux gjennomgås i operativsystem, panelet så det som en svakhet. Kurset bør være spesialisering og ikke obligatorisk.

ORG110 - Organisasjonsteori for IT-studenter

Dette er et støttefag som anses som spennende og relevant. Det har hatt en organisering som ikke har fungert så godt men er bedre nå. Forelesers kjennskap til IT-industrien kan forbedres, eventuelt kan det benyttes gjesteforelesere. I bedriftsøkonomi undervises det av egne krefter, burde emnet kjøres av instituttet?

BE-107 - Bedriftsøkonomi for IT-studenter

Også et støttefag. Behovet for bedriftsøkonomisk kunnskap er ulikt i henhold til fremtidig arbeidsplass for studentene. Det ble også foreslått at tema innenfor entreprenørskap, oppstart av egen bedrift, patentering og rettigheter, bør inn i BE-107.

IS-200 - Systemanalyse og systemutvikling

Emnet henger fint sammen med de påfølgende IS-201 og IS-202. Panelet mener det kan være hensiktsmessig å fokusere på UML modellering og fremheve at det faktisk et analysefag. I dette emnet kan en også gjerne ha mer fokus på metode (gjerne smidig).

IS-201 - Datamodellering og databasesystemer

Emnet anses som et av de viktigste fagene på hele studiet, essensielt. Opplegget og gjennomføringen får også gode skussmål.

IS-202 - Programmeringsrelaterte emner

Et viktig emne som legger grunnlaget for IS-304. Blir ansett som vanskelig for enkelte, noe tungt og krever god forståelse og interesse for programmering.

IS-304 - Prosjektoppgave/Applikasjonsutvikling/Kvalitetssikring

Bachelorprosjekt gruppearbeid med individuell vurdering. Tidligere var prosjektene konsentrert om databaseutvikling, koder og så videre, nå er det mer informasjonssystemer, men sluttproduktet skal være produksjon eller uttesting. Sentrale tema er prosjektstyring og kvalitetssikring. Panelet mener det trengs en forventningsavklaring til hva som skal utgjøre hovedtyngden av vurderingsgrunnlaget. Studenten bør ha en bevisst prosess rundt utviklingen av prosjektet men det er viktig at sluttproduktet ikke kommer i skyggen av prosessrapporten. Selv om rapportskriving ikke er læringsmål, blir studenter vurdert ut fra kvaliteten på rapporten. Slik det er i dag mener flere at rapporten teller for mye i forhold til produktet. Studiekoordinator og ansvarlig for kurset, Hallgeir er enig i dette. Dette er ikke et rapportskrivingskurs. Seriøse prosjekter, i profesjonelle krevende miljøer teller for lite når det kommer til vurderingen. Gode oppdragsgivere har mye å si for verdien av studiet og det er avgjørende å finne frem til gode prosjekter. Er det muligheter for i større grad å involvere oppdragsgiver i veiledning og eksamensvurderingen? Biveiledere er en mulighet – men krever mer av oppdragsgiverne. Panelet anbefaler også å la studentene jobbe med forbedring eller videreutvikling av allerede eksisterende produkter/ koder, siden dette er en relevant utfordring i arbeidsmarkedet. I tillegg ønsker panelet at det i større grad fokuseres på agile metoder. Deler av paneler mener at IS-304 skal være kun prosjekt, at prosjektstyring og kvalitetssikring må inn tidligere.

IS-305 - Forvaltning av IT-ressurser

Dette er et viktig emne som fortjener mer plass. Studentene må bevisstgjøres viktigheten av dette emnet. Et av panelmedlemmene understreker at ITIL bør inn her med stor tyngde. Panelet mener emnet får for lite plass i forhold til IS-304 som gis samme semester, og det bør vurderes om det bør gis tidligere i programmet. Det ble foreslått å knytte IS-304 og IS-305 sammen, men dette mente panelet ikke var noen god løsning. Hovedbudskapet fra panelet er at IS-305 må løftes fram og få mer plass, mer fokus, og at det presenteres som ett av de sentrale kursene i studiet, på lik linje med IS-304.

SPESIALISERINGSKURS

IS-106 Praktisk e-handel for entreprenører

Felles for våre studenter og studentene på økonomi. Oppfattes som et greit samarbeidsfag – blir mye muntlig presentasjoner og god trening. Teknisk sett lite utbytte men gir it-studentene innblikk i økonomifaget.

IS-204 Drift av IT-ressurser

Er nå nettbasert (felles valgfag med Omaha). Faget i seg selv er henger sammen med IS-105 og IS-305 og panelet mener det gir godt grunnlag for forståelse av windowsbaserte systemer – men kunne muligens vært modernisert. Novelldelen er utdatert mener et av panelmedlemmene. Her ble det

også foreslått å slå sammen drift og operativsystem (IS-105) som temaer som hører naturlig sammen.

IS-206 Åpen kildekode programvare

Utvikling på en åpen plattform. Paneldeltakere som hadde tatt dette emnet mente dette emnet manglet fokus og at det med fordel kunne strammes inn ved å eksemplifisere ved hjelp av for eksempel LAMP. Slik det er nå blir forståelsesrammene veldig løse og deltakerne mener det blir vanskelig å måle kunnskapsnivå når fokuset er så vidt. Emnet er veldig likt på IS-303 Distribuerte systemer mente en av paneldeltakerne.

IS-302 Praksisprosjekt

Utplassering i bedrift – faglig fokus med testing, metodikk og rammeverk. Positiv innstilling fra studentene men det er viktig at man får tid til å finne seg plass for det kan være lang bestemmelsestid i bedriftene og vanskelig å finne seg plass. Panelet anbefaler at det informeres om prosjektet før sommeren slik at studentene finner seg plass. Paneldeltakeren som hadde tatt dette mente det var interessant å utveksle erfaringer med de andre studentene og at utbytte derfor gikk utover egen praksisplass. Det anbefales også at UiA setter krav til de prosjektene studentene går inn i og at forventninger er avklart hos alle parter. (Bedrift/ UiA /studenten). Som i IS-304 (Prosjektoppgaven) uttrykkes det bekymring for at rapporten som må leveres er for viktig. Veldig dyktige studenter kan få dårlig karakter, p.g.a. rapport, selv om rapportskriving ikke er noe læringsmål i kurset.

ME-100 Samfunnsvitenskapelig metode.

Panelet hadde en positiv innstilling til vitenskapelig metode for studenter som skal søke seg videre til master, men noen av deltakerne hadde vanskelig for å se relevansen for bachelorstudenter som søkte en teknisk utdannelse. Statsvitenskapsstudentene er mange og kan lett overkjøre it-studentene, det er ulike faglige tankesett og vanskelig å forene med fagmetodikken it-studentene er vant med. Helst så panelet at det ble eget metodefag for it-studentene med tilpassede eksempler. Dette kan gjøre kurset mer relevant, og bidra til at flere studenter tar faget.

IS-203 Videregående databasesystemer (nettbasert)

Fortsettelse av IS-201. Emnet er nettbasert og videoopptakene anses som (for) lange, men oppgavene og nettmøtene er bra. Det var et klart ønske om å ha kortere videosnutter med klare poeng. Videoopptakene kan ses gruppevis, og opptakene gjør pensumbøkene overflødige. I tillegg til opptakene tar nettmøter, lab og oppgaver mye tid, så dette emnet krever mye tid. Veldig teknisk, noe snevert fag. Utover PL/SQL systemet bør det også undervises i Microsofts Transact-SQL siden det gås så detaljert inn på dette.

IS-207 Algoritmer og datastrukturer

Tredje programmeringskurs. Bra fag, men vanskelig for enkelte, tungt og krever god forståelse og interesse for programmering. Siden det er et valgemne velges det sannsynligvis av studenter som ønsker den retningen. Kan gjerne knyttes tettere til IS-203? Men dette kan bli problematisk hvis studentene ikke velger begge.

IS-303 Distribuerte systemer

Enighet om at dette er et viktig fag. Cloud computing bør være med (kanskje det er det?). Paneldeltakerne som tidligere hadde tatt dette mener det i alle fall tidligere var en del gammel/utdatert teknolog. SOA, SOAP, XML og AJAX må være med. Passe på at dette faget oppdateres.

TFL102 IT og samfunn

Samfunnsvitenskapelig og lite teknisk emne. Dette er et valg for de som ikke ønsker teknisk retning. Panelet var nokså splittet i sitt syn på dette kurset. Deler av panelet mener dette er helt på siden av profilen og lite matnyttig for konsulenter og utviklere. Kanskje mer aktuelt for de som skal arbeide i det offentlige. Andre mente dette var et viktig emne som fokuserer på digitalisering av samfunnet og omhandler viktige emner som personvern, miljø og sikkerhet og at det er en viktig del av bachelorstudiets profil. Kanskje fokus også her kan endres noe, panelet mener sosiale medier har fått for mye oppmerksomhet. Et forslag er å ta en praktisk case fra en bedrift og drøfte samfunnsmessige problemer knyttet til bedriftens virksomhet. Her ble det og nevnt at kurset kan strammes opp noe og få klarere læringsmål.

Oppsummering

Panelets vurdering er at studiet generelt sett fungerer godt.
Noen hovedpunkter trekkes likevel frem i evalueringen. Studieprogrammets profil fremstår som noe tvetydig, og studiet havner i skjæringspunktet mellom en teknisk og en samfunnsrettet utdannelse, informatikk versus informasjonssystemer. Dette kan virke forvirrende. Panelet ser det som veldig viktig at undervisningen er oppdatert på metoder og tema innen et fagfelt i stadig utvikling. En utfordring som gjentatte ganger ble tatt opp var studentenes manglende forkunnskaper innenfor matematikk og at det kun kreves generell studiekompetanse for å komme inn på studiet. Panelet ser også noen praktiske utfordringer med rekkefølge og sammensetning av emner, både med hensyn til tema og med vektingen av emner innen samme semester. Når det gjelder emnene enkeltvis ser panelet at det med fordel kunne vært strammere regi og fokus i flere kurs.

Til: Institutt for Informasjonssystemer, Universitet i Agder

Fra: Bendik Bygstad, prof. Ved Norges Informasjonsteknologiske Høgskole

Vurdering av eksamensordningene for Bachelor i Informasjonssystemer, Universitet i Agder

Vurderingen er gjort på oppdrag av Institutt for Informasjonssystemer, UiA.

Oslo, 9.nov 2012

Bendik Bygstad

Vurdering av eksamensordningene for Bachelor i Informasjonssystemer

Kriterier

Vurderingen er gjort på basis av tilsendt studieplan og emnebeskrivelser. Kriteriene jeg har brukt er a) helheten i vurderingsformer i studiet totalt sett og b) vurderingsform pr emne relatert til beskrevet læringsutbytte.

Emne- og vurderingsoversikt

Valgemner er merket med grått.

1.år	Oblig /lab	Vur-dering	2.år	Oblig /lab	Vur-dering	3.år	Oblig /lab	Vur-dering
Informasjons-systemer (10)	Ja	Skriftlig ind.	Systemanalyse og systemutvikling (10)	Ja	Gruppe S/M	Forvaltning av IT-ressurser (10)	Ja	Ind 60% Grp 40%
Bruker-grensesnitt (10)	Ja	Skriftlig ind.	Datamodellering og databasesystemer (10)	Ja	Skriftlig ind.	Prosjektoppgave/ applikasjons-utvikling/ kvalitetssikring (20)		Rapport Muntlig gruppe
Kreativ problem-løsning (10)	Ja	Muntlig ind.	Programmerings-relaterte emner (10)	Ja	Gruppe, muntlig	Samfunnsviten-skapelig metode (10)		Grp 40% Skriftlig ind 60%
Metodisk programmering	Ja	Muntlig ind.	Praktisk e-handel (10)		Mappe	Videregående databasesystemer (10)	Ja	Mappe 40% Skriftlig ind 60%
Datakommunika-sjon og operativsystemer (10)	Ja	Skriftlig ind.	Drift av IT-ressurser (10)		Skriftlig ind.	Algoritmer og datastrukurer (10)	Ja	Skriftlig ind.
Organisasjons-teori for IT-studenter (5)	Ja	Skriftlig ind.	Åpen kildekode programvare (10)	Ja	Mappe	Distribuerte systemer (10)		Mappe
Bedriftsøkonomi for IT-studenter (5)	Ja	Skriftlig ind.	Praksisprosjekt (10)	Ja	Mappe	IT og samfunn (10)	Ja	Mappe 40% Skriftlig ind 60%

Valgemner er merket med grått.

Vurdering

Totalt sett virker eksamensordningene vel tilpasset studier og læringsutbytte. Noen forbedringer kan vurderes, særlig i første studieår.

1.år: Det er en stor overvekt av skriftlig individuell eksamen. Samtidig er det mange obligatoriske oppgaver. Man kunne få et bredere vurderingsgrunnlag (og tilbakemelding underveis til studentene) hvis noen av de obligatoriske oppgavene ble gjort tellende for karakter (som mappe).

2 og 3.år: Her er det generelt god variasjon i vurderingsformer. De virker godt tilpasset læringsutbytte.

UNIVERSITETET I AGDER
Studiesekretariatet

Arkivsak: 2009/1865
Saksbeh: Greta Hilding
Dato: 28.01.2013

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
13/9	Studieutvalget	07.02.2013

Realkompetansekrav - bachelorprogram i rettsvitenskap

Studieutvalget har fastsatt retningslinjer for opptak til studier ved Universitetet i Agder på grunnlag av realkompetanse, med siste endringer 04.12.2009. Retningslinjene for opptak til grunnutdanninger inneholder både generelle krav og studiespesifikke krav. Bachelorprogrammet i rettsvitenskap ble etablert etter at retningslinjene sist ble endret. Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap legger nå fram følgende forslag til studiespesifikke krav for dette studiet:

Studienavn	Eksempler på relevant praksis:	Øvrige krav / tilleggskrav
• Rettsvitenskap	Relevant yrkespraksis fra offentlig sektor, privat virksomhet eller organisasjonsarbeid. Deler av yrkespraksis må ha gitt erfaring i å utrede, presentere og ta standpunkt i konkrete problemstillinger.	

Sekretariatet har ingen merknader til forslaget.

Fullstendige retningslinjer for opptak til studier ved Universitetet i Agder på grunnlag av realkompetanse er tilgjengelig her:
http://www.uia.no/no/portaler/om_universitetet/stoettetenester/reglementshaandbok/studier/opptak/realkomp

Forslag til vedtak:
Studieutvalget vedtar studiespesifikke krav for opptak til bachelorprogram i rettsvitenskap på grunnlag av realkompetanse i samsvar med forslag fra Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap.

Vedlegg
1 Realkompetansekrav - rettsvitenskap

UNIVERSITETET I AGDER

Dat: 28. januar 2013

Besøksadresse: Gimlemoen 25 H
Direkte: 38 14 10 74
Faks: 38 14 10 61

Saksbehandler:
/uhe

Formulering knyttet til realkompetansevurdering for opptak til Rettsvitenskap, bachelor

Følgende retningslinjer for opptak til studier ved Universitetet i Agder på grunnlag av realkompetanse ble vedtatt i studieutvalget 23.05.03 med endringer 18.02.05, 01.12.06 og 04.12.09:

§ 4: Studiespesifikke krav: Økonomi og administrasjon

Studienavn	Eksempler på relevant praksis:	Øvrige krav / tilleggskrav
• Økonomi og administrasjon • Revisjon • Økonomi og administrasjon, 5-årig masterprogram	Relevant yrkespraksis fra offentlig sektor, privat virksomhet eller organisasjonsarbeid.	Til økonomi og administrasjon og revisjonsfag kreves kunnskaper i matematikk likeverdig med kravet til generell studiekompetanse. Til masterstudiet i økonomi og administrasjon kreves i tillegg kunnskaper i matematikk R1/(S1+S2) eller tilsvarende.

Fullmaktsvedtak:

Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap vedtar følgende formulering for realkompetansevurdering for opptak til Rettsvitenskap, bachelor:

§ 4: Studiespesifikke krav: Rettsvitenskap

Studienavn	Eksempler på relevant praksis:	Øvrige krav / tilleggskrav
• Rettsvitenskap	Relevant yrkespraksis fra offentlig sektor, privat virksomhet eller organisasjonsarbeid. Deler av yrkespraksis må ha gitt erfaring i å utrede, presentere og ta standpunkt i konkrete problemstillinger.	

Sigbjørn Sødal
Dekan

Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

UNIVERSITETET I AGDER
SERVICEBOKS 422 4604 KRISTIANSAND
TELEFON 38 14 10 00 FAKS 38 14 10 01
ORG.NR. 970 546 200 MVA postmottak@uia.no www.uia.no

UNIVERSITETET I AGDER
Studiesekretariatet

Arkivsak: 2008/3556
Saksbeh: Anne Marie Sundberg
Dato: 29.01.2013

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
13/10	Studieutvalget	07.02.2013

Endring i utfyllende regler for opptak til Velferdsstudier, masterprogram

Bakgrunn
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap søker om godkjenning av endring i utfyllende regler for opptak til Velferdsstudier, masterprogram.

Saken behandles i fakultetsstyret 6. februar. Fakultetsstyrets vedtak legges fram for Studieutvalget i møtet.

Gjeldende regler
1. I opptaksgrunnlaget skal det inngå enten
a) integrert bachelorgrad eller tilsvarende utdanning av minst tre års omfang (180 studiepoeng), som for eksempel sosialt arbeid, barnevernspedagogutdanning eller lignende studier, der det inngår en innføring i samfunnsfaglige perspektiver på velferd eller

b) bachelorgrad som inneholder en fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, der minst 20 studiepoeng i fordypningsenheten skal være på nivå 2, så som sosiologi, statsvitenskap eller lignende studier der det inngår en innføring i samfunnsfaglige perspektiver på velferd.

2. Det skal inngå minst 10 studiepoeng samfunnsvitenskapelig metode i opptaksgrunnlaget.

3. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter for de deler av opptaksgrunnlaget som er nevnt i pkt. 1 på C eller bedre. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til mastergradsstudier og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre. For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.

4. Søkere som tas opp på grunnlag av fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, kan ikke gis betinget opptak dersom fordypningsenheten ikke er fullført.

Forslag til endring
Institutt for sosiologi og sosialt arbeid ønsker å endre de utfyllende reglene med virkning fra og med opptaket våren 2013. Endringen består i å fjerne setningen «der det inngår en innføring i samfunnsfaglige perspektiver på velferd» i punkt 1 a) og b). Den foreslåtte endringen er i tråd med nasjonale føringer i Stortingsmelding nr. 13 (2011-2012) Utdanning for velferd. Endringen vil utvide rekrutteringsgrunnlaget til programmet. Dette gir følgende forslag til endrede regler:

1. I opptaksgrunnlaget skal det inngå enten
a) integrert bachelorgrad eller tilsvarende utdanning av minst tre års omfang (180 studiepoeng), som for eksempel sosialt arbeid, barnevernspedagogutdanning eller lignende studier, eller

b) bachelorgrad som inneholder fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, der minst 20 studiepoeng i fordypningsenheten skal være på nivå 2, så som sosiologi, statsvitenskap eller lignende studier.

2. Det skal inngå minst 10 studiepoeng samfunnsvitenskapelig metode i opptaksgrunnlaget.

3. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter for de deler av opptaksgrunnlaget som er nevnt i pkt. 1 på C eller bedre. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre. For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.

4. Søkere som tas opp på grunnlag av fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, kan ikke gis betinget opptak dersom fordypningsenheten ikke er fullført.

Sekretariatets merknader
Studiesekretariatet har vært i dialog med Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap og Institutt for sosiologi og sosialt arbeid i forbindelse med de foreslåtte endringene. Sekretariatet har ingen innvendinger til den foreslåtte endringen, og ettersom endringen vurderes å være til gunst for potensielle søkere, finner sekretariatet det uproblematisk at endringen trer i kraft fra og med opptaket våren 2013.

Forslag til vedtak:
Studieutvalget godkjenner endring i utfyllende regler for opptak til Velferdsstudier, masterprogram. Endringene trer i kraft fra og med opptaket våren 2013.

Endrede utfyllende regler for opptak til Velferdsstudier, masterprogram, lyder:
1. I opptaksgrunnlaget skal det inngå enten
a) integrert bachelorgrad eller tilsvarende utdanning av minst tre års omfang (180 studiepoeng), som for eksempel sosialt arbeid, barnevernspedagogutdanning eller lignende studier, eller

b) bachelorgrad som inneholder fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, der minst 20 studiepoeng i fordypningsenheten skal være på nivå 2, så som sosiologi, statsvitenskap eller lignende studier.

2. Det skal inngå minst 10 studiepoeng samfunnsvitenskapelig metode i opptaksgrunnlaget.

3. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter for de deler av opptaksgrunnlaget som er nevnt i pkt. 1 på C eller bedre. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre. For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.

4. Søkere som tas opp på grunnlag av fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, kan ikke gis betinget opptak dersom fordypningsenheten ikke er fullført.

Vedlegg
1 ØS-sak vedr. endring i utfyllende regler for opptak til master i velferdsstudier

UNIVERSITETET I AGDER
FAKULTET FOR ØKONOMI OG SAMFUNNSVITENSKAP

Arkivsak:
Saksbeh: **Cecilie Mawdsley**
Dato: **25.01.2013**

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Fakultetsstyret for Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	06.02.2013

ENDRING I UTFYLLENDE REGLER FOR OPPTAK TIL MASTER I VELFERDSSTUDIER

Hva saken gjelder

Generelt opptaksgrunnlag for masterprogram framgår av forskrift om krav til mastergrad, fastsatt av Kunnskapsdepartementet. Det generelle kravet er fullført bachelorgrad, cand.mag. – grad eller annen grad eller yrkesutdanning av minimum 3 års omfang.
Nærmere bestemmelser om opptak framgår av forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder. Med hjemmel i denne forskriften er det fastsatt utfyllende regler for opptak til det enkelte masterprogram.

Institutt for sosiologi og sosialt arbeid ønsker å endre *Utfyllende regler for opptak til master i Velferdsstudier.*

Forslag til vedtak:

*Fakultetsstyret for økonomi og samfunnsvitenskap slutter seg til endringene i Utfyllende regler for opptak til Master i Velferdsstudier, og sender saken videre til Studieutvalget for endelig godkjenning. Endringene vil gjelde fra og med opptak høsten 2013.*Per Sigurd Sørensen
Fakultetsdirektør

Saksunderlag
Institutt for sosiologi og sosialt arbeid ønsker å endre *Utfyllende regler for opptak til Master i Velferdsstudier* som ble vedtatt av studieutvalget 1. november 2011, med virkning fra og med opptak høsten 2013.

Endringene består i hovedsak i å fjerne setningen «*der det inngår en innføring i samfunnsfaglige perspektiver på velferd*» i punkt 1 a) og b).

Formuleringen «*innføring i samfunnsfaglige perspektiver på velferd*» er upresis og det har vært uklart hvilke emner eller studieprogram som kvalifiserer for opptak på dette grunnlaget. Denne endringen vil sannsynligvis utvide opptakstilfanget av søkere til master i Velferdsstudier.

Gjeldende:
Utfyllende regler for opptak til Velferdsstudier, masterprogram
vedtatt av Studieutvalget 12.februar 2009 med endring 1. november 2011.

1. I opptaksgrunnlaget skal det inngå enten
a) integrert bachelorgrad eller tilsvarende utdanning av minst tre års omfang (180 studiepoeng), som for eksempel sosialt arbeid, barnevernspedagogutdanning eller lignende studier, der det inngår en innføring i samfunnsfaglige perspektiver på velferd eller

b) bachelorgrad som inneholder en fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, der minst 20 studiepoeng i fordypningsenheten skal være på nivå 2, så som sosiologi, statsvitenskap eller lignende studier der det inngår en innføring i samfunnsfaglige perspektiver på velferd.

2. Det skal inngå minst 10 studiepoeng samfunnsvitenskapelig metode i opptaksgrunnlaget.

3. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter for de deler av opptaksgrunnlaget som er nevnt i pkt. 1 på C eller bedre. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til mastergradsstudier og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre.
For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.

4. Søkere som tas opp på grunnlag av fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, kan ikke gis betinget opptak dersom fordypningsenheten ikke er fullført.

Forslag til:
NYE utfyllende regler for opptak til Velferdsstudier, masterprogram

1. I opptaksgrunnlaget skal det inngå enten
a) integrert bachelorgrad eller tilsvarende utdanning av minst tre års omfang (180 studiepoeng), som for eksempel sosialt arbeid, barnevernspedagog eller lignende studier, eller
b) bachelorgrad som inneholder fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, der minst 20 studiepoeng i fordypningsenheten skal være på nivå 2, så som sosiologi, statsvitenskap eller lignende studier.

2. Det skal inngå minst 10 studiepoeng samfunnsvitenskapelig metode i opptaksgrunnlaget.

3. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter for de deler av opptaksgrunnlaget som er nevnt i pkt. 1 på □eller bedre. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder □7 pkt. c, er 3,0 eller bedre.
For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.

4. Søkere som tas opp på grunnlag av fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, kan ikke gis betinget opptak dersom fordypningsenheten ikke er fullført.

UNIVERSITETET I AGDER
Studiesekretariatet

Arkivsak: 2010/1342
Saksbeh: Anne Marie Sundberg
Dato: 29.01.2013

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
13/11	Studieutvalget	07.02.2013

Endring i utfyllende regler for opptak til Offentlig politikk og ledelse, masterprogram

Bakgrunn
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap søker om godkjenning av endring i utfyllende regler for opptak til Offentlig politikk og ledelse, masterprogram.

Saken behandles i fakultetsstyret 6. februar. Fakultetsstyrets vedtak legges fram for Studieutvalget i møtet.

Gjeldende regler
1. I opptaksgrunnlaget skal inngå 2-årig integrert studium eller fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng i organisasjons- og administrasjonsfag. Minst 20 studiepoeng innen fordypningsenheten skal være på nivå 2.

2. Det skal inngå minst 10 studiepoeng samfunnsvitenskapelig metode i opptaksgrunnlaget.

3. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter for de deler av opptaksgrunnlaget som er nevnt i pkt. 1 på C eller bedre. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til mastergradsstudier og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre. For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.

4. Søkere som tas opp på grunnlag av fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, kan ikke gis betinget opptak dersom ikke fordypningsenheten er fullført.

Forslag til endring
Institutt for statsvitenskap og ledelsesfag ønsker å legge til formuleringen «som gir en grunnleggende innføring i både organisasjonsteoretiske og statsvitenskapelige emner» i punkt 1. I tillegg ønsker man at metodeemnet skal telle med i grunnlaget for å beregne gjennomsnittskarakter. Dette gir følgende forslag til endrede regler:

1. I opptaksgrunnlaget skal inngå 2-årig integrert studium eller fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng i organisasjons- og administrasjonsfag, som gir en grunnleggende innføring i både organisasjonsteoretiske og statsvitenskapelige emner. Minst 20 studiepoeng innen

fordypningsenheten skal være på nivå 2, og det skal inngå minst 10 studiepoeng samfunnsvitenskapelig metode i opptaksgrunnlaget.

2. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter av opptaksgrunnlaget på C eller bedre. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre. For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.

3. Søkere som tas opp på grunnlag av fordypningsenheten på minst 80 studiepoeng, kan ikke gis betinget opptak dersom ikke fordypningsenheten er fullført.

Sekretariatets merknader
Studiesekretariatet har vært i dialog med Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap og Institutt for statsvitenskap og ledelsesfag i forbindelse med de foreslåtte endringene. Ettersom endringen kan sies å innebære en viss grad av innstramming i opptakskravet, har man diskutert om dette vil være til ugunst for studentene. Sekretariatet har imidlertid kommet fram til at endringene er så små at man vil anbefale ikrafttredelse allerede for opptaket denne våren. Instituttet opplyser også at man med disse endringene formaliserer en praksis man har fulgt, og at studentene er orientert om de planlagte endringene.

Forslag til vedtak:
Studieutvalget godkjenner endring i utfyllende regler for opptak til Offentlig politikk og ledelse, masterprogram. Endringene trer i kraft fra og med opptaket våren 2013.

Endrede utfyllende regler for opptak til Offentlig politikk og ledelse, masterprogram, lyder:
1. I opptaksgrunnlaget skal inngå 2-årig integrert studium eller fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng i organisasjons- og administrasjonsfag, som gir en grunnleggende innføring i både organisasjonsteoretiske og statsvitenskapelige emner. Minst 20 studiepoeng innen fordypningsenheten skal være på nivå 2, og det skal inngå minst 10 studiepoeng samfunnsvitenskapelig metode i opptaksgrunnlaget.

2. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter av opptaksgrunnlaget på C eller bedre. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre. For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.

3. Søkere som tas opp på grunnlag av fordypningsenheten på minst 80 studiepoeng, kan ikke gis betinget opptak dersom ikke fordypningsenheten er fullført.

Vedlegg
1 ØS-sak vedr. endringer i utfyllende regler for master i offentlig politikk og ledelse
2 Notat 280113
3 Gjeldende og nye utfyllende regler

UNIVERSITETET I AGDER
FAKULTET FOR ØKONOMI OG SAMFUNNSVITENSKAP

Arkivsak: **2010/1342**
Saksbeh: **Kari Nordstoga Hanssen**
Dato: **28.01.2013**

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Fakultetsstyret for Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	06.02.2013

Endringer i utfyllende regler for master i offentlig politikk og ledelse

Saken gjelder endring i utfyllende regler for opptak til master i offentlig politikk og ledelse.

Det vises til vedlagte saksdokumenter.

Forslag til vedtak:
Fakultetsstyret for Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap slutter seg til endringene i Utfyllende regler for opptak til Master i Offentlig politikk og ledelse, og sender saken videre til Studieutvalget for endelig godkjenning. Endringene vil gjelde fra og med opptak høsten 2013.

Per Sigurd Sørensen
Fakultetsdirektør

Vedlegg
1 Notat fra Kari Nordstoga Hanssen 280113
2 Gjeldende og nye utfyllende regler

UNIVERSITETET I AGDER

Fra:
Kari Nordstoga Hanssen

Dato: 30.01.2013

Sak nr.:
Arkiv nr.:

Til:
Fakultetstyret
Kopi til:

NOTAT

ENDRING I UTFYLLENDE REGLER FOR OPPTAK TIL MASTER I OFFENTLIG POLITIKK OG LEDELSE

Innledning

Generelt opptaksgrunnlag for masterprogram fremgår av forskrift om krav til mastergrad, fastsatt av Kunnskapsdepartementet. Det generelle kravet er fullført bachelorgrad, cand.mag.-grad eller en annen grad eller yrkesutdanning av minimum 3 års omfang. Nærmere bestemmelser om opptak framgår av forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder.

Bakgrunn for saken

Institutt for statsvitenskap og ledelsesfag ønsker å endre *Utfyllende regler for opptak til Master i Offentlig Politikk og ledelse*. Utfyllende regler ble sist endret og vedtatt i studieutvalget 5. desember 2008.

Endringene består i hovedsak å legge til «*som gir en grunnleggende innføring i både organisasjonsteoretiske og statsvitenskapelige emner»* i punkt 1, *samt inkludere samfunnsvitenskapelig metode i fordypningsenheten.*

Det er ønskelig at endringene iverksettes fra og med høsten 2013. Nåværende regler er uklare, og endringene vil være en tydeliggjøring av det som er gjeldende praksis. Fra et faglig ståsted er det også ønskelig at samfunnsvitenskapelig metode er en del av beregningsgrunnlaget for opptak til masterprogrammet i offentlig politikk og ledelse.

UNIVERSITETET I AGDER
POSTBOKS 422 4604 KRISTIANSAND
TELEFON 38 14 10 00 FAKS 38 14 10 01
ORG.NR 970 546 200 MVA post@uia.no www.uia.no

Gjeldende:
Utfyllende regler for opptak til Offentlig politikk og ledelse, masterprogram

vedtatt av studieutvalget 21.mars 2003 med endring 9. februar 2007 og 5. desember 2008

1. I opptaksgrunnlaget skal inngå 2-årig integrert studium eller fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng i organisasjons- og administrasjonsfag. Minst 20 studiepoeng innen fordypningsenheten skal være på nivå 2.
2. Det skal inngå minst 10 studiepoeng samfunnsvitenskapelig metode i opptaksgrunnlaget.
3. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter for de deler av opptaksgrunnlaget som er nevnt i pkt. 1 på C eller bedre. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til mastergradsstudier og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre.
For søkere med tallkarakterer kreves vektet gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.
4. Søkere som tas opp på grunnlag av fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng, kan ikke gis betinget opptak dersom ikke fordypningsenheten er fullført.

Utfyllende regler for opptak til Offentlig politikk og ledelse, masterprogram

vedtatt av studieutvalget 21.mars 2003 med endring 9. februar 2007 og 5. desember 2008 og XXXXXXXX

1. I opptaksgrunnlaget skal inngå 2-årig integrert studium eller fordypningsenhet på minst 80 studiepoeng i organisasjons- og administrasjonsfag, som gir en grunnleggende innføring i både organisasjonsteoretiske og statsvitenskapelige emner. Minst 20 studiepoeng innen fordypningsenheten skal være på nivå 2, og det skal inngå minst 10 studiepoeng samfunnsvitenskapelig metode i opptaksgrunnlaget.

2. Det stilles krav om vektet gjennomsnittskarakter av opptaksgrunnlaget på C eller bedre. Kravet er oppfylt dersom vektet gjennomsnittskarakter, beregnet i henhold til forskrift om opptak til masterprogram og videreutdanningsstudier ved Universitetet i Agder § 7 pkt. c, er 3,0 eller bedre. For søkere med tallkarakterer kreves vekt et gjennomsnittskarakter på 2,7 eller bedre.

3. Søkere som tas opp på grunnlag av fordypningsenheten på minst 80 studiepoeng, kan ikke gis betinget opptak dersom ikke fordypningsenheten er fullført.

UNIVERSITETET I AGDER
Studiesekretariatet

Arkivsak: **2013/419**
Saksbeh: **Anne Marie Sundberg**
Dato: **29.01.2013**

Saksfremlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
13/12	Studieutvalget	07.02.2013

Søknad om etablering av felles masterprogram i akvatisk økologi - orienteringssak

Fakultet for teknologi og realfag arbeider med et felles masterprogram i akvatisk økologi sammen med Høgskolen i Telemark. Styret vil i møte 26. februar få seg forelagt søknad om etablering av slikt fellesprogram. Fakultetets søknad legges herved fram for Studieutvalget til orientering.

Forslag til vedtak:
Studieutvalget tar søknad om etablering av felles masterprogram i akvatisk økologi til orientering.

Vedlegg
1 Etablering av felles masterprogram i akvatisk økologi

UNIVERSITETET I AGDER
FAKULTET FOR TEKNOLOGI OG REALFAG

Høgskolen i Telemark

Søknad om godkjenning av joint master i

Akvatisk Økologi

ved

Universitetet i Agder og Høgskolen i Telemark

xx.xx.2013

Oppsummering

Fakultet for teknologi og realfag ønsker i samarbeid med Høgskolen i Telemark (HiT) å etablere en Joint master i Akvatisk økologi. I masterprogrammet vil studentene kunne velge mellom å fordype seg i Marin økologi ved UiA eller Ferskvannsøkologi ved HiT.

1. semester	30 studiepoeng emner (HiT)
2. semester	30 studiepoeng innen ett av områdene -Marin økologi (UiA) -Ferskvannsøkologi (HiT) -Utvekslingsopphold ved partnerinstitusjon i utlandet
3. semester	Masteroppgave 60 sp (HiT/UiA)
4. semester	

Studenter som ønsker å fordype seg i Marin økologi vil gjennomføre 1. semester ved HiT, før de tar de tre siste semestrene ved UiA. 2. semester i studiet kan også tas ved en partnerinstitusjon i utlandet.

For å tilby en fordypning innen Marin økologi vil Fakultet for teknologi og realfag ha behov for å få tilført 30 nye studiepoeng for å kunne tilby emner innen Marin økologi 2. semester. I tillegg kommer veiledning av masteroppgave på 60 studiepoeng. Undervisning av emner og veiledning av masteroppgaver vil skje i tett samarbeid med Havforskningsinstituttet Flødevigen.

I første omgang ønsker fakultetet og HiT å etablere mastergraden innen Akvatisk økologi. På lengre sikt ønsker man å se på mulighetene for å utvide mastergraden til en master i biologi, der flere fagretninger innen biologi kan innlemmes.

Havforskning er et av fakultetets 6 toppsatsingsområder. Fakultetet har i samarbeid med Havforskningsinstituttet Flødevigen og Universitetet i Oslo (CEES) mål om å søke Forskningsrådet om et senter for fremragende forskning (SFF) i 2016. Etablering av en Joint master i Akvatisk økologi, med videre mulighet for Phd kandidater innen dette området, vil være en forutsetning for at fakultetet skal lykkes med en slik søknad.

Innledning

Akvatisk økologi er læren om interaksjon mellom organismene og miljøet i vann. Det meste av jorden er dekket av vann, og vann er en forutsetning for alt liv på planeten. I dag er imidlertid en stadig økende andel av jordens akvatiske økosystemer sårbare eller direkte truet på grunn av menneskelig påvirkning via forurensing og ikke-bærekraftig forvalting av ressursene.

Det planlagte masterprogrammet i Akvatisk Økologi vil fokusere nettopp på sammenhengene mellom ulike miljøpåvirkninger og økologiske og evolusjonære prosesser i akvatiske økosystemer. Miljø, klima og økologiske konsekvenser av både naturlige og menneskeskapte prosesser diskuteres på alle beslutningsnivåer i samfunnet. Implementeringen av EUs rammedirektiv for vann vil f.eks. kreve økt kompetanse og økte ressurser i de kommende årene. Forvaltningen av marine økosystemer som i økende grad er truet av bl.a. klimaendringer og forsuring, vil også kreve økt kompetanse. Forståelsen av akvatiske økosystemer er derfor av stor viktighet for å kunne bevare sårbare arter og økosystemer samt å forvalte ressursene knyttet til vann på en bærekraftig måte.

Masterprogrammet i Akvatisk Økologi vil tilby to mulige studieretninger: Ferskvannsøkologi og Marin Økologi. En mastergrad innen Akvatisk Økologi vil omfatte flere fagdisipliner og forutsetter et tverrfaglig læringsmiljø med faglig bredde og dybde. Fagmiljøene ved Institutt for Naturvitenskapelige Fag (NatVit) ved Universitetet i Agder (UiA) og Institutt for Natur-, Helse- og Miljøvernfag (INHM) ved Høgskolen i Telemark (HiT) er bredt naturvitenskapelig sammensatt med økologi som felles fundament.

Genetikk vil også inngå i masterprogrammet noe som er sjelden i andre norske masterprogram i akvatisk økologi.

NatVit og INHM mener at mulighetene til å arbeide med akvatiske systemer langs hele salinitetsgradienten, fra fjellvann og bekker til åpne havområder, vil gi et svært godt grunnlag mht. å møte nåværende og fremtidige utfordringer innen både grunnforskning og anvendt forskning samt innen forvaltning og utdanning.

Skjema for dokumentasjon i forbindelse med søknad om etablering av nye studier

Del I: Grunnleggende opplysninger

Regionalt, nasjonalt og internasjonalt behov for studiet:

Behovet for kandidater med marin kompetanse er til stede og sannsynligvis økende ut fra offentlige prognoser mht. fremtidig utvikling både nasjonalt og internasjonalt innen havbruk og fiskeri.

Det generelle er at en mastergrad fra Akvatisk Økologi-programmet kvalifiserer til stillinger både i offentlig og privat sektor, for eksempel utredningsvirksomhet i ulike departementer, direktorater, i fylkene og kommunene, i konsulentbransjen eller miljøforskningsinstitutter og industrier. Ettårig praktisk-pedagogisk tilleggsutdannelse ut over mastergraden, kvalifisert til å undervise både på ungdomsskoletrinnet og i videregående skole. Mastergraden åpner også for videre studier mot PhD ved norske eller utenlandsk universiteter/institusjoner.

Spennende er imidlertid scenariene som tegnes mht. fremtiden og det marine miljø:

- Jeg liker tittelen; "FoU-strategi for en havnasjon av format", sa fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen da hun fikk overrakt HAV21-strategien 07.11.12.

Ett av mange aktuelle strekpunkt i rapporten HAV21 lyder «Med bakgrunn i de **store kunnskapsbehovene** bør både offentlige og private midler til marin forskning og utvikling økes markert»[1]

Nyhet, 14.08.2012

-Vi står på terskelen til eit nytt haveventyr[2]

Med desse orda opna fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen i dag fiskerimessa Nor-Fishing 2012 i Trondheim. Berg-Hansen sa at vi i åra framover vil kunne oppleve ein betydeleg vekst i verdiskapinga og i ringverknader frå dagens sjømatnæring.

---

1 http://www.forskningsradet.no/no/Nyheter/Staker_ut_kursen_for_marin_forskning/1253981410110?WT.mc_id=nyhetsbrev-ForskningsradetNorsk

2 http://www.regjeringen.no/nb/dep/fkd.html?id=257

«Havet representerer en stor kilde til bærekraftig vekst som kan realiseres gjennom forskning og innovasjon» sa Norges EU- ambassadør Atle Leikvoll på et seminar i Europaparlamentet om rollen marin og maritim forskning og teknologi kan spille i EUs fremtidige forskningsprogram, Horizon 2020[3]. **Bærekraftig vekst må imidlertid baseres på økologisk kunnskap.**

I rapporten «Verdiskapning basert på produktive hav i 2050»[4] fra 2012 analyseres potensialet for marin verdiskapning i Norge basert på biomarine ressurser til å femdobles fra ca. 100 mill. i 2010 til over 500 mill. kroner i 2050. Forutsetninger for denne formidable økningen er listet opp i 10 punkter der punktene 3, 7, 8 og 9 indikerer framtidige behov både for utdanning og forskning samt økt etterspørsel etter kvalifisert personale:

3) Hav- og kystforvaltning. Videre utvikling av, og satsing på, en kunnskapsbasert kyst- og havforvaltning vil være viktig for å kunne realisere et verdiskapingspotensial, og ikke minst bidra til en positiv utvikling i nordområdene. Forvaltningskunnskap er også etterspurt av andre land som ønsker å styrke seg innen dette feltet. Norge bør ta mål av seg til å være verdensledende innen kyst- og havforvaltning ved å investere i systematisk kunnskaps-oppbygging.

7) Investering i FoU. Virksomhetene i næringen må selv investere i FoU ved å ansette folk med FoU-kompetanse, gjennomføre egenfinansierte FoU-prosjekter og bli en krevende bestiller av forskning hos nasjonale og internasjonale forskningsmiljø. Norge som nasjon bør bruke mer offentlige midler på forskning og utvikling rettet mot marin sektor.

8) Tiltrekke seg talenter. For å kunne realisere det store verdiskapingspotensialet, som er pekt på i rapporten, må næringen i større grad fremstå som attraktiv for talenter. En utvikling mot større forretningsenheter vil bidra i riktig retning da større bedrifter oftere etterspør mer personell med høyere utdanning og skaper reelle karrierestiger for de ansatte.

9) Behovsrettet utdanningssystem. Utdanningssystemet rettet mot marin sektor må gjennomgås kontinuerlig og tilpasses behovene i sektoren. Utdanningsstrukturen må bli evaluert med tanke på å utvikle verdens beste marine utdanningssystem.

[3] http://www.regjeringen.no/nb/sub/europaportalen/aktuelt/nyheter.html
[4] http://www.sintef.no/upload/Fiskeri_og_havbruk/Publikasjoner/Verdiskaping%20basert%20p%c3%a5%20produktive%20hav%20i%202050.pdf

Utdanningsstedene og bedriftene har en utfordring i å møte urbaniseringstrendene, og bør ha en strategi for dette.

I dokumentet «Forsknings- og utviklingsstrategi for Agder 2009»[5] punkt 5.2.3 fremheves det at «når det gjelder fiske og akvakultur er det et underutnyttet potensial i regionen både for marine organismer og ferskvannsorganismer. Dette er områder der forsterket FoU-innsats kan skape nye arbeidsplasser og en bro mellom gamle og nye». Politisk ledelse i Telemark fylkeskommune så også nødvendigheten av ny kunnskap om livet i havet, for miljøet, kystkulturen og næringen. Dette ble utgangspunktet for etableringen av «Skagerak marine forum» i 2012.

Potensiale for rekruttering

Potensialet for rekruttering til det marine programmet er bl.a. bachelorstudenter i biologi ved NatVit og INHM samt fra andre institusjoner nasjonalt og internasjonalt. Havforskningsinstituttet (HI-Flødevigen) er en sentral aktør og tilbyr både masteroppgaver og veiledning samt laboratoriefasiliteter ved at studentene blir involvert i forskningsprosjekter. Unike oppgaver i forskningsfronten sikres også ved vårt nære samarbeid med UiO (CEES, senter for fremragende forskning) ledet av professor Nils Christian Stenseth som er professor II ved UiA. Norsk Institutt for Vannforskning (NIVA-Grimstad) har også meldt sin interesse i tillegg til at FN universitetet GRID-Arendal ønsker å bidra bl.a. med kompetente bachelor og masterstudenter fra utviklingsland. Undervisningen i masterprogrammet vil bli gitt på engelsk.

Når det gjelder bachelorprogrammet i biologi ved UiA og bachelorprogrammene i Forurensing og Miljø og Økologi og Naturressurser ved HiT, har antall uteksaminerte kandidater variert (Tabell 1). Vi ser imidlertid en økning i søknadsmassen og regner med at masterprogram ved UiA vil gi økt interesse for å gjennomføre studiene. Fakultetet vil jobbe videre med å styrke egenrekrutteringen til masterprogrammet.

[5] http://www.regionaleforskningsfond.no/prognett-agder/Sentrale_dokumenter/

Tabell 1-I. Gjennomføring av bachelorstudier ved UiA og HiT i perioden 2008-12

År	2008	2009	2010	2011	2012
Bachelor biologi (UiA)	4	8	2	4	10
Forurensing og miljø (HiT)	1	1	5	7	2
Økologi og naturressurser (HiT)	2	16	9	11	14

(Dataene i tabellen er hentet fra DBH-databasen)

Flere universiteter i Norge tilbyr masterutdanning innen akvatisk biologi/økologi, men få har kombinasjonen ferskvannsøkologi og marin økologi. De fleste har fokus på marin biologi. Det vil derfor bli viktig med tanke på rekruttering hvilken vinkling som velges på studentoppgavene spesielt innen det marine masterprogrammet.

Studietilbud innen limnologi og marin biologi i Norge

Det generelle er masterprogrammer over 2 år som tilsvarer 120 studiepoeng der masteroppgaven utgjør 60 studiepoeng.

- UiO
  http://www.uio.no/studier/program/biologi-master/studieretninger/marin/index.html
  Marin biologi og limnologi; masterprogram 120 sp, 60 sp masteroppgave

- Universitetet i Bergen (UiB)
  http://www.uib.no/studieretning/MAMN-MARAK
  Marin Biologi; masterprogram 120 sp, 60 sp masteroppgave

- Universitetet i Nordland (UiN)
  http://uin.no/studietilbud/masterstudier/Pages/default.aspx
  Marin økologi, Havbruk; masterprogram 120 sp, 60 sp masteroppgave

- Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet (NTNU)
  http://www.ntnu.edu/studies/msmacodev
  Marine Coastal Development; masterprogram 120 sp, 60 sp masteroppgave

- Universitetet i Tromsø (UiT)
  http://uit.no/for-studiesokere?B5B103E4B8001B7AE040F28154A46373.p_search_id=163040
  Fiskefag, Marin Bioteknologi, Havbruk; masterprogram 120 sp, 60 sp masteroppgave

- Universitet for miljø og biovitenskap (UMB) har ikke tilbud om marint masterprogram

Strategisk begrunnelse:

1) Havforskning er et av fakultetets 6 toppsatsingsområder. Fakultetet har i samarbeid med Havforskningsinstituttet Flødevigen og Universitetet i Oslo (CEES) mål om å søke Forskningsrådet om et senter for fremragende forskning i 2016. Etablering av en Joint master i Akvatisk økologi, med videre mulighet for Phd kandidater innen dette området, vil være en forutsetning for at fakultetet skal lykkes med en slik søknad. Universitetsstyret har i sin strategi satt som mål innen 2015 å ha tre etablerte forskningsgrupper som er godt kvalifiserte for søknader om status innenfor NFRs senterordninger.

2) **Tematisk og metodologisk er dette masterprogrammet sentralt forankret i de nasjonale prioritetsområdene bærekraftig naturforståelse og klimaforståelse og med en hovedvekt på vann og vannressurser.** Dette vil være en rammemastergrad med en sterkt tverrfaglig profil og basert på de sentrale forskningsklyngene ved UiA og HiT i tett samarbeid med forskningsinstituttene HI-Flødevigen og NIVA. Dette programmet er derfor sentralt innenfor Regjeringens uttalte målsetting om at Norge skal bli verdens fremste sjømatnasjon, jfr. fotnote 1. Gjennom den vedtatte tette institusjonelle og faglige samhandlingen mellom UiA og HIT vil denne nåværende rammen ytterligere styrkes med Marin Økologi som et satsingsområde for UiA.

3) **UiA og HiT er bevisste på å følge opp de nasjonale politiske signaler som vektlegger regionalt ansvar for terrestriske og akvatiske vannressurser**. Vannsystemene utgjør en ryggrad i Agder og Telemark regionen fra lange kystlinjer til unike og store fjordsjøer og elvesystemer i innlandet og med store og internasjonalt unike høyfjellsvassdrag. Regionen er

også et internasjonalt sentralt område for næringsvirksomhet knyttet til denne ressursen, - fra energi, mat, biomasse til naturopplevelser. Med etablert doktorgradsutdanning og med sentrale forskningsklynger i feltet er derfor dette mastergradsprogrammet godt forankret og viktig for den helhetlige strategien for UiA og HiT om å skaffe ny kunnskap, utdanne ledere, forvaltere og forskere i dette feltet samt å bidra til bedret forvaltning av både marine, limniske og terrestriske økosystemer.

4) **Denne rammemastergraden vil nasjonalt og internasjonalt tydeliggjøre at UiA og HiT har en bevisst og dynamisk oppfølging av Regjeringens SAK politikk** (Samarbeid, Arbeidsdeling og Konsentrasjon) inne høgere utdanning og forskning. Dette samarbeidet har derfor styrket både UiA og HiT i et felles strategisk fagfelt.

Vurdering av hvordan studiet faller inn i og støtter opp under universitetets øvrige studieportefølje:

De naturvitenskapelige fagene biologi, fysikk og kjemi er naturlig del av et tilbud i realfag og er sentralt innen lærerutdanningen på alle nivå. Forskningsbasert undervisning krever vedlikehold av kompetanse noe et masterstudium legger bedre til rette for enn undervisning på bachelornivå.

UiA har ikke masterprogram innen naturfag, slik at etablering vil utvide tilbudet til studenter og supplere universitetets studieportefølje. Masterprogrammet vil kvalifisere til videre forskerutdanning. Koplingen mot INHM styrker faggruppen generelt og spesielt innen mikrobiologiske forskningsmetoder.

Masterprogrammet og samarbeidet med INHM vil dessuten bidra til å oppfylle en av målsetningene i Strategiplanen til UiA 2010-2015 som går på bl.a. å etablere flere felles studieprogram og flere felles forskningsprosjekter med HiT. Samarbeidet med HI-Flødevigen har som målsetning å etablere ett senter for fremragende forskning (SFF) i 2016, også ett sentralt punkt i Strategiplanen til UiA.

Forskningsaktivitet relevant for studiet:

HI-Flødevigen har en utstrakt forskningsaktivitet innen marin økologi, bl.a. på hummer, torsk og leppefisk. Genetikk benyttes i stor grad i disse studiene. Samarbeid er etablert bl.a. med 1.am Audun Slettan og vår nye professor Lorenzo Chianelli. Laks vil bli satset på i 2014 og der vil 1.am Yngvar Olsen bidra. Professor Dag Olav Andersen er interessert i avrenning av organisk materiale (næringsstoffer) fra land til sjø og vil studere prosessene som skjer når dette materialet møter saltvannet i det marine miljø. Instituttet vil ansette enda en professor i oktober 2013 som skal ha interesser innen det marine.

UiA satser på samarbeidet og NatVit har allerede ansatt 2 postdoktorer og 2 PhD studenter som deltar fullt ut i forskningsprosjekter sammen med HI-Flødevigen. Gruppen utvides gradvis og finansieres i stor grad via eksterne midler f.eks. fra NFR, Kompetansefondene i Aust- og Vest-Agder samt Regionalt utviklingsprogram (RUP) i Agder. I tillegg har instituttet ansatt 3 i professor II stillinger som også deltar aktivt i marin økologisk forskning både ved HI-Flødevigen og UiO. Så langt er en av instituttets fast ansatte aktiv deltaker i felles prosjekter. Forestående ansettelse av en professor (mars 2013) og en 1. amanuensis i marin økologi vil videre styrke forskningsgruppen. Ansatte ved instituttet er ut over dette engasjert bl.a. i egne og fellesprosjekter med HiT knyttet til flått, krypsiv, klimaeffekter på planter og dyr samt ernæring (human). Kompetansen til de aktuelle ansatte ved UiA går frem av Tabell 2.

Tabell 2-I. Vitenskapelig ansatte i kjernemiljøet ved NatVit knyttet opp mot Joint Master i Akvatisk Økologi, program Marin Økologi (MØ).

Vitenskapelig ansatte som skal tilknyttes studiet (stilling, navn og fakultetstilknytning	Hovedstilling ved institusjonen JA NEI	Andel av årsverk som vil bli knyttet til studiet	Undervisnings-/veiledningsområde i studiet (så langt som mulig med henvisning til emnene i studieskissen, se felt 6 nedenfor)
Professor Dag Olav Andersen, TekReal	JA	0,1	veiledning MØ-1 og master
Professor (NY) TekReal	JA	0,1	veiledning MØ-1 og master
Professor Lorenzo Chianelli, TekReal	JA	1,0	MØ-2 og veiledning MØ-1 og master
1.am Yngvar Olsen, TekReal	JA	0,1	veiledning MØ-1 og master
1.am Audun Slettan, TekReal	JA	0,5	MØ-3 og veiledning MØ-1 og master
1.am NY, TekReal	JA	0,1	veiledning MØ-1 og master

Prof II Halvor Knutsen, HI	NEI	0,1*	veiledning MØ-1 og master
Prof II Esben Moland Olsen, HI	NEI	0,1*	veiledning MØ-1 og master
Prof II Nils Chr. Stenseth, UIO	NEI	0,1	Internasjonalt samarbeid, forskningsbasert undervisning og forskningsaktiviteter og –strategi knyttet til masterprogrammet.

*Flødevigen tar på seg å veilede inntil 5 masterstudenter

Forskningsmidler som tildeles samarbeidet mellom UiA og HI-Flødevigen, går primært til lønn og drift av prosjekter. Dekning av utgifter til driften av studenter på bachelor og masternivå inngår i utgangspunktet ikke bortsett fra for de som deltar i forsknings- og utredningsprosjekter.

Samarbeid og arbeidsdeling:

Samarbeid:

Ved å etablere en joint master i Akvatisk Økologi hvor UiA har ansvaret for marine emner og HiT for ferskvannsemner (Figur 1) vil vi tilby et spennende tverrfaglig studium. Avhengig av vinklingen på de ulike masteroppgavene vil fagansatte ved både UiA og HiT kunne fungere som veiledere. I tillegg vil ansatte ved HI-Flødevigen og NIVA være aktive veiledere. Dette gir mulighet til å tilby et bredt spekter av tematiske oppgaver og mulighet til samarbeidsprosjekter på tvers av institusjonene.

Figur 1-I. Ansvarsfordeling mellom UiA og HiT med tanke på programmer.

Arbeidsdeling:Første semester gis undervisningen ved INHM som obligatorisk del av Joint Masteren der kurset Natural Science Methods er obligatorisk og anbefalte kurs er Genetikk, Anvendt Mikrobiologi eventuelt Ecological methods (jfr. tabell 3 og 4). Tre nye kurs i marin økologi (Marine Biology and Ecology, Applied Molecular Biology og Environmental Marine Science) skal utvikles ved NatVit og inngå som obligatoriske for de som ikke velger utenlandsopphold i andre semester. NatVit vil også veilede Masteroppgaven (Tabell 4).
Tilsvarende vil ferskvannskurs gitt ved INHM inngå som obligatorisk for de som velger studieretningen Ferskvannsøkologi (Tabell 3). Det vil derfor være en klar arbeidsdeling når det gjelder ansvar for å tilby emner innen de to ulike retningene.

Samarbeidet fører til at fakultetet får tilgang til flere valgemner for våre masterstudenter, noe som bidrar til å styrke grunnlaget for en masteroppgave.

Tabell 3-I. Oversikt over masterkurs som blir gitt ved INHM, HiT.

Emnekode	Emnets navn	Sp.	O/V*	Sp. pr. semester	
				Høst	Vår
4301	Natural Science Methods	10	O	10	
4302	Genetikk	10	V	10	
4307	Anvendt mikrobiologi	10	V	10	
4502	Alpine Biodiversity and Climatic Change	10	V	10	
4323	Vanntema	10	V	10	
4311	Ecological Methods	10	V	10	
4308	Ecotoxicology	10	V		10
4325	Boundary Layer and Local Climates	10	V		10
4313	Biotechnology	10	V		10
4324	Georesources and Groundwater	10	V		10
4309	Biogeografi	10	V		10
5702	Geografisk analyse	10	V		10
4316	Særpensum	10	V	10	10
4319	Veiledet oppgave	20	V	20	20

*) O - Obligatorisk emne, V - Valgfritt emne

Tabell 4-I. Oversikt over masterprogrammet ved NatVit, UiA.

1. **semester**	4301 10 sp	4302 10 sp	4307/4311 10 sp	Aktuelle valgkurs ved INHM, jfr. tabell 3
2. **semester**	MØ-1* 10 sp	MØ-2** 10 sp	MØ-3*** 10 sp	Kurs ved UiA, eventuelt tilsvarende ved utenlandske institusjoner
3. og 4. **semester**	Masteroppgave 60 sp			Oppgave ved UiA, HI-Flødevigen eventuelt andre

*) Environmental Marine Science. **) Marine Biology and Ecology. ***) Applied Molecular Biology

Kompetanse for å tilby studiet:

Intern kompetanse ved NatVit (se Tabell 2) i tillegg til nevnte nyansettelser samt professor II ansatte vil gi nødvendig faglig tyngde. Dreiningen i faglig profil mot marin økologi sammenfaller med at 2 ansatte med førstekompetanse går av med pensjon sommeren 2013 og en professor slutter i oktober.

HiT har et sterkt fagmiljø innen økologi og har en lang tradisjon for undervisning i natur- og miljøfag. INHM har grunnutdannet studenter innen dette fagområdet siden 1972. Fra høsten 2000 har INHM tatt opp studenter til et mastergradstudium i Natur-, Helse- og Miljøvernfag, og fra høsten 2011 til PhD-programmet i Økologi. Per i dag er ca. 55 masterstudenter og 9 PhD-studenter registrert på programmene. Det er personalet med spesiell tilknytning til fagmiljøet rundt nåværende master- og doktorgradsprogram ved HiT som vil stå sentralt i den ferskvannsøkologiske delen av Joint Masteren.

Finansiering:

For å tilby studieprogrammet er det behov for at Fakultet for Teknologi og Realfag får tilført midler til å gi følgende emner:

1. Marine Biology and Ecology, 10 sp (ordinært teori-/undervisningsemne med faste kostnader)
2. Applied Molecular Biology, 10 sp (ordinært teori-/undervisningsemne med faste kostnader)
3. Environmental Marine Science 10 sp (ordinært teori-/undervisningsemne med faste kostnader)
4. Masteroppgave 60 sp (veiledningsemne med variable kostnader)

Studieretningen Marin Økologi utgjør 120 sp, der 60 sp er teoriemner med ordinær undervisning og der masteroppgaven utgjør det resterende, 60 sp. Første semester, 30 sp undervises av INHM der Natural Science Methods, 10 sp, tilbys allerede masterstudenter ved HiT, og skal inngå som et obligatorisk emne også for studieretningen marin økologi. De resterende 20 sp velges fra HiTs meny, jfr. Tabell 3.

Risikovurdering:

Siden 2008 har bachelorstudiet i biologi ved UiA uteksaminert 2-10 kandidater pr år med en økende trend (Tabell 1). Instituttet registrerer imidlertid at flere studenter slutter da vi ikke har mastertilbud og mange søker ikke til UiA av samme grunn. Interessen for marint synes økende da flere av våre 11 bachelor studenter som har utenlandsopphold inneværende semester ved James Cook University, Australia, har valgt marine bacheloroppgaver ved HI-Flødevigen. Fakultetet/instituttet vil også diskutere etablering av et nærmere samarbeid/Joint Master med James Cook som har et sterkt marint miljø. Ved HiT er det også registrert at flere bachelorstudenter søker seg til andre institusjoner etter endt bachelorløp på grunn av et ønske om et marint vinklet masterprogram. Ved HiT har man på relevante bachelorprogram uteksaminert 3-18 kandidater pr år siden 2008 (Tabell 1).

Rekruttering av vitenskapelig personale synes ikke å være vanskelig da vi hadde flere kvalifisert søkere til de to postdoktorstillingene. Professoratet er ikke utlyst da vi har en svært dyktig internasjonalt anerkjent kandidat som er ansatt i første omgang for 6 måneder fra mars 2013. Han har tidligere arbeidet ved UiO (CEES-senter for fremragende forskning) bl.a. sammen med sentrale forskere ved HI-Flødevigen.

Forskningsmiljøet som blir tilknyttet NatVit via HI-Flødevigen, er sterkt og vil bestå. «Institusjonen» ble etablert i 1819. Samarbeidet fungerer svært bra og første målsetning ut over masterprogram er å etablere et senter for marin forskning ved UiA og i neste omgang et senter for fremragende forskning (SFF) innen marin økologi.

Samarbeidet med HiT har fungert svært bra over lengre tid og økt samarbeid er forankret i ledelsen ved begge institusjonene.

FN-universitetet UNEP Grid Arendal[6] har også meldt interesse for å tilby kurs inn i den marine delen av masterprogrammet.

Dato for vedtak i fakultetsstyret:

Vedtak i Fakultetsstyret 28.01.2013, jfr. vedlagte referat fra møtet:

Forslag til medlemmer av sakkyndig komité for masterstudier og doktorgradsstudier:

Ikke relevant.

Vedlegg til DEL I

1. Referat fra aktuelt Fakultetsstyremøte

[6] www.grida.no

Del II: Om studiet/programmet

1. Navn på studiet (norsk og engelsk):

- Akvatisk Økologi, Joint Master program
- Aquatic Ecology, Joint Master program

2. Type program:

Joint Master programmet i Akvatisk Økologi vil innebære reell faglig fordypning innenfor samme fagområde som bachelorgraden, jfr. § 3 i Forskrift om krav til mastergrad. Programmet tilbyr en reell faglig fordypning i to ulike retninger, ferskvannsøkologi og marin økologi, og bygger på en biologisk/økologisk bachelorgrad.

3. Forslag til grad/tittel:

- Master i Akvatisk Økologi, studieretning Ferskvannsøkologi og Marin Økologi.
- Master in Aquatic Ecology, specialization Freshwater and Marine Ecology.

4. Målgruppe og antall:

Mastergradsstudiet er særlig rettet mot søkere med faglig bakgrunn innen biologifag, realfag, eller annen relevant utdanning. Man ønsker å rekruttere studenter både nasjonalt og internasjonalt. Bachelorprogrammet i Biologi ved UiA og bachelorprogrammene i Forurensing og Miljø og Økologi og Naturressurser ved HiT vil være viktige rekrutteringsarenaer.

Det planlegges 20 plasser på studiet, 10 ved UiA.

5. Opptakskrav:

Opptakskravet vil i utgangspunktet være bachelorgrad eller tilsvarende i for eksempel biologi, molekylærbiologi, økologi. Det vil være en fordel med akvatisk økologi som en del av

bachelorgraden. Karakterkravet for opptak er et snitt på C fra bachelorgraden. Unntak fra karakterkravet kan vurderes ved relevant yrkespraksis.

6. Læringsutbytte:

En kandidat med fullført master i Akvatisk økologi skal ha følgende læringsutbytte definert i form av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap:

- Avansert kunnskap innen de aktuelle fagområda marin økologi og ferskvannsøkologi.
- Inngående kunnskap om utvalgte temaer, prosesser og mekanismer knyttet til sentrale miljøfaktorer og deres effekter.
- Kunne analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets tradisjon.

Ferdigheter:

- Kunne anvende sin faglige kompetanse til å treffe begrunnede valg /beslutninger i teoretiske og praktiske problemstillinger innen aktuelle fagområder.
- Ha evne til å reflektere over egne faglige beslutninger og justere seg ved behov.
- Kunne finne, vurdere og henvise til faglig informasjon og framstille dette skriftlig og muntlig.
- Kunne bruke relevant offentlig regelverk i forvaltningsoppgaver, planlegging og konsekvensutredninger.
- Kunne gjennomføre et sjølvstendig, avgrenset forsknings eller utviklingsprosjekt under veiledning.

Generell kompetanse:

- Kunne anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder.
- Kunne formidle omfattende selvstendig arbeid og beherske fagområdets uttrykksformer.
- Kunne bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser.

7. Studieskisse:

Studieretning velges enten i Marin Økologi eller Ferskvannsøkologi. Første semester av Joint Masteren gis ved INHM der kurset Natural Science Methods er obligatorisk og anbefalte kurs er Genetikk, Anvendt Mikrobiologi eventuelt Ecological methods (jfr. DEL I, Tabell 3-I). De som velger marin økologisk retning, bør inkludere de nye emnene MØ-1 (10 sp) og MØ-2 (10 sp) eventuelt tilsvarende emner i andre semester. I dette semesteret åpnes det også for opphold ved en ekstern institusjon, f.eks. utenlands. Forskningsoppgaven (60 sp) er i utgangspunktet lagt til siste år (Tabell 1-II).

Tabell 1-II. Oversikt over masterprogrammet ved NatVit, UiA.

1. semester	4301 10 sp	4302 10 sp	4307/4311 10 sp	Aktuelle valgkurs ved INHM, jfr. tabell 3
2. semester	MØ-1* 10 sp	MØ-2** 10 sp	MØ-3*** 10 sp	Kurs ved UiA, eventuelt tilsvarende ved utenlandske institusjoner
3. og 4. semester	Masteroppgave 60 sp			Oppgave ved UiA, HI-Flødevigen eventuelt andre

*) Environmental Marine Science **) Marine Biology and Ecology. ***) Applied Molecular Biology

Selve masteroppgaven vil være sterkt knyttet til de etablerte forskningsklyngene ved UiA og HiT og de eksterne samarbeidspartnerne HI-Flødevigen og NIVA, men planen er å åpne opp for nye samarbeid nasjonalt og internasjonalt.

Kursbeskrivelser

4301 Vitenskapsteori, 10 sp

Databehandling, statistiske modeller og analyser og deres forutsetninger blir gjennomgått. Det blir lagt vekt på miljø-relevante egenskaper ved ulike modeller og analysemåter. Analysemetoder heng nøye sammen med design av felt- og eksperimentelle undersøkelser, som vil bli særlig vektlagt. Studentene skal med disse kunnskapene kunne grunngi og presisere problemstillinger metodisk og analytisk, legge opp egne undersøkelser, velge metode, gjennomføre hensiktsmessig datainnsamling og gjøre relevante og mest mulig presise

analyser. Det blir også lagt vesentlig vekt på at studentene skal kunne forstå og vurdere styrke og svakhet ved metoder og analyser brukt på data i egne og andre vitenskapelige undersøkelser. Øvelsene vil dreie seg om praktisk bruk av design og analysemetoder.
60 timer forelesninger, seminar og problemorienterte øvelser inngår. Undervisningen er modulbasert i tre separate uker med intensivundervisning fordelt over høstsemesteret. Hver dag begynner med en forelesning som gjennomgår hovedavsnitt i pensum. Forelesningene vil så langt mulig søke å være konkret problembasert gjennom relevante eksempel. Det er en forutsetning at studentene er aktive med mye oppgaveløsing og eget arbeid underveis. Studentene arbeider med diskusjoner og oppgaver knyttet til forelesningstema og praktiske oppgaver. Det blir gitt karakterer på to delprøver: innleverte oppgaver teller til sammen 40 % og en skriftlig sluttprøve (3 timer) teller 60 % av endelig eksamenskarakter. Begge delprøvene må være bestått.

MØ-1 Environmental Marine Science i samarbeid med Grid Arendal)
Innholdet i kurset er under diskusjon.

MØ-2 Marine Biology and Ecology, 10 sp
Kurset omtaler mekanismer som påvirker populasjon og utbredelse av fisk og skalldyr som bakgrunn for bærekraftig forvaltning av fornybare ressurser i kystsonen.

MØ-3: Applied Molecular Biology, 10 sp
Kurset omtaler molekylær genetiske metoder benyttet i studier i marin økologi og utvikling i samsvar med ny litteratur og med fokus på bl.a. populasjonsgenetikk og marin biodiversitet.

8. Eventuelle spesialiseringer:

Innenfor masterprogrammet i Akvatisk økologi kan man velge mellom følgende studieretninger:

- Ferskvannsøkologi
- Marin økologi

For å få spesialiseringen på vitnemålet må minst 30 sp og masteroppgaven være innenfor spesialiseringsfeltet, totalt 90 sp.

9. Yrkeskompetanse:

Med en mastergrad fra Akvatisk Økologi-programmet kan man få stilling både i offentlig og privat sektor, for eksempel innen konsulent- og utredningsvirksomhet i ulike departementer, direktorater, i fylkene og kommunene, eller i biologiske- eller miljøforskningsinstitutter og industrier.

10. Videre studier:

Dersom man er interessert i å fortsette med forskning ved en akademisk institusjon eller i næringslivet, åpner mastergraden for PhD-studier ved norske eller utenlandsk universiteter/institusjoner.

Dersom en ettårig praktisk-pedagogisk utdannelse tas i tillegg til mastergraden kvalifiserer det til å undervise i videregående skole.

11. Internasjonalisering:

Studiet vil omfatte et tilbud om studieopphold i utlandet, og utvekslingsoppholdet skal være på minst 30 sp. I masterprogrammet legger vi til rette for at studentene kan ha et eksternt opphold i 2. semester.

Planen er videre at all undervisning i masterprogrammet skal gå på engelsk slik at vi kan rekruttere internasjonalt. Ved HiT går i dag det obligatoriske kurset 4301 Natural Science Methods (10 sp) på engelsk, i tillegg til 7 av 12 valgfag (til sammen 80 sp, se DEL I, Tabell 3-I). HiT arbeider med å legge om alle masteremner til engelsk i løpet av et par år.

NatVit vil også søke formelt samarbeid med James Cook University som er internasjonalt anerkjent for sin undervisning og forskning innen marin kystøkologi. Elleve av NatVits bachelorstudenter i biologi tar i høst 5. semester ved James Cook. Flere av disse har meldt interesse for bacheloroppgave i marin økologi.